

R. P. R.

DOS. Nr. 40005

VOL. Nr. 168

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE

ARHIVA OPERATIVA

DOSAR

Ancheta

1532005

P 000148, Vol. 168

Data

P148/168

Urmează Vol. Nr. 169

ACT DE ACUZARE NR. 12
=====

Văzînd actele de cercetare efectuate de către organele Ministerului Afacerilor Interne și cele de anchetă efectuate de către organele Procuraturii R.P.R., privind pe:

- 1.- ILICA VASILIE
 - 2.- IACOB ALIKIANIDU
 - 3.- SOIKYOS IVAN
 - 4.- CAMERICICA DOMITINU
- Constatat următoarele:

Acuzatii de mai sus, asuzînd trecutul lor, au reușit să se succore în posturi importante în conducerea partidului și a Statului. Deținînd posturi de conducere în sistemul Financiar-Bancar și cooperativist, și au format un grup antisocial în frunte cu acuzatul ILICA VASILIE și au întreprins acțiuni criminale împotriva cuceririi revoluționare ale țogorului muncitor, denigrînd o activitate de subminare a economiei, cu scopul de a sădîmîni conștientarea socialismului în țara noastră și a restaura capitalismul.

Acuzatul ILICA VASILIE și-a început activitatea conșturare-revoluționară încă din timpul revoluției proletare din Ungaria în anul 1918, după o scurtă activitate în "Garda națională", care avese misiunea de a îndușge revoluția, s-a prezentat voluntar în "divizia securității" și cu arma în mîină a luat parte în regimarea revoluției, atîr pe teritoriul Ardealului, cit și al Ungariei. El a participat nemijlocit la masacrelor sîngeroase și sîndîmînierea arbitrară a muncitorilor și țăranilor din Ardeal care au încercat să scuture jugul burghez-burgălezesc și al monarhiei habsburgice.

Ulterior, acuzatul VASILIE ILICA s-a strecurat în siguranța nemolitoranței, formînd - încă din anul 1924 - siguranței din Brașov, informații privind activitatea revoluționară Comisiei

din România. Această activitate informativă a lui LUCA VASILE a provocat căderea unui mare număr de activiști de partid. Cu ocazia arestării sale din septembrie 1925, el a fost recrutat ca agent provocator, plătit de către inspectorul de siguranță ZACRIU DUMITRU din Brașov, față de care și-a luat angajament scris în acest sens.

În legătură cu aceasta acuzatul LUCA i-a interogatoriul luat la 17 ianuarie 1953 de către organele de cercetare a declarat:

".....În anul 1925 m-am angajat înscris ca agent provocator în slujba Siguranței împotriva mișcării muncitorești" (dos.vol.1.Fila 22).

La interogatoriul ce i s-a luat de către organele procuraturii la 25 septembrie 1954, acuzatul LUCA întărind declarațiile sale date la primele cercetări, a declarat următoarele:

"Am dat angajament scris, în care am scris că mă angajez să furnizez siguranței informații despre mișcarea muncitorească, să lupt contra comunismului și să păstrez cel mai deplin secret asupra relațiilor mele cu siguranța" (dos. vol.76 Fil.4.)

Martorii VOINŢA SEPTIMIU, BABON ARPAD, ZDRAFCU ERACLE și MUNTĂNĂU ION, foști agenți ai siguranței Brașov, confirmă în totul legăturile criminale ale acuzatului LUCA VASILE cu Siguranța Brașov. Faptele sînt confirmate și de o serie de documente din arhiva siguranței. (dos.vol.11 fila 19-59.)

După recrutare, inspectorul de siguranță ZACRIU i-a pus pe LUCA VASILE la dispoziția subinspectorului general BANCILĂSCU TEODOR din direcția generală a siguranței, care l-a folosit ca agent provocator în închisoarea Jilava unde a fost introdus ca arestat preventiv. În februarie 1928 a fost achitat și pus în libertate.

În luna august al aceluiaș an, fiind delegat de organizația de partid din Brașov la Congresul al IV-lea al P.C.R., acuzatul LUCA VASILE a luat în prealabil legătură atât cu inspectorul de siguranță ZACRIU la Brașov, cit și cu subinspectorul general de siguranță BANCILĂSCU la București, cărora le-a dat informații despre pregătirea Congresului Partidului.

În legătură cu aceasta, acuzatul LUCA VASILE, la interogatoriul luat de organele Procuraturii la 25 septembrie 1954, a declarat:

"....Luind contact din proprie inițiativă cu inspectorul ZACHIU i-am dat informații despre organizarea congresului Partidului și despre plecarea delegaților la congres. ZACHIU a luat legătură telefonică cu BANCIULESCU și mi-a comunicat că un agent al lui BANCIULESCU mă așteaptă a doua zi la un anumit loc de întâlnire la București, pentru a mă conduce la BANCIULESCU...."

I-am relatat lui BANCIULESCU despre congresul Partidului și despre plecarea delegaților. BANCIULESCU mi-a spus să merg la Congres și la întoarcere să-i dau informații despre felul cum s-a desfășurat Congresul". (dos. vol.56, fila nr.6)

Faptele sînt confirmate prin o serie de rapoarte scrise ale agentului MUNTIANU ION dela siguranța Brașov, găsite în arhiva siguranței, precum și cu declarațiile date de MUNTIANU ION ca martor. (dos.vol.11 fila 43-45, vol.7 fila nr.337-343)

După Congresul Partidului, acuzatul LUCA VASILE a luat din nou contact cu aceleași organe ale siguranței, dîndu-le informații despre modul în care s-au desfășurat lucrările Congresului precum și despre horăririile luate.

În luna martie 1929, acuzatul LUCA VASILE, strecurat în C.C. al Partidului Comunist din România, obține sarcina de a organiza și pregăti congresul Sindicatelor Unite de Timișoara și deplasîndu-se în acest scop în diferite localități, printre care și la Brașov, a luat legătură cu inspectorul de siguranță ZACHIU, informîndu-l despre apropiatul congres al sindicatelor dela Timișoara, dîndu-i și numele delegaților aleși la Brașov.

Icîtrivit instrucțiunilor lui ZACHIU, în timpul Congresului, acuzatul LUCA a dat organelor Siguranței numele tuturor delegaților comuniști care au participat la Congres. Despre aceasta acuzatul LUCA, la interogatoriul luat de organele de cercetare la 17 ianuarie 1953, a declarat:

"Astfel, am dat siguranței de fapt nu numai o serie de comuniști, activiști sindicalii, dar și firul din diferite localități, prin care siguranța putea să ajungă la organizația ilegală a Partidului" (dos.vol.1 fila 52)

Datorită trădării și provocărilor făcute de acuzatul LUCA, rezistența muncitorilor dela Căminul Muncitoresc din Timișoara a fost înăbușită în sine și muncitorii așiași în cămin au căzut în minile siguranței.

Activitatea trădătoare a acuzatului LUCA VASILE în timpul Congresului dela Timișoara este confirmată și de marterii HEIGL IOAN, MATATZS PETERU și KIBALLISANU ALEXANDRU.

După evenimentele dela Timișoara, siguranța a înscenat un proces în care au fost implicați și condamnați conducătorii Consiliului General al Sindicatelor Unitare. Acuzatului LUCA i s-a comunicat din partea Siguranței Generale din București, să nu se prezinte la Tribunal, făcându-i-se totodată cunoscut că va fi scos din proces. Aceste împrejurări, mărturisite de LUCA, sînt confirmate și prin documentele găsite în arhiva siguranței. (dos.vol.II fila 90-92).

În acelaș mod mirșav, acuzatul LUCA VASILE a trădat acțiunea eroică a minierilor din Valea Jiului, care a avut loc în august 1929.

Astfel, în luna iulie 1929, acuzatul LUCA a fost trimis de partid în Valea Jiului, cu sarcina de a organiza și conduce acțiunea de luptă a minierilor cu ocazia zilei de 1 August. Înainte de plecare, acuzatul LUCA a luat legătură cu subinspectorul general de siguranță MANCIULESCU, pe care l-a informat despre sarcina pe care o are de îndeplinit în Valea Jiului, primind dela acesta instrucțiuni despre felul cum trebuie să acționeze în interesul siguranței. MANCIULESCU i-a instruit pe LUCA VASILE, ca ocaza ajuns în Valea Jiului, să impedeze acțiunile organizate ale muncitorilor, iar în cazul cînd aceștia vor să treacă la vreo acțiune, să comunice acest lucru imediat organelor de siguranță.

Ajungînd în Valea Jiului, LUCA VASILE a îndeplinit întocmai misiunea primită dela siguranță.

Într-un document din acest timp, găsit în arhiva siguranței, sînt scrise următoarele:

"După ultimele rapoarte primite dela LUCA LASZLO care conduce acțiunea comunistă în Ardeal, rezultă că elementele comuniste de pe Valea Jiului, au fost foarte bine organizate în ultimul timp". (dos.vol.II fila 75).

Îndu-și seama, la o ședință pe care a ținut-o cu activiștii sindicalii și de partid, că greva nu poate fi împiedecată, el a comunicat acest lucru siguranței și a părăsît Valea Jiului. În legătură cu aceasta, acuzatul LUCA, la interogatoriul luat de organele de cercetare, a declarat:

"Prin părăsirea muncitorilor în timpul frământărilor din Valea Jiului și neorganizarea grevei, am trădat interesele muncitorilor și am îndeplinit sarcinile date de siguranță" (dos.vol. 4 fila 203).

După evenimentele sîngeroase dela Lupeni, acuzatul LUCA VASILE, pentru a-și ascunde activitatea provocatoare, a susținut verbal și în scris că greva minierilor dela Lupeni, organizată de partid ca urmare a exploatării crunte și a mizeriei, ar fi fost o acțiune provocată de siguranță.

În luna octombrie 1929, LUCA VASILE a primit sarcină să plece la o sedință a Internaționalei Sindicale.

După primirea acestei sarcini, sub acoperirea unei "arestări", a fost dus la subinspectorul general de siguranță BANCIOLESCU și la inspectorul general al Direcției Generale a siguranței VINTILA IONESCU, cărora le-a furnizat informații despre apropiata sa plecare la Congresul Internaționalei Sindicale. În legătură cu aceasta, acuzatul LUCA, la interogatoriul luat de organele de cercetare la 23 septembrie 1953 a declarat:

"Mi-am povestit și lui VINTILA IONESCU chestia plecării mele ... cerindu-i părerea. Acesta mi-a răspuns că este de acord cu plecarea mea, urînd ca după reîntoarcerea mea să-și relatez ce însărcinări am primit" (dos. vol. I. Rila 368).

La 25 septembrie 1954 în fața organelor Procuraturii acuzatul LUCA confirmă cele declarate mai sus:

"Eu am comunicat acest lucru lui BANCIOLESCU și VINTILA IONESCU. Aceștia au fost de acord ca să plec în Uniunea Sovietică și la reîntoarcere să le comunic constatările mele din URSS". (dos. vol. 368 rila 9.).

În același timp acuzatul LUCA a trădat siguranței pe delegatul Internaționalei sindicale, care venise în țară pentru alegerea delegaților la Congresul al V-lea al Internaționalei Sindicale.

În calitate de agent provocator al siguranței și folosindu-se de funcțiile de membru în biroul politic al C.C. al P.C.M. și de secretar general al Sindicatelor Unitare, acuzatul LUCA VASILE, împreună cu MARCEL FAUKER, un vechi dușman al clasei muncitoare, troțkist și agent al siguranței, au fost în anii 1928-1930 promotorii luptelor fracționiste fără de principii, care urmăreau slăbirea capacității de luptă a Partidului, prin spargerea lui și a organizațiilor revoluționare de masă și desconspirarea în fața siguranței a cadrelor partidului.

În interogatoriul din 24 martie 1954, luat de organele de cercetare, acuzatul LUCA a recunoscut:

"Adăruși nou col pe care l-am avut în luptele fracționiste, este acela de mandatar al siguranței" (dos. vol. I fila 397).

În această luptă fracționistă, ILOA VASILIE, ca mandatar al siguranței, a fost surprins și materializat de către siguranță prin subinspectorul general DAMCULIUSCU TROMBA.

Întreu atingerea scopului său criminal și după o prealabilă înțelegere cu VASILIA IONESCU și F. D. NICULESCU acuzatul ILOA a desfășurat o intensă activitate în grupul lui IANKEA, care era surprins de siguranță. Despre această activitate la interogatoriul luat la 25 septembrie 1954 de organele Procuraturii, el a declarat următoarele:

"Am pus presa sindicală la dispoziția grupului IANKEA, personal am scris și articole în presa sindicală, sprijinind grupul IANKEA. Am călătorit prin țară și am luat contact cu organizațiile de partid, cu și sindicale, căutând să le atrag în Grupa lui IANKEA. Deosebit am creat Comitate de partid paralele la București, Arad, Sibiu etc." (dosar vol. 56 filar. 9.)

Activitatea criminală a lui ILOA ca agent al siguranței, în timpul luptelor fracționiste, este arătată pe larg de naratorul ȘSARU ARIHA, MIȘU ARAD și alții.

Vezi a sa și cunoscut activitatea sa trădătoare ca agent de siguranță, ILOA pentru unelățile sale fracționiste a fost înținat din C.C. al F.O.R. și trais la muncă de jos. Întrind un permanent contact cu siguranța, el a trădat noua conducere a partidului.

La interogatoriul din 17 ianuarie 1955 luat de organele de cercetări, acuzatul ILOA, mărturisindu-și trădarea, a declarat:

".....Am dat în mine siguranței și organului nou, care avea menirea de a repara ceose am stricat noi prin lupta fracționistă și în special eu ca agent provocator" (dos. vol. I fila 61)

La acut timp după sancționarea sa prin trimiterea la muncă de jos, reușind să-și ascundă activitatea trădătoare, acuzatul ILOA revine la București fiind cooptat ca secretar și apoi secretar general al comitetului general al sindicatelor lor Unitare. În această perioadă ILOA continuă să alăie legătură cu siguranța, prin DAMCULIUSCU.

În anul 1955, cu scopul de a se scopori activitatea trădătoare a lui ILOA, siguranța îi implică într-un proces polițic și îl condamnă în lipsă la 20 de ani temniță. La 24

august 1933 este arestat de fostul comisar șef TURCU NICOLAE, căruia LUCA îi dă informații verbale despre activitatea sa, a Partidului și a sindicatelor. Ca urmare, condamnarea sa inițială de 20 ani temniță a fost redusă la 5 ani și 6 luni.

După ieșirea din închisoare, în anul 1939, LUCA a reluat legătura cu inspectorul general de siguranță VINTILA IONESCU, prin comisarul șef TURCU NICOLAE, lucrând ca agent provocator al siguranței, sub numele conspirativ de "TOMA". El a continuat să furnizeze o serie de informații siguranței între care și un raport de activitate al C.C. al F.C.R. La interogatoriul luat de organele de cercetare la 9 iunie 1953, acuzatul LUCA a declarat următoarele:

"În urma propunerilor făcute de inspectorul general de siguranță VINTILA IONESCU și comisarul șef TURCU NICOLAE, de a fi din nou agent provocator al siguranței, am acceptat întocmai propunerile acestora?....

În continuare declară".....știu precis că printre altele informații și material de partid i-am dat acestuia copie după raportul C.C. al F.C.R." (dosar vol.6, fila 103-107).

Cu ocazia interogatoriului luat de către organele Procuraturii acuzatul LUCA a confirmat cele de mai sus, declarând

"În toamna anului 1939 am fost luat într-o zi de pe stradă într-o mașină, de către comisarul TURCU și inspectorul general VINTILA IONESCU. Mi mi-au cerut să dau informații siguranței, ceea ce eu am acceptat. Am avut ulterior câteva întilniri cu TURCU, căruia i-am prezentat informații despre mișcare și i-am dat materiale de partid". (dos. vol. 6 fila 10).

Partorul TURCU NICOLAE a desvéluit pe larg legăturile pe care le-a avut cu LUCA VASILE în anii 1933 și 1939.

Pentru activitatea sa de agent provocator, acuzatul LUCA VASILE a fost plătit de siguranță cu diferite sume de bani, fapt pe care îl recunoaște.

În anul 1940, cu prilejul eliberării de către URSS a Bucovinei de Nord, acuzatul LUCA VASILE, găzduindu-se la Cernăuți a rămas pe teritoriul sovietic.

După 23 august 1944, revenind în țară, acuzatul LUCA VASILE și-a continuat activitatea de trădător al clasei muncitoare, desfășurând o activitate fracționistă și contra-revoluționară.

Acuzatul LUCA, la interogatoriile ce i s-au luat, a recunoscut pe larg activitatea sa antipartinică și antistatală pe care a desfășurat-o, arătând în același timp că toate

activitatea lui contrarevoluționară a fost îndreptată împotriva Partidului și Guvernului și pentru scaparea conducerii în stat, în scopul restaurării capitalismului în țară.

Imediat după 23 August 1944, ca secretar general al Frontului Național Democrat, LUCA s-a străduit din răsputeri să minimalizeze rolul Partidului și să prezinte drept ale F.N.D. condus de el, acțiunile și realizările revoluționare ale clasei muncitoare.

La interogatoriul din 4 februarie 1953, acuzatul LUCA a declarat:

"Prin activitatea dusă de mine la F.N.D. am căutat și m-am izolat de Partid, luând măsuri pentru capul acestuia, punând în umbră activitatea și forța Partidului ca fiind a scoate în evidență și a transforma F.N.D.-ul într-o forță centrală condusă de mine" (dos. vol. 4 fila 405).

Totodată LUCA a căutat să strângă în jurul său elemente care să-i fie devotate și pe care să se sprijine în acțiunile sale criminale. În acest scop, printre altele acuzatul LUCA a intervenit până și pentru punerea în libertate a unor criminali de război fașciști hortiști. Astfel, în anul 1946, a intervenit pentru a fi pus în libertate criminalul de război KOVASNAY GABOR, ziarist fascist; în anul 1949 a intervenit la Tribunalul Militar Sibiu pentru sistarea procesului și punerea în libertate a criminalilor de război IUCZE IULIU, NAGY VICTOR și NAGY DANIELA, care în toamna anului 1944, în comuna Aita Seacă, au împușcat ostași din armata română ce luptau alături de armata sovietică eliberatoare.

Martorii SZABO ADALBERT, CIGURA PETRU și alții au arătat modul în care LUCA VASILE a făcut aceste intervenții.

Activitatea contrarevoluționară anti-statală a lui LUCA VASILE s-a concretizat îndeosebi în acțiunea de subminare a economiei naționale. În calitatea pe care a avut-o de vice președinte al Consiliului de Miniștri și Ministru al Finanțelor, întreaga sa activitate a fost îndreptată în scopul restaurării capitalismului în țara noastră. Folosindu-se de poziția sa în conducerea partidului și a statului, el s-a înconjurat - în scopul activității sale criminale, de o serie de elemente dușmănoase, exploatare, spioni și sabotori, ele mente pe care le-a plasat în posturi importante în aparatul de stat și în conducerea organizațiilor de masă, între care și următorii:

- Acuzatul IACOB ALEXANDRU, dușman înrăit al clasei muncitoare, strecurat în rândurile Partidului, încă înainte de eliberarea Ardealului de Nord a dus o activitate provocatoare de slăbirea mișcării revoluționare. În mod sistematic și-a înușit banii mișcării, refuzând ajutorarea activităților, care astfel au fost lăsați fără nici un sprijin, atât în timpul activității lor ilegale cât și în timpul arestării lor de către organele Siguranței horticiste. În același timp el a întreținut legături cu o serie de elemente care au fugit din țară, fiind ulterior demascate ca spioni, precum sînt HOMONAY HUGO, LUKACS(SCHLEIBER) LILI, contele KILSKY BELA și alții.

De asemenea, atât înainte cât și după 1944, acuzatul IACOB ALEXANDRU a întreținut legături cu virfurile burgheziei din Ardealul de Nord, iar în anul 1946 s-a căsătorit cu succesoarea celui mai mare industriaș din Cluj. În urma acestui fapt, acuzatul IACOB ALEXANDRU a devenit exploatator, beneficiarul principal al acțiunilor uzinelor "Dermata" Prima Banat" al unui magazin de încălțăminte, al unui mare deposit de droguri și al unor imobile. Afacerist veros, trăind o viață de lux și desfrâu, IACOB s-a datat la trafic de devize în stil mare. Într-o singură operație el a scos ilegal din țară 80 mii dolari. Văzînd în el omul care trebuia, LUCA l-a adus și susținut în funcția de ministru adjunct la Ministerul Finanțelor, făcîndu-l cel mai intim și apropiat colaborator al său. Începînd de atunci IACOB ALEXANDRU a executat cu zel toate directivele criminale ale lui LUCA în vederea subminării sistemului economico-financiar.

- Acuzatul SOLYMOS IVAN, criminal de război, vechi dușman al poporului muncitor, încă înainte de anul 1944 a deținut funcții de conducere în organizațiile fasciste F.R.N. și partidul ardelenesc și publicînd în ziarul horticist "Szilagytag" mai multe articole cu caracter șovin.

În primăvara anului 1944, acuzatul SOLYMOS IVAN în calitate de jurist consul al poliției horticiste din Zaláu, a redactat și contra semnat ordonanța de deportare a 362 evrei, care au fost exterminați în lagărele hitleriste. SOLYMOS s-a răcut astfel părtaș la crimele singeroase ale regimului horticist.

După eliberarea ardealului de Nord, mergînd pe aceeași linie naționalist șovină, a desfășurat o intensă propagandă fascistă, antisovietică. Ascunzîndu-și trecutul criminal

SOLINOS s-a strecurat în U.R.S.S. și apoi în I.C.R. reușind să ocupe funcții de răspundere.

Încă din anul 1946 acuzatul SOLINOS a intrat în legătură cu LUCA VASILE, care cunoscând trecutul criminal al acuzatului l-a numit în anul 1947 în funcția de consilier superior administrativ în Ministerul Finanțelor. În anul 1950, cu sprijinul acuzatului LUCA VASILE, SOLINOS a devenit vice președinte al Centrocoopului, unde a dus alături de LUCA VASILE o activitate de subminare a politicii guvernului față de cooperaja de consum.

- Acuzatul CERNICIGA DUMITRU și-a început activitatea în cercul unor elemente troțkiste în orașul Bighet, participând la răspândirea de materiale troțkiste.

Acuzându-și trecutul contrar revoluționar troțkist, acuzatul CERNICIGA DUMITRU a reușit după 25 august 1944, să se strecoare în funcții de răspundere.

În anul 1947, acuzatul CERNICIGA a fost numit de către acuzatul LUCA VASILE în funcții importante la Ministerul Finanțelor. În anul 1950, la propunerea lui LUCA a fost numit, președinte al comitetului pentru prețuri, de pe lângă Consiliul de Miniștri, iar în anul 1951, tot cu sprijinul lui LUCA a devenit prin vice președinte al Centrocoop-ului. În aceste funcții, alături de LUCA VASILE, acuzatul CERNICIGA a desfășurat o activitate de subminare a politicii partidului și guvernului în deosebi în domeniul schimbului dintre oraș și sat.

Uniți în ura lor față de popor, complicii lui LUCA și-au desfășurat activitatea lor criminală pe baza liniei contrarevoluționare stabilită de acesta. Cu privire la caracterul legăturilor dintre acuzăți și a elementelor cu care s-au înconjurat, acuzatul LUCA declară:

".....am căutat să mă înconjur de oameni cu mentalitate și concepții identice cu ale mele" (dos. vol. 3 fil. 414.)

Crimele săvârșite de LUCA și complicii săi demonstrează în mod zdrobitor caracterul organizat al acestui grup, contrarevoluționar a cărui activitate era îndreptată pe de-a-ntregul împotriva puterii populare, împotriva economiei socialiste, pentru restabilirea rindurilor capitaliste.

Secrutându-și complicii din rindurile elementelor dușmănoase regimului popular l-a sprijinit să ocupe importante

posturi de conducere în sistemul financiar și cooperatist.
Cu ajutorul acestora acuzatul ILOA VASILIE a putut să păstrone
și să promoveze în aparatul financiar și cooperatist elemente
descompuse, pe care să se sprijine în acțiunile sale contru-
revoluționare.

Acest grup antistatal a saboteat în mod sistematic indus-
trializarea socialistă a țării, a subminat cele mai importante
sectoare ale economiei și a sprijinit prin toate mijloacele
elementele capitaliste dela orașe și în deosebi dela sate,
cu scopul de a lovi în alianța clasei muncitoare cu țărânii-
mea muncitoare. Țărârisind aceste activități criminale, acu-
zatul ILOA, la interogatoriul luat la 25 septembrie 1954, de
câtre organele procuraturii, a declarat:

"Această activitate criminală de sabotaj
a fost desfășurată în primul rând pe baza direc-
țivelor mele oportuniste și contrare liniei par-
tidului...." (dos. vol. 56 fila 13).

Acuzatul ILOA VASILIE și IACOB ALEXANDRU și-au îndreptat
în firmul rînd activitatea lor dughimbacă în direcția firmu-
șii activității productive a industriei socialiste. Acuzatul
IACOB ALEXANDRU, la interogatoriul luat de organele procuraturii
la 26 septembrie 1954 a declarat:

"Împreună cu VASILIE ILOA se desfășurat o
activitate în domeniul finanțării economiei na-
ționale activitate care derapă a dus la submina
rea economiei naționale" (dos. vol. 56 fila 30).

Folosind metoda doctării cu fonduri de rulant de către
Biroulul de Finanțe a ficcării întreprinderi în parte,
acuzatul au planificat beneficii și pierderi necorespunzâ-
toare posibilităților și planurilor de producție ale in-
treprinderilor, creîndu-le grave prejurări, finanțare.

La interogatoriul luat de organele de cercetare la 26
Iunie 1954, acuzatul IACOB ALEXANDRU a declarat:

"Scopul urmat de mine la stabilirea
de fonduri insuficiente în buget, a fost firmu-
rea activității întreprinderilor în realizarea
planului lor de producție" (dos. vol. 56 fila
11)

În subminarea activității întreprinderilor, acuzatul
ILOA VASILIE și IACOB ALEXANDRU, adoptînd o atitudine dughimor-
nă față de, au respins numeroasele cereri ale întreprinderilor
pentru verificarea normativelor fondului de rulant și nu a
luat în considerare cererile justificabile ale întreprinderilor
pentru creșterea fondurilor de rulant în raport de noile

sarcini de producție.

În urma cererilor insistente ale ministerelor tutelare, care s-au împotrivit modului dușmănos în care se făcea înzestrarea întreprinderilor acuzații LUCA VASILE și IACOB ALEXANDRU pentru a ascunde activitatea lor criminală, au recurs la suplimentări de fonduri din rezerva bugetară, în valoare de 19 miliarde lei, fără aprobarea Consiliului de Miniștri.

Un alt mijloc prin care acuzații LUCA VASILE și IACOB ALEXANDRU au subminat activitatea întreprinderilor a fost stabilirea unor sarcini de beneficii necorespunzătoare planurilor de producție.

Astfel, deși stabilirea anuală a sarcinilor de beneficii se făcea pe întreprindere, acuzații nu au analizat propunerile întreprinderilor și ministerelor tutelare și nici chiar propunerile direcției finanțării economiei naționale din Ministerul Finanțelor, stabilind unora dintre întreprinderi sarcini de beneficii mai mari decât puteau fi realizate, ceace dezorganiza activitatea acestora.

Mergând consecvent pe linia subminării economiei naționale acuzații LUCA și IACOB au rupt planul financiar de cel economic nu numai la începutul anilor 1950-1951, dar și pe parcurs. Survenind restructurări de sarcini în planurile de producție ale întreprinderilor și trecându-se sarcini, date inițial altor întreprinderi, asupra altora, ei n-au ținut cont de schimbările survenite, sabotând adaptarea, planului financiar, celui economic.

Chiar și propunerea făcută în 1951 de Direcția Finanțării Economiei Naționale din Ministerul Finanțelor de a se modifica sarcinile de plan financiar la unele întreprinderi din cadrul aceluiași ministere, ceace nu a atrăgea nicio modificare a cifrelor din buget, a fost respinsă de IACOB în mod categoric fapt pe deplin dovedit prin declarația martorei NELA IONESCU precum și prin însuși dosarul lucrării, cu rezoluția acuzatului IACOB (dos. vol. fila).

Acuzații LUCA VASILE și IACOB ALEXANDRU dușmani deopotrivă ai clasei muncitoare și ai țărănimii muncitoare au dus și o acțiune de subminare a alianței dintre clasa muncitoare și țărănimia muncitoare și de sprijinire a chiaburimei.

Deosebit de puternic se reflectă atitudinea contrarevoluționară a lui LUCA și IACOB în domeniul fiscal. Ei au impri-

mați aparatului fiscal linia impunerii unui număr tot mai scăzut de gospodării chiaburești și trecerea acestora în categoria gospodăriilor mijlocașe. Astfel numărul gospodăriilor chiaburești ce figurau în documentele oficiale în anul 1949, a fost redus pînă în anul 1952, cu 65 %.

Pentru ași putea realiza scopurile contrarevoluționare, o au trăgînat întocmirea lucrurilor pentru modificarea legii impozitului agricol din anul 1949 care în anii următori a devenit necorespunzătoare, favorizînd prin aceasta întărirea elementelor capitaliste dela sate.

Acuzatul IACOB ALEXANDEU la interogatoriul luat de organele procuraturii la 25 septembrie 1954, a declarat:

"Activitatea mea dusă împreună cu LUCA VASILE în problema impozitului agricol, prin efectele ei nu se poate caracteriza altfel și numi decît dușmănoasă". (dos. vol. 56 fila 30).

Activitatea antistatală desfășurată de acuzatul LUCA VASILE în domeniul fiscal se împletește cu activitatea sa împotriva politicii guvernului, în problema schimbului dintre oraș și sate și a alianței clasei muncitoare cu țărăimea muncitoare.

Încă în septembrie 1947 imediat după stabilizarea monetară acuzatul LUCA VASILE și-a exprimat poziția ostilă față de raportul între prețurile mărfurilor industriale și cele agrare-alimentare, stabilit de guvern. El a luat măsuri de unflare a prețurilor agricole și de sprijinirea în mod implicat a elementelor capitaliste dela oraș și sate, lovind în aprovizionarea și nivelul de trai al oamenilor muncii.

Avînd sub conducerea sa Comitetul Pentru prețuri și cooperarea acuzatul LUCA VASILE în complicitate cu acuzații GEMNIOICA DUMITRU și SOLYBOS IVAN au dus o continuă acțiune de urcare a prețurilor de achiziție a produselor agrare-alimentare, dînd astfel posibilitatea gospodăriilor chiaburești să-și întărească pozițiile favorizînd prin aceasta în mod activ dezvoltarea speculei.

Acuzații GEMNIOICA DUMITRU și SOLYBOS IVAN, urmînd directivele acuzatului LUCA VASILE, au transformat cooperarea într-un organ de îmbogățire a elementelor capitaliste dela sate și într-un adăpost al multor elemente dușmănoase care au defraudat cooperarea.

La interogatoriul luat de organele procuraturii la data de 26 septembrie 1954 recunoscîndu-și activitatea sa criminală

acuzatul SOLIMOS IVAN a declarat:

"In funcția de vice președinte al Centru-coop-ului am căutat să introduc în cooperatie politica oportunistă contrarevoluționară a lui LUCA VASILĂ. Am inițiat și organizat o serie de acțiuni de sabotaj, pentru a împiedeca cooperatiile să-și îndeplinească sarcinile trasate de guvern." (dos. vol 95 fila 43)

Acțiunile acestea, fără aprobarea consiliului de Miniștri au scos din patrimoniul statului numeroase unități ale unor întreprinderi comerciale, încercând astfel să slăbească și să dezorganizeze comerțul de stat.

Interita activității lor antistatale, importante sume de bani acordate de stat cooperatiilor pentru producție și schimbul de mărfuri între oraș și sat au ajuns în mâinile elementelor capitaliste, speculative, fără ca în schimbul lor să fie aduse mărfurile necesare, ceea ce contribuie la aprovizionarea clasei muncitorești, aducându-se astfel grave daune atât statului, cât și cooperatiilor însăși.

Activitatea criminală desfășurată în cooperatie apare în mod clar din faptele acuzatului SOLIMOS IVAN, care a introdus în planul de desfășurare al cooperatiilor cifre nereale a sabotat, repartizarea mărfurilor după specificul și necesitățile regiunilor.

În scopul vădit al nerealizării planului de achiziții același acuzat a planificat achizițiile să se facă în proporții mari mai ales în regiunile deficitare și în același timp a sabotat aprovizionarea centrelor muncitorești.

Acțiunea de subînare a economiei noastre naționale a fost desfășurată de către acuzatul LUCA VASILĂ și prin dispoziția dată "Încăii de Stat de a acorda în perioada 1947-1949 credite în valoare de 9 miliarde în special gospodăriilor chiaborești, datorie din care până în anul 1951, a rămas nerambursată suma de 4 miliarde lei. Acuzatul LUCA a dat dispoziții de intensificarea încasării acestor credite numai în trimestrul IV. 1951, adică în perioada pregătirii reformei bănești, favorizând și pe această cale elementele capitaliste. Acuzatul LUCA recunoaște aceste fapte.

Pentru înlăturarea unor fenomene nesănătoase din domeniul economiei naționale, care se datorau în mare măsură activității criminale a acuzaților, guvernul a hotărât ca în începutul anului 1952, să se efectueze reforma bănească.

Acuzații LUCA VASILE și IACOB ALEXANDRU s-au ridicat dela început împotriva efectuării reformei bănești în scopul de a sustrage dela efectele reformei bănești elementele capitaliste având totodată teama că reforma bănească va contribui la demascarea ceplina a activității lor criminale, desfășurată în domeniul financiar-banca. Executând directivele lui LUCA toți acuzații IACOB, BOLIMOS și CERNICIGA au desfășurat o activitate criminală sistematică de sabotare a măsurilor luate de guvern pentru asigurarea reușitei reformei bănești.

Acuzatul LUCA, atât la cercetări cit și în fața organelor Procuraturii a recunoscut că începând dela data când s-a hotărât înfăptuirea reformei bănești și în toate perioadele ei de pregătire el a încercat să o zădărnicească, desfășurând o activitate conștientă în acest sens.

La interogatoriul luat de către organele de cercetare la 29 aprilie 1954 acuzatul LUCA a declarat:

".....am dus o activitate intenționată și conștientă pentru zădărnicierea și sabotarea reformei bănești". (dos. vol. 3 fila 395).

Acuzatul IACOB ALEXANDRU în procesele verbale de interogatoriu din 10 mai 1954 de asemenea recunoaște:

"Am fost împotriva efectuării reformei bănești pentru că mi-am dat seama că analizându-se situația economică financiară a țării se va demasca și sabotajul desfășurat de noi în cadrul Ministerului de Finanțe și a Băncii de Stat" (dos. vol. fila).

Contrar directivelor clare date de guvern, acuzații IACOB ALEXANDRU, LUCA VASILE, CERNICIGA DUMITRU și BOLIMOS IVAN, în tot cursul trimestrului IV 1951 și îndeosebi în lunile decembrie 1951 și ianuarie 1952, au intensificat încercările reducând în același timp plățile.

Astfel, în ministerul de Finanțe acuzatul IACOB ALEXANDRU cu aprobarea lui LUCA VASILE a organizat o campanie pentru intensificarea încasării impozitelor dela populație, în special dela sate dând în acest scop ordine, telegrame, premii în bani și obiecte. IACOB s-a deplasat personal în diferite localități unde a inițiat întreceri, a mobilizat aparatul fiscal și a dat dispoziții să se facă executări silite, mergând pînă la sechestrarea și ridicarea ordoșilor animale și rodușe agricole cu încălcarea dispozițiilor legale în vigoare.

Edificator în această privință este ordinul nr. 3964 din 4 octombrie 1951, înmănat revizorilor, prin care IACOB ALEXANDRU îi împuternicește să ia măsuri drastice pentru forțarea ritmului încasării impozitelor.

În scopul sabotării pregătirii reformei bănești și ulterior în scopul sabotării reformei efectuate, acuzatul IACOB contrar dispozițiilor primite de la comisia pentru pregătirea reformei bănești, de a organiza cursuri profesionale cu personalul aparatului fiscal în perioada când acest aparat era disponibil deoarece ritmul încasărilor trebuia să fie scăzut, a tergiversat organizarea cursurilor. Această întreprindere el a provocat-o tocmai în scopul dăunătos de a avea aparatul fiscal la dispoziție pentru a menține ritmul încasărilor, contrar dispozițiilor ce primise de la comisia pentru pregătirea reformei bănești. În schimb însă, el a organizat cursurile deabea în timpul și după efectuarea reformei bănești immobilizând aparatul fiscal într-o perioadă în care trebuiau făcute încasări.

În trimestrul IV. 1951 acuzatul IUCA VASILE, a tăiat și redus cifrele de plăți din planul de casă al Băncii de Stat a R.P.R. și a majorat cifrele de la capitolul încasărilor, fapt dovedit cu documentele Băncii de Stat.

Prin aceste măsuri, acuzații au urmărit să fie sustrasi cât mai mulți bani de pe piață și totodată să se pună piedeci întreprinderilor în activitatea lor.

În domeniul cooperăției au fost luate aceleași măsuri de subminare a reformei bănești. Acuzații IUCA VASILE, CERNICICA DOMITRU - care a participat la lucrările comisiei de pregătire a reformei bănești - și SOLYKOS IVAN, au luat măsuri excepționale pentru impulsionearea vânzării mărfurilor cu amănuntul tocmai în trim. IV. al anului 1951.

Din dispoziția acuzatului CERNICICA DOMITRU au fost redactate și difuzate unităților cooperăției, circulații și telegrame pentru impulsionearea vânzărilor, cu toate că acestea avea sarcină din partea comisiei de pregătirea reformei bănești ca în această perioadă să crească stocuri de mărfuri, pentru ca după efectuarea reformei bănești să fie asigurată buna aprovizionare a populației.

Tot pentru impulsionearea vânzării de mărfuri, în scopul subminării pregătirii reformei bănești acuzatul CERNICICA

DUMITRU a convocat în luna decembrie 1951, la București pe vice președinții unităților cooperatiste regionale și responsabili pentru problemele comerciale, cărora le-a făcut un instructaj special în acest sens.

Tot în trim.IV. 1951 acuzatul GERNICICA DUMITRU împreună cu acuzatul SOLYMOȘ IVAN, au introdus chiar stimulente pentru salariați în scopul de a vinde cât mai multe mărfuri.

În interogatoriul din 25 sept. 1954, luat de către organele procuraturii, acuzatul GERNICICA DUMITRU a declarat:

"Eu-am făcut și desfaceri de mărfuri prin chiocșuri, tarabe și târguri. S-au dat și circuli în sensul de mai sus, toate în scopul desfacerii mărfurilor". (dos. vol. 56 fila 58.)

Împă afectuarea reformei bănești, grupul antistatal în frunte cu acuzatul LUCA VASILE, pentru a-și ascunde activitatea criminală a recurs la o serie de falsuri. La cererea acuzatului LUCA, acuzatul SOLYMOȘ IVAN pentru a induce în eroare guvernul, a întocmit o lucrare, în care a ascuns vol. vânzărilor de mărfuri pe trim.IV. 1951 și luna ianuarie 1952 în scopul de a masca sabotajul ce a făcut.

În același scop dughănos acuzatul LUCA VASILE a prezentat cifre false cu privire la unele schimbate cu ocazia reformei bănești, în mediul urban și rural, prin prezentarea unei situații în care unele localități cu caracter economic rural figurau ca localități cu caracter economic urban. Prin aceasta el a încercat să ascundă efectele acțiunii sale de favorizare a elementelor capitaliste și să demonstreze că nu fost mai mulți bani la orașe și mai puțini la sate.

Faptele expuse mai sus dovedesc pe deplin vastă activitate criminală de subminare și sabotarea economiei noastre naționale, desfășurată de acuzați.

Acuzați se fac vinovați de următoarele infracțiuni:

1.- LUCA VASILE, născut la 8 iunie 1898 în com. Catalina 1, pei Scaune, reg. autonomă Băghiară, cetățean român, cu ultimul domiciliu în București str. Romniceanu nr.22, se face vinovat de faptul că în calitate pe care a avut-o de vice președinte al consiliului de Rîșitru și ministru al Finanțelor a subminat economia națională, a sprijinit elementele capitaliste dela orașe și sate și a încercat să sădărnicească măsurile de pregătire și de efectuare a reformei bănești din ianuarie 1952, toate acestea în scopul de a submina re-

18

gimul democrat popular din R.P.R. fapte care constituie infracțiunea de sabotare a prăpășirii economice a R.P.R. prev. și ped. de art.2 din legea nr.16 din 15 ian. 1949 cu mod. ei ulterioare, comb. cu art.1 din C.F.

Susnumitul se mai face vinovat și de infracțiunea de activitate intensă contra clasei muncitoare prev. și ped. de art.193 l C.F. intrucit după ce în anii 1918 - 1919 i-a parte activă la înăbușirea revoluției proletare din Ungaria ca voluntar, în perioada 1924-1940, deținând funcții de răspundere în conducerea mișcării revoluționare a clasei muncitoare din România, s-a angajat ca agent provocator plăt看it al siguranței burghuazo-moșierești, participând astfel la acțiunile de reprimare și înăbușire a luptei revoluționare a clasei muncitoare.

2.- IACOB ALEXANDRU, născut la 18 ian. 1913 în com. Asnașul de Susu reg. Bala Mare, cetățean român de profesie funcționar, cu ultimul domiciliu în București str. Amiral Bălescu nr.17. Se face vinovat de faptul că: în calitatea ce a avut-o de ministru adjunct la ministerul de Finanțe, a dus o acțiune de subminare a activității productive a întreprinderilor socialiste de favorizare și întărire a elementelor capitaliste precum și o acțiune de subminare a măsurilor de pregătire și efectuare a reformei bănești din Ianuarie 1952 toate acestea în scopul de a submina regimul democrat popular din R.P.R. ceace constituie infracțiunea de sabotare a prăpășirii economice a R.P.R. prevd. și ped. de art.2 din legea nr.16 din 15 ianuarie 1949 cu modificările ei ulterioare comb. cu art. 1 din C.F.

3.- SOLYMOȘ IVAN, născut la 14 feb. 1915 în or. Zalău reg. Cluj, cetățean român, de profesie avocat cu ultimul domiciliu în București str. Dr. Ion nr.16 se face vinovat de faptul că în calitatea ce a avut-o de vice președinte al Centrocoperului a dus o acțiune de subminare a economiei naționale și a pregătirii și efectuării reformei bănești ^{din} ianuarie 1952, toate acestea în scopul subminării regimului democrat popular al R.P.R., ceace constituie infracțiunea de sabotare a prăpășirii economice a R.P.R. prev. și ped. de art. 2 din legea nr.16 din 15 ian. 1949 cu modificările ei ulterioare, com. cu art.1 din cod. penal.

Acuzatul SOLIMOS IVAN se face vinovat și de faptul că în primăvara anului 1944 în calitate de juristaconsult al poliției hortiste, din jud. Sălaj a redactat și contrasemnat ordinul de deportare a 362 locuitori evrei care în majoritate au fost exterminați în lagărele hitleriste, fapte ce constituie crimă contra umanității prev. și ped. de art. 3 lit. c din Decretul Nr. 207 din 20 august 1948 cu modificările sale ulterioare.

4.- GERNICIGA DUMITRU, născut la 28 februarie 1915 în orașul Sighet reg. Baia Mare, de profesie subinginer cu ultimul domiciliu în București str. Pictor Negulici Nr. 20 se face vinovat de faptul că în calitate de a avut-o de președinte al Comitetului pentru Prețuri și apoi de prim vice-președinte al Centrococp-ului a dus o acțiune de subminare a economiei naționale și a pregătirii și efectuării reformei bănești din ianuarie 1952, în scopul subminării regimului nostru democrat popular fapte ce constituie infracțiunea de sabotare a propăgării economice a R.P.R., prev. și ped. de art. 2 din Legea Nr. 16 din 15 ianuarie 1949 cu modificările ei ulterioare, comb. cu art. 1 C.P.

Dispunea trimiterea în judecată a acuzațiilor de mai sus, aflați în stare de arest.

București 27 septembrie 1954.

PROCUROR MILITAR,

Colonel de justiție
Zăhărescu

RECHIZITORIUL ORAL

si

RECURSIUNII COLOREL GRIGORE RIFEANU

TOVARASE PRESEDINTE, TOVARASI JUDECATORI,

Istoria timpului nostru dovedeste prin mii de exemple ca toti acei care au incercat, pe fața ori în ascuns, să se impotrivescă voinței nestrămutate de libertate și pace a popoarelor descătugate din robia capitalistă, au fost striviți, fără excepție, de pumnul viguros și hotărît al acestor popoare.-

Procesul de față confirmă odată mai mult această învățtură a istoriei.-

O bandă de dușmani ai poporului, de slugi dintre cele mai nemernice ale imperialiștilor, răspund astăzi în fața judecătorilor poporului nostru, pentru fărâdelegile lor, pentru atentatul pe care l-au organizat la viața și libertatea poporului nostru.-

Justiția noastră a avut de judecat în mai multe rânduri procese ale unor bande contrar-revoluționare. Nici unul din aceste procese nu prezintă însă o importanță atât de mare ca procesul de față. Banda de dușmani pe care o judecați astăzi nu se aseamnă cu bandele lui HANIU sau cu avalele ale legionarilor, cu banda de spioni în sutane sau cu aceea a lui POP și BUJOIU, care au fost dușmani declarați, dușmani pe față ai poporului nostru muncitor. Criminelii pe care îi aveți în față acum, sînt cu mult mai odioși. Ei s-au atrecurat în posturi de mare răspundere în statul nostru

democrat popular, acaparînd sectorul financiar-bancar și cel cooperatist. Ei și-au organizat dinlăuntru loviturile lor criminale. Ei au încercat să împlinte cuțitul pe la spate în inima poporului nostru muncitor !

Cîtă revoltă, cîtă ură clocotitoare nutrește poporul nostru împotriva acestor ticăloși !

Tocmai în perioada cînd Guvernul nostru a pus la ordine zilei problema - de importanță istorică pentru țara noastră - a construirii bazei economice a socialismului, pornind ofensiva socialismului împotriva capitalismului pe toate liniile : în industrie, în comerț, în agricultură, tocmai în această perioadă, în care au fost elaborate formele alianței muncitorilor și țărănilor muncitori - scuzatul DUCA VASILK, în fruntea bandei sale criminale, alcătuită din elemente corespunzătoare țelurilor sale ticăloase, a organizat și dezlănțuit atacul său nișelesc, împotriva creerii bazei economice a socialismului, voind să creeze condițiile restaurării dominației de clasă a burgheziei. Fostul sergent al diviziei contrarevoluționare secuști de acum treizeci și șase de ani, care se făcea că a tras cu mitraliera pînă ce i s-a înrogit țeava împotriva detașamentelor armatei roșii maghiare, fostul agent provocator al siguranței burghezo-moșierești și fasciste, a devenit stegarul întregii reacțiuni din țară, organizînd și conducînd acțiunea banditească de sugrumare din fața a mlădițelor socialismului, încercînd, el pigmeul veninos și nișel, să înăbușe elanul revoluționar, creator de viață nouă, al clasei muncitoare, să stăvilească mersul implacabil al istoriei.

Dar istoria le-a dovedit - și criminalilor din fața dvs. și patronilor lor - că aceasta este o absurditate, că istoria nu se rotește cum se rotește pămîntul, că ea nu se întoarce și că cei care se aplează deacurmezicul drumului ei sînt călcați și nimiciiți ca viermii pămîntului !

28

Dar cine sînt acești criminali ? Cine este acest LUCA VASILE ?

De foarte multă vreme, LUCA a fost sluga plătită a celui mai odios organ de opresiune creat de burghezii și moșierii - siguranța, cîinele de pază al regimurilor burghezo-moșierești și fasciste din țara noastră.-

Încă din tinerețe, LUCA a căutat să-și afirme față de putreda societate burgheză, tot devotamentul său. În anul 1918, întors din războiul imperialist în care se dădese voluntar, LUCA s-a înrolat, tot voluntar, în așa zisa "gardă națională" și curînd după aceea, de asemenea voluntar, într-o bandă contrarevoluționară înarmată și organizată militarmente a burghezo-moșierimii maghiare, denumită "divizia secuiască", care avea menirea să mențină "ordinea" burghezo-moșierească, să apere pozițiile magnaților, împotriva luptei revoluționare a clasei muncitoare, și a poporului muncitor și împotriva tinerei puteri sovietice care s-a instaurat în anul 1918 în Ungaria.-

În "divizia secuiască" a făcut acuzatul LUCA școala crimei ! El și-a pătat mîinile de sîngele muncitorilor în acțiunile contrarevoluționare ale acestei "divizii", în actele teroriste săvîrșite contra muncitorimii, în atacurile nișoalești date contra detașamentelor armatei roșii maghiare și contra tinerelor soviete locale.-

Acuzatul LUCA VASILE a declarat următoarele :

"Divizia secuiască și-a dat la iveală pe deplin adevărata sa față contrarevoluționară, nu numai prin faptul că a deschis drumul armatei române pentru a înăbuși revoluția din Ungaria, dar și prin aceea că în multe locuri a atacat detașamente ale armatei roșii maghiare. Pe drum, în localitățile pe unde am trecut, au fost dizolvate, sub presiunea amenințărilor noastre, sovietele locale și au fost reinstaurate autoritățile burgheze. Am participat personal la dizolvarea sovietului din Beregszász, instalînd mitraliere pe piața din fața sovietului, gata să tragă dacă garda roșie s-ar opune. Astfel a fost dezarmată garda roșie și a fost dizolvat sovietul

sub amenințarea trupelor noastre. Intr-o gară de cale ferată am fost scoși împotriva unui detașament al trupelor roșii. Am participat și la această acțiune contrarevoluționară, cu grupul meu de mitraliere".-

Activitatea contrarevoluționară a "Diviziei secuiești" precum și "bravura" și "vrednicia" lui LUCA în această activitate, au fost arătate și de martorii BODO LADISLAU, RACZ IANOS, MATYAS PETRU și DEBES LADISLAU.-

Sfârșitul evenimentelor istorice din anii 1918-1919, nu a însemnat sfârșitul activității contrarevoluționare a acuzatului LUCA VASILE, ci abia începutul ei, începutul murder de sânge al unei cariere de contrarevoluționar.-

Cu șiretonie iscusită, de vulpe, cu fățărnicia ce caracterizează toate elementele contrarevoluționare, - LUCA s-a strecurat în mișcarea muncitorească. El a pătruns încet, pe neobservate, ca rîm, ca viermele care pătrunde și se face nevăzut în mărul ce se coace pe pom.-

Acest criminal a avut însă grijă să-și ascundă cit mai bine labela pătată de sânge nevinovat.-

"Mai târziu, în Partidul Comunist - declară acuzatul LUCA - pentru a ascunde activitatea mea contrarevoluționară, am ascuns participarea mea în divizia secuiească și în acțiunile ei contrarevoluționare".-

Da, dacă la început el a ascuns faptele sale criminale și s-a tupilat, pentruca să se poată strecura pe neobservate în mișcare - mai târziu acest criminal a încercat, cu o nerușinare revoltătoare și un cinism nemaipomenit, să-și falsifice trecutul, să lipească peste petele de sânge o etichetă mare de luptător progresist, împoțonîndu-se cu aureolă de erou. Intr-o autobiografie a sa, LUCA a afirmat că a fost "soldat roșu" și s-a prezentat pe sine ca unul dintre creatorii Partidului Comunist din România ! Ce ticăloșie și ce nerușinare, deună de acela care a pierdut chipul de om !

Acuzatul IUCA a trebuit să recunoască toată această minciună grosolană și josnică :

"În autobiografie și în datele biografice despre mine, am arătat că eu așa fi avut un rol important în crearea Partidului Comunist din România. Recunosc astăzi că și aceasta, precum și faptul că așa fi fost voluntar în armata roșie maghiară, a fost un adevăr".-

Adevăratul lui rol în perioada de fărâșire și de călîire a Partidului, a fost rolul infam și desguștător de trădător odios în slujba siguranței ! Acesta a fost rolul pe care l-a jucat în perioada cea mai înfrîntată și cea mai grea din viața Partidului acuzatul IUCA VASILE.-

În adevăr, în anul 1924, cînd mișcarea revoluționară a clasei muncitoare a primit o lovitură grea și dureroasă, prîi trecerea Partidului în ilegalitate, cînd luptătorii comuniști duceau , sub cea mai crîncenă teroare deslîntită de organele siguranței, o luptă plină de grele sacrificii pentru a apăra viața viața și libertatea poporului, a acestui popor supt și stors pînă la vîlguire de către capitaliști și moșieri - ce a făcut IUCA VASILE ? El s-a pus la dispoziția siguranței, cu plată, pentru a o sprijini cu informații și cu acte de provocare, în acțiunea accelerată de reprimare dusă de guvernele burghezo-moșierești, contra mișcării revoluționare. Iată cine este IUCA, iată care este rolul său !

"Nu m-a forțat nimeni și nimic să consint a deveni agent al siguranței, declară IUCA. Eram un dușman al clasei muncitoare și al partidului, așa că pentru siguranță era ușor să mă cumpere pe o chestiune oserecare, cu promisiuni de viață ușoară"

După propriile sale arătări, IUCA a dat în această perioadă o serie întregă de informații organelor de siguranță, din Brașov, predîndu-le chiar și scrisori ale membrilor Comitetului Central al Partidului Comunist din România.-

25

"Din aceste scrisori - declară IUGA - siguranța a putut afla extrem de multe lucruri despre persoanele din C.C. al P.C.R. despre alții din alte regionale ale Partidului și despre desfășurarea muncii organizatorice și de activitate ilegală a Partidului - și să pregătească lovitura aceea pe care a dat-o în decembrie 1924, cu ocazia înfrângerii manifestelor, făcând arestări masive în întreaga țară".-

Cu ocazia acestor arestări din decembrie 1924, a fost "arestat" chipurile și IUGA la Brașov, făcând la cercetări declarații pînă în cele mai mici detalii despre acțiunea de difuzare a manifestelor și dînd pe mîna siguranței pe toți activiștii și muncitorii care au luat parte la această acțiune a Partidului.-

Organul siguranței care în acea perioadă ținea legătura cu acuzatul IUGA, era inspectorul de siguranță ZACHIU DUMITRU. În această privință, martorul GABOR ARPAD a declarat următoarele :

"În anul 1924, în timp ce funcționam la Siguranța Brașov, ca agent, l-am văzut pe IUGA VASILE de cîteva ori venind seara după ora 8 la inspectorul de siguranță ZACHIU DUMITRU, încă de atunci mi-am dat seama că IUGA VASILE este informatorul inspectorului de siguranță ZACHIU".-

Iar martorul ZDRAFCU ERACLE, declară :

".....vreau să arăt că legăturile prietenești dintre IUGA LASZLO și ZACHIU DUMITRU, precum și faptul că ZACHIU îmi cerea bani pentru informatori tocmai atunci cînd IUGA LASZLO era la el în birou, mi-au confirmat că IUGA LASZLO a fost informatorul lui ZACHIU DUMITRU".-

Cît despre martorul VOINEA SEPTIMIU, acesta a arătat aici că el traducea scrisorile și documentele pe care IUGA le furniza inspectorului de siguranță ZACHIU.-

O serie de martori, dintre acei cari au fost arestați și schingiați de siguranță în decembrie 1924, ca GYOZKE ALEXANDRU, KOTLESS ILONA, STIRBER IOAN, POPOVICI GHEORGHE, au invederat faptul că IUGA a trădat toate legăturile sale siguranței. Din depozitiile martorilor STIRBER și POPOVICI, care au fost cercetați la siguranța din Petroșani, rezultă că chiar și acolo la Petroșani, cei arestați erau mereu avertizați că vor fi confrunțați cu IUGA, ceace ajunsese față de ei o adevărată amenințare.-

///.

Dar cum putea fi altfel decit o adevărată amenințare această "confruntare cu LUCA VASILIC" și care să devină apoi pentru cei arestați o chinuitoare obsesie, un înspăimântător strigoi venind din întunecimile de grotă ale siguranței, când iată ce declară LUCA însuși :

"Prin denunțarea cadrelor importante ale Partidului, am înlesnit siguranței de a da lovitură zdrobitoare partidului clasei muncitoare, să dezorganizeze pentru un timp toată mișcarea ilegală a partidului. Mi s-a cerut să dau locuința lui KOBLOS, secretarul general de atunci al partidului, cease să și dat".-

Cu ocazia celei de a doua arestări a lui LUCA din septembrie 1925, el și-a luat și angajament scris față de inspectorul de siguranță ZACHIU.-

"Am scris - declară acuzatul LUCA - în sensul că mă angajez ca în slujba siguranței să duc lupta împotriva mișcării comuniste, că mă angajez de bună voie, neforțat de nimeni să voi îndeplini toate instrucțiunile inspectorului ZACHIU și că despre înțelegerea noastră nu voi spune nimic nimănui".-

Martorul MUNTREANU IOAN, fost agent la siguranța Brașov, în acea perioadă, a declarat următoarele :

"Colaborarea lui LUCA cu inspectorul ZACHIU a constat în furnizarea de informații în legătură cu tactica Partidului Comunist Român din ilegalitate și în trădarea unor elemente principale din partid, cu care LUCA avea legături".-

LUCA s-a înțeles cu ZACHIU ca omul de legătură între dinții în vederea transmiterii informațiilor, să fie VARGA GAVRIL, un frate al acuzatului LUCA și pe care el l-a pus în contact cu ZACHIU. Confirmând acest fapt, VARGA GAVRIL a declarat :

"Cu această ocazie, inspectorul de siguranță a oferit fratelui meu salariu lunar, însă nu-mi amintesc suma"-

Ani de zile LUCA a transmis direct sau prin VARGA, informații inspectorului de siguranță ZACHIU. Martorul MUNTREANU IOAN, fostul agent, confirmă că pe baza informațiilor primite de la VARGA a întocmit el rapoartele informative din anul 1929, care au fost discutate aici în ședință.-

Activitatea criminală de agent informator al siguranței

pe care a desfigurat-o LUCA, direct ori cu ajutorul fratelui său, nu a scăpat de a lăsa urme chiar și în documentele scrise ale siguranței. A fost discutată aci în ședință adresa Siguranței Brașov din 19.oct.1925 către Direcția Generală a Siguranței. Iată conținutul unui pasaj din acest document :

"Atît LUCA LASZLO, cit și VARGA GABOR, ne-au declarat la timp că au credința că numele de "MOȘIAR" este conspirativ și că aitul este numele adevărat al acestui curier".-

Acesta este textul. El este scurt dar foarte limpede și face de prisos orice discuție în legătură cu dovada faptelor. Documentele n-au glas, ele nu strigă și de aceea LUCA nu s-a temut de ele ; dar ele au o mare calitate : nu uită în decursul vremii nici oțotă din ceace li s-a încredințati.

Acuzatul LUCA VASILE a primit din partea inspectorului de siguranță ZACHIU, o serie de instrucțiuni pe care după cum vom vedea, le-a executat cu fidelitate - și care au avut o deosebită însemnătate cu privire la activitatea sa de viitor. Iată ce a declarat LUCA însuși în această privință:-

"ZACHIU m-a instruit că eu trebuie să rămîn în mișcare și că nimeni nu trebuie să știe că eu fac servicii pentru siguranță. Mi-a făgăduit că nu va afla nimeni nimic dela siguranță și că siguranța va aranja scăparea mea în scurt timp din închisoare și-mi va plăti bani pentru serviciile ce voi face siguranței ; că mă va plăti și în timpul cît voi sta în închisoare, în schimb eu să dau siguranței informații și din închisoare asupra activității celor arestați, asupra legăturilor lor cu cei de afară, în special fire care duc la organe importante ale partidului și spre C.C. al P.C.R."-

Ce rezultă de aci ? Pentru a nu putea fi compromis în fața mișcării, pentru a înlătura suspiciunile lăuate în urma arestării din decembrie 1924, pentru a crea condiții favorabile ridicării lui LUCA în mișcare și a folosirii lui într-o măsură și mai mare în viitor, siguranța a găsit necesar ca LUCA să fie trimis cu șgomot la închisoare. LUCA a înțeles jocul și s-a conformat.-

Astfel, el a fost predat de inspectorul ZACHIU siguran-

ței Generale, subinspectorului general al Siguranței BANCIULESCU
TEODOR și a fost trimis la închisoarea Jilava, unde și-a executat
mîrșevul rol de informator și provocator.-

"BANCIULESCU - declară acuzatul IUGA - mi-a
promis că nu voi sta mult în închisoare, dar deocamdată
trebuie să fiu deus la Jilava, că voi fi recomandat
administrăției închisorii ca să se poarte bine cu mine. Că
de acum înainte el BANCIULESCU, va ține legătura cu mine
și va cere dela mine informațiile de care are nevoie din
închisoare. Eu i-am promis lui BANCIULESCU că voi face
tot ce mi se cere".-

Procesul lui IUGA VASILE s-a judecat în februarie 1928
și el a fost achitat. Martorul HOTINEANU ROMULES în acel timp
procuror militar, a declarat că organele siguranței generale au
intervent în Consiliul de Război în acest scop.-

"In rechizitorul oral pe care l-am susținut
în acest proces, declară HOTINEANU, am vorbit foarte
puțin de IUGA IASZLO, pentru a da paibilitate judecătorilor
să-l achite".-

Îgînd din închisoare, acuzatul IUGA și-a îndeplinit
cu zel de cîine credincios misiunea dată de siguranță, furnizînd
periodic informații lui ZACHIU.-

În august 1928, IUGA a fost delegat de organizația
de partid din Brașov, la Congresul al 4-lea al P.C.R. După ce
a luat contact cu C.C. al Partidului și și-a pregătit plecarea, a
raportat inspectorului ZACHIU despre toate acestea. În declara-
țiile sale acuzatul IUGA evocă acest moment ca ceva deosebit de
important în activitatea sa criminală :

"Singur m-am dus la ZACHIU și încă într-o
împrejurare care caracterizează cu ce dîgnăie loveam în
P.C.R. Era noapte. Sînd cu trenul la Brașov, trebuia
să plec neapărat cu trenul următor la București pentru a
întîmpina pe delegați. La siguranță nu era decît MUNTEANU
agentul de serviciu, căruia i-am cerut să anunțe pe
inspectorul ZACHIU că am ceva foarte urgent de comunicat.
MUNTEANU n-a vrut să turbure pe inspectorul ZACHIU așa
de tîrziu. Eu atunci am spus lui MUNTEANU că este un
interes de stat și l-am obligat, am ordonat lui MUNTEANU
să-l scoale și din pat pe ZACHIU".-

Iar mai departe scrie :

"Am scos astfel pe ZACHIU din pat și i-am denunțat organizarea Congresului".-

Nu se poate spune că acuzatul LUCA este lipsit de cinism ! Dar ceea ce interesează aici este că această faptă criminală a avut loc. Confirmarea neîndoielnică găsim în rapoartele scrise ale lui MUNTREANU, care au fost discutate aici în ședință și din care rezultă chiar și ziua când a sosit și când a plecat LUCA VASILE din Brașov.-

În urma informației primite, ZACHIU a organizat telefonic o întâlnire lui LUCA cu subinspectorul general BANCIULESCU la București, unde acuzatul LUCA i-a făcut acestuia un raport detaliat despre pregătirea congresului.-

"Lui BANCIULESCU - declară acuzatul LUCA - i-am spus cum s-a pregătit congresul și despre întâlnirea la Tighina, unde sînt așteptați delegații..... BANCIULESCU mi-a spus că ei nu se gîndesc la arestarea delegaților și că voi putea merge liniștit să facem congresul BANCIULESCU mi-a cerut ca la întoarcere să informez siguranța despre tot ce s-a petrecut și despre noul Comitet Central ales....."

După ce LUCA VASILE a participat la Congresul al 4-lea al Partidului, unde cu sprijinul lui FORIS ȘTEFAN și al altor trădători a reușit să se strecoare în Comitetul Central al P.C.R. acuzatul LUCA s-a prezentat la inspectorul ZACHIU și ulterior la subinspectorul BANCIULESCU, dîndu-le informații complete despre felul cum au decurs lucrările congresului.-

"Am reîntors acasă la Brașov, declară acuzatul LUCA. După cum s-a stabilit, în mișcare nu am dat nici o dare de seamă asupra Congresului. Am dat însă la siguranță".-

Cinismul acestei declarații nu poate fi trecut cu vederea. Spune și el ceva. Acest cinism nuanțează mai bine faptele, le evocă și mai cu seamă evocă pe autorul faptelor, acest criminal căruia orice armă de scrupule îi este necunoscută, asemenea unui câine turbat.-

///.

"După ce am informat și pe BANCIULESCU despre Congres și i-am arătat că acum încep activitatea, - declar în continuare acuzatul LUCA - am discutat cu BANCIULESCU asupra creerii unei legături permanente între mine și siguranță, spre a nu fi nevoit să viu personal la siguranță sau la el acasă".-

Activitatea criminală desfășurată în toată această perioadă de acuzatul LUCA VASILE, a fost deosebit de intensă. Intreaga activitate a partidului, ședințe, discuții, probleme, hotărâri, instrucțiuni, documente și materiale ale presei de partid, într-un cuvânt tot ce ajungea la cunoștința sau în mina lui LUCA, ajungea în urmă la cunoștința sau în mina lui BANCIULESCU. O serie întregă de acte de provocare făcute de LUCA, au dus direct la arestarea a numeroși activiști de partid sau ai organizațiilor de masă. În timpul acesta, LUCA ducea o viață ușoară, o viață de huzur, pe baza simbricii date de siguranță, viață de huzur care nu cunoștea decât rare intreruperi, când era necesară inscenarea vre-unei "arestări" a lui LUCA, în scopul de a-l feri de demascare.-

În această perioadă au loc și acțiunile criminale duse de LUCA VASILE cu prilejul Congresului Sindicatelor Unitare dela Timișoara și cu prilejul luptei eroice a minerilor din Valea Jiului.-

Ca membru al C.C. al P.C.R. LUCA VASILE - primind sarcina de a organiza și pregăti în primăvara anului 1929 Congresul Sindicatelor Unitare dela Timișoara, s-a deplasat în acest scop în diferite orașe din țară. Ajungând și la Brașov, unde a participat la ședința pentru alegerea delegaților sindicali la Congres, acest criminal s-a prezentat la inspectorul de siguranță ZACHIU pe care l-a informat despre toate măsurile luate de partid în legătură cu ținerea congresului dela Timișoara, precum și despre numele delegaților sindicali din Brașov.-

Potrivit instrucțiunilor lui ZACHIU, în timpul Congresului, el a informat organele siguranței, dându-le numele tuturor

delegaților comuniști care au participat la Congres. Iată ce a declarat LUCA :

"Conform promisiunii făcute lui ZACHU, am luat legătura cu siguranța Timișoara, prin comisarul respectiv, stabilind cu el întâlnirile pentru a preda materialul promis. Am cerut dela delegații comuniști pe care îi cunoșteam, din diferite localități, să-mi dea numele comunistilor delegați din localitatea respectivă. Din biletele primite dela ei am întocmit o listă, predind-o împreună cu biletele, comisarului de siguranță. Astfel am dat siguranței de fapt nu numai o serie de comuniști ce erau activiști sindicali, ci și firul din diferite localități prin care siguranța putea să ajungă la organizația ilegală a partidului".-

Dar activitatea criminală a acuzatului LUCA VASILE cu prilejul congresului dela Timișoara, nu s-a mărginit numai la această trădare. El a săvârșit și o serie de provocări, datorită cărora rezistența muncitorilor dela Căminul Muncitoresc din Timișoara, a fost înăbușită în sine.-

Iată ce declară martorul NINAIGBANU ALEXANDRU :

"Atitudinea suspectă a lui LUCA VASILE în timpul congresului dela Timișoara, se concretizează în următoarele acțiuni și fapte :

- A dus tratative cu siguranța pentru amânarea congresului, situându-se astfel pe linia contrarevoluționară adoptată de MULLER COLOMAN. Astfel s-a ajuns la situația ca congresul a fost amânat - conform înțelegerii lui LUCA și MULLER că siguranța - cu două zile, ținându-se în timpul sărbătorilor de Paști, când muncitorimea nu putea să fie mobilizată pentru spărarea congresului împotriva atacurilor siguranței".-

- Faptul că LUCA VASILE în toată lupta dela Căminul Muncitoresc împotriva siguranței, a ridicat batista albă în semn de predare și de încetare a rezistenței, nu este altceva decât un alt act provocator.-

- Atunci când s-au produs arestările, a fost arestat și LUCA VASILE, însă nu a fost încarcerat împreună cu grupul din care făceau și eu parte. Știu că LUCA VASILE a fost pus în libertate înaintea tuturor celorlalți, fapt care a surprins pe majoritatea celor arestați. A surprins și faptul că LUCA nu a fost bătut".-

În acelaș sens, sînt și declarațiile martorilor BATAIS PETERU, HEIGL ION, ILES BARBARA și alții.-

După Congres, conducătorii Consiliului General al Sindicatelor Unitare au fost trimiși în judecată. LUCA VASILE a

fose disjuns din proces, din ordinul siguranței, primind dispozițiuni să nu se prezinte la debateri. Faptul acesta a rămas materializat în cele două note ale siguranței, datate cu multe zile înainte de proces și în care se face specificarea că IUCA nu se va prezenta la proces.-

Intr-un fel tot atât de murdar, a trădat acuzatul IUCA VASILE și acțiunea eroică din 1929 a minerilor din Valea Jiului.-

În iulie 1929, IUCA a fost trimis de Partid în Valea Jiului cu sarcina de a organiza și conduce acțiunea de luptă a minerilor cu ocazia zilei de 1 august, ziua internațională de luptă a muncitorilor împotriva exploatării și împotriva pregătirii războiului antisovietic.-

Ce a făcut IUCA după ce a primit această sarcină importantă ? S-a dus la subinspectorul general al Siguranței BANCIULESCU, pentru a-l informa.-

"BANCIULESCU - declară IUCA - mi-a comunicat că pot merge în Valea Jiului, însă să nu fac nici o acțiune și să informez siguranța la timp, în cazul când muncitorii ar încerca să organizeze vre-o acțiune".-

Îndeplinind întocmai instrucțiunile siguranței, acest criminal a încercat prin toate mijloacele să împiedice grevele din Valea Jiului. În cadrul consfătuirilor pe care le-a avut cu activiștii de partid și sindicali din Valea Jiului, el le-a sugerat să nu recurgă la greve, dînd instrucțiuni să înlocuiască acțiunile de luptă cu mici adunări pe grupe, cu scurte prelucrări asupra importanței zilei de 1 august și atât.-

2 Dar lupta muncitorii exploatați și chinuți nu putea fi împiedicată de nici o manevră criminală. Sopotele și bolborocirile veninoase ale gorilei siguranței nu aveau putere, nu răsunau, nu pătrundeau și nu trezeau nici un ecou, acolo în fundul pămîntului, unde minerii suferă de foame și boală smulgeau

prin muncă istovitoare și sub primejdia nelincetată a morții
năpramice, surul negru. Cărbunele, surul negru i Aur pentru
capitaliști, negru pentru mineri, negru tot ceea ce era rezervat
minerilor, negru citavezi cu ochii, haina lor, fața lor, viața
lor și a familiei lor, soarta lor.--

Cînd criminalul lacheu al siguranței și-a dat seama că
nu poate îndeplini misiunea dată de BANCIULESCU, cînd la o ședință
ținută a aflat că la Lupeni minerii sînt pe punctul de a începe
greva și că nimeni nu se poate împotrivi voinței lor hotărîte de
luptă, a comunicat toate acestea siguranței și a părăsit Valea
Jiului. Iată ce spune el însuși :

"Prin părăsirea muncitorilor în timpul
Erămintărilor din Valea Jiului și neorganizarea grevei, am
trădat interesele muncitorilor și am îndeplinit sarcinile
date de siguranță".--

Informațiile date de el atunci siguranței și-au găsit
reflectarea și în documentele siguranței. Într-unul din aceste
documente se spune direct :

"După ultimele rapoarte primite de la
LUCA LAZĂRO, care conduce acțiunea comunistă în Ardeal,
rezultă că elementele comuniste de pe Valea Jiului au fost
foarte bine organizate în ultimul timp. Conducătorul lor
STIMBER a cerut chiar și arme pentru a fi distribuite
nucleelor".--

Pentru a-și ascunde activitatea provocatoare, acest
criminal a avut îndrăzneala să susțină, după aceea, că greva
organizată de muncitorii mineri la Lupeni ar fi fost opera
agentului provocator MURTESANU TEODOR și a siguranței locale. Nici
suvintele nu ajung pentru a da acestei ticloșii adevăratul ei
nume !

În octombrie 1929, acuzatul LUCA VASILE a primit sarcina
de la Partid să plece la o ședință a Profinternului. Cîrînd după
aceasta are loc o înscenare de "arestare" a lui LUCA, iar cu acest
prilej LUCA furnizează lui BANCIULESCU, precum și inspectorului
general al Siguranței VIFTILA IONESCU, informații despre apropiata

sa plecare la Profintern. Iată ce a declarat IUGA :

"I-am povestit și lui VINTILA IONESCU chestia plecării mele la Moscova carindu-i părerea. Acesta mi-a răspuns că este de acord cu plecarea mea, urmînd ca după reîntoarcerea mea să-mi relatez ce însărcinări am primit dela Profintern și în general constatările mele în decursul prezenței mele în U.R.S.S."-

Așa dar, siguranța burgheză nu l-a folosit pe IUGA numai ca informator în rîndurile mișcării comuniste. Iată-l acum și ca spion, în afara granițelor, în U.R.S.S. cu instrucțiuni de a comunica siguranței "constatările" sale, pe numele adevărat informațiile sale de spion.-

Dar nu numai atât. IUGA a dat pe mîna siguranței și pe delegatul Profinternului, ce venise în țară pentru alegerea delegaților la Congresul al 5-lea al Profinternului.-

"Am denunțat siguranței - spune IUGA - și prezența unui delegat al Profinternului în țară, care venise pentru a ne ajuta la organizarea și trimiterea unei delegații la congresul al 5-lea al Profinternului".-

Ca agent provocator al siguranței și mîșcav spion - și folosind în chip criminal funcțiile pe care i le încredințase mișcarea revoluționară, aceea de membru în Biroul Politic al C.C. al P.C.R. și aceea de secretar general al sindicatelor - acuzatul IUGA VĂNILE a fost, alături de MARCEL PAUKER (LUXIMIN), unul dintre promotorii luptelor fracționiste fără de principii, care au urzîrit și slăbească unitatea Partidului.-

Ascultați ce spune el însuși vorbind despre rolul pe care l-a jucat atunci :

"Adevăratul meu rol, pe care l-am avut în luptele fracționiste, este acela ca mandatar al siguranței" (24.III.1954).-

Încă depe la sfîrșitul lunii septembrie 1929, acest criminal a început să discute cu BANCIULESCU despre lupta fracționistă :

"Cu acea ocazie, a declarat IUGA V., cînd BANCIULESCU s-a interesat ce se mai petrece în C.C. al P.C.R., eu am spus că sînt certuri între PAUKER și BARBU, că C.C. s-a împărțit în două tabere și trebuie să fie lăsați în pace, că distrug ei singuri Partidul Comunist."-//.

LUCA făcea parte din grupul lui PAUKER și era cel mai apropiat colaborator al acestuia. Siguranța a sprijinit pe PAUKER și pe LUCA în acțiunile lor banditești. Întâi ce spune LUCA în continuare, relatînd împrejurările petrecute după apariția articolului lui PAUKER din iulie 1950, prin care lupta fracționistă devenise deschisă:-

"Am fost invitat la siguranță, la BANCINESCU și VINTILA IONESCU, care m-au întîmpinat supărați dece nu am informat siguranța mai dinainte despre apariția articolului lui PAUKER. Am cercetat acum situația din C.C. și anume care grup are șansa de a avea majoritatea partidului și pe care grup să-l susțină siguranța. Eu am arătat că U.T.C. și C.G.S.U. sînt de partea noastră că noi vom exclude pe BARBU și pe partizanii lui din partid..... Am cerut siguranței să sprijine grupul lui IULIAN, arătînd că eu voi informa siguranța despre desfășurarea luptei și despre cei care susțin pe BARBU".-

Activitatea lui LUCA în cadrul luptei fracționiste s-a materializat într-o serie întrebă de acte criminale, care ținteau la slăbirea unității Partidului. Să-l lăsam pe LUCA să vorbească el însuși :

"Eu, pe baza înțelegerii cu PAUKER, și DORI GOLDSTEIN, am făcut deplasări în țară, atît pe linii de partid cît și pe linii sindicale, pentru a atrage organizațiile de partid și sindicale de partea acestui grup. Am scris și unele articole în ziarul sindical și am pus la dispoziție grupului fracționist PAUKER presa sindicală".-

Iar în altă parte :

"Siguranța a aprobat acțiunile mele de a crea sec conitate de partid paralele și introducerea în partid a diferitelor elemente dăunănoase partidului".-

Cînd lupta fracționistă a fost înlăturată și LUCA a fost și el înlăturat din C.C. alegîndu-se o conducere nouă pentru lichidarea fracționismului din partid, acest criminal a informat siguranța despre toate acestea :

"Am dat în mîna siguranței și organului nou care avea menirea de a repara ceasec și strict noi prin lupta fracționistă și în special eu ca agent provocator".-

Verbind despre urmările luptei fracționiste și caracterizîndu-și atitudinea sa, acuzatul LUCA a declarat următoarele :

"Consecințele luptei fracționiste pentru partid și mișcarea muncitorească au fost dezastruoase. Mișcarea muncitorească în acea perioadă se găsea într-un avînt revoluționar, avînd nevoie mai mult ca oricînd de conducător. Luptele fracționiste au lipsit masa muncitoare de acest conducător, subminînd unitatea Partidului..... Activitatea lui în cadrul luptelor fracționiste a fost de spargere a unității mișcării muncitorești.-"

Despre activitatea criminală a lui LUCA VASILE, în cadrul luptei fracționiste, au vorbit elocvent aici în gîdînță martorii MATAIS PETRU, WEISZ ARPAD, ȘSANU SABINA, care au arătat și metodele practicate de LUCA pentru atragerea organizațiilor sindicale și de partid în luptele fracționiste fără de principii.-

Acuzatul LUCA VASILE a fost trimis la munca de jos, dar el a reușit, datorită experienței sale de vechi provocator, să se strecoare din nou pînă în funcția de secretar general al Consiliului General al Sindicatelor Unitare. El a continuat totodată să aibă legături cu siguranța prin BANCULESCU.-

În anul 1933, în scopul de a i se acoperi activitatea trădătorească LUCA VASILE a fost implicat într-un proces politic și condamnat în lipsă la 20 ani temniță. La 29 august 1933, el a fost arestat de către fostul comisar șef TURCU NICOLAE dela siguranță, care a început să-l cerceteze. Deși LUCA nu a acceptat să dea declarații scrise, el i-a furnizat lui TURCU informații despre mișcarea muncitorească. Dar ce informații ! El i-a ținut lui TURCU adevărate lecții despre organizarea luptei sindicale, după cum singur le caracterizează în declarațiile sale și după cum rezultă și din declarațiile lui TURCU NICOLAE, care a fost ascultat ca martor.-

Deosebit de interesantă este acum situația lui LUCA. Pentru a-l feri de demarcare și în acelaș timp a-i crea condiții prielnice de a se ridica din nou în mișcare, siguranța l-a implicat în proces și i-a dat 20 ani temniță. Pedepsa era impresionantă ! Dar după cîteva rejudecări în care TURCU spore

ca martor în instanță și îl acuză cu toată tăria, pedepse și s-a redus în cele din urmă la 5 ani și 6 luni. Încă înainte de a termina de executat, LUCA este promovat din nou cu sprijinul trădătorului FORBIS în Comitetul Central al P.C.R.-

Cînd a ieșit din închisoare, în anul 1939, acuzatul LUCA se socotea ferit de orice temere de demascare. În aceste condiții el a reluat legătura cu inspectorul general de siguranță VINTILA IONESCU prin fostul comisar TURCU și a lucrat cu acceptia ca agent provocator sub numele acoperit de "TOMA" furnizînd informații, între care și un însemnat raport de activitate al C.C. al P.C.R.-

Audiat ca martor TURCU NICOLAE, a arătat aici toate aceste fapte. Dar și acuzatul LUCA le-a recunoscut în mod complet

În anul 1940, cu prilejul eliberării de către U.R.S.S. a Bucovinei de Nord, acuzatul LUCA VASILE, găsindu-se în închisoarea Cernăuți, în executarea unei condamnări de 8 luni închisoare pentru încercare de trecere peste frontieră, a rămas pe teritoriul sovietic.-

După 25 august 1944, acuzatul LUCA VASILE a revenit în țară. Fostul agent de siguranță, dușmanul de moarte al Partidului Comunist și al clasei muncitoare, LUCA VASILE și-a continuat și după eliberarea țării activitatea ticăloasă de trădător al intereselor muncitorimii, desfășurînd o activitate fracționistă și contrarevoluționară.-

Acuzatul LUCA a recunoscut această acțiune criminală :

"Este adevărat - spune el - că eu, împreună cu ANA PAUKER, și TEODHARI GEORGESCU, am format un grup fracționist în sânul C.C. În mod practic această platformă fracționistă s-a manifestat cu ocazia ședințelor secretariatului și a Biroului Politic, cînd se discuteau probleme de Partid și de țară. De multe ori se întîmpla că, înainte de a trata aceste probleme în plenul ședinței, am discutat în prealabil cu ANA PAUKER și TEODHARI GEORGESCU, fixînd părerea și poziția noastră în privința rezolvării acestor probleme".

38

Mai departe IUGA spune :

"De asemenea, am arătat că în mod practic eu obişnuiam să iau primul cuvîntul la şedinţe ; astfel, prin felul în care analizam şi discutam problemele, propriu-zis şi trasam modul de rezolvare. În acest sens am fost susţinut de ANA PADUR şi TROHARI GEORGESCU. În general, cînd s-a lîvit vre-o problemă în a cărei susţinere a fost interesat careva dintre noi, am fost mobilizaţi şi ceilalţi doi, şi în astfel de cazuri am luat poziţie comună în vederea sprijinirii acestei măsuri antipartinice".-

"Natural că în cursul activităţii grupului nostru fracţionist au fost momente cînd am luat toţi trei poziţie comună şi coordonată în contra liniei şi hotărîrilor Partidului".-

Ce au urmărit oarecîmpin aceasta ? - Iată ce spune IUGA :

"..... în mod conştient şi cu intenţia de a ne asigura conducerea Partidului şi a statului, am pus împreună bazele unei activităţi fracţioniste, care mai tîrziu a căpătât o formă organizată".-

În aceste scopuri acuzatul IUGA VASILE a dus o activitate susţinută pentru a submina autoritatea Partidului şi a guvernului. Ca Secretar General al Frontului Naţional Democrat, el a încercat să pună în umbră rolul Partidului, în scopul de a alcătui din F.N.D. o putere centrală condusă de dînsul. În acest scop el a încercat să prezinte ca acţiuni conduse de el: răsturnarea guvernului reacţionar RADESCU, şi instaurarea guvernului democrat la 6 martie 1945, înlăptuirea reformei agrare şi alte acţiuni revoluţionare ale clasei muncitoare realizate sub conducerea Partidului.-

Iată ce declară IUGA :

"Prin activitatea dusă de mine la F.N.D. am căutat şi m-am izolat de Partid, luînd măsuri peste capul acestuia, punînd în umbră activitatea şi forţa Partidului, căutînd a scoate în evidenţă şi a transforma F.N.D.-ul într-o forţă centrală condusă de mine".-

Acuzatul IUGA VASILE a sprijinit o serie de elemente care sub masca sionismului desfăşurau în ţară o activitate de spionaj, ca : DASCALU ANGHIEL, dovedit spion, pe care IUGA, în calitate sa de secretar general al F.N.D. l-a sprijinit să pătrundă ca deputat în parlament ; ELIEZER NIEDERMEYER, care a

foșt introdus în țară în mod fraudulos de către Intelligence Service cu misiuni de spionaaj în anul 1947 și a părăsit țara tot fraudulos în 1948 ; ARON COHEN, căruia LUCA i-a înlesnit venirea în țară.-

LUCA a dus tratative cu aceștia, în vederea sprijinirii activității antidemocratice a organizațiilor naționaliste din R.P.R. și a creerii unei stări de spirit favorabile emigrării în masă a populației evreiești.-

Martorul DASCALU ANGHEL a arătat aici pe larg această activitate desfășurată de acuzatul LUCA.-

Mergând pe aceeași linie de sprijinire a elementelor național șovine, LUCA V. a intervenit în anul 1947, pentru punerea în libertate a niaristului fascist și criminal de război KOVASZNAV GABOR, iar șai tirziu, în anul 1949, pentru sistarea procesului și punerea în libertate a criminalilor de război INCZE IULIU, NAGY VICTOR și NAGY DANILIA. Aceștia în toamna anului 1944, în com.Aita Sască au împușcat ostași din armata română, care luptă alături de armata sovietică eliberatoare.-

Aceste fapte sunt dovedite prin recunoșterile sale și prin declarațiile martorilor SZABO ADALBERT și CIURNA FERRE.-

Dar, activitatea criminală cea mai periculoasă pe care a desfășurat-o LUCA VASILE, împotriva statului nostru democrat popular a fost aceea de subminare a economiei noastre naționale.-

Acest ticălos, cu un trecut atât de murdar, a reușit să se strecoare, cu ajutorul grupului fracționist din care făcea parte, pînă în funcțiile de Ministru al Finanțelor și de vice-președinte al Consiliului de Miniștri.

El și-a îndreptat întreaga sa activitate în scopul restaurării capitalismului în țara noastră. El a voit să arunce din nou clasa muncitoare în ghiarele hienelor nesățioase din țară și străinătate. El concepă, în mentalitatea sa de troglodit
//.

că aceasta ar mai fi posibil, că vigilanța Partidului ar mai putea fi îngelată ca în trecut, că muncitorimea ar mai putea fi batjocorită și că voința de libertate a poporului ar mai putea fi infrântă !

S-a îngelat amarnic !

Vigilanța revoluționară a conducerii Partidului Muncitoresc Român, și a oamenilor muncii, a reușit să demasce fața hideasă de trădător al lui LUCA.-

A fost cutremurătoare descoperirea ! Partidul nostru, poporul nostru, noi toți, am învățat să fim și mai vigilenți !

Crima groaznică a lui LUCA nu a fost săvârșită de el singur, nu putea fi săvârșită de unul singur. El a grupat în jurul său și a cuibărit în conducerea sectorului financiar-bancar și cooperatist, aflat sub coordonarea sa, o serie de elemente criminale, care-iau-fost fie șefetnici, fie colaboratori, fie unelte devotate. Cei mai de seamă din aceștia îl însoțesc și aici !

O ceată de reptile veninoase care abia așteptau și nu mai puteau de nerăbdare, să vadă poporul aruncat din nou în împilare, în urma mușcăturilor lor otrăvitoare.-

Cine sînt aceștia ? Cine este acest IACOB ALEXANDRU ?

Acuzatul IACOB ALEXANDRU este un element oportunist. Strecurat în rândurile partidului. El s-a cocoțat în conducerea organelor de partid din Ardealul de Nord, folosind cu viclenie împrejurarea că activiștii de partid cei mai devotați au fost arestați cu prilejul căderilor din anii 1941 și 1943. În timpul acesta el se plimba liber pe străzile Clujului, sub privirile ocrotitoare ale siguranței horticiste. I

IACOB întreține legături strînse cu virfurile burgheziei, cu proprietarii "Dermatei" și folosea banii Partidului în scopuri personale fără să aibe habar de cei arestați și

41

de mizeria în care trăiau familiile acestora.

După eliberarea Ardealului de Nord, acuzatul IACOB ALEXANDRU s-a căsătorit cu succesoarea celui mai mare industriaș din Cluj, devenind astfel de fapt, unul dintre cei mai mari exploatare, una dintre bienele care au stors și împilat pe muncitori până la sînge, înainte de naționalizarea întreprinderilor. Principal acționar la "DERMATA" și la "PRIMA BAHAT", un mare deposit de drogerie, magazin de încălțăminte, corpuri de case, iată averea lui pe care a transformat-o apoi în aur și în monedă străină din care a trimis o însemnată parte în străinătate.

IACOB a folosit în mod criminal numele Partidului și poziția sa de conducător în Regionalele de Partid Cluj, pentru a-și face afacerile sale.-Ce-i păsa lui că aceasta poate discredita prestigiul Partidului. LUCA l-a cunoscut bine pe IACOB, l-a cunoscut apăsăturile și trecutul. Si l-a considerat omul de care tocmai avea nevoie în acțiunea sa criminală. De aceea el l-a susținut reușind să-l plaseze în diferite funcții de răspundere și pînă la urmă în funcția de ministru adjunct la Ministerul Finanțelor, IACOB devenind astfel cel mai apropiat colaborator al lui LUCA și desfășurînd alături de acesta o intensă activitate de subminare a economiei naționale.-

Iată ce a declarat LUCA despre IACOB cu ocazia confruntării lor :

"Vreau să fac remarcă, că izvorul acțiunilor dughinoase ale lui IACOB ALEXANDRU, pe lângă faptul că a fost și influența pe care am exercitat-o asupra lui și directivele pe care i le-am dat, constă și în aceea că el însuși este burghez și a trăit viață burgheză, nerenunțînd la această viață nici în postul de răspundere pe care-l avea în Ministerul de Finanțe. IACOB ALEXANDRU este omul care a luptat consecvent pentru realizarea părerilor și ideilor sale, astfel că acțiunile sale au fost determinate în primul rînd de însăși originea și interesele sale de clasă".-

Cine este SOLYMOS IVAN ? Un element fascist, criminal de război și spion - strecurat în rîndurile Partidului și în posturi de răspundere în Stat.-

În perioada războiului, acest bandit a făcut parte din cadrele poliției horticiste, ca juristconsult al Poliției Zalău. La sfârșitul lui aprilie și începutul lui mai 1944, când guvernul fascist maghiar prin reprezentantul său, subsecretarul de Stat ENDRE LASZLO, a organizat acea acțiune banditească de deportare a întregii populații evreiești din Nordul Ardealului în lagărele de exterminare hitleriste, printre cei care la Zalău a colaborat cu fidelitate la săvârșirea acestei monstruoase crime, a fost și SOLYMOS IVAN. Ordonanțele de deportare a celor 362 evrei din orașul Zalău, au fost semnate de SOLYMOS și au fost contrasemnate de el. Acuzatul SOLYMOS declară :

"Aceste hotărâri, pentru orașul Zalău, au fost redactate și apoi semnate de mine. Pe baza acestor hotărâri au fost internați în lagăre între 3-400 evrei din orașul Zalău."

În același timp SOLYMOS publica în ziarul fascist "Szilágyiság", articole cu caracter naționalist-șovin.-

După eliberarea Ardealului de Nord, acuzatul SOLYMOS s-a strecurat în Uniunea Populară Maghiară și apoi în Partidul Comunist, reușind să ajungă primar al orașului Zalău. În această calitate, el a ajutat pe moșieri să se sustragă efectelor reformei agrare, a căutat să apere elementele fasciste de epurație și de răspunderea penală pentru activitatea lor în slujba hitlerismului și în același timp a desfășurat o intensă activitate de propagandă fascistă, antisovietică.-

În anii 1946-1947 SOLYMOS a intrat în legături de spionaj cu unul dintre complicii completistului RAJK, anume GYONGYOSI ISTVAN, care acoperit de funcția de reprezentant diplomatic, a creiat din ordianul aceluia trădător și al stăpînilor săi imperialiști, o rețea de spionaj și diversiune politică pe teritoriul țării noastre. SOLYMOS i-a furnizat acestuia informații secrete economice și politice și a primit instrucțiuni dela

acesta să sprijine grupul naționalist-șovin din U.F.M. ce era condus de trădătorul KURKO GYARFAS.-

Martorul HAGY TIBOR a declarat :

"SOLYMOS IVAN, în mod conștient a furnizat lui GYONGYOSI diferite date, probleme secrete, a divulgat o serie de secrete de stat".-

În aceeași perioadă SOLYMOS a intrat în legătură cu IUCA VASILE. Cunoscându-i trecutul criminal, IUCA l-a numit în anul 1947, în funcția de consilier superior administrativ în Ministerul de Finanțe, în decembrie 1948 în funcția de director al Direcției de Etate și Drepturi de Personal, în acelaș an în funcția de membru în Comisia de Lichidare a C.A.S.B.I.-ului, iar în martie 1950, susținut de IUCA, el devine vice-preșinte al Centrococop-ului.-

În toate aceste funcții, SOLYMOS a introdus linia contrarevoluționară a lui IUCA, al cărui slugă devotată era. Activitatea sa criminală cea mai intensă a fost însă aceea din cooperatie, unde acest bandit a dus sub îndrumările lui IUCA o acțiune de sabotare a schimbului dintre oraș și sat și a aprovizionării clasei muncitoare.-

Acuzatul CERNICIGA DUMITRU, și-a început activitatea ca militant în cercul troțkist condus de HAGY OSABA. El l-a ajutat pe acesta la formarea-unui-grp troțkist unde a răspândit și material de propagandă troțkistă.-

Acest criminal și-a manifestat deschis concepțiile troțkiste în anul 1936, cu ocazia dezbaterilor procesului centru-lui troțkist în Uniunea Sovietică.-

Ascunându-și trecutul și concepțiile troțkiste, CERNICIGA a reușit - după 23 August 1944 - să se strecoare în funcții de răspundere. IUCA l-a numit în 1947 la Ministerul Finanțelor ca director general al Cadrelor. Slugoi devotat al lui IUCA, CERNICIGA a început să-l sprijine în activitatea sa

174

antistatală, ceea ce l-a determinat pe LUCA să-l plaseze în funcții tot mai importante, ajungând în felul acesta președinte al Comitetului de Prețuri și apoi prin vice-președinte al Centrocoup-ului.-

Acuzatul CERNICICA a dus sub îndrumarea lui LUCA o intensă activitate de subminare a economiei naționale, atât în domeniul prețurilor cît și al schimbului economic, dintre oraș și sat.-

+
+
+

Iată din ce fel de elemente era alcătuită banda criminală a lui LUCA. Lepădături, scursuri, ale societății ! Toți demii de șeful lor, de vechiul agent de siguranță, de călăul minjit de sângele muncitorimii !

Deabia LUCA s-a strecurat și cocoțat la conducerea Ministerului Finanțelor și dușmanii au și început să roiască în jurul său, ca muștele atrase de mirosul de hoit, invadînd în sistemul bancar și cooperatist și acaparînd pozițiile cheie, ei sprijiniți de LUCA, LUCA sprijinit de grupul fracționist din care făcea parte.-

LUCA a spus la interogator următoarele :

".....am căutat să mă înconjur de oameni cu mentalitatea și cu concepții identice cu a mea".-

Este exact. Si odată înconjurat de asemenea colaboratori a pornit la o acțiune criminală de proporții întinse, în finanțe și cooperatie, cu scopul de a frîna dezvoltarea țării noastre pe calea socialismului, cu scopul restaurării capitalismului.-

Pentru atingerea scopului lor criminal, acești bandiți și-au îndreptat în primul rînd atenția asupra sectorului celui mai important pentru dezvoltarea economiei noastre naționale, asupra industriei noastre socialiste. Ei au dus o acțiune banditească de frînare a activității productive a întreprinderilor

45

Socialiste, prin sabotarea finanțării economiei naționale și în primul rând prin sabotarea înzestrării întreprinderilor cu fonduri de rulment proprii.-

"Prin sabotarea finanțării economiei naționale - declară acuzatul IACOB - am urmărit a crea la multe întreprinderi greutate, în scopul de a submina realizarea planului de Stat".-

Această acțiune banditească s-a desfășurat sub îndrumările și conducerea lui LUCA. Iată ce declară acesta :

"Prin activitatea mea și prin acordarea unei depline libertăți subalternilor mei, elemente dușmănoase care au fost sprijinite, încurajate și susținute de mine - eu am frinat și am pus piedici construcției socialiste. Concepțiile mele, direct contrarevoluționare, m-au situat pe o poziție dușmănoasă construcției socialiste. Eu am discutat de mai multe ori cu IACOB problemele finanțării economiei naționale și ne-am situat pe o poziție comună. În mod concret, eu nu cunoșteam toate problemele, întrucât rezolvarea lor privea direct pe IACOB ALEXANDRU. Datorită însă faptului că el cunoștea poziția mea în general în această problemă, știindu-se susținut și sprijinit de mine, avind deplină libertate de acțiune din partea mea, toate acestea au constituit o încurajare directă pentru IACOB din partea mea pentru săvârșirea acestor acțiuni de sabotaj."

(În instanță IACOB a încercat cu abilitate să atenuese gravitatea faptelor căutând să prezinte lucrurile în sensul că nu ar fi existat o înțelegere între Luca și dînsul pentru a comite această acțiune banditească.-)

Aș pune o întrebare : care dintre acești "domni" a încercat oare pe celălalt în activitatea sa criminală, care din ei a făcut celuilalt o cât mai mică greutate în această acțiune? Bine înțeles, nici unul ! Între ei a fost, după cum s-a văzut, o armonie perfectă !

Acești criminali au lucrat mină în mină tot timpul - și nici nu se putea altfel, căci dacă nu ar fi lucrat mină în mină, dacă nu ar fi lucrat în deplină înțelegere, cum ar fi fost cu putință desfășurarea unei acțiuni criminale de proporții atât de mari și cu un caracter atât de complex ?-

Eu pot să-l fac lui IACOB această concesie și să

admit că ei nu și-au programat în acest scop gedințe speciale, cu ordinea de zi "sabotarea finanțării economiei naționale" și cu secretar de gedință care să redacteze procesul verbal).-

Cum au sabotat acești criminali, finanțarea economiei naționale ?

Guvernul a hotărât, prin H.C.M.Nr.686/1949, dotarea cu fonduri de rulment a unui număr de 20 de întreprinderi socialiste, în scopul câștigării unei experiențe pe baza căreia să se poată trece ulterior la dotarea cu fonduri de rulment a tuturor întreprinderilor socialiste.-

Dar criminalii LUCA și IACOB, pentru a compromite dotarea cu fonduri de rulment a întreprinderilor, au trecut în scurt timp la înzestrarea tuturor întreprinderilor, fără să aștepte acumularea experienței proiectate.- Dece au făcut așa ? Acești bandiți au voit să folosească lipsa de experiență în acest domeniu a cadrelor din întreprinderi și au scontat că se vor comite grave greșeli, care vor duce la haos financiar în întreprinderi și la compromiterea planului de producție.-

"Fără a aștepta rezultatul dotării cu fond de rulment a primelor întreprinderi, din toamna anului 1949 - declară IACOB - am trecut la dotarea în masă a întreprinderilor, conform dispozițiilor pe care le-am primit dela LUCA VASILE, care la fel ca și mine cunoștea că noi nu avem rezultatul acestei experiențe și știa, ca și mine, că aparatul financiar și celelalte cadre, chemate să transpună în viață noul sistem de finanțare, sunt lipsite de experiență și de o pregătire prealabilă necesare. Deși amîndoi cunoșteam această situație, am trecut la dotarea în masă a întreprinderilor cu fond de rulment, în scopul de a sabota finanțarea economiei naționale".-

Pentru a încurca dela început lucrurile, ei au luat măsuri ca normativele fondului de rulment să se calculeze pe baza bilanțului contabil încheiat la 30 iunie 1949, știind bine că în acest bilanț contabil făgureau : materiale inutilizabile, sau cu utilizare lentă, produse nevendabile sau greu vandabile, debitori dubioși, evaluări nereale. Iată ce a declarat IACOB în

47

această privință :

"In acest scop am dispus ca operația de calculare a fondului de rulment să se facă pe baza bilanțului contabil din vara anului 1949, eu cunoscînd că personalul însărcinat cu aceste lucrări de dotare cu fond de rulment, datorită lipsei sale de pregătire și de experiență, va face multe greșeli. In bilanțul contabil figureau o serie de materiale inutilizabile sau cu utilizare lentă, produse nevandabile și greu vandabile, debitori dubioși, evaluări nerezale. In loc ca acestea să fie scoase din activul întreprinderilor, în multe cazuri ele au fost lăsate drept fonduri de rulment".-

Vom da aici două exemple care ilustrează în ce mod și în ce măsură a fost sabotată dotarea întreprinderilor cu fonduri de rulment :

- La combinatul Siderurgic "Gh. Gheorghiu Dej" din Hunedoara, din totalul de 799 milioane cit s-a stabilit normativul fondului de rulment, numai mărfurile greu vandabile reprezentau 354 milioane, deci aproape jumătate.-

- La întreprinderea "Flamura Roșie" din Arad, din totalul de 570 milioane fond de rulment, 238 milioane reprezentau numai materialele cu utilizare lentă.-

La ce rezultat a putut duce acest lucru ? La acela că întreprinderile s-au văzut în situația grea de a nu-și putea desfășura planul de producție.-

Crezînd că vor putea remedia răul, întreprinderile au venit cu cereri de reverificare a normativelor fondurilor de rulment. Ce scartă au avut aceste cereri ? Iată ce spune IUGA :

"Pe baza referatelor lui IACOB ALEKANDRU, eu respings cererile unor întreprinderi pentru verificarea fondului de rulment, fără măcar să fi citit dosarul".-

Acțiunea criminală de sabotare a dotării întreprinderilor socialiste cu fonduri de rulment, începută în 1949, a continuat și în anii 1950 și 1951. Criminalii IUGA și IACOB n-au ținut seama nici de necesitățile de fonduri de rulment, față de noile sarcini ale întreprinderilor, față de creșterea lor. Acuzatul IACOB a precizat :

48

"Pe anul 1950 îmi amintesc că întreprinderile au cerut circa 14 miliarde lei vechi din alocațiile bugetare, iar eu am planificat în buget ceva mai mult de 7 miliarde. În anul 1951, nu rețin cât au cerut întreprinderile, dar îmi amintesc că am planificat în buget circa 8 miliarde lei vechi".-

Voa preciza noi, dacă el nu-și amintește, că în anul 1951 întreprinderile au cerut 28.567.000.000 lei vechi, față de care cele 8 miliarde planificate în buget, reprezintă abia un sfert și ceva.-

"Necesitățile de fonduri de rulment planificate și înscrise de mine în buget pe anii 1950 și 1951, - continuă acuzatul IACOB - nu au asigurat finanțarea corespunzătoare nevoilor de producție ale întreprinderilor, pentru că eu în mod intenționat în scopul sabotării economiei naționale, am înscris în buget, sume mai mici".-

În fața acestei situații grele, întreprinderile și ministerele lor tutelare au venit cu cereri pentru acordare de suplimente de fond rulment și fiindcă presiunea era mare și acțiunea criminală a lui IUCA și IACOB se afla în perspectivă de a fi demascată, aceștia au fost nevoiți să aprobe suplimentările. Întrucât însă, aceste suplimentări nu mai puteau fi făcute decât dela rezerva bugetară, bandiții au atins rezerva bugetară, fără aprobarea Consiliului de Miniștri și ulterior au făcut forme voalate pentru legalizarea situației. IACOB declară :

"Acest lucru a determinat întreprinderile să ceară sumele necesare producției, iar noi am fost nevoiți să suplimentăm alocațiile bugetare pentru a putea satisface cererile întreprinderilor. Pentru necesitățile de fonduri de rulment peste prevederile bugetare pe anul 1950, am plătit suma de 19 miliarde lei vechi, în mod ilegal, fără a se face suplimentarea printr-o aprobare a Consiliului de Miniștri. Am săvârșit acest act ilegal, ca să acopăr activitatea mea de sabotaj, ca să ascund Consiliului de Miniștri"

Martorul MODORAN VASILE a confirmat în total acest fapt.-

Acțiunea de sabotare a dotării întreprinderilor nu s-a oprit însă aici. Greutățile făcute întreprinderilor, au fost mărite și mai mult prin faptul că acești tâlhari au aranjat ca plata fondurilor aprobate să se facă cu mare întârziere. Iată

ce a declarat IACOB :

"La adăpostul teoriei că nu se pot plăti avansuri asupra necesităților de fonduri de rulment, decât după aprobarea lor în cadrul aprobării bugetului, și dat fiind că bugetul se aproba în aprilie, - necesitățile de fonduri de rulment s-au plătit întreprinderilor cu întârziere, ele primind majoritatea sumelor în trim. III și IV, fapt ce a făcut ca întreprinderile să nu ajungă la timp, potrivit necesităților lor, în posesia sumelor dela buget".-

În procesul dezvoltării economiei noastre naționale, se ivea de multe ori necesitatea restructurării planului economic de stat, prin redistribuirea sarcinilor de producție ale unor întreprinderi, fapt ce trebuia să atragă după sine adaptarea planurilor financiare, la cele de producție. Susținând într-un mod dușmănos teza că planul economic trebuie să urmeze planul financiar și nu invers, acești bandiți au refuzat în mod permanent modificarea planului financiar și prin aceasta au rupt planul financiar de cel economic. Iată ce spune IACOB:

"Am rupt planul financiar de planul economic de stat, nu numai la începutul anilor 1950 și 1951 (prin planificarea de fonduri de rulment mai mici decât necesitățile producției), dar și pe parcurs, adică în cursul anilor 1950 și 1951, prin aceea că în multe cazuri când Comisia de Stat a Planificării aducea schimbări în planurile de producție ale întreprinderilor conform necesităților economiei naționale, deși Direcția Finanțării Economiei Naționale din Ministerul de Finanțe mi-a făcut propuneri de adaptarea planului financiar celui economic, eu n-am ținut seama în nici un fel de aceste schimbări, mergind pe linia neadeptării planului financiar la planul economic de stat. Cu această hotărâre de a nu adapta planul financiar celui economic, IUCA VASILE a fost de acord".-

Trebuie să subliniem faptul că însuși Direcția Finanțării Economiei Naționale din Minister, a făcut propuneri prin care a susținut cererile de restructurare a planului financiar. Aceste propuneri au fost respinse. Documentul cu rezoluția de respingere a lui IACOB, a fost discutată aci în ședință și el reprezintă o dovadă deosebit de puternică a acestei acțiuni criminale.-

Vorbind despre consecințele activității sale de sabotaj, IACOB a declarat :

"Activitatea mea de sabotaj, desfășurată în

///.

problema necesităților de fonduri de rulment, a lipsit întreprinderile de mijloacele de rulment necesare și la timp, provocându-le astfel greutate în realizarea planurilor lor de producție. Unele întreprinderi au fost împinse din această cauză la indisciplină financiară, iar altele au fost nevoite să apeleze la credite, să plătească dobânzi și în cazul nerestituirii la timp, să plătească dobânzi suplimentare, fapt ce a dus la urcarea prețului de cost. Deasemenea, în unele cazuri, neascordarea la timp a fondurilor necesare a contribuit la blocarea conturilor întreprinderilor".-

În același scop, de sabotare a activității productive a întreprinderilor socialiste, acuzații IUGA și IACOB au pus în aplicare și alte metode. Astfel, la stabilirea anuală a sarcinilor de beneficii ale întreprinderilor, ei au trecut peste propunerile acestora și peste propunerile Direcției Finanțării Economiei Naționale și au fixat sarcini de beneficii în mod anarhic, unora prea mari și altora prea mici, față de posibilitățile lor reale.-

Urmare a fost că unele întreprinderi cărora li s-au fixat sarcini de beneficii mai mari și pe care era imposibil să le realizeze, au fost obligate, pentru a vărsa beneficiile la Stat, fie să atace fondul de rulment, micșorându-l în detrimentul realizării planului de producție, fie să recurgă la credite de la Banca de Stat, plătind dobânzi, făcând ca rentabilitatea să scadă și să crească prețul de cost al produselor, - și în plus în unele cazuri, să nu se poată realiza fondul directorului ; iar unele întreprinderi cărora li s-au fixat sarcini de beneficii prea mici au fost împinse să-și creieze, din plusurile realizate, stocuri supraeconomice de materiale, sustrăgând aceste materiale din circuitul economic și stăjenind astfel buna aprovizionare a celorlalte întreprinderi cu asemenea materiale.-

Acuzatul IACOB a recunoscut în mod deplin această acțiune criminală.-

Iată ce a declarat acuzatul IUGA V. care a fost de acord cu acțiunea lui IACOB :

57

"IACOB ALEXANDRU a fixat beneficiile în mod arbitrar, afirmând că întreprinderile au tendința de ascundere a beneficiilor. Pentru stabilirea beneficiilor IACOB nu a ținut cont de situația prezentată de întreprinderi, ci a luat drept bază de calcul experiența anilor trecuți, stabilind astfel în mod arbitrar, fără a se înțelege cu conducerea întreprinderilor, beneficii irationale, astfel că întreprinderile au trebuit să verse aceste sume nerealizate din propriul lor fond de rulment".-

Martorul MODORAN VASILE vorbind despre această acțiune criminală a lui IUCA și IACOB, a declarat :

"Politica de beneficii dusă de IACOB ALEXANDRU, față de întreprinderi, constituie un act de sabotaj, cu efecte grave și dăunătoare, asupra activității întreprinderilor economice ale statului și implicit asupra economiei naționale.-Cu toate că a fost sesizat de Ministerul Tutelare asupra imposibilității de realizare a acestor beneficii, IACOB a respins documentația acestora și s-a menținut pe poziția sa dăunătoare".-

Această acțiune criminală este dovedită și prin depoziția martorei NELA IONESCU, care a relatat aici în instanță sistematic și metodele întrebuintate de acești sabotori și dușmani.-

Înăfrșit, o altă metodă pe care au folosit-o acuzații IACOB și IUCA a fost aceea de a nu aproba plata pierderilor efective în semestrul I./1951, ale întreprinderilor ce lucrează cu pierderi planificate. Ei au călcat prin aceasta prevederile clare și categorice din Hotărârile Consiliului de Miniștri Nr. 937/1950 și 420/1951, potrivit cărora, pînă la 1 Iulie 1951, întreprinderile au avut dreptul să li se plătească pierderile efective.-

IACOB a declarat :

"Sabotarea finanțării economiei naționale în problema pierderilor planificate, am desfășurat-o prin aceea că pe anul 1951, am pretins ca să se acorde numai pierderea planificată, nu cea realizată. Această activitate de sabotaj în problema pierderilor planificate, ca și în celelalte probleme ale finanțării economiei naționale, am desfășurat-o cu știrea și aprobarea lui IUCA VASILE. Această acțiune a avut ca urmare, faptul că unele întreprinderi și-au micșorat fondul de rulment și le-am creiat astfel greutăți financiare".-

Instrucțiunile nr.3288 din 14 iunie 1951, precum și nota din 7 septembrie 1951 a Direcției Finanțării Economiei

Naționale, cu rezoluția de respingere a lui IACOB, constituie dovezi ce nu pot fi cu nimic contrazise, despre această acțiune criminală.--

Acțiunile pe care le-am expus, săvârșite de acuzați în domeniul finanțării economiei naționale, au avut urmări foarte grave în ce privește disciplina financiară a întreprinderilor și au produs pagube considerabile statului.--Întreprinderile socialiste, chiar în momentul când treceau la însușirea și aplicarea principiului gospodăriei chibzuite, au fost împinse de acești tilhar/la indisciplina financiară, la înșirirea fondurilor de rulment, la credite și apoi la neplata lor, iar în multe cazuri, la creierea de stocuri de materiale supranormative.--Toate acestea au făcut ca în multe cazuri să nu poată fi aduse la îndeplinire planurile de producție și să crească prețul de cost al produselor industriale. Din debaterile procesului a rezultat în chip clar că aceste urmări au fost voite de acuzați, au constituit scopul lor contrarevoluționar, scopul lor criminal de a submina regimul nostru, prin subminarea dezvoltării economiei noastre socialiste--

Pe lângă acțiunea de sabotare a finanțării economiei naționale, acuzații LUCA VASILE și IACOB ALEXANDRU au dus și o acțiune banditească de subminare a alianței dintre clasa muncitoare și țărănimea muncitoare și de sprijinire a chiaburimii.--

Atitudinea contrarevoluționară a lui LUCA și IACOB nu les nicăeri mai mult în relief, ca în politica fiscală. LUCA a declarat :

"Politica fiscală aplicată de mine a fost o politică de avantajare și creștere a elementelor exploatare".--

LUCA și IACOB au imprimat aparatului fiscal linia impunerii unui număr tot mai scăzut, dela un an la altul, de gospodăriei chiaburești, de trecere mare, crescîndă a gospodăriilor chiaburești

in categoria gospodăriilor mijlocșee. Astfel, numărul gospodăriilor chiburești ce figurau în documentele oficiale în anul 1949, a fost redus pînă în anul 1952 cu 65%.-

LUCA a declarat :

"In expunerea la buget pe care am făcut-o în martie 1951, eu am afirmat că scăderea numărului chiburilor, în perioada de trecere dela capitalism la socialism, nu poate constitui decît o stare normală. Prin această afirmație care are un caracter contrarevoluționar, eu am devenit un ideolog al chiburimii și am demobilizat astfel și aparatul fiscal".-

A "demobiliza" este puțin spus. Adevărul este că prin aceasta LUCA i-a imprimat o linie în activitatea sa.-

Dar în legătură cu această declarație pe care am citat-o mai este de pus la punct o chestiune, aceea a pretențiilor de ideolog ale lui LUCA, de care a încercat să facă mereu caz, atît în cursul cercetărilor, cît și aici în ședință.-

S-a văzut limpede, din desfășurarea procesului, din ce fel de aluat este dospit VASILE LUCA. Minciuna, nerușinată, fățărnicia, trădarea, sunt principalele sale trăsături de caracter. Lîngă acestea mai trebuie așezată una : pretenția unei concepții ideologice proprii, la care se referă mereu.-

Despre ce fel de concepții poate fi vorba la un astfel de bandit, care timp de douădecenii a fost cîinele credincios al siguranței burgheze-moșierești și fasciste ? Cum oare, "ideile" contrarevoluționare pe care LUCA le-a strecurat în cuvîntările și broșurile sale nu sunt vechi de zeci de ani ? Nu face ele parte din arsenalul ideologiei oportuniste - buhariniste, de unde le-a luat și le-a debitat ?

El n-a făcut decît să bolborosească niște lezinci dușmănoase pe care le-au bolborosit mulți ani dearîndul și alți trădători. E o îndrăzneală dintre cele mai nerușinate s-o facă pe ideologul, el slugoiul netrebnic al burgheziei cu state de servicii și state de salariu la siguranță.-

IUCA, împreună cu IACOB, s-au înțeles și au trăgănat în mod dușmănos întocmirea lucrărilor pentru modificarea legii impozitului agricol din anul 1949, care în anii următori devenise necorespunzătoare. Prin aceasta ei au favorizat întărirea elementelor capitaliste dela sate.-

Din aceeași cauză, a menținerii legii impozitului agricol din 1949, ei au făcut în anul 1951, nerealizabilă prevederea din legea bugetară, referitoare la încasarea impozitului agricol în valoare de 12 miliarde lei și apoi au dat dispoziții să se încaseze la impozitul agricol, numai 9 miliarde lei.-

Iată ce declară IACOB :

"Politica antistatală dusă în problema impozitelor agricole, a contribuit la nașterea de capitaliști la sate (chiaburi) din rândul țăranilor mijlocași, a favorizat pe chiaburi prin încasarea unor impozite mici, a lovit în alianță dintre calsa muncitoare și țărnimea muncitoare, piața neorganizată, fiind aprovizionată cu mai puține produse agricole - și a păgubit statul în anul 1951 cu 3 miliarde lei, care deși erau prevăzuți în buget, prin majorarea impozitului agricol la 12 miliarde, n-au fost totuși încasați.-

Aceeași activitate banditească a desfășurat IUCA VASILE și în politica prețurilor.-

El și-a dat pe față încă din septembrie 1947, imediat după stabilizarea monetară, poziția dușmănoasă față de raportul dintre prețurile mărfurilor industriale și cele agraro-alimentare stabilit de guvern. El a descenspirat prin scris și cuvântări corelația de prețuri fixată cu acea ocazie. El a luat măsuri de umflarea prețurilor produselor agricole și astfel de sprijinire a elementelor capitaliste dela sate, lovind în aprovizionarea și nivelul de trai al oamenilor muncii.-

Avind în sectorul de sub conducerea sa Comitetul pentru Prețuri, el a plasat în anul 1950 în postul de președinte al acestui Comitet, pe una dintre cele mai credincioase slugi ale lui, pe acuzatul CERNICICA DUMITRU. Om de încredere al lui IUCA, acesta fi dăduse destule dovezi de devotament, atât ca director

al Cadrelor, recrutându-i elemente criminale de teapa lui EIBLITZ, cit și ca șef al controlului, aplicând măsurile lui IUCA pentru slăbirea controlului și împingerea la hărăzi și indisciplină financiară.-

Indeplinind cu credință instrucțiunile lui IUCA, acuzatul CERNICIGA a dus o acțiune susținută de umflare a prețurilor de achiziție a produselor agraro-alimentare.-

Documentele care au fost discutate aici în ședință, sunt de o importanță deosebită. Simpla rezoluție a lui IUCA, de aprobare a majorării de prețuri, era ridicată de CERNICIGA la rangul de Lege. Ba uneori, după cum a afirmat el, chiar și aprobarea orală a lui IUCA !

Acuzatul IUCA a declarat de altfel că :

".....în politica prețurilor, CERNICIGA DUMITRU a executat întocmai dispozițiunile mele".-

Iar în legătură cu aceste dispoziții IUCA a spus :

".....am înlesnit posibilitatea de speculă care lovea în interesele și aprovizionarea muncitorilor dela oraș".-

Acuzatul IUCA avea sub conducerea sa și Cooperația, pe linia căreia se făceau achiziții de produse agraro-alimentare. În martie 1950, IUCA a reușit să plasese un alt om de încredere al său, în funcția de vice-președinte al Centrocoop-ului, cu sarcina de a conduce tocmai sectorul financiar al Cooperației. Si SOLYMOS se făcuse vrednic de prețuirea lui IUCA, nu numai prin trecutul său fascist și prin legăturile lui criminale cu GYONGYOSI, dar și prin dovezile directe de devotament pe care i le dăduse, în funcțiile pe care le îndeplinise în cadrul Ministerului Finanțelor, aplicând cu fidelitate măsurile și îndrumările dăgănoase ale lui IUCA.-

SOLYMOS a recunoscut activitatea sa de mărire a prețurilor la achiziții :

"Pe linia prețurilor am desigurată o activitate de sabotaj, urmărind mărirea continuă a prețurilor de achiziții".--

IUCA a reușit să,plaseze și pe acuzatul CEMERICICA la Centrococop, în funcție de prim vice-președinte. Sub îndrumarea directă a lui IUCA, acești criminali au transformat cooperativa într-un organ de îmbogățire a elementelor capitaliste dela sate și într-un adăpost al multor elemente dușmănoase care su furat și defraudat unitățile cooperatiste.--

"În funcție de vice președinte al Centrococopului, am căutat să introduc în cooperatie politica oportunistă, contrarevoluționară a lui IUCA VASILE. Am înființat și organizat o serie de acțiuni de sabotaj, pentru a împiedica cooperatiis să-și îndeplinească sarcinile trasate de guvern".--

Acuzatul SOLTIOS a introdus în planul de desfacere al cooperatiei, cifre nerale și a repartizat mărfurile în mod dușmănos, astfel încât să fie nespecifice și neconforme necesităților diferitelor regiuni. Iar în scopul nerealizării planului de achiziții, a planificat achizițiile mai ales în regiunile deficitare.--

"Sub îndrumarea mea, - declară SOLTIOS - Direcția Planificării din Centrococop, a întocmit planuri cuprinsând cifre nerale și care nu puteau fi realizate ; a menționat în planul comercial poziții inexistente ; a umflat volumul planului de casă peste posibilitățile reale ; a planificat mărfurile în mod anarhic, nespecific regiunilor și neconforme cu nevoile regiunilor ; a defalcet planurile de achiziții în așa fel ca să nu se poată realiza, indicându-se să se facă achiziții în regiunile deficitare și a sabotat planurile de aprovizionare a centrelor muncitorești"

Dezorbită activității lor antistatete, suse importante de bani și statului s-au scurs sub formă de credite, prin intermediul cooperatiiei, la sate, fără ca în schimb lor să fie aduse mărfurile necesare pentru aprovizionarea clasei muncitoare.--

Sume mari de bani date ca avansuri cu ocazia contradicțiilor la sate, nu au mai fost recuperate.--

Această activitate banditească a fost dusă cu sprâjinal

57

lui LUCA VASILE, care în acest scop a dat directive Băncii de Stat să dea credite cooperăției în condiții mai avantajoase decît unităților economice ale statului.-

În aceleași scopuri contrarevoluționare, LUCA a luat măsuri de trecere a unor unități din sectorul socialist de stat, în sectorul cooperăției. În felul acesta, numeroase unități ale întreprinderilor comerciale "Aprolecta", "Aprozar" și "Comlemn" precum și sarcini de vinificare, au fost trecute în cooperăție. LUCA a recunoscut această acțiune. Prin aceasta el a încercat să lovească și în comerțul de stat.-

Acțiunea de subminare a economiei noastre naționale, desfășurată de LUCA VASILE, a adus atingere și domeniului bancar. Astfel, LUCA a dat dispoziții Băncii de Stat a R.P.R. de a acorda, în perioada 1947 - 1949, credite în valoare de 9 miliarde lei, în special gospodăriilor chiburești, mai ales viticulturilor. Din această datorie pînă în anul 1951 a rămas nerambursată suma de 4 miliarde lei. El a trăgănat mereu întocmirea decretului, cerut de către Banca de Stat, pentru înlesnirea urmăririi datoriei către Bancă și tocmai în trimestrul IV al anului 1951, cînd datorită pregătirii reformei bănești, ritmul încasărilor trebuia să fie micșorat, a dat dispoziții Băncii de Stat să intensifice încesarea datoriei agricole. Toate acestea sunt pe deplin dovedite în depozitia martorului VIJOLU AUREL.

În felul acesta LUCA VASILE a folosit și Banca de Stat în scopurile sale banditești.-

+

+

+

Activitatea criminală desfășurată de această bandă în frunte cu LUCA VASILE, a avut grave repercursiuni asupra economiei naționale. Acțiunile acestor bandiți au lovit grav în nivelul de trai al poporului nostru muncitor.-

58

Pentru remedierea fenomenelor nesănătoase din economia noastră națională, care erau în mare măsură rezultatul acestor acțiuni criminale, Guvernul a luat hotărîrea efectuării unei reforme bănești în luna ianuarie 1952.-

Acuzații IUGA VASILE și IACOB ALEXANDRU, puși în fața acestei situații, au început să se frîmînte și să caute soluții și justificări pentru a înlătura această perspectivă a demasării lor, - căci ei erau convinși că pregătirea reformei bănești va scoate la iveală acțiunile lor criminale și va duce astfel în mod sigur la demascarea lor ca dușmani și sabotori. Aceasta este cauza pentru care acești criminali au luat dela început poziție în contra efectuării reformei bănești. Atît IUGA VASILE, cît și IACOB recunosc această. Iată ce declară IACOB ALEXANDRU :

"Am fost împotriva efectuării reformei bănești, pentru că mi-am dat seama că analizîndu-se situația economico-financiară a țării, se va descoperi și sabotajul desfășurat de noi în cadrul Ministerului Finanțelor și Băncii de stat".-

Acelaș lucru declară și IUGA VASILE :

"Privitor la problema reformei bănești, pusă la sfîrșitul anului 1951, declar că eu am fost dela început potrivnic efectuării ei, deoarece efectuarea reformei ar fi scos la iveală vina sectoarelor de sub conducerea mea".-

Văzînd că încercările de a zădărnici efectua reformei bănești nu le reușesc, acești criminali au trecut la subminarea ei. Ticăloșii au luat în primul rînd toate măsurile ce le stăteau în putință pentru a sabota pregătirea reformei.-

În interesul reformei bănești era ca în trimestrul IV al anului 1951 și la începutul anului 1952, pînă în ziua efectuării reformei, titlul încasărilor să scadă, astfel încît sumele de bani teaurizate în special de elementele capitaliste dela state, să vină la schimb în momentul efectuării reformei bănești.-

Acelaș interes impunea ca în trimestrul IV/1951 și în

ianuarie 1952 pînă în ziua reformei bănești, ritmul plăților să crească, Banca de Stat să lase robinetul deschis mai larg, astfel încît să se poată face achiziții mai mari în special în mediul rural, întreprinderile să-și poată procura cît mai multe materiale aflate în sectorul particular, să se intensifice plățile în domeniul cîrăușiei și așa mai departe.-

În scopul criminal de a sabota efectuarea reformei bănești, această bandă de șerpi veninoși, a luat dinpotrivă toate măsurile pentru a impulsiona încasările la maximum și toate măsurile pentru restrîngerea maximă a plăților, în scopul de a sustrage cît mai mult din numeralul teaurizat de elementele capitaliste, de a crea astfel cea mai avantajoasă situație chiburimii în momentul efectuării reformei bănești și de a da astfel o lovitură gravă noului leu.-

"În trimestrul IV/1951 - declară IUGA - am luat măsura restrîngerii cheltuielilor și măsuri pentru impulsionarea încasărilor, IACOB desfășurînd o adevărată campanie a încasării impozitelor".-

Un șir întreg de martori au vorbit aici în instanță pe larg despre această campanie banditească de impulsionare a încasărilor, pe care a condus-o IACOB, cu aprobarea lui IUGA, în scopul sabotării reformei bănești. O ploaie torențială de ordine, de circulări, instrucțiuni, telegrame, și note telefonice convocări, ședințe, conferințe și prelucrări, toate în scopul intensificării la maximum a încasărilor impozitelor.-

IACOB a mobilizat întregul aparat fiscal din țară în acest scop și pentru a fi sigur de rezultate, a trimis în regiuni pe teren, corpul inspectorilor din Minister, cu împuterniciri speciale de a lua cele mai drastice măsuri pentru încasarea sută la sută a impozitelor populației.-

IACOB a luat măsuri pentru sancționarea tuturor elementelor din aparatul fiscal, care s-ar face vinovate de cea mai

mică dăzare în ce privește încasarea impozitelor și în acelaș timp a inițiat premii în bani și obiecte pentru cei care depun toate eforturile și realizează în întregime planul de încasare a impozitelor.-

IACOB s-a deplasat personal în diferite localități din țară, luând măsuri la fața locului, controlând și verificând cum se execută dispozițiile date de el.-

Pentru ca ritmul încasărilor voit de IACOB să nu întâmpine nici un fel de greutăți, acest bandit a dat ordin ca executările silite să meargă pînă la sechestrarea oricăror produse agricole și oricăror animale în disprețul și cu sfidarea legilor țării noastre !

Iată pînă unde a mers această acțiune banditească. Voi citi un scurt pasaj din declarația martorului SPIREA PAUL, revizor din Ministerul Finanțelor:

"În regiunea Constanța, unde ani de-a rândul a fost secetă și unde țărmăneșii născuți aveau după lege dreptul la anumite scaderi de impozite, IACOB n-a vrut să le acorde. Rezultatul a fost că s-a obținut și în regiunea Constanța o sporire a încasărilor, dar acestea cu prețul vînzării silite a mil de oi ale gospodăriilor individuale mergîndu-se chiar pînă la vînzarea măgarilor cu care își cârau apă locuitorii din comunele lipsite de apă. În com. Frumusești, raionul Vidra a fost sechestrată singura vacă a unei văduve sărace împovărată de copii. Asemenea cazuri s-au petrecut și în altele multe locuri, ducînd la vînzarea silită chiar și a bunurilor apărute de lege."

IACOB era membru în comisia pentru pregătirea reformei bănești. IACOB cunoștea măsurile cerute de comisie în scopul pregătirii reformei bănești. Comisia a dat instrucțiuni ca în perioada premergătoare efectuării reformei bănești, Ministerul Finanțelor să inițieze cursuri profesionale cu personalul aparatului fiscal, pentru că în această perioadă aparatul fiscal trebuia să fie disponibil, ritmul încasărilor trebuind să fie scăzut.-

În mod dușmănos, IACOB a organizat aceste cursuri numai

în timpul efectuării reformei, ba chiar în mare măsură și după efectuarea reformei, în scopul ca înainte de reforma bănească aparatul fiscal să nu fie stinjenit dela operațiile de încasare a impozitelor și deasemeni în scopul ca după reforma bănească, când totmai era necesar de intensificat ritmul încasărilor, acest ritm să fie scăzut prin mobilizarea personalului aparatului fiscal la cursurile profesionale.-

Acest fapt este confirmat în întrebare de martorii :

.....
și este recunoscut și de IACOB.-

Iată deci acțiunea banditească dusă de IUCA și IACOB, în Ministerul Finanțelor, pentru impulsionarea încasărilor.-

O acțiune asemănătoare a fost inițiată și desfășurată și în cooperatie, de către IUCA împreună cu GERNICIGA și SOLKIOS, și acolo sa curs ca o ploașă torențială în trimestrul IV al anului 1951, ordinele, circularile, instrucțiunile, telegramele, de a impulsiona desfacerea mărfurilor și astfel de a intensifica încasările.-

IUCA a ținut gedințe, criticind în cuvinte tari nerealizarea integrală a planului de desfacere al centrocoop-ului și a dat directive și îndrumări pentru intensificarea vânzării mărfurilor.-

Executind cu fidelitate instrucțiunile lui IUCA, acuzatul GERNICIGA DUBITRU care încă dela 27 august 1951, fusese incunoștințat de IUCA VABILE că face parte din comisia de pregătire a reformei bănești și care lua parte cu regularitate la lucrările Comisiei, a luat o serie întregă de măsuri de subminarea reformei, sub acoperirea îndeplinirii planului de desfacere.-

"În lunile octombrie și noiembrie 1951 - declară GERNICIGA DUBITRU - eu am luat la Centrocoop măsuri pentru impulsionarea vânzării de mărfuri în vederea

realizării planului. În acest scop am extins salarizarea procentuală a angajaților vânzători, în vederea cointeresării lor și astfel a impulsivității vânzărilor. În consfățuirile ce le-am avut cu directorii adjuncți, cu comercialul dela regiuni, am trasat sarcini pentru impulsivizarea vânzărilor. Am susținut și eu în Comitetul Executiv al Centrocoop-ului, scăderea prețurilor de vânzare la câteva articole, dintre mărfurile greu vandabile. S-au acordat și procente vânzătorilor pentru desfacerea mărfurilor greu vandabile. S-au luat măsuri pentru desfacerea acestor mărfuri prin chioșcuri, tarabe și târguri. S-au dat și circulații în sensul arătate mai sus, toate în scopul desfacerii mărfurilor.-

Dar CERNICIGA pretinde că toate aceste măsuri le-a luat în vederea realizării planului de desfacere și fără scopul de a sabota reforma bănească, afirmând că el nici nu știa despre faptul pregătirii reformei bănești. Ce nerușinare !

LUCA a declarat că a vorbit deschis cu CERNICIGA DURITSĂ, încunoscându-l despre pregătirea reformei.-

Pe de altă parte CERNICIGA a declarat că a luat parte regulat la ședințele Comisiei care erau numeroase și că a întocmit și o serie de lucrări, singur sau împreună cu alte persoane din Comisie, ce erau necesitate de operațiile de pregătire a reformei.-

Așa dar CERNICIGA a făcut parte din Comisia de pregătire a reformei bănești și totuși nu știa că face parte din Comisia de pregătire a reformei bănești ! Aceasta este o insultă adusă bunului simț elementar. Unde mai punem că este o insultă gratuită adusă lui LUCA VASILE, că și-ar fi ales în persoana lui CERNICIGA un om lipsit de orice inteligență, un om cu care oricât ai vorbi nu te înțelege !

Comedia pe care o joacă CERNICIGA de "a face pe prostul" este însă demascată de propriile sale fapte săvârșite în decembrie 1951.-

La 8 decembrie 1951, CERNICIGA a primit instrucțiuni dela Comisia pentru pregătirea reformei bănești, să ia măsuri pentru constituirea de rezerve de mărfuri. Ce a făcut atunci

CERNICIOA ? A mințit și îngelat Comisia de pregătire a reformei bănești ! El a întocmit o circulară care pe deoparte, prevedea constituirea de rezerve, sub pretextul aprovizionării populației de sărbători, iar pe de altă parte, prevedea că aceste rezerve vor fi puse în desfacere la noi dispozițiuni. Pe lângă aceasta, în cuprinsul circularii se remintea în chip clar, vechile sarcini de a îndeplini neapărat planul de desfacere al Centrocop-ului până la finele anului.-

El a mințit Comisia, prezentând unui membru al Comisiei spre vedere numai o parte a circularii, anume aceia care prevedea creșterea de rezerve de mărfuri.-

El a îngelat comisia, deoarece la 22 decembrie 1951, a dat dispozițiuni telegrafice, să se pună în desfacere mărfurile ce fuseseră constituite ca rezerve.-

Dar CERNICIOA încearcă și aici să folosească acest mijloc de apărare, de "a face pe prostul". El declară că nu știe nimic despre acea telegramă, că nu știe cine a dat-o.-

Telegrama este semnată de BURI și BURI a depus aici ca martor. Din depoziția lui BURI rezultă în mod neîndoiește faptul că telegrama a fost alcătuită și trimisă după directivele lui CERNICIOA.-

Care au fost consecințele ? De unde în luna Noembrie 1951 în cooperatie era un stoc de mărfuri de multe miliarde lei, stocul de rezervă la reformă a ajuns să fie abia de un miliard lei, după propria recunoaștere a lui CERNICIOA.-

Aceasta a fost acțiunea banditească dusă de LUCA și ciracii săi cu privire la capitolul încasărilor.-

În același mod dughinos a procedat LUCA referitor la plăți.-

Cînd Banca de Stat a prezentat lui LUCA planul de cash pe trimestrul IV/1951, LUCA a făcut obiecții că planul prevedea

un plus de 3 miliarde la plăți. Martorul VIJOLU a arătat aici cu câtă ciudă a pus IUGA mâna pe condei și a tăiat cifrele la plăți, reducând cu 2 miliarde această cifră și strigând că vrea un plan de casă echilibrat.-

Cînd mai ceruse IUGA cu atîta fermitate un plan echilibrat ? Permanent el admitea în planul de casă un neechilibru, un plus la plăți, ceea ce a dus la creșterea continuă a circulației bănești și la creșterea prețurilor ! Si acum deodată IUGA vrea un plan foarte echilibrat !

Planul echilibrat era de data aceasta împotriva interesului reformei bănești. De data aceasta era necesar să se facă mai multe plăți și mai puține încasări, pentru ca numeralul să rămîină asupra elementelor capitaliste și să vină la schimb.-

Prin acțiunea sa banditească IUGA a voit să favorizeze aceste elemente și în special pe chiaburi.-

Reforma bănească s-a făcut, împotriva voinței și intereselor acestei bande contrarevoluționare și peste capul lor, - pentru interesele oamenilor pucii din țara noastră, pentru îmbunătățirea traiului lor, pentru ridicarea nivelului lor de viață. Si cu toate manevrele criminale ale acestor tilhari odioși, care au încercat s-o lovească prin toate mijloacele, reforma bănească a avut un desăvîrșit succes.-

Pe lângă aceasta, reforma bănească a prilejuit posibilitatea demasării acestor năpîrci care se furisaseră în conducerea sectorului financiar-bancar și cooperatist.-

O ultimă svircolire a fisrei prinsă în laț a fost încercarea lui IUGA de a induce în eroare Guvernul, prin prezentarea de situații și cifre false, cu privire la mărfurile desfăcute de cooperatie, în perioada pregătirii reformei bănești, cit și cu privire la cantitatea de monedă schimbată în mediul rural.-

A fost zadarnic ! Fiara era prinsă ! Si cind ai prins fiara trebuia s-o faci numai decit inofensivă.-

Acești badăiți, în frunte cu LUCA, poartă sarcina unei grele răspunderi față de popor !

Activitatea acuzaților LUCA VASILE, IACOB ALEXANDRU, SOLYMOS IVAN și GERNICICA DUBITRU, săvârșită în scopul de a frîna dezvoltarea economiei noastre socialiste, de a sprijini și întări elementele capitaliste dela orașe și îndeosebi dela sate, de a lăsa în nivelul de trai și oamenilor muncii și în cele din urmă de a sădărnici măsurile de îndreptare a situației prin primul rînd reforma bănească, constituie o crimă foarte gravă. Ea se încadrează în art.2 din Legea Nr.16 din 15 ianuarie 1949, combinat cu art.1 din Codul Penal.-

Acuzatul LUCA VASILE se mai face vinovat și de crima de luptă intensă contra clasei muncitoare și a mișcării revoluționare, dusă în timpul regimului burghez-moșieresc dintr-un post secret. Aceasta se încadrează în art. 193¹ din Codul Penal.-

În ce privește pe acuzatul SOLYMOS IVAN, acesta mai este vinovat de două crime :

- de crimă de război, deoarece ca jurist-consult al Poliției hertiste, în timpul războiului a colaborat la deportarea evreilor, faptă ce se încadrează în art.3 lit.c din Legea pentru pedepsirea criminalilor de război; și

- de crimă de trădare de patrie, întrucît în anii 1945 - 1947, a transmis lui GYONGYOSI informații secrete privind securitatea statului nostru, faptă ce se încadrează în art.190 din Codul Penal.-

Dezbaterile procesului se apropie de sfîrșit. Peste puțin timp, Tribunalul Suprem al Republicii noastre va da hotărîrea sa.-

În cer instanței supreme, ca atunci cînd va cîntări

greutatea faptelor criminale ale fiecăruia dintre acești acuzați, în vederea stabilirii pedepsei, să fie călăuzită de acest gând : că sancțiunile aplicate trebuie să fie exemplare.-

Firește, este necesar să se știe că pentru asemenia năpirci, nu există cruțare.-

Așa cum poporul nostru muncitor a simțit apăsând dăru-roș pe umerii săi povara activității criminale a acestora, tot așa ei să simtă greutatea pedepsei meritate.-

67

PROCES VERBAL
=====

Astăzi 25 septembrie 1954- București.

Noi, Colonel GRIGORE RAPEANU și Colonel AUREL ARDELEANU, procurori militari, am procedat la audierea numitului LUCA VASILE, care ne declară următoarele ;

MĂ numesc LUCA VASILE, sunt născut în anul 1898, iunie 8, în com.Catalina, Reg.Autonomă Maghiară, de profesie lăcătuș, cu ultimul domiciliu în București Str.Romniceanu No.22.

Mențin declarațiile pe care le-am dat la cercetări.

În toamna anului 1918, când m-am întors acasă din război, m-am înrolat în " Garda Națională " din comuna Lemnia. În timpul acelor frământări revoluționare din Ungaria se formaseră asemenea " gărzii naționale " în toate comunele din țară, în care serviciul se făcea cu plată, scopul fiind menținerea ordinii. (După aproximativ două luni, la îndemnul unui ofițer care a venit în comuna noastră, într-un moment în care fuseseră mobilizate 5 contingente, din care făceam parte și eu, am plecat împreună cu vre-o optzeci de tineri la Cluj, înrolându-ne voluntari în " divizia secuiancă ".

Am fost sergent armurier în această divizie, trecând prin mai multe companii și am luat parte la următoarele acțiuni ale diviziei; la Cincea într-o acțiune de desarmare a populației, respectiv stringerea armelor dela demobilizați; la Satu Mare și RAHY - IALLO unde am făcut serviciul de gardă, iar în februarie 1919 am plecat pe front în Maramureș.

Înainte de a fi mers pe front, " divizia " a staționat câteva timp la Satu Mare unde a făcut servicii de pază și unde eram scoși uneori în oraș în caz de întruniri muncitorești pentru a preveni eventuale turburări. Am fost și eu scos odată și am instalat micraliere în căminul muncitoresc.

Pe front în Maramureş am stat numai vre-o două săptămîni, după care a început retragerea.

În retragere "divizia Secuiască" a dus o serie de acţiuni contrarevoluţionare, dizolvînd sovietele locale şi avînd ciocniri cu detaşamentele roşii maghiare. Am participat şi eu în acţiunea de dizolvare a sovietului local din Beregszász instalînd mitraliere pe piaţa din faţa sovietului local, gata să trag dacă garda roşie s-ar opune. Garda roşie nu s-a opus, a fost desarmată sub ameninţarea noastră şi sovietul local a fost dizolvat.

Deasemeni am participat la o acţiune contra unui detaşament roşu, care se retrăgea depe front, într-o gară de cale ferată, unde am fost scos cu două grupuri de mitraliere, ciocnirea soldîndu-se din partea noastră cu un mort şi un rănit.

Divizia secuiască a depus armele în faţa trupelor roşine, lăcîndu-le deschisă calea spre Buda-Festa unde s-au dus în scopul nimicirii revoluţiei proletare. Eu am fost lustrat pentru scurt timp prizonier; am fugit din lagărul din care eram ţinut în Braşov.

După fuga din prizonierat am intrat la lucru la Calea Ferată în Braşov şi în toamna anului 1919 m-am înscris în sindicatul C.F.R. şi în Partidul socialist din ţara Birsei.

În anul 1923 am ajuns preşedinte al organizaţiei locale de partid Braşov, iar în luna iulie 1924 secretar regional de partid la Braşov.

În timp ce eram preşedinte al organizaţiei locale de partid Braşov, în anul 1924, am intrat în legătură cu Siguranţa din Braşov şi anume cu şeful Siguranţei, mi se pare FREDA ZANFIR, prin intermediul agentului de Siguranţă VOINEA SEPTIMIU, pe care îl cunoşteam deoarece el era unul din agenţi care mă urmăriseră.

Motivul pentru care am luat contact cu Siguranţa a fost că aveam situaţia militară neclară şi vroiam s-o clarific cu ajutorul lor. Şeful siguranţei mi-a făcut promisiuni că nu mi se va întîmpla nimic şi mi-a cerut să-i dau informaţii despre mişcare şi despre partid, ceea ce eu am acceptat.

Ne-am întilnit de cîteva ori la poalele pădurii Varte, unde i-am dat printre altele informația că prin mine se primesc scrisori ale conducerii partidului pentru alte persoane. El mi-a cerut să-i predau acele de scrisori și îmi reamintesc că i-am predat două scrisori, pe care ulterior mi le-a restituit. Pentru faptul că i-am predat aceste scrisori, șeful siguranței mi-a dat suma de 1.000 (una mie) lei.

În luna decembrie 1924, partidul a inițiat o acțiune de răspîndire a unor manifeste "jos robia economică, politică, națională". Eu am participat la tipărirea acestor manifeste la Brașov și am organizat răspîndirea lor în țară. În noaptea următoare după difuzarea manifestelor la Brașov, eu am fost arestat în com. Lemnia, unde mă dușesem la mama mea. Am fost dus la siguranța sft. George și ce acolo la siguranța Brașov.

Am fost cercetat de către șeful siguranței care acum era altul decît PRSDA ZANFIR și care nu mă cunoștea. Am fost bătut la cercetări și în acest timp văzîndu_mă VOINEA SEPTIMIU și discutînd cu mine, i-am spus să nu mai fie bătut că voi recunoaște tot. Cercetarea a continuat, fiind făcută de aci înainte de inspectorul de siguranță ZAHIU DUMITRU, în fața căruia eu am recunoscut, stît o mare parte din persoanele cărora le distribuise manifeste pentru difuzare, cît și legăturile mele superioare pe linie de partid. Astfel am indicat unde locuia secretarul general de atunci al partidului, KOBLES ELEK.

Am fost înaintat de siguranța generală București, la sub-inspectorul general BANCIULESCU TEODOR și apoi am fost depus la Jilava. Am făcut greva foamei împreună cu alți arestați și am fost puși în libertate la începutul lunii martie 1925.

Procesul a avut loc dela sfîrșitul lunii aprilie și pînă la începutul lunii iunie. Eu m-am prezentat în proces, dar înainte de pronunțarea hotărîrii am fugit din București, împreună cu alți 16 acuzați din proces, ascunzîndu-mă la Comandău Jud. Trei Scane. Am fost condamnat în lipsă la 10 ani.

Menționez că după ce am fost eliberat în martie, m-am întors în Brașov unde am stat pînă la sfîrșitul lui aprilie cînd am venit la București la proces. Pe cînd eram încă la Brașov, la finele lunii aprilie, am fost chemat de inspectorul ZAHIU la siguranță, unde am avut o discuție cu el în legătură cu pregătirea zilei de 1 mai, el cerîndu-mi cu această ocazie ca eu să garantez că nu vor avea loc demonstrații muncitorești

de 1 mai în Braşov. Nu m-am putut angaja la aceasta, deoarece eu nu mai eram cu conducerea organizaţiei de partid Braşov.

La Comandău, unde m-am ascuns după ce am fugit din proces, am fost descoperit de jandarmi, care m-au înaintat la Siguranţa Braşov, unde am fost cercetat de către inspectorul ZAHIU. Cu această ocazie ZAHIU mi-a făcut propunerea concretă de a-mi lua angajament de informator al siguranţei, ceea ce eu am acceptat.

Am dat angajament scris, în care am scris că mă angajez să furnizez informaţii Siguranţei despre mişcarea muncitorească, să lupt contra comunismului şi să păstrez cel mai deplin secret asupra relaţiilor mele cu Siguranţa.

Intrucît eu nu stăpîneau limba romînă iar ZAHIU nu cunoştea limba maghiară, ca translator între noi a servit agentul MUNTREANU ION, dela siguranţa Braşov.

După aceasta am avut o discuţie cu ZAHIU în care el mi-a pus problema unei sume de bani pe care urma să mi-o dea, şi tot odată a unui om de legătură între mine şi el. Am propus ca să fie chemat fratele meu vitreg VARGA GAVRIL, care să facă oficiul de transmitere a banilor prinşi dela ZAHIU către soţia mea şi acela de a transmite informaţii din partea mea. VARGA GAVRIL, a fost chemat. ZAHIU mi-a dat 1.500 (una mie cinci sute lei; din această, 1.000 lei i-a dus VARGA soţiei mele, 500 lei au rămas asupra mea..

ZAHIU mi-a dat instrucţiuni să activez în continuare în mişcarea muncitorească, să promovez în funcţii de răscăundere şi să le dau informaţii despre mişcare.

ZAHIU m-a înaintat la Bucureşti la siguranţa generală, la subinspectorul general BANCILESCU. Cu acesta am avut o discuţie din care am constatat că el cunoştea faptul că am dat angajament lui ZAHIU.

BANCILESCU mi-a spus că mă va scăpa în curînd dela închisoare şi că voi continua activitatea mea de informator cu dînsul.

Mi-a cerut ca pe timpul cît voi sta la închisoare să-i dau informaţii cu privire la activitatea deţinuşilor comunişti. M-a trimis la Jilava, în vedere rejudecării procesului.

BANCILESCU a trimis la mine de două ori un agent, prin care i-am transmis informaţii din închisoare. Era acelaş agent care servise ca translator între mine şi BANCILESCU.

Menționez că și ZAHIU a trimis la mine odată pe fratele meu VARGA GAVRIL, tot pentru să-i furnize informații. Eu i-am cerut lui VARGA GAVRIL să comunice lui ZAHIU că am legătură directă cu Siguranța generală, căreia îi transmit informații. În același timp l-am sfătuit pe VARGA să întrerupă legătura cu Siguranța Brașov.

În timp ce eram arestat la Jilava am fost odată chemat la siguranța generală de BANCILIESCU pentru a identifica după semnalmamente un activist de partid ce fusese arestat la graniță. Astfel eu am identificat pe WILLY ROTH, care în acel timp era membru al Comitetului Central al Partidului ilegal.

Cu această ocazie BANCILIESCU m-a întrebat despre BORIS STEFANOV, arestat și el la Jilava; eu i-am dat unele relații generale; că citește și scrie și are legături cu rude și prieteni.

Procesul meu a suferit numeroase amânări, fiind judecat abia în primăvara anului 1928 când eu am fost achitat.

În momentul eliberării am fost dus la BANCILIESCU care mi-a cerut ca după eliberare, întorcându-mă la Brașov să continui a da informații lui ZAHIU.

La Brașov, am fost chemat după oțva timp de către ZAHIU, căruia i-am dat informații despre activiștii de partid locali. Pentru aceasta ZAHIU mi-a dat suma de 2.000 (două mii) lei.

În primăvara anului 1928 a venit în țară un delegat al M.O.P.R.-ului, care mi-a propus să iau conducerea M.O.P.R.-ului pe țară. Intrucît în acest scop nu trebuia să trecem peste capul Comitetului Central al M.O.P.R.-ului, am plecat cu acest delegat la București; unde am avut o ședință cu comitetul M.O.P.R.-ului.

Eu nu am primit funcția de conducător al M.O.P.R.-ului; deoarece între timp FORIS STEFAN mi-a comunicat să nu primesc, urmînd să mi se încredințeze o altă muncă mai importantă, de membru al Comitetului Central al Partidului.

Intorcîndu-mă la Brașov, i-am comunicat lui ZAHIU faptul venirii delegatului M.O.P.R.-ului și scopul său și i-am spus că nu am primit (acceptat) funcțiunea pe care a vrut să mi-o dea.

În vara anului 1928 am fost ales de către organizația de partid Brașov ca delegat la Congresul al IV-lea al partidului.

Plecând la București am luat legătura cu FORIS care mi-a vorbit despre existența așa zisului "activ al Bucureștiului" și de planul de a răsturna Comitetul Central al Partidului în frunte cu KOBLOS. Eu am fost de acord ca în Congres să iau poziție contra lui KOBLOS.

FORIS mi-a trasat ca sarcină să aduc la București și să conduc până la graniță și pe alți delegați din Ardeal.

Am plecat în Ardeal și după ce mi-am dat întâlnire cu delegați respectivi la București, m-am oprit între două trenuri la Brașov- luind contact din proprie inițiativă cu inspectorul ZARIU căruia i-am dat informații despre organizarea congresului și plecarea delegației la Congres.

ZARIU a luat legătură telefonică cu BANCILESCU și mi-a comunicat că un agent al lui BANCILESCU mă așteaptă a doua zi la un anumit loc de întâlnire la București.

Am plecat la București, am luat legătură cu delegați partidului care sosiseră și apoi m-am dus la locul de întâlnire cu agentul siguranței. Acesta m-a condus la BANCILESCU. I-am relatat lui BANCILESCU despre organizarea Congresului partidului și despre plecarea delegațiilor, - din discuția cu el aflând că siguranța nu ia nici o măsură contra congresiștilor. BANCILESCU mi-a spus să merg la Congres și la întoarcere să-i dau informații despre felul cum s-a desfășurat Congresul. De fapt eu am avut impresia că siguranța cunoștea de mai înainte organizarea Congresului și că chiar sprijinea acțiunile aceluia așa zis "activ al Bucureștiului" condus de FORIS, MARGULIUS și alții.

Am participat astfel la Congresul al IV-lea al partidului, unde vechiul C.C. a fost răsturnat alegându-se un nou C.C. în care am fost ales și eu.

Intorcându-mă de la Congres la Brașov, am informat pe ZARIU despre felul în care s-a desfășurat Congresul și noua componență a Congresului.

Duci de-mă apoi la București pentru a începe munca de membru al C.C.-ului, în urma aranjamentului făcut prin ZARIU, am avut o întâlnire cu BANCILESCU, căruia i-am comunicat și lui desfășurarea Congresului.

Din luna august și până în noiembrie 1928, am ținut legătura cu subinspectorul general BANCILESCU printr-un agent, a cărui identitate nu mi-o pot reaminti în prezent, și prin care i-am transmis lui BANCILESCU diferite informații despre

partid și mișcarea muncitorească, în general, precum și documente de partid. 43

În decembrie-1928, BANCILESCU a aranjat o arestare a mea a cărei explicație nu o pot găsi decît în faptul că a voit să mă prezinte noului inspector general al siguranței, nu pot preciza dacă este vorba de VINTILA IONESCU sau altă persoană.

Cu acesta am avut o discuție asupra situației mele de informator, stabilindu-se să am salariu lunar de 2.000- 3.000 lei, urmînd să mi se plătească retroactiv pe 8 luni. În realitate nu am primit ac ști bani . Cu această ocazie mi s-a confiat și o sumă de bani găsiți asupra mea, de aproximativ 24-26.000 lei despre care am declarat că sînt banii B. M.T. care ulterior au fost restituiți lui NEMAILERANU ALEXANDRU, secretar general al B. M.T.

În timpul cît am stat la siguranță am fost tratat cu cafele și în cadrul discuțiilor a avut loc și o asemenea discuție în care cu risete și glume la adresa persoanelor în frunte cu HAILA LIPSITZ, judecate la Cluj, s-au apreciat și cozot pedepsele ce urmau să fie date comuniștilor judecați în acel proces.

Apoi am fost eliberat și trimis " la urmă" la Brașov cu indicația către siguranța Brașov să mă trimită la comenduirea pieții, pentru clarificarea situației militare. Ulterior am fost chemat de către ZAHIU, prin agentul de siguranță ION MONTESANU și l-am informat despre situația mea și că țin legătura cu BANCILESCU.

M-am reintors apoi la București pentru a relua munca la C.C. În această perioadă, nu-mi amintesc precis prin care nume agent am avut legătura cu BANCILESCU, fapt este că am avut această legătură care a durat pînă în 1929. Prin acest agent am transmis lui BANCILESCU rapoarte scrise cuprînzînd informații despre munca de partid, precum și despre diferite documente de partid.

Menționez că în februarie 1929 am fost arestat pînă în martie, în urma adunării dela sale constructorilor din București. În legătură cu această adunare arăt că eu am avut sarcina de a preda un document de partid ce urma să fie citit în adunare, pe care însă l-am dat agentului de legătură cu BANCILESCU, dela acesta am aflat că siguranța va împiedica ținerea adunării și va trece la arestări.

În luna aprilie 1929 am avut ca sarcină dată de C.C., să organizez și să conduc Congresul general al sindica-

telor unitare dela Timișoara.

Ducindu-mă în Ardeal, în legătură cu alegerile delegațiilor sindicale, am fost și la Brașov, unde m-am întâlnit cu inspectorul ZAHIU, căruia i-am promis că voi identifica comuniștii care participă la Congres și voi da siguranței.

În fapt, la Timișoara am luat contact cu organul de siguranță indicat de ZAHIU și i-am dat o listă a comuniștilor participanți la Congres.

După Congres, cu ocazia pregătirilor pentru înmormintarea lui BONAGY, pe cînd muncitorii se aflau asediați de armată și poliție în căminul muncitoresc, noi am ținut o ședință C.G.S.U și am hotărît să organizăm o delegație care să ia contact la fereastră cu autoritățile, în scopul de a înceta asedierea și noi să putem eși.

Cu această ocazie cineva a semnalizat cu batista în scopul ca delegația care trebuia să se apropie de fereastră să nu fie primită cu împușcături. Nu-mi reamintesc cine a făcut această semnalizare.

După evenimentele dela Timișoara au fost numeroase arestări și a urmat un proces. Eu am fost arestat și pus în libertate, împreună cu alții în urma unei greve a foamei. La proces am fost dijuns. Menționez că prezentându-mă în sala Tribunalului din Timișoara în prima zi a procesului, a venit o persoană din partea Siguranței, posibil chiar acela căruia eu i-i predasem liste comuniștilor participanți la Congres, și care mi-a comunicat că s-a dat ordin dela București ca să nu mă prezint la proces, că siguranța nu dorește să mă prezint și că eu voi fi dijuns din proces.

Deasemeni am mei trădat și lupta muncitorilor minierei din Valea Jiului cu ocazia zilei de 1 august 1929. Eu avusesem o sarcină de partid organizarea și conducerea acțiunilor muncitorești din Valea Jiului cu ocazia acestei zile. Despre aceasta am comunicat lui BANCILESCU, care mi-a dat instrucțiuni să merg în Valea Jiului dar să informez siguranța locală despre toate acțiunile muncitorimii. Am executat aceasta și am luat legătura cu șeful siguranței din Petroșani cu care am aranjat un contact printr-un om de legătură, prin care eu în fapt am transmis tot ce se hotăra în legătura cu acțiunile pentru 1 august.

Ulterior, pentru a acoperi această trădare, am susținut că grevele miniierilor, care erau rezultatul unei mișcări spontane, ar fi fost o provocare a siguranței.

În momentul în care greva dela Iapeni, era pe punctul de izbucni, din ordinul siguranței eu am părăsit Valea Jiului.

În acest fel, părăsind muncitorii și neorganizând conducerea și extinderea grevei, am trădat interesele muncitorilor.

Ulterior, fiind adus la BANCILESCU și discutând chestiunile din Valea Jiului, în prezența și a unui reprezentant al Ministerului de Interne, aceștia au cerut dela mine o declarație în care să învinovățesc internaționala comunistă de a fi provocat greve. Eu am dat această declarație care mi-a fost cerută.

În octombrie 1929, în presajma plecării mele la Moscova pentru o ședință plenară la Prointern, am comunicat acest lucru lui BANCILESCU și VINTILA IONESCU. Aceștia au fost de acord ca să plec în Uniunea Sovietică și la întoarcere să le comunic constatările mele din U.R.S.S.

Am plecat în U.R.S.S. de unde m-am întors în anul 1930. Nu îmi aduc aminte ca la întoarcere să-mi fi făcut lui BANCILESCU raport asupra acestei chestiuni.

În timpul luptelor fracționiste fără de principii din 1930 eu am făcut parte din grupul fracționist al lui PAUKER. Cînd a apărut articolul lui PAUKER prin care lupta fracționistă devenea deschisă, am fost chemat de VINTILA IONESCU și BANCILESCU care mi-au reproșat că nu i-am informat dinainte despre situația din C.C.

Menționez că în realitate eu discutasesm mai înainte cu BANCILESCU despre aceasta, dintre cei doi șefi ai fracțiunilor și chiar îi spuseseam "lăsați să se certe că nu fac nimic pentru mișcare și distrug ei singuri partidul".

În discuția avută acum cu VINTILA IONESCU și BANCILESCU, mi s-a întrebat de care parte sunt eu. Le-am răspuns că eu sunt cu PAUKER, arătîndu-le că PAUKER are cu el majoritatea membrilor partidului, precum și conducerea U.T.C.-ului și a celor a Sindicatelor Unitare.

În fapt eu eram conducătorul Sindicatelor Unitare și eu am introdus fracționismul în Sindicate. Am pus presa sindicală la dispoziția lui PAUKER. Personal am scris și articole în presa sindicală, sprijinind grupul PAUKER.

Am călătorit prin țară și am luat contact cu organizațiile atât de partid cît și sindicale căutînd să le atrag în grupa lui PAUKER.

Deasemeni am creiat comitet de partid paralele la București, Arad și Timișoara.

După liberarea luptei fracționiste am fost trimis în muncă de jos la Buhuși, apoi am lucrat la Piatra Neamț, Bacău și Iași, iar prin luna martie-aprilie 1931 am fost ales secretar al comitetului regional de partid Iași.

În februarie 1932 am fost chemat la București ca secretar general al C. G.S.U. În aprilie acelaș an, am fost arestat și dus la BANCILIESCU. Cu această ocazie BANCILIESCU mi-a cerut să continui a-i da informații. Eu i-am spus că în scopul de a nu fi demascat în fața mișcării muncitorești- nu pot să păstrez legături directe cu el și nici să-i dau ceva scris. I-am propus ca el să mă urmărească prin subalternii săi.

BANCILIESCU a fost de acord cu propunerea mea. Menționez însă că în acelaș an BANCILIESCU a egit la pensie.

Următoarea mea arestare a avut loc la 29 august 1933, după ce de acum fusese condamnat la 20 ani muncă silnică, în lipsă.

De această dată am fost cercetat de comisarul șef TURCU.

Lui TURCU nu i-am dat declarație scrisă, ci i-am dat o serie de explicații orale în legătură cu mișcarea sindicală.

TURCU a încercat să mă pună din nou în slujba Siguranței și eu am refuzat la început categoric; numai că în ultimul moment când eram pe punctul de a fi înaintat la Consiliul de război, la apelul său de a mă răzgîndi, i-am răspuns că dacă am să mă răzgîndesc, am să-i comunic. Procesul meu s-a rejudecat în mai multe rînduri și prin ultima hotărîre am rămas condamnat la 5 ani și jumătate pe care i-am executat integral, eliberîndu-mă în 4 aprilie 1939.

La eliberare comisarul șef TAFLANU, a încercat să mă facă informatorul său, dar l-am refuzat.

În toamna anului 1939, am fost luat într-o zi depe stradă, într-o mașină, de către comisarul TURCU și inspectorul general VENETILA IONESCU. Ei mi-au cerut să dau informații siguranței ceace eu am acceptat.

Am svut ulterior cîteva întîlniri cu TURCU, oăruia i-am predat informații despre mișcare și i-am dat unele materiale de partid. Aceasta a fost activitatea mea pînă la 4 aprilie 1940, cînd am fost arestat la graniță.

Deși într-o declarație anterioară, dată la cercetări cu am retractat întâlnirea pe care am avut-o cu TURCU și TROHARI GEORGESCU în legătură cu organizarea căderii tipografiei ilegale a partidului și cu activitatea noastră de informatori, eu susțin că totuși această întâlnire a avut loc și că în mintea mea persistă tabloului acestei întâlniri. Nu-mi aduc aminte cum s-a organizat tehnic această întâlnire.

Am arătat mai sus în linii mari toate legăturile mele cu siguranța.

În amănunte am arătat totul în declarațiile date la primele cercetări - unde am și rectificat unele erori făcute în primele declarații în momentele când îmi frământam memoria pentru să-mi reamintesc unele lucrări.

M-am reîntors din U.R.S.S. la sfârșitul lunii septembrie 1944.

Mențin declarațiile date la cercetări asupra legăturilor pe care le-am avut din acest moment cu ANA PAUKER și TROHARI GEORGESCU.

Încă dela Botogani - în 1944 am discutat cu ANA PAUKER că noi doi vom avea rolul conducător în partid, iar după septembrie 1944 am discutat și cu TROHARI GEORGESCU, determinându-l să ni se alăture nouă.

Noi trei am susținut o linie comună, linie pe care ne-o formam în discuții prealabile. În special cu ANA PAUKER am discutat de multe ori o serie de probleme, criticând pe ceilalți membrii din conducere. Noi trei am adoptat o linie antipartinică, în primul rând prin felul cum noi am discutat problemele în trei. Astfel noi trei am alcătuit de fapt un grup fracționist în conducerea Partidului.

Noi am dus o linie antimarxistă în ce privește problema organizatorică și a componenței Partidului. Astfel, am admis intrarea în partid în masă, fără nici un control, a elementelor nemuncitorești; am admis și intrarea legionarilor.

Am admis intrarea în Partid a țărănilor pe sate întregi.

Noi am dus față de țărăniște o politică contrară luptei de clasă, de neîngădire a chibaberilor, noi am susținut teza scăderii numărului chibaberilor. Pe această linie, am susținut în expunerea la buget pe anul 1951 că scăderea numărului chibaberilor este ceva normal.

ANA FAUKER a susținut și auto-descoperirea și intrarea chiaburilor în G.A.C.

Noi trei am susținut mișcarea sionistă, în cece privește intrarea grupului sionist Mișmar în F.N.D., precum și emigrările în Palestine.

Noi trei nu-am susținut unii pe alții ori de câte ori unul din noi era criticat.

În anul 1952, ANA FAUKER și TEOHARI GEORGESCU m-au susținut cu toată puterea pînă la demascarea noastră.

Dealtfel în cece privește activitatea noastră fracționistă, am declarat în amănunte la cercetările anterioare și nu am de făcut nici o rectificare cu privire la faptele arătate acolo.

Ca secretar general al F.N.D. eu am căutat să pun în umbră partidul, înlocuindu-l cu F.N.D.-ul.

Personal am sprijinit mișcarea sionistă. Am sprijinit intrarea în F.N.D. a organizației sioniste Mișmar și atribuirea unui mandat de deputat conducătorului acestei organizații, DASCALU ANGHEL; am sprijinit deasemenea emigrarea evreilor și am dat asigurări celor doi reprezentanți sioniști MEIR IOAN și SIEZER NIBESMAN, cu privire la libertatea de mișcare a organizațiilor sioniste.

Fără nici o autorizare din partea partidului am dus o acțiune de mediere între sioniști și comuniști în Palestina-cu prilejul vizitei ce am făcut în 1947 la întoarcerea din Egipt.

Am intervenit la Ambasada Sovietică în scopul ca să poată merge la Moscova, ARON COHEN care are în Palestina un frunteș al partidului și al cărui echivalent în țara noastră era Mișmar.

Am intervenit pentru eliberarea din închisoare a lui KOVACHAI GABOR, gazetar fascist și a unor elemente din Aita Seacă care erau învinuite de crime de război prin faptul uciderii unor ostași din armata română. În ultimul caz am trimis pe fratele meu THOT GHEZA la Sibiu care în numele meu a făcut intervenția la instanță și a reușit să-l pună în libertate.

În politica de cadre dusă în Ministerul de Finanțe eu am mers pe o linie nejustă. Am acordat toată încrederea dela început unor oameni ca IACOB ALEXANDRU, SOLYMOȘ IVAN, CERNICICA DUMITRU, RIDLITZ ZOLPAN și alții, considerându-i buni specialiști.

Pe IACOB ALEXANDRU îl cunoșteam dinainte, din anul 1945, întrucât aveam mare încredere în el, l-am recomandat secretarului general ca un specialist și am de încredere.

Am primit și câteva elemente muncitorești care au fost încadrate la M.A.T. și pe care sub influența lui IACOB i-am concediat ca necorespunzători. Realitatea este că IACOB a căutat să-i îndepărteze pe aceștia, întrucât ei au demascât activitatea dușmănoasă a unor conducători ai M.A.T.-ului.

Sugestiile și propunerile făcute de organizația de partid din Ministerul de Finanțe au le desconsideram deoarece eu, datorită orgoliului meu, am considerat că prin calitatea mea de secretar a C.C. eu singur reprezentam partidul în Minister.

Conscințele practice ale concepțiilor mele oportuniste și anti-partinice în politica de cadre au fost concentrarea unui mare număr de elemente criminale în aparatul financiar-bancar și care datorită toleranței mele criminale, au acaparat conducerea efectivă a celor mai importante secțiuni din Ministerul de Finanțe, având astfel posibilitatea să-și ducă la îndeplinire vasta lor activitate de sabotaj.

Această activitate criminală de sabotaj a fost desfășurată în primul rând pe baza directivelor mele oportuniste și contrare liniei partidului, iar pe de altă parte ea a fost înlesnită în mare măsură și de toleranța mea față de activitatea distructivă a acestor elemente criminale care s-au grupat în jurul meu.

În politica fiscală trebuie să arăt că legea asupra impozitului agricol din anul 1949 nu a fost corespunzătoare deoarece ea nu a fixat în mod real veniturile gospodăriilor țărănești stabilindu-le la un nivel prea jos față de posibilitățile reale ale țărănimii. Astfel, chiar din primul an al aplicării legii, aproximativ un milion de gospodării țărănești au fost scutite de impozite.

Legea prevedea ca gospodăriile chiaburești să fie impuse cu o cotă suplimentară de 20-50%. În aplicarea legii însă, prea puține gospodării chiaburești au fost identificate și impuse potrivit acestei prevederi din lege. În acest fel, deci, legea, prin felul în care a fost aplicată, a avantajat gospodăriile chiaburești.

Organele cărora le venea răspunderea de a identifica gospodăriile chiaburești, de sub conducerea lui TEBHARI GEORGESCU, au sabotat aplicarea justă a legii. Datorită acestei acțiuni de sabotaj, am de un numărul gospodăriilor chiaburești era prezentat în scădere. Am avut discuții cu TEBHARI GEORGESCU și ANA PAUKER în această privință, discuții în urma cărora eu mi-am însușit punctul de vedere al lui ANA PAUKER că în perioada de trecere de la capitalism la socialism are loc o scădere fiscală, normală a numărului gospodăriilor chiaburești. Am susținut această teză contrarevoluționară în expunerea la buget pe anul 1951.

În cursul anului 1951 am luat măsura înscrierii în buget la impozitul agricol a sumei de 12 miliarde. Aceasta ar fi însemnat modificarea corespunzătoare a legii impozitului agricol; am dat dispoziție în acest sens lui IACOB ALEXANDRU. IACOB ALEXANDRU a argumentat că nu este bine venită măsura schimbării legii și m-a convins că se poate încasa a rase integral suma înscrisă, prin anumite măsuri de aplicare a legii. Eu am acceptat punctul de vedere al lui IACOB ALEXANDRU.

După naționalizarea întreprinderilor din anul 1948 am luat măsuri pentru stergerea datoriei nefincasabile a foștilor fabricanți și ulterior a foștilor moșieri expropiați.

Rezultatul politicii fiscale aplicată de mine a fost avantajarea și creșterea elementelor exploatare.

În ce privește problema prețurilor, am cunoscut corelația dintre prețul produselor industriale, prețurile produselor agrare și salarii- stabilită la reforma monetară din 1947. Este adevărat că în septembrie 1947 am dat indicații prosei cerind să se combată prin " Scinteia " și eu însumi am combătut printr-un discurs, tendințele de a se determina scăderea prețurilor produselor agricole sub nivelul arătat în corelație prin fixarea unor prețuri și mai scăzute la produsele agricole pe piață.

Acest lucru l-am cerut în anul 1947 când am vrut să combat tendințele capitaliștilor de a ridica prețul produselor industriale peste limita stabilită de biroul politic și de a reduce prețurile produselor agrare sub limita stabilită de biroul politic.

În toată perioada care a urmat, eu am fost împotriva politicii de fixare a prețurilor pieței și am susținut dezvoltarea achizițiilor și colectărilor cu prețul platon de cumpărare.

În acest scop și pentru a înlesni totodată acțiunea de atragere a țărănilor la piață am luat măsuri pentru o impulsionare a încasărilor impozitelor. În 1951 am luat măsura majorării impozitului agricol la cifra de 12 miliarde.

Au am intervenit numai în câteva cazuri admitând majorarea prețului de achiziție la unele produse agrare. ⁴ cunosc că totuși aceasta a fost o concesie nejustă și a însemnat o politică țărănească.

În domeniul cooperăției am luat măsuri în continuare din anul 1950 ca prin cooperăție să se desfășoare din ce în ce mai multe mărfuri la sate și să se facă și achiziții.

Pentru favorizarea activității cooperăției am luat măsuri ca să se acorde cooperăției împrumuturi de la Bancă cu scadență mai lungă și cu dobândă cu 2% sub cea plătită de unitățile de stat. Au fost cazuri când cooperăția a fost scutită de penalizări pentru nerambursarea în termen a creditelor.

Au fost numeroase cazuri când cooperăția din creditele statului a acordat țărănilor avansuri pentru contractări, unele din acestea nefiind recuperate.

Au inițiat trecerea unor unități din sectorul de stat în sectorul cooperăției precum și darea unor sarcini de vi-nificare.

Au luat măsura restituirii cooperăției a unor întreprinderi foste ale I.N.C.O.O.P.-ului naționalizate în anul 1948.

Privitor la finanțarea economiei naționale declar că împreună cu IACOB ALEXANDRU am luat măsura să se treacă la înzestrarea în masă a întreprinderilor cu fonduri de rulment fără a mai aștepta experiența rezultată din înzestrarea primelor 20 de întreprinderi.

Fondurile de rulment acordate întreprinderilor au fost insuficiente.

În mod arbitrar au fost supra evaluate rezervele interne ale întreprinderilor.

Au s-au acordat la timp sumele înscrise ca fond de rulment al întreprinderilor. Deasemeni nici necesitățile de completare a fondurilor de rulment, intervenite pe parcurs, nu s-au acordat la timp. În cursul anului 1951 s-a făcut suplimentarea prin atacarea rezervei bugetare.

Au fost cazuri foarte numeroase de respingere a cererilor de suplimentare, necunoscute de mine.

Au fost cazuri când planul financiar a fost rupt de planul economic.

În privința fixării sarcinilor de beneficii eu am trasat linia ca ținând cont de experiența anului precedent să se fixeze sarcini de beneficii mai mari decât propunerile întreprinderilor, ținând cont de faptul că întreprinderile nu aveau o bază științifică în stabilirea unui plan financiar real.

Rezultatul acestei politici a fost că unele întreprinderi au fost obligate să verse beneficii din fondul de rulment ceea ce a dus la diminuarea fondului de rulment și împiedicarea activității productive a întreprinderilor respective, iar cele cărora li s-au fixat sarcini de beneficii prea mici au avut venituri prea mari, au putut crea stocuri supranormative mari și nu au mai fost stimulate de a dezvolta la maximum activitatea lor productivă.

Privitor la pierderile planificate, IACOB ALEXANDRU făcea acoperirea acestora cu mari întâzieri, provocând greutăți întreprinderilor, împiedicând activitatea lor.

De asemenea, în cursul anului 1951, împreună cu IACOB ALEXANDRU am încălcat H.C.M. 937/1951, refuzând plata pierderilor realizate pe primul semestru al anului 1951, aplicând-o retroactiv.

În politica investițiilor, datorită concepțiilor mele contrarevoluționare eu am mers pe linia de a frina construcția socialistă. Acest lucru l-am făcut sub acoperirea lozincii aplicării unei stricte economii în investiții și finanțarea economiei naționale. În executarea practică a acestor măsuri m-am folosit de IACOB ALEXANDRU, în care am avut încredere deplină cunoșcând concepțiile mele și la rândul său având concepții identice cu mine.

În privința deschiderii finanțării investițiilor pentru construcții eu am avut o documentație olt mai completă, acest lucru în scopul de a se înlătura indisciplinarea financiară.

În concluzie eu îmi mențin toate declarațiile date la organele de cercetări în problemele financiare și a activității mele ca ministru de finanțe.

Privitor la problema reformei bănești, pusă la sfârșitul anului 1951, declar că eu am fost dela început potrivnic efectuării ei, așa cum a fost inițiată de conducerea partidului, deoarece efectuarea reformei ar fi scos la iveală vina sectorilor de sub conducerea mea.

În trimestrul IV 1951 am luat măsura restrîngerii cheltuielilor și majorării încasărilor, am luat măsuri pentru împulsionarea încasărilor, IACOB AL. desăgurind o adevărată campanie a încasării impozitelor.

Pînă la mijlocul luni decembrie 1951 personal^{am} am dat directive pentru impulsivarea încasărilor. De la această dată am dat instrucțiuni lui IACOB AL. să micșoreze ritmul încasărilor ceea ce IACOB nu a făcut, inducîndu-mă în eroare.

Declar că mențin în totul declarațiile date de mine la cercetări, consemnate în procesele verbale de interogatoriu.

Eu mai am nimic de adăugat față de cele declarate mai sus.

După citire stării și semnez.

ss/V.LUCA

Drept care am încheiat prezentul.

Procurori militari,

col. Ripeanu G.

Col. Ardeleanu A.

SE/4 ex.

Un ex. la.....

Un ex. la.....

Un ex. la.....

Un ex. la.....

SE APROBA

PLAN DE MASURI

=====

În legătură cu pregătirea și desfășurarea procesului grupului antistatal în frunte cu LUCA VASILE, care va avea loc în ziua de 4 octombrie 1954, în sala Tribunalului Raional Gh. Gheorghiu Dej din str. Stirbei Vodă.

I.-AMENAJAREA SALII SI A DEPENDINTELOR
NECESARE PROCESULUI.

a) Se vor lua măsuri pentru instalarea unei boxe pentru patru persoane și înlocuirea băncilor existente cu bănci improvizate ca astfel capacitatea sălii să fie mărită de la 200 (stadiul actual) la 300 persoane.

b) Privind sala de la intrare, în partea dreaptă va fi procurorul, în stînga grefierul iar în fața acestuia boxa acuzaților.

Avocații apărării vor sta tot în partea stîngă pe acelaș rînd cu banca acuzaților. (Răspunde tov. maior CHIRTU GH.)

II.- AȘEZAREA, CAZAREA SI TRANSPORTUL
ARESTATILOR.

a) Acuzații vor fi așezați în boxă pe două rînduri, în rîndul întîi LUCA VASILE și IACOB ALEXANDRU, iar în spatele acestora CERNICICA DUMITRU și SOLYMOS IVAN.

Paza acuzaților în boxă va fi asigurată de patru militari înarmați, dintre care doi în afara boxei și doi în spațiile acuzaților în boxă.

Pentru introducerea și scoaterea acuzaților din boxă se va fixa un om de pază pentru fiecare acuzat.

Pentru dirijarea introducerii și scoaterii arestaților, precum și a transportului acestora de la arest la instanță și înapoi, răspunde tov. cpt. NICULESCU ION din Dir. 8-a și maiorul STANGIU DUMITRU șeful Serviciului Închisori.

b) Transportul acuzaților de la închisoare pînă la

Tribunal, se va face cu o dubă celulară asigurată cu paza necesară și va începe în ziua de 1 octombrie 1954, ora 17 pentru a li se da posibilitate de a lua legătură cu avocații apărării, și pentru a studia dosarele cauzei.

c) Incepînd din ziua de 1 octombrie 1954, pe toată durata procesului, acuzații vor fi cazați ziua în camerele special amenajate în clădirea Tribunalului, iar în fiecare seară după terminarea lucrărilor, vor fi transportați în arestul M.A.I. de unde au fost scoși.

În clădirea Tribunalului, acuzații vor fi cazați în cîte o cameră separată cu paza necesară. Astfel în cele 3 camere dela parter, vor fi cazați acuzații LUCA VASILE, IACOB ALEXANDRU și CERNICICA DUMITRU, iar acuzatul SOLYMOS IVAN, va fi cazat într-o cameră dela etajul I în aceeași clădire.

d) Paza acuzaților în incinta clădirii tribunalului va fi asigurată de către doi militari, pentru fiecare acuzat și trei militari înarmați pe coridor.

III.- PAZA EXTERIOARA SI INTERIOARA A CLADIRII TRIBUNALULUI

Paza exterioară și interioară a clădirii Tribunalului va fi asigurată de către Serviciul Inchisori pe baza unui plan dinainte stabilit, sub conducerea tov. maior STANCIU DUMITRU.

Serviciul Inchisori se va îngriji deasemenea ca în timpul procesului, să fie asigurată prezența unui fizier și medic.

În vederea instruirii pazei se va ține o ședință în ziua de 1 octombrie 1954 a.m. cu care ocazie li se vor da instrucțiuni concrete.

IV.- CAZAREA MARTORILOR SI IMBRACAMINTE.

Pînă în ziua de 1 octombrie 1954 orele 12, fiecare anchetator, se va îngriji de îmbrăcămintea acuzaților, și pînă în ziua de 4 octombrie de ținuta martorilor în stare de arest.

Cazarea martorilor în stare de arest în număr de 3 se va face în aceleași condițiuni ca și a acuzaților, pe toată durata audierii lor în instanță, conform programării ce se va face.

Pentru cazarea acestora, sînt rezervate două camere în incinta clădirii Tribunalului în partea dreaptă la parter, avînd comunicație directă cu sala de ședințe.

Paza martorilor în stare de arest va fi asigurată de către doi militari în fiecare cameră, și patru militari pe coridor, care vor asigura izolarea lor de public și vor ajuta la introducerea lor în instanță. Răspunde tov. lt. major NISTOR VASILE și un ofițer dela Serviciul Inchisori.

Martorii în stare de libertate, care vor apărea în instanță vor fi citați pentru ziua de 5 octombrie 1954 dimineața iar cazarea celor din provincie, se va face la Hotelul "Stănescu" cheltuielile urmînd să fie acoperite de către instanță.

Pentru invitarea și cazarea martorilor în stare de libertate, răspunde tov. maior MEZEI GHEORGHE din Dir. 8-a.

V.- INSTALAȚII TEHNICE

Incepînd din ziua de 1 octombrie 1954, se vor lua măsuri pentru efectuarea instalațiilor tehnice. (microfoane, megafoane și imprimarea pe bandă de magnetofon a depoziției acuzaților).

Se va organiza în acelaș timp legătura de ascultare indicată de Dir. 8-a.

Controlarea instalării și funcționării aparaturii tehnice se va face pînă în seara zilei de 2 octombrie 1954.

Se va asigura o legătură permanentă telefonică între Tribunal și MAI, în care scop se va numi un ofițer de serviciu la telefon. Răspunde tov. maior MARINACHE și tov. maior HAIDUCU.

VI.- ACCESUL PUBLICULUI ÎN SALĂ

Intrarea în sală în timpul procesului se va face pe bază de invitații nominale, atît pentru cei din capitală, cît și pentru cei din provincie. În acest scop vor fi emise invitații zilnice și permanente, care vor avea diferite culori înscălite și ștampilate de Tribunalul Suprem. Ele vor fi împărțite pentru organele M.A.I. de către Direcția Secretariat M.A.I. și de către C.C.-P.M.R. pe baza unui număr stabilit *dinainte*.

La intrarea în sală vor fi puși patru ofițeri dela Serviciul Inchisori care vor face controlul.

Aceste măsuri se vor lua pînă în ziua de 2 octombrie 1954, orele 15 și de executarea lor răspunde tov. lt. VLADAU din Direcția 8-a.

VII.- BUFET

În timpul procesului se va organiza un bufet fără plată pentru membrii instanței de judecată. Răspunde delegatul Direcției Administrative-Gospodărești.

VIII. - COMPLECTUL DE JUDECATĂ

Complectul de judecată, va fi compus din

Președintele: Gral maior de justiție

VOITINOVICI ALEXANDRU, Președintele
Tribunalului Suprem al RPR.

Asesori: Gral maior DEMETER ALEXANDRU.

Genl minor ENESCU

Procurori: Col. de justiție RIPEANU GRIGORE
Colonel ARDELEANU AUREL.

Asistent
judecător: Cpt. de justiție VARGA VASILE.

IX. - AVOCATII APARARII

Pentru acuzatul LUCA VASILE, avocatul PARASCHIVESCU
BALACEANU.

Pentru acuzatul IACOB ALEXANDRU, avocatul FIERARU
DUMITRU.

Pentru acuzatul SOLYMOS IVAN, avocatul MARCEL VALEN
TIN.

Pentru acuzatul CERNICICA DUMITRU, avocatul MIHAIL
MAYO.

X. - MODUL DE DESFAȘURARE A PROCESULUI

După stabilirea identității acuzaților și apelul
martorilor în prezența acuzaților, se va citi actul de acuzare.

Introducerea acuzaților în sala de judecată, se va
face fiind însoțiți de paza respectivă.

După citirea actului de acuzare va începe interoga-
rea acuzaților în ordinea stabilită anterior și care se va des-
fășura în prezența tuturor acuzaților.

Interogarea acuzaților se va face în ziua de 4 și
5 octombrie.

După interogarea acuzaților (cu pauzele respective)
vor fi interogați individual martorii acuzării, în ordinea în
care au fost interogați acuzații.

Interogarea martorilor acuzării și apărării, se va
desfășura în zilele de 6 și 7 octombrie.

După aceasta se va da citire rechizitoriului pro-
curorului, urmat de pledoariile avocaților și de ultimul cuvânt
al acuzaților.

Procesul se termină în seara zilei de 8 octombrie
1954.

Dezbaterile vor fi stenografiate, în care scop

./.

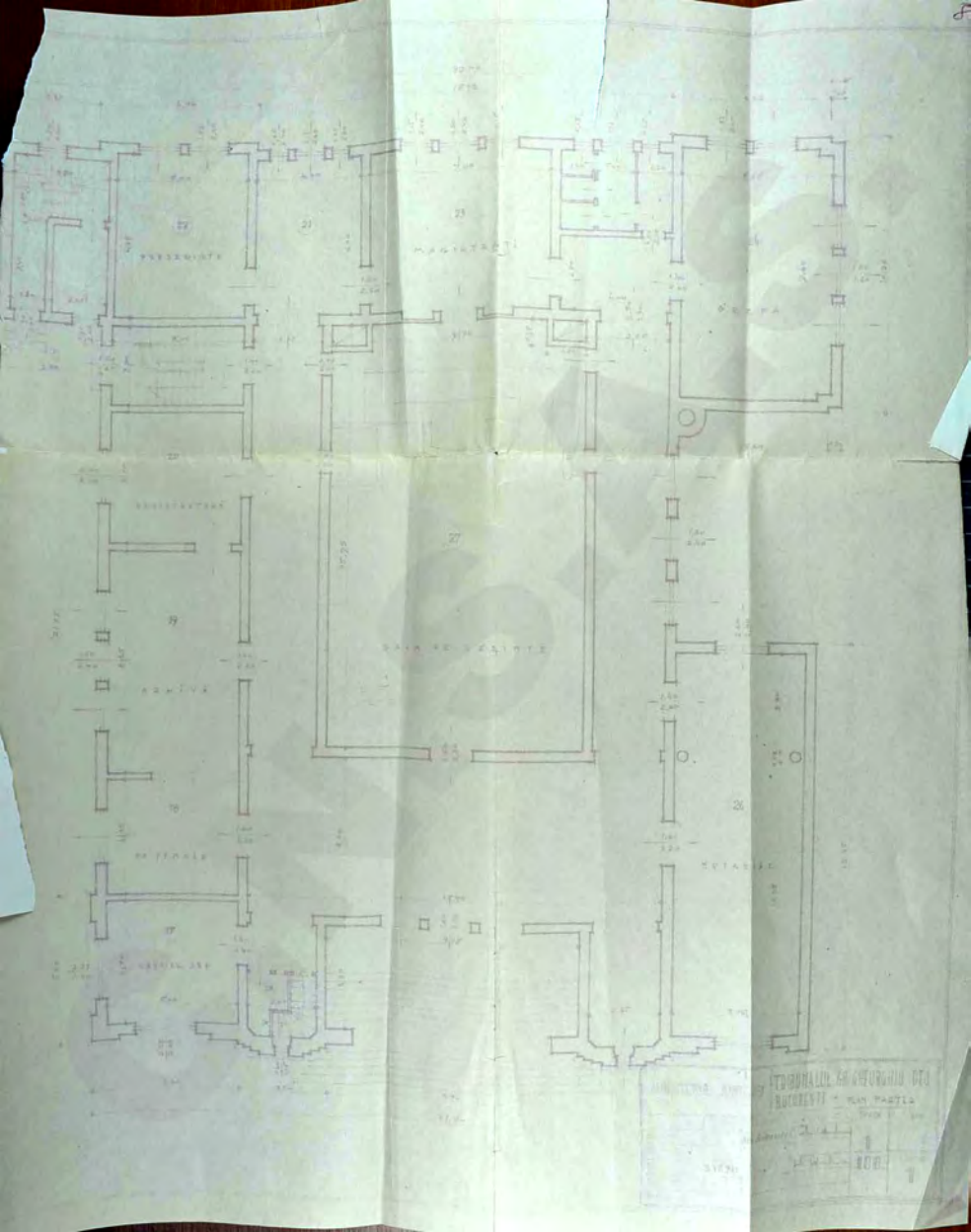
vor fi aleși trei stenografi de către Direcția 8-a.

La darea sentinței pentru care se va stabili o dată ulterioară, se vor lua măsuri pentru asigurarea accesului publicului, care va asista la pronunțarea sentinței.

Se anexează schema sălii de judecată, cu indicațiile respective privind cazarea, paza și asistența.

SEFUL DIRECTIEI
COLONEL,

Butyka Fr.
Fr. Butyka

STABILIMENTO DI FABBRICAZIONE
E DI RISTRUTTURAZIONE
DI EDIFICI - VIA PASTIGLIA
10128 TORINO - ITALIA
TEL. 011/2411111

89/1015

Tor Colocul

DOŠAR Nr. _____

V Luca

98

EXTRASE ASUPRA ACTIVITĂȚII LUI VASILE LUCA
PR PROBLEME DIN DECLARAȚIILE LUI ȘI ALE
MĂRTURILOR.

I. PROBLEMA GARDA NAȚIONALĂ

- Ce a declarat VASILE LUCA la ancheta preliminară;
- Declarație 17 ianuarie 1953:

".....Cu conștiința mea de azi socot că primul act contrarrevoluționar, am săvârșit după terminarea primului război mondial 1918, când m-am înrolat în Garda Națională, în comuna Lemnea, creată de guvernul Keroly din Ungaria, în scopul menținerii ordinii.-

Aceste gărzi, au fost formate din voluntari, foști ofițeri, subofițeri și soldați demobilizați.-

Eram și eu demobilizat din armată din care făcusem parte din octombrie 1915 pînă în octombrie 1918.-

Tînăr, în vîrstă de 20 ani, inconștient, cu un bagaj de naționalism și de mic burghez, atres de salariu mare și de aventură am intrat în această gardă, pentru păstrarea ordinii burghezo-moșierăști din Ungaria com. Lemnea, am participat la acțiuni de stringerea armelor dela populația din comună și în acțiunea de împiedicare a unei "turburări" produsă de demobilizații nemulțumiți, împotriva fostei autorități din comună, mei ales împotriva notarului, datorită purtării acestuia, în timpul războiului față de familiile mobilizaților".-

- Ce a declarat VASILE LUCA la ancheta Procuraturii;
- În procesul verbal din 25 septembrie 1954;

".....In toamna anului 1918, cînd m-am întors acasă din război m-am înrolat în "Garda Națională" din comuna Lemnea.-

În timpul acelor frământări revoluționare din Ungaria se formaseră asemenea "gărzi naționale" în toate comunele din țară, în care serviciul se făcea cu plată, scopul fiind menținerea ordinii".-

- Ce a declarat VASILE LUCA, în instanță;
- Procesul verbal din 4 octombrie 1954;

" În anul 1918, după demobilizarea armatei austriece am fost în garda națională din comuna Lemnea.- Garda Națională avea misiunea de a menține ordinea ce era impusă de guvernul în frunte cu Keroly.-

În comună, Garda Națională a strîns arme dela demobilizați și a împiedicat ca notarul să fie omorît de familiile demobilizaților care erau nemulțumite decerece acesta nu dăduse în timpul războiului ajutoarea familiilor celor demobilizați.-

- Ce declară martorii:

- Martorul RACZ IANOS, la 15 ianuarie 1953, declară:

"Împreună cu noi în Garda Națională a mai fost și LUCA LASZLO.- În Garda Națională conducător a fost HENRI PÉTERU care însă nu mai trăiește.- Cât timp am fost în Garda Națională ne-am ocupat cu strângerea dale populației a diferitelor materiale pentru armată.- Așa am strins din comună porci, găște și altele".-

II. PROBLEMA DIVIZIA SECUIASCĂ.

- Ce declară LUCA la ancheta preliminară:

- Declarația din 17 ianuarie 1953:

"Al doilea fapt a fost înrolarea mea în armata contra-revoluționară "divizia secuiască".-

.....În urma propagandei unui ofițer care venise la noi în comună am intrat în divizia secuiască.- Însărcinat de acest ofițer am mai tras după mine 80 de tineri tot în această divizie.-

Am participat la următoarele acțiuni contra-revoluționare a diviziei secuiești: -

- Am fost trimis cu compania de infanterie la sfârșitul anului 1918, dela Cluj la Ciucea pentru menținerea ordinii

- Am dus acțiuni pentru a strânge armele dela țărâ-nicea săracă din jurul Ciucei cu un grup de soldați, eu eram sergent și am fost în fruntea grupului. Am mers din casă în casă și făcând percheziții am strins armele și imbibet de soviniști au fost multe cazuri când pălăușas pe cei care au ascuns armele și nu le preda de bună voie.-

.....Dela Ciucea ne-am retras la Satu Mare împreună cu o parte a diviziei de unde compania mea a fost trimisă la o altă acțiune "de menținerea ordinii" în orașul Nagykallo, în luna ianuarie 1919.-

.....Cu actele de băție și de acte de huliganism în care am luat și eu parte am îngrozit populația orașului.-

.....Eu am trecut ca armurier la compania I-a mitraliere.- De aici am fost scoși de mai multe ori cu mitraliere în oraș în caz de întruniri muncitorești, pentru a intimida pe muncitori și a împiedica eventuale "tulburări" Am instalat mitraliere chiar în câminul muncitoresc și eu personal am făcut parte din aceste acțiuni contra-revoluționare, de a pune piedici desfășurării mișcării muncitorești.-

.....Am plecat cu compania mea pe front unde a-eu ținut trupele secuiești în fața Sighetului Marmati, la marginea unui sat nu departe de Sighetul Marmati.- Era în luna aprilie 1919.- Divizia secuiască a părăsit însă frontul dintr-o dată pe deplin adevărate sa față contra-revoluționară nu numai deschizând drumul armatei române de a înăbuși revoluția din Ungaria, dar în multe locuri au fost abscote detașamente ale armatei roșii de către detașamentele secuiești.-

.....Pe drum, în localitățile pe unde am trecut, sub presiunea amenințărilor noastre, sovietele locale au fost dizolvate și reînălțate autoritățile burgheze care așteptau intrarea armatei române.-

92

Am participat personal la dizolvarea sovietului din Beregszasz, instalind mitraliere pe piața din fața sovietului local, gata să trag dacă garda roșie s-ar opune. Astfel a fost dizolvat sovietul sub amenințarea trupelor noastre și dezarmată garda roșie.-

Pe drum înspre destinația noastră, care era Nyir-Esz, unde trebuia să "înțărăm" poziția împotriva "armatei române" într-o gară de cale ferată am fost scoși împotriva unui detașament al trupelor roșii care se retrăgea.-

- Ce declară LUCA VASILE în fața Procuraturii:

- Procea verbal din 25 septembrie 1944:

"La începutul unui ofițer care a venit în comuna noastră, într-un moment în care fuseseră mobilizate cinci contingente, din care făceam parte și eu am plecat împreună cu vreo 80 de tineri la Cluj înrolându-ne voluntari în "divizia secuiască".-

Am fost sergent armurier în această divizie, trecând prin mai multe companii și am luptat parte la următoarele acțiuni ale diviziei:

- La Ciucea, într-o acțiune de dezarmare a populației, respectiv stringerea armelor dela demobilizați;

- La Satu Mare, și Nagy-Kallo unde am făcut servicii de gardă iar în februarie 1919 am plecat pe front în Maramureș.-

- Înainte de a fi mexs pe front "divizia" a staționat citva timp la Satu Mare, unde a făcut servicii de pază și unde eram scoși unaori în oraș în caz de intruniri muncitorești, pentru a preveni eventuale turburări.- Am fost și eu scos odată și am instalat mitraliere în ordinul muncitoresc.- Pe front, în Maramureș am stat numai vreo 2 săptămâni, după care a început retragerea.-

În retragerea "diviziei secuiască" a dus o serie de acțiuni contrarevoluționare dizolvând societățile locale și având ciocniri cu detașamentele roșii maghiare.- Am participat și eu în acțiunea de dizolvare a sovietului local din Beregszasz, instalind mitraliere pe piața din fața sovietului local, gata să trag dacă garda roșie s-ar opune.- Garda roșie a fost dezarmată sub amenințarea noastră și sovietul local a fost dizolvat.-

Deasemeni am participat la o acțiune contra unui detașament roșu, care se retrăgea depe front într-o gară de cale ferată, unde am fost scoși cu două grupuri de mitraliere, ciocnirea soldându-se din partea noastră cu un mort și un rănit.-

Divizia secuiască a depus armele în fața trupelor române, făcându-le deschisă calea spre Budapesta unde a su dus în scopul nimicirii revoluției populare.-

- Ce declară LUCA în fața instanței:

"În toamna anului 1918, m-am înrolat ca voluntar în "divizia secuiască", care era o formațiune contrarevoluționară.- La sfârșitul anului 1918, divizia din care făceam parte a fost la Ciucea pentru menținerea ordinii.-

Dela Ciucea, companii din care făceam parte s-au retras la Satu Mare unde a participat la acțiunile de menținerea ordinii.-

.....Cît timp am stat la Satu Mare diferite companii au eșit pentru a menține ordinea împotriva muncitorilor.- Am participat și eu odată cu unitatea de mitraliere din care făceam parte la o acțiune de ordine la câminul muncitoresc din Satu Mare, însă acolo nu s-au produs tulburări.-

.....Am participat și cu compania mea la o acțiune împotriva sovietelor locale la Beregszász.-

.....În timpul unei acțiuni de înaintare într-o gară el cărui nume nu mi-l amintesc, am fost scos și la o acțiune împotriva unui detașament de revoluționari,.....Am fost ciocniri la care am participat și eu cu unitatea de mitraliere din care făceam parte, au căzut doi morți din detașamentul roșu, după care restul detașamentului s-a retras.-

.....Ulterior, divizia secuiască a început tratative cu trupele române și s-a comunicat că din ordinul regelui României divizia secuiască depune armele.- În felul acesta a încetat orice rezistență, am fost luat și eu prizonier odată cu ceilalți și prin luna mai 1919 am fugit din prizonierat și am stat acuma.....pînă în septembrie 1919 după înăbușirea revoluției proletare din Ungaria, după care am plecat la Brașov.-

.....Astăzi nu mai susțin că am fost ostaș roșu însă în trecut am socotit că prin atașarea diviziei la acțiunile din 1919 am devenit și eu ostaș roșu. În 1940 cînd am arătat că am fost ostaș roșu, nu aveam dreptul să fac aceasta, deoarece caracterul contrarevoluționar al diviziei secuiești era stabilit și cunoscut.-

- Ce declară MARTURI:

- Martorul BODO LADISLAU, în p.v. 15 ianuarie 1953:

"În "divizia secuiască" din Leana eu mai fost RĂCZ LÁNCOS, MATIAS PETRU, DENES LASZLO învîțător, BOOS GHERGHELI și LUCA LASZLO, care funcționează în compania noastră ca sergent armurier.....LUCA LASZLO a fost membru și diviziei secuiești dela înființare pînă la dizolvare, adică pînă cînd am căzut prizonieri.-

.....La Satu Mare, au fost ciocniri mai mici între divizia secuiască și armata roșie. Știu că în luptele împotriva armatei roșii a participat și sergentul LUCA LASZLO.-

- Martorul DENES LADISLAU, în p.v. din 14.I.1953:

"La 6 februarie 1918, m-am încorporat la divizia 24 infanterie Honvezi.

.....LUCA LASZLO a fost sergent. A fost repartizat ca armurier.-În afară de aceasta a fost omul de încredere al companiei.-

.....Am fost folosiți pentru menținerea ordinii și pentru împiedicarea agitațiilor.- Ne-au mai folosit la adunarea armamentului și a muncitorilor.-

.....Într-o dimineață în zori am fost duși într-o comună...Comuna a fost încercată și anumite grupe sub conducerea ofițerilor și subofițerilor, au intrat în comună unde au căutat armament.-

.....La Ciucea după cite luni amintesc am stat 10-15 zile. De aici ne-au dus la Satu Mare.....Aici am făcut pază și ne-am pregătit pentru instrucția pe care su făcut-o cu noi.-

Dela Satu Mare ne-au dus la Nagy Kálló.....Aici a fost și LUCA LASZLO.-

94

.....Dela Nagy Kello neau dus la Satu Mare inapoi, deoarece la Nagy Kello era mult vin și oțetului companiei se îmbătau foarte des.-

.....LUCA IARZLO a fost în compania noastră la Satu Mare ca armurier sergent fiind om de încredere al companiei. A fost cu noi și în Nagy Kello.-

.....Dela Teoșo ne-am retras.....La retragere am trecut și prin Bereghazass. Retragerea se efectua noaptea.- A doua zi dimineața s-a dat alarma și ne-am așezat pe poziții în afara de Bereghazass pe o parte a liniei ferate.- Mai târziu, din oraș, s-au auzit împușcături.- Când ne-am dus pe noi în oraș am sosit că între armata roșie și unitățile sacuști s-a avut loc o încercare mai mică și că armata roșie s-a retras spre Niscoliț

III. PROBLEMA LEGATURILOR LUI LUCA VASILE CU SIGURANȚA.

- Ce declară LUCA la ancheta preliminară:

- Declarația din 17 ianuarie 1953:

În luna septembrie 1919, am intrat lucrător în cântăreț mecanic în depoul CFR din orașul Brașov, și în aceeași lună am intrat în mișcarea muncitorească înscălinindu-mă în sindicatul cfr și în partidul socialist din țara Birsei.-

.....Pe lângă faptul că am intrat în mișcare cu un bagaj naționalist și mic burghez am avut încă din război și din viziune destrăbălată din armata sovietică, apucăturile elementului de clasă care continuă și atunci când am intrat în mișcare: beție, joc de cărți și alte manifestări ale elementului de clasă care împiedică formarea la mine a unei conștiințe de clasă revoluționară.-

.....Activând în mișcare într-o atmosferă oportunistă legalistă, nu am devenit un comunist internaționalist adevărat ci tot un oportunist cu multe rămășițe naționaliste, mic burghez, carierist, care pune interesul său personal deasupra intereselor mișcării, deasupra intereselor clasei sale și a partidului de avangardă al proletariatului. Am încercat cu situația militară.

.....Nu descriu tot istoria acestei situații, menționez numai faptul că am devenit desertor săt din orgoliul național și personal mic burghez.-

.....Persoane dela siguranță care au ținut legătura cu mine au fost agenții VOINEA.-

.....Agentul VOINEA a căutat să câștige încrederea mea.

.....și treptat, treptat, s-a forsat între mine și agentul VOINEA o relație prietenească apoi am cerut de la el să mă ruga să-l ajut cu diferite informații, oricare ar fi despre mișcarea muncitorească..... apoi am dat mai departe și lucruri mai însemnate despre acțiunile noastre în mișcare, legale..... ca apoi încet, încet, acest agent s-a convins că intru și eu agent la siguranță.-

..... Nu i-am promis că voi face acest lucru și i-am spus lui și despre situația mea din cauza încredințării cu chestia desertării din armată.-

..... Am înțeles cu el că a doua zi să mă voi prezenta la siguranță și-l voi căuta pe el și împreună vom vorbi cu șeful său, pentru a mă primi la siguranță și se va aranja și chestiunea mea militară.-

.....A doua zi m-am prezentat la siguranță, l-am cunoscut pe VOINEA și eu și el am intrat la șeful siguranței din Brașov și prin VOINEA care mi-a fost tălcaci, i-am spus șefului dorința mea de a deveni agent al siguranței.

.....Comitetul Central al Partidului Comunist intrase deja în ilegalitate și se pregătise trecerea și a partidului în ilegalitate.-

.....Siguranța, decisur nu avea nevoie de mine ca agent deschis, ci ca să activez mai departe în mișcare și să dau informații despre Partidul Comunist, despre activitatea sa ilegală.- Siguranța avea cunoștință de specialitatea mea în conducerea partidului și șeful siguranței pe loc mi-a cerut informații despre legitimizele mele spre sus.-

.....S-a stabilit ca eu să rămân în partid și să dau informații despre activitatea clandestină a partidului și despre persoanele care fac parte din conducerea partidului.-

.....Am menținut legătura cu agentul VOINEA cu care mă întâlneam de obicei noaptea când mă întorceam acasă de la sediu în locuri numblate în orele tirziu noaptea.-

.....Curt timp a trecut dela angajarea mea ca agent informator, când GRAMAZI SZABO IULIU s-a căștat în locuința lui SZAKALI cu KOBIAS BISK, care mi-a propus să primesc însărcinarea muncii de reorganizare ilegală a partidului, stăt în localitatea Brașov cit și în regiune, în calitate de secretar regional al partidului și să mențiu legătura cu el.-

.....După congresul al III-lea al P.C.R., C.C.al P.C.R., s hotărât scoterea unui manifest care era un program și chemare la luptă a maselor muncitore și a naționalităților săvrite din România.-Titlu manifestului era "Jos robia economică, politică și națională". S-a hotărât ca acest manifest să fie împărțit în aceeași zi în întreaga țară, între 10-15 decembrie. Au un fost încredințat cu tipărirea, expedierea în alte regiuni în Ardeal și pentru regiunea mea.-

.....Pînă la această acțiune prin agentul VOINEA, am informat Siguranța despre desființarea activității ilegale a Partidului în regiunea mea. Am denunțat elementele cu care am început reorganizarea muncii ilegale.

.....Din cauza mea o parte din scrisorile care le primeam KOBIAS prin mine, au ajuns la siguranță.... Unele din aceste scrisori au fost date de către mine agentului VOINEA, care după ce siguranța le fotografias, mi le aducea înapoi.-

.....În urma acțiunii de împărțire a manifestelor pe întreaga țară, între 10-15 decembrie 1924, s-a făcut arestări pe întreaga țară.- Am fost arestat și eu în comuna Lemnea..... am fost înșinat la siguranța din Brașov, deci a treia zi după împrăștierea manifestelor și unde s-a început cercetarea imediat după sosirea mea.-

.....Eu la început am negat apoi am recunoscut ceea ce alții au declarat despre mine în legătură cu manifestele și apoi am dat toate localitățile unde am trimis manifestele și persoanele pe care cunoșteam la cine și prin cine am trimis manifestele.- Am recunoscut că eu am trimis manifestele la Șg. Aureș, Arad, Oradea, Cluj și în regiunea mea, în Valea Jiului, unde deci îmi aduc aminte bine, persoane GRIBBER cu care împreună am dus manifestele la restaurantul lui KOWACS LUDWIG și acolo am împărțit pentru întreaga Valea Jiului.-

96

.... Siguranța a îndreptat cercetările asupra legăturilor mele cu C.C. al P.C.R. și asupra organizațiilor de partid din alte regiuni.

..... Am început să erit siguranței structura organizatorică a partidului, că avem 12 regionale, fiecare condusă de un secretar regional, care are legătură cu C.C. al P.C.R.

..... Am denunțat pe acei secretari pe care îi cunoșteam și că eu deasemenea am fost angajat pe CILIC din Arad, secretar regional al regiunii Brașov. - Am denunțat pe RĂSCO FRĂNTEȘCU și numele conspirativ ION CĂPĂȚINA, că este secretar al regiunii Mureș. - Am recunoscut pe CILIC din Arad, TORDAT din Oradea. - Am arătat celelalte calor care trăiau scrieori lui ROBLEȘ. - ca ROZENS și KAHARS membru în C.C. locale la Iași, Mureș.

..... Prin denunțarea membrilor din C.C. al P.C.R. ilegal sub alia la congresul al III-lea al P.C.R. din și firul de a fi găsiți de siguranță, prin denunțarea cadrelor importante ale partidului, am înlesnit deșănțării de a de lovire sârobitoare partidului clasei muncitore, și deșănțării pentru un timp toată mișcarea ilegală a partidului.

..... În noaptea spre a doua și a cercetărilor, am fost lăsat sub pensă agentului MURĂRAN ION la un birou al siguranței. - Tot stărui să-i dau lui adresa lui ROBLEȘ, am cerșit, dimineața când s-a luminat de zău și am trimis și adresa lui ROBLEȘ agentului MURĂRAN.

..... Inspectorul regional al siguranței ZAHIU mi-a răpădit libertate, beni și serviciu bun după punerea mea în libertate decât îl așut să-l prind pe ROBLEȘ. - Am dat atunci adresa lui SZEKELI spunând că lui i-așut fi dat scrisorile pentru a fi preluate lui ROBLEȘ. - a fost răpădit și SZEKELI după denunțul meu care însă nega că eu i-așut fi dat lui scrisorile pentru ROBLEȘ.

..... Am denunțat atunci pe sora sa o fată de 16-17 ani, care într-adevăr primise scrisorile dela mine pentru ROBLEȘ, sa tot n-a vrut să recunoască decât a fost bătută de inspectorul ZAHIU în feța mea care i-am spus atunci fetei să recunoască, că eu am spus deja în feța siguranței, adică lui ZAHIU că dînea a primit dela mine scrisori pentru o persoană cu care eu i-am fost legătură. - eu am denunțat numele adevărat al lui GLOAN și calitatea lui în mișcare.

..... Am dat apoi o declarație în scris care cuprindea calitatea mea și rolul meu în răpădirea anifestelor și o parte însemnată din tot ce am declarat în timpul cercetărilor. - După ce am dat declarația și în scris, am fost bătut între ceilalți arestați, în rîndurile cărora se băcuse bîneli față de mine și chiar pe față mi-a spus ILIES BARBARA că noi am crezut că tu ai devenit omul siguranței. - Mîntind despre purtarea mea trădătoare, am reușit să răpădesc bînelile celor arestați.

..... La siguranța generală unde am fost înscințat, n-am mai fost cercetat încă siguranța generală avea declarațiile scrise ce le-am dat la siguranța Brașov. Eu însă am fost acolo confruntat cu soții SZEKELI, în legătură cu ROBLEȘ, de față cu RĂSCOFRĂNTEȘCU sau VIADIMIRESCU, inspectorul general al siguranței de atunci. - Am fost depuși la Jilava.

..... Am fost pus în libertate la primele zile ale lunii martie 1925. - Am fost judecat în stare de libertate și spre sfîrșitul procesului la 3 iunie 1925, am fugit împreună cu 16 acuzați mei grav.

- Ce declară VASILE LUCA în fața Procuraturii:
- Procesul verbal 25 septembrie 1954:

"După fuga din prizonierat, am intrat la lucru la
călea ferată în Brașov, și în toamna anului 1919 m-am în-
scris în sindicatul CFR și în partidul socialist din țara
Brisoi. În anul 1923, am ajuns președinte al organizației
locale de partid Brașov,..... În timp ce eram președinte al
organizației locale de partid Brașov, în anul 1924, am
intrat în legătură cu siguranța din Brașov și anume cu
șeful siguranței, mi se pare ERIDA ZAMFIR, prin interme-
diul agentului de siguranță VOINEA ȘERPIȚIU.-

.....Motivul pentru care am luat contact cu sigu-
ranța, a fost că aveam situația militară neclară și vroiam
s-o clarific cu ajutorul lor.- Șeful siguranței mi-a făcut
promisiuni că nu mi se va întâmpla nimic și mi-a cerut
că-i dau informații despre mișcarea și despre partid,
ceceea ce am acceptat.-

.....Am înțeles de câteva ori la poalele pădurii verde
unde i-am dat printre altele informația că prin mine se
primesc scrisori ale conducătorii partidului pentru alți pei
soane. El mi-a cerut să-i predau astfel de scrisori și îmi
reamintesc că i-am predat două scrisori pe care ulterior
mi le-a restituit. Pentru faptul că i-am predat aceste
scrisori, șeful siguranței mi-a dat suma de loco lei.

În luna decembrie 1924, partidul a inițiat o acțiune
de răspândire a unor manifeste "jos robie, economică, poli-
tică și națională". Eu am participat la tipărirea acestor
manifeste la Brașov și am organizat răspândirea lor în
țară. În noaptea următoare, după difuzarea manifestelor la
Brașov, eu am fost arestat în comuna Leana.- D

.....Am fost cercetat de către șeful siguranței,
care soma are altul decât ERIDA ZAMFIR și care nu mă cunoș-
tea.- În acest timp, văzându-mă VOINEA ȘERPIȚIU și
discutând cu mine, i-am spus că nu mai fii bățut că voi
recunoaște totul.- Cercetarea s-a continuat fiind făcută de
sici înainte de inspectorul de siguranță ZAHIU DUMITRU, în
fața căruia eu am recunoscut atât o mare parte din persoa-
nale cărora le distribuiseam manifeste pentru difuzare, cât
și legăturile mele superioare pe linie de partid.- Astfel
am indicat unde locuia secretarul general de atunci al
partidului KOBLESS BLEK.-

Am fost înaintat de siguranța generală București,
la subinspectorul general BANGULESCU FERDINAND și apoi
fost depus la Jilava.- Am fost pus în libertate la înce-
putul lunii martie 1925.- Procesul a avut loc dela sfârșit
lunii aprilie și pînă la începutul lunii iunie. Eu
m-am prezentat în proces dar înainte de pronunțarea hotărâ-
rii am fugit din București împreună cu alți 16 acuzați
din proces, ascunzându-mă la Comandău jud. Trei Scunu.-
..... Menționez că după ce am fost eliberat în martie m-am în-
tors în Brașov unde am stat pînă la sfârșitul lui aprilie
cînd am venit la București la proces. Pe cînd eram încă
la Brașov, la finele lunii aprilie, am fost chemat de
inspectorul ZAHIU la Siguranță unde am avut o discuție cu
el în legătură cu prăvălirea zilei de 1 mai.-

98

- Ce declară V. LUGA în instanță:
- P.V. din 4 octombrie 1954:

"În anul 1924, urma să se încorporeze în armata roșină contingentul din care eu făceam parte. Pentru a-mi aranja situația militară, am căutat să stau de vorbă cu VOINBA SEPTIMIU un agent de siguranță care mă urmărea. Trebuie să arăt că în acest timp eram un element de clasă, nu aveam încredere în izbînda apropiată a victoriei clasei muncitoare, eram doritor de a deveni în partid un element strict din punct de vedere moral, bășii și cartofor și totuși acestea m-au îndemnat să-mi aranjez în mod individualist situația militară grație în care mă aflam. Stînd de vorbă cu VOINBA, acesta mi-a spus că îmi va aranja situația militară dacă voi deveni informator al siguranței. În acest scop m-a pus în legătură cu șeful siguranței din Brașov, anume ERIDA ZAMFIR, -cîruia i-am dat informații în cursul anului 1924.- În legătură cu siguranța i-am dat lui SEPTIMIU VOINBA informații verbale în legătură cu activitatea partidului și cu munca de partid ilegală, în fapt din acea perioadă.- Lui ERIDA ZAMFIR i-am predat două scrisori provenite de la organele superioare de partid, bînuiesc de la C.C. al Partidului. Pentru fiecare scrisoare am primit și cite 500 lei de la siguranță. Deasemenea în această perioadă am informat pe agentul MUREȘANU IOAN la ce activist se găsește lista candidaților comunisti în alegerile comunale.-

În dec. 1924, am participat la o acțiune de răspîndire de manifeste simultan în toată țara.- Am fost arestat în com. Lemnea de jandarmi și dus la Brașov, unde s-a început cercetarea mea de către niște comisari.- În timpul cercetărilor, a intervenit VOINBA SEPTIMIU care mă cunoștea din legăturile ce le avusesem cu siguranța în anul 1924, și recomandat lui ZAMFIR care m-a cercetat.- Lui ZAMFIR i-am făcut declarații complete asupra organizației și caracterizei ei am dezorganizat munca ilegală a partidului, deoarece am dat pe toți membrii C.C. pe care îi cunoșteam.- Cu această ocazie deși am dat informații complete, nu m-am angajat cu ZAMFIR și pentru viitor.- De la Brașov am fost dus la București la Siguranța Generală și apoi la Jilava, și am fost pus în libertate în martie, după care m-am însoțit la Brașov.-

..... Procesul s-a judecat la 25 aprilie și am fost înscut de a se da sentința.- Am fost condamnat în lipsă și m-am ascuns în comuna Comănești.- Trei Scune.-

- Ce declară martorii:
- VOINBA SEPTIMIU, p.v. 6 oct. 1954:

"Pe VASILE LUGA îl cheamă LUGA LAȘZLO. L-am cunoscut la o adunare de 1 mai 1924, unde s-a vorbit și el. De atunci am ținut legătura cu el și ne-am mai întâlnit la cîmpurile sindicale, vorbeam din cînd în cînd cu el chestiuni în legătură cu mișcarea muncitorească.- Eu eram în calitate de agent de stînci, agent oficial al siguranței.- În 1924, vars, mă duceau la serviciu și în apropiere de serviciu m-a acotat LUGA și mi-a spus că nu știe ce să facă, pentru că este urmărit de cercul de recrutare pentru nu știu ce chestiune și dacă pot să aranjez situația.- L-am spus că

nu pot, dar dacă interviu la gafi mei, se poate însă dacă fi aranjează cineva această chestiune să ştie că trebuie să servească în schimbul pe această persoană, şi s'a afirmat că este de acord. Atunci eu m'a făcut o notă informativă, m-am prezentat la inspectorul general ZAHIU, spunându-i că acest om ar putea fi de folos şi că cred că ar putea să dea informaţii.-

A doua zi, l-am prezentat lui ZAHIU, şi l-am lăsat acolo.- Ce a aranjat eu el nu ştiu, dar mai târziu în acelaşi an mi-a spus ZAHIU că după mesă spre seară, să fiu la serviciu că are ceva cu mine.- M-am dus la ora 5, la ora 7 m-a chemat la el, am intrat prin biroul secretarului am deschis uşa şi în acel moment şeful de cabinet al lui ZAHIU a strigat să nu intru, dar eu văzusem îndemnat pe LUGA VASILE instalat într-un fotoliu şi vorbind cu ZAHIU.- Apoi eu m'am aşteptat să mă ducă.- După aceea s-a deschis uşa, am intrat şi mi-a dat ZAHIU nişte scrisori, material pe care să-l traduc urgent. L-am lăsat, m-am dus acasă şi am lucrat toată noaptea la aceste traduceri. La ora 6 m-am prezentat la serviciu şi am dat lucrarea.- Mai târziu, în noembrie, m-a chemat din nou ZAHIU şi m-a întrebat dacă l-am văzut pe LUGA. L-am spus că nu. După 2 săptămâni ZAHIU mi-a spus că dacă-l văd pe LUGA să-l rog să vină la el.- Atunci mi-am dat seama că LUGA nu poate fi decât informatorul lui ZAHIU.- În perioada crăciunului l-am văzut pe LUGA la Banca de Credit maghiară şi i-am arătat cele spuse de inspectorul ZAHIU.- Atunci i-am dat un telefon şi l-am întrebat pe ZAHIU dacă mai are nevoie de el. Mi-a răspuns că nu mai are nevoie.- Am dat seama că LUGA a fost la inspector între timp.-

A doua zi seara am fost chemat din nou la inspector în cabinetul lui l-am găsit pe LUGA, stătea rezemat cu spatele la biroul inspectorului.- În faţă se aflau trei arestaţi.- ERTELÉS, bătrînul SZERESI şi KORNÉIS LUGA, o fetiţă de 15 ani. Mai era şi şeful siguranţei din Otomei, LIPOVANU CONSTANTIN ginerele lui ZAHIU.- ZAHIU mi-a spus să întreb pe faţă ce misiune avea în mişcare, ce făcea cu corespondenţa, de unde o lua. Fata a tăcînd, atunci LIPOVANU a început s-o bată, s-o tirasci. Văzînd aceasta m-am adresat revoltat lui LUGA, spunîndu-i cum poate să se uite la cela ce se întîmplă. Atunci el a intervenit spunînd să lase fata în pace că va spune el totul.- ZAHIU l-a chemat pe GOJOGARIU şi i l-a dat pe LUGA, care a venit la siguranţă şi eu cot la cot cu el la masă l-am tradus declaraţia din ungureşte în romîneşte în care el a eritat de unde a primit materialul şi legăturile pe care le avea cu C.C. al Partidului.- Traducerea ar dat-o lui GOJOGARIU. A doua zi eu aflat că a fost transportat la Bucureşti şi mai mult nu ştiu.-

- GABOR ARPAD p.v. din 6 oct. 1954:

"În anul 1924, seara după serviciu prima dată l-am văzut pe dl. LUGA VASILE venînd cu IUMBERT fost secretarul sindicatului alimentelor din or. Stalin. Însă după orele de serviciu l-am văzut venînd în cabinetul inspectorului de siguranţă. Pentru mine era suspect ce căuta al, pentru că ştiam cine este şi m-a înfîlţit cu omul de încredere al lui ZAHIU, VASILSCU, şi VASILSCU mi-a răspuns că informarea de obicei vine după orele de serviciu, nu în orele de serviciu şi vin în cabinetul inspectorului".-

- MUREȘANU IOAN, p.v. din 16 sept. 1953:

100

"I-am cunoscut pe LUCA VASILE (LĂZȘO) prin anul 1923, pe cînd eu luam parte în calitate de agent al siguranței, la adunările organizațiilor muncitorești din Brașov, cu sediul în str. Vămii nr. 7, unde cu aceste ocazii LUCA LĂZȘO venea și ținea discursuri în fața muncitorilor.-

.....Cea pe la începutul lunii decembrie 1924, inspectorul ZAHIU fiind informat de pregătirea pentru declanșarea acestei acțiuni, al a trecut la arestarea fruntașilor comunisti fiind ridicat chiar în momentul declanșării acestei acțiuni. Astfel au fost arestați, LUCA VASILE, IACOB IOAN, GYORGE ALEXANDRU, KLASIR LUDOVIC, SZEREBI împreună cu socrii său din Satu Lung, BENEDIC MIRAI (KOTLES) precum și fiica acestuia a zama ILONA.-

.....Cei arestați nu au vrut ca să vorbească nimic despre activitatea lor, și în urma acestui fapt au fost bătuti de către LIPOVĂNU CONSTANTIN, în special a fost bătuti mai rău fata lui KOTLES anume ILONA, pe care LIPOVĂNU a lustr-o de păr și a birit-o pe jos în fața celorlalți arestați, pentru faptul că nu a vrut să recunoască că ea îndeplinea funcția de curieră între org. comunistă din Brașov și fruntașul comunist KOTLES.-

Menționez că LUCA LĂZȘO nu a fost bătut, la un moment dat, după mai multe insistențe ale lui LIPOVĂNU CONSTANTIN asupra fetei, LUCA a spus ca să nu o mai bati pe fată că va spune al totul, astfel că LUCA a și început să declare că această fată îndeplinea funcția de curieră între organizația comunistă din Brașov și KOTLES, în continuare a trădat întreaga lor activitate, legăturile pe care ei le aveau cu C.C., precum și casa conspirativă a lui KOTLES.-

.....Mai știu că după terminarea cercetărilor, respectiv după ce LUCA LĂZȘO a trădat întreaga lor activitate, cei arestați au fost trimisi la Dir. Generală a Siguranței București".-

- BĂGȘO ANTEL ILONA, p.v. din 29 decembrie 1952.

"În dec. 1924, a fost arestat primul LUCA LĂZȘO. După aceea SZEREBI IANOS cunoscutul meu și după aceea am fost arestat și eu.- Eu am fost arestată din casa mamei mele unde mă găseam în acel timp. Arestarea mea a efectuat-o agenții de siguranță CIOCOGĂRU, VOINCA și MUREȘANU IOAN.- Înțeleg cum am fost dusă la siguranță la Inspectorat, unde am fost carcerată de inspectorul de siguranță al cărui nume nu știu care înediat m-a întrebat cui i-am dus și dela cine scrisori, la început eu nu am vrut să recunosc și atunci am fost bătută foarte tare, trasă de păr pe jos și după aceea mi-au arătat mai multe scrisori, spunându-mi-se că acestea sunt scrisorile pe care le duceam eu. Atunci eu am recunoscut că am dus scrisori în comună și le-am dat cuiva care mă aștepta în diferite locuri, însă că unde au fost dușe acolo scrisori asta nu o știu.-Atunci cînd am fost bătută și am strigat tare, a intrat LUCA LĂZȘO care a spus că "nu o bati pentru că eu sunt de vină".-

.....După căderea din dec. 1924, am auzit dela ILIES BORGSA că, cu ocazia arestărilor din dec. 1924, LUCA LĂZȘO a trădat pe mulți tovarși".-

//.

- BAGO ANTAL ILONA p.v.din 16 august 1954.-

"Incepind dela aceasta dată și pînă la arestarea mea din dec.1924, eu am dus în mod regulat scrisori dela LUCA lui KOBLES și invers.

..... Intrucît siguranța nu a dat crezare celor declarate de mine, au început să mă bată tirindu-mă pe pămînt de pînă. - După aceasta am mai primit câteva lovituri și pe urmă m-au dus la casa părinților mai să-l prindă pe KOBLES înăi acesta fugise din timp.... Inspectorul de siguranță m-a bîgat într-o cameră, unde se aflau circa 20 persoane arestate printre care și LUCA VASILE, care mi-a spus să nu-mi pass de nimic, căci totul se va aranja. Tin să mai arăt că, cu ocazia cercetării mele comisarii mi-au spus că scrisorile pe care le-am purtat au intra LUCA VASILE și KOBLES pe care mi le-au arătat într-un teanc pe mesă, au fost fotografiate în prealabil și trimise mai departe după ce au fost copiate".-

- WBISZ ARPAD p.v.din 6 octombrie 1954:

"Îl cunosc pe VASILE LUCA din 1920, din mișcarea muncitorească din Brașov. - Am lucrat împreună cu el la sindicate, iar din 1925 am fost membru de partid. - La arestarea din 1924, VASILE LUCA a vorbit în fața siguranței, a trădat tovarășii devenind un trădător al clasei muncitore. - Purtarea sa la închisoare a fost o purtare de trădător, de demobilizarea celorlalți tovarășii închiși".-

IV. ACTIVITATEA LUI LUCA VASILE CA AGENT PLATIT AL SIGURANȚEI

- Ce declara LUCA la ancheta preliminară. -

"La sfîrșitul lui august 1925, am fost arestat de către jandarmii din Comandău. - Fusesem condamnat în contumacie la proces, adică în lipsă la 10 ani închisoare. - La postul de jandarmi am dat o declarație în care am recunoscut cine sunt, că am fugit din proces împreună cu alții, și că tot timpul am stat la soxa mea. - De acolo am fost trimis sub arest la Kovasna și apoi la siguranța din Brașov. -

.... M-a luat în primire întîi șeful siguranței care a început să mă cercetase în legătură cu fuga mea din proces. - M-am oferit cu serviciile mele împotriva mișcării comuniste. Am înjurat conducerea partidului, am învinovățit pe acei conducători care m-au lăsat în voia scorbii după fuga mea, la care m-au îndemnat, iar ei au fugit, s-au aranjat ca să nu mă ajungă în închisoare și că m-a lăsat și pe mine și pe soția fără ajutor și am spus că după ce voi scăpa din închisoare voi lupta și măi hotărît împotriva comunistilor care înșală pe muncitori. -

..... Am fost tratat ca omul legat cu trup și suflat de dușmanii clasei muncitoare. -

..... La această arestare am dat întîi printro declarație cum s-o petrecut fuga noastră, cu cine am fugit împreună, unde m-am despărțit de ceilalți, unde am stat. - Am stat de vorbă cu agenții și vorbeam cu ei cum trebuie să urmărescă pe comunisti, cum să folosească pe informatori, aneajini chiar oameni care nu sunt în mișcare. -

1021

....Cu inspectorul ZAHIU am stat de vorbă prin trueductor care era agentul ION MUREȘANU. -- ZAHIU m-a instruit că eu trebuie să rămân în mișcare și că nimani nu trebuie să știe că eu fac serviciul pentru siguranță. -- A cerut ca să dau un angajament în scris. -- Mi-a făgăduit că nu va ști nimani că siguranța va aranja scaparea mea în scurt timp din închisoare și va plăti bani pentru serviciile ce voi face siguranței, că mă va plăti și în timpul cât voi sta în închisoare, în schimb eu să dau siguranței informații și din închisoare, asupra activității celor arestați, asupra agiturilor lor cu cei devafări. --

.....ZAHIU mi-a spus că ei pot da bani și pentru soție și pentru mine printr-un om de încredere al meu cu care să țiu legătura între mine și siguranță, adică între mine și ZAHIU. --

.....Am propus pe fratele meu VARGA GAVRIIL. -- A fost chemat VARGA la siguranță, cu care am stat de vorbă și i-am comunicat că eu nu mi vreau să lupt pentru siguranța comunistă din cauza căreia am fost arestat și că am hotărât să intru în serviciul siguranței în luptă contra comunismului. --

.....El a căzut de acord cu mine să mă ajute în această privință. -- L-am îndemnat pe VARGA ca tot pentru mine să sarvească și el siguranței. Astfel de fapt am recrutat tot și pe fratele meu VARGA, în slujba siguranței ca agent informator împotriva mișcării muncitorești. -- El a fost spă la ZAHIU și cu ajutorul agentului MUREȘANU care a fost trueductorul lui fiindcă VARGA tot nu știa roșinește, a fost instruit de către ZAHIU fiind participarea mea. --

.....La cererea inspectorului ZAHIU am dat o declarație scrisă în limba maghiară. -- La început scriesem ce am vrut eu. ZAHIU spusese că dacă voi vorbi cuiva despre înțelegerea noastră voi fi nimic și eu și familia mea. --

.....Am scris nu știu exact dacă în continuare sau o altă declarație dictată de inspectorul ZAHIU, în sensul că mă angajez ca în slujba siguranței să dau luptă împotriva mișcării comuniste, că mă angajez de bună voie neforțat de nimani, că voi îndeplini toate instrucțiunile inspectorului ZAHIU și despre înțelegerea noastră nu voi spune nimic nimănui. --

.....În anul 1925, a-am angajat în scris cu agent provocator în slujba siguranței împotriva mișcării muncitorești. --

.....Menționez că înainte de a mă angaja la ZAHIU, în discuțiile cu șeful siguranței, despre fuga mea din proces, am denunțat pe MARCEL PĂUNER, pe TODAI ca organizatorii dispariției celor 17 acuzați din proces. --

.....Am auzi cerut prelungirea șederii mele la Brașov încă inspectorul mi-a spus că sunt cerut să fiu înaintot siguranței generale. --

La Siguranța Generală am fost înaintat la inspectorul general BABCIULESCU, care cum am înțeles, știa deja de angajamentul meu dat lui ZAHIU. --

.....M-a întrebat despre fuga noastră. Am confirmat din nou că fuga a fost organizată de PĂUNER împreună cu alții, că ei m-au îndemnat să fug și că îmi pare rău că nu am ascultat siguranța, că din această cauză sunt acum condamnat la 10 ani. -- M-a întrebat de "prietenul" meu de LILIA IONIT. --

.....BABCIULESCU mi-a promis că nu voi sta mult în închisoare, dar deocândată trebuie să fiu deșus la Jilava, că voi fi recomandat administrației închisorii să se poarte bine cu mine, că de acum înainte el (BABCIULESCU) va ține legătura și va cere dela mine informațiile ce are

103

nevoie din închisoare.- Eu i-am promis lui BANCIIULESCU că voi face totul ca mi se cere numai să mă scapă oit mai repede din închisoare.-

La Jilava am fost primit în colectivul deținuților politici și la cercetarea mea în legătură cu arestarea sa recunoscut numai atâtă că am dat declarația la siguranța din Brașov, în care am arătat cum am fugit și cu cine. Am ascuns în mod păcătoșnic faptul că am lăsat angajamentul respectiv la Brașov și sunt agent al siguranței. Ca atare, oit se știe în închisoarea Jilava din sept. 1925 până în primăvara 1928, am servit siguranța și administrația închisorii cu diferite informații asupra activității colectivelor deținuților politici din închisoare și legiturile lor cu mișcarea din afară.-

.....Că după o lună - două după pederea mea la Jilava, am fost luat la siguranța generală. Fusese arestat WILLY ROEH un alt membru al C.C. al P.C. R. undeva la graniță, cu pașaport pe alt nume și nu recunoștea identitatea sa adeverată și nici siguranța nu știa cine este.-

.....Eu după șanșanțelata date de BANCIIULESCU, am recunoscut că este vorba de WILLY ROEH, membru al C.C. P.C. R. Am știut să văd dacă este cel despre care am gândit.-

.....Eu în colectivul nostru la Jilava am povestit că este arestat WILLY ROEH, că siguranța mi-a cerut să-l recunosc dându-mi mie numai șanșanțele celui arestat. Am mintit colectivul că deși eu l-am recunoscut, am refuzat să-l identific pe WILLY ROEH pe care în realitate l-am tridat.-

.....După înțelegerea că avusesem cu BANCIIULESCU, că să dau informații din închisoare, a venit la mine în calitate de "prieten" agentul care mă condusese la închisoare la vorbitor.- Eu numai că să primesc dala mine informații, dar să observe cine sunt persoanele care vin la vorbitor la deținutii politici.-

....După două-trei luni dela arestarea mea a venit la mine la Consiliul de Război și VARGA GAVRIL, trimis de siguranța din Brașov după informațiile ce-i promiseseam lui ZAHU inspectorul siguranței Brașov.-

VARGA mi-a comunicat că siguranța prin MURBANU, cere dala el informații despre mișcare și al ce să faci, să-are de unde da și i-a propus lui MURBANU ca să fie trimis la mine că poate dala mine va afla lucruri importante.-

.....Eu i-am spus lui VARGA ca să comunice siguranței din Brașov că eu am legături cu siguranța generală și acolo dau informațiile mele despre mișcare.-

.....Am mai avut o întâlnire cu BANCIIULESCU în toamna lui 1927. Colectivul nostru se compunea numai din 5 persoane, toți din procesul BOMIS STREANOV. Declaraseră greva foamei pentru menținerea regimului politic care administrația încerca să-l transforme în regim de drept comun.-

.....BANCIIULESCU m-a întrebat de ce facem greva foamei, că avem regim destul de bun, că eu greva foamei nu voi obține nimic și mi-a cerut să încetăm greva foamei.- Eu i-am promis că voi încerca să obțin încetarea grevei foamei. Eu personal eram împotriva acestei greve a foamei care a fost declarată de către ZAHARINSCU fără a se consulta cu colectivul, strângând după sine tot colectivul.-

.....Am propus colectivului ca să încetăm greva foamei, cu o declarație în care menționăm că prin încetarea

1094

grevei au înțeles să renunța la regulă ca am avut înainte..... Astfel am îndeplinit dorința siguranței de a încheia greve formid în jurul cărora a fost dusă o campanie mare fiind încadrată în campania care a fost dusă de mișcare în jurul procesului BORIS STAFANOV.-

.....In preajma procesului, în 1928, fiind la Comandamentul de Măzoi pentru studierea dosarului, am avut o vizită a unui comisar de siguranță cu care m-am întâlnit în cabinetul comisarului regal ROTIBANU. Cu discuții am avut, ca a vrut dela mine acest comisar, au nu am reușit să-mi amintesc.-

.....Procesul s-a judecat în martie 1928, am fost achitat și eliberat din închisoare.- După eliberarea din închisoare am fost înscinat la siguranța generală unde înainte de a fi trimis la urmă la Brașov am stat de vorbă cu mine subinspectorul general al siguranței BANCIULESCU.-

.....Am povestit lui BANCIULESCU lucruri care de altfel erau cunoscute de el despre activitatea ce o au deținuții în închisoare, felul de organizare și colectivul despre învățatură, cu ce se ocupă deținuții politici. Am deținut însă și unele lucruri despre legăturile ce am avut cu cei din afară, adică tehnica acestor legături cu listă cu fondul dublu în care vin alimente din afară împreună cu ziare, reviste și cărți, care nu sunt permise să intre în închisoare.-

.....Am stabilit cu BANCIULESCU ca să reiau legăturile cu siguranța din Brașov, cu ZAHIU, îndemnatu-mă pe mine ca să activez mai departe în mișcarea comunistă și să dau informații siguranței.-

.....Eu i-am promis lui BANCIULESCU că voi lua contact cu siguranța și voi continua activitatea mea criminală împotriva mișcării muncitorești.-

.....Dela siguranța generală am fost trimis la siguranța Brașov.....Am fost pus în libertate.-

- Ce a declarat V. LUCA la ancheta Procuraturii:

- Proces verbal din 25 septembrie 1954.

"La Comandău unde m-am ascuns după ce am fugit din proces am fost descoperit de jandarmii care m-au înscinat la siguranța Brașov unde am fost cercetat de către inspectorul ZAHIU. Cu această ocazie ZAHIU mi-a făcut propunerea concretă de a-mi lua angajament de informator al siguranței, ceea ce am acceptat. Am dat angajament scris în care am scris că mă angajez să furnizez informații siguranței despre mișcarea muncitorească, să lupt contra comunismului și să păstrez cel mai deplin secret asupra relațiilor mele cu siguranța.-

Intrucât eu nu stăpînesc limba română iar ZAHIU nu cunoștea limba maghiară, ca traducător între noi a servit agentul SUREBANU ION dela siguranța Brașov.- După aceea am avut o discuție cu ZAHIU în care el mi-a pus problema unei sume de bani pe care uras să mi-o dea și totodată a unui caz de legătură între mine și el. Am propus ca să fie chemat fratele meu vitreg VARGA GAVRIL care să facă oficiul de transmitere a banilor primiți dela ZAHIU către soția mea și acela de a transmite informații din partea mea.- VARGA GAVRIL a fost chemat, ZAHIU mi-a dat 1.500 lei. Din aceștia lăsa lei i-a dăna VARGA soției mele, 500 lei a rămas asupra mea.- ZAHIU mi-a dat instrucțiuni să activez în continuare în mișcarea muncitorească, să promovez în funcții

de răspundere și să le dau informații despre mișcare. - ZAHIU m-a înaintat la București la Siguranța Generală la subsecretorul general BANCULESCU. Cu acesta am avut o discuție din care am constatat că al cunoștea faptul că am dat angajament lui ZAHIU. - BANCULESCU mi-a spus că mă va scapa în curând dela închisoare și că voi continua activitatea mea de informator cu dînsul. -

Mi-a cerut ce pe timpul cît voi sta la închisoare să dau informații cu privire la activitatea deținuților comunisti. -

M-a trimis la Jilava în vederea rejudecării procesului BANCULESCU a trimis la mine de două ori un agent prin care i-am transmis informații din închisoare. Am scos agent care servise ca translator între mine și BANCULESCU.

Menționez că și ZAHIU a trimis la mine odată pe fratele meu VARGA GAVRIL tot pentru să-i furnizeze informații. Eu i-am cerut lui VARGA GAVRIL să comunice lui ZAHIU cu ea legătură directă cu siguranța generală căreia îi transmit informații. -

..... În timp ce eram arestat la Jilava am fost chemat odată la siguranța generală de BANCULESCU pentru a identifica după semnamente un activist de partid ce fusese arestat la graniță. -

Astfel, eu am identificat pe WILHELM ROTH care în acel timp era membru în C.C. al partidului ilegal. - Cu această ocazie BANCULESCU m-a întrebat despre DOMB STEFANOV arestat și el la Jilava. Eu i-am dat unele relații generale că este și soră și are legături cu rude și prieteni. - Procesul meu a suferit numeroase amînări, fiind judecat abia în primăvara anului 1923, cînd eu am fost achitat. - În momentul eliberării am fost dus la BANCULESCU, care mi-a cerut ca după eliberare întorcîndu-mă la Brașov, să continui a da informații lui ZAHIU. La Brașov am fost chemat după cîtva timp de către ZAHIU, căruia i-am dat informații despre activității de partid local. Pentru aceasta ZAHIU mi-a dat suma de 2000 lei. -

- Ce a declarat LUCA în instanță:

- Proces verbal din 4 octombrie 1954:

" La sfîrșitul lui august am fost prins de jandarii din Comandă și dus la siguranța Brașov. - La siguranță am fost cercetat de ZAHIU căruia i-am relatat asupra impresiunilor în care am fugit dela proces. Am dat relații și asupra celorlalți care au fugit cu mine și cu această ocazie am dat angajament sorii lui ZAHIU că voi activa pe viitor cu siguranța împotriva mișcării muncitorești, prin mînd în acest scop și 15000 sau 2000 lei pentru nevoile mele personale. -

Cu această ocazie am propus să mi se fixeze un om de legătură cu siguranța pe fratele meu vitreg VARGA GAVRILA. - Dels Brașov am fost dus la București la subsecretorul general al siguranței BANCULESCU, căruia i-am relatat despre angajamentul cu ZAHIU și care mi-a dat instrucțiuni că atît vreme cît voi sta la Jilava, să dau informații politice din închisoare. În 1925, am fost dus la BANCULESCU la Siguranța Generală, pentru a recunoaște un arestat neidentificat, și am recunoscut în acest arestat pe un membru al comitetului central al partidului din acel timp. Tot în acea perioadă am dat lui BANCULESCU informații despre colectivul deținuților. - A venit pe la mine și VARGA GAVRILA trimis de ZAHIU însă nu i-am dat informații și i-am spus să-i comunice lui ZAHIU că au țin

105

de răspundere și să le dau informații despre mișcare. - ZAHIU m-a înaintat la București la Siguranța Generală la subinspectorul general BANCULESCU. Cu acesta am avut o discuție din care am constatat că el cunoștea faptul că am dat angajament lui ZAHIU. - BANCULESCU mi-a spus că mă va scapa în curând dela închisoare și că voi continua activitatea mea de informator cu dînsul. -

Mi-a cerut ca pe timpul cît voi sta la închisoare să dau informații cu privire la activitatea deținuților comunisti. -

M-a trimis la Jilava în vederea rejudecării procesului BANCULESCU a trimis la mine de două ori un agent prin care i-am transmis informații din închisoare. Era acelaș agent care servise ca translator între mine și BANCULESCU.

Menționez că și ZAHIU a trimis la mine odată pe fratele meu VARGA GAVRIL tot pentru să-i furnizeze informații. Eu i-am cerut lui VARGA GAVRIL să comunice lui ZAHIU că am legătură directă cu siguranța generală căreia îi transmit informații. -

..... În timp ce eram arestat la Jilava am fost chemat odată la siguranța generală de BANCULESCU pentru a identifica după semnalație un activist de partid ce fusese arestat la graniță. -

Astfel, eu am identificat pe MILAN ROTH care în acel timp era membru în C.C. al partidului ilegal. - Cu această ocazie BANCULESCU m-a întrebat despre BORIS ȘTEPANOV arestat și el la Jilava. Eu i-am dat unele relații generale că acesta și soția și era legături cu rude și prieteni. - Procesul meu a suferit numeroase amînări, fiind judecat abia în primăvara anului 1928, cînd eu am fost eliberat. - În momentul eliberării am fost dus la BANCULESCU, care mi-a cerut ca după eliberare întorcîndu-mă la Brașov, să continui a da informații lui ZAHIU. La Brașov am fost chemat după cîtve timp de către ZAHIU, căruia i-am dat informații despre activității de partid local. Pentru aceasta ZAHIU mi-a dat suma de 2000 lei. -

- Ce a declarat LUCA în instanță:

- Proces verbal din 4 octombrie 1954:

" La sfîrșitul lui august am fost prins de jandarii din Comandou și dus la siguranța Brașov. - La siguranță am fost cercetat de ZAHIU căruia i-am relatat asupra împrejuririlor în care am fugit dela proces. Am dat relații și asupra celorlalți care au fugit cu mine și cu această ocazie am dat angajament scris lui ZAHIU că voi activa pe viitor cu siguranța împotriva mișcării muncitorești, pînă în acest scop și 15000 sau 2000 lei pentru nevoile mele personale. -

Cu această ocazie am propus să mi se fixeze un om de legătură cu siguranța pe fratele meu vitreg VARGA GAVRILA. - Dels Brașov am fost dus la București la subinspectorul general al siguranței BANCULESCU, căruia i-am relatat despre angajamentul cu ZAHIU și care mi-a dat instrucțiuni că atîta vreme cît voi sta la Jilava, să dau informații politice din închisoare. În 1925, am fost dus la BANCULESCU la Siguranța Generală, pentru a recunoaște un arestat neidentificat, și am recunoscut în acest arestat pe un membru al comitetului central al partidului din acel timp. Pot în acest pericodă am dat lui BANCULESCU informații despre colectivul deținuților. - A venit pe la mine și VARGA GAVRILA trimis de ZAHIU însă nu i-am dat informații și i-am spus să-i comunice lui ZAHIU că eu țin

legătură cu siguranța generală.-

.....La discuțiile în 1925, între ZAHIU și mine, asistat și MURBANU ION care făcea serviciul de traducător.- Declarația dată lui ZAHIU am scris-o personal după prealabila discuție cu ZAHIU. Nu știu cine a tradus declarațiile în limba română însă angajamentul de a servi siguranța a fost tradus în fața mea de către MURBANU.-

Cu ocazia cercetării de către ZAHIU am dat informații și despre un cvier al C.C. cu numele conspirativ de MOL-BARR, care fusese găduit la fratele meu VARGA în trecut.

- Ce au declarat martorii:

- VOINRA SEPTIMIU p.v. din 6 oct. 1954:

"În 1-an mai văzut decît în 1925 luna septembrie cînd a fost arestat de jandarmaria din comuna Comandău. Atunci a dat o declarație pe care am tradus-o în care LUCA arăta cum a reușit să fugă, cine i-a finanțat, cine le-a dat bani, cîți bani, unde s-a dus el, a spus tot. A dat nume, a arătat adrese exacte unde s-au dus și unde pot fi găsiți ceilalți.- Atunci mi-am dat seama că este informatorul siguranței.-

.....Declarația ce-mi este arătată în dosar este declarația lui LUCA dată în luna septembrie cînd a fost arestat de jandarmaria din Comandău, semnată de el și este scrisul meu pe care am tradus-o în limba română și despre care am vorbit".-

- MURBANU ION p.v. din 6 oct. 1954:

"În 1925, cu ocazia unei arestări a sa în jud. Trei Sceme a fost adus la Brașov.- Cu această ocazie LUCA LASZLO s-a angajat că va fi agent informator. Știu acest lucru întrucît am luat parte la cercetări în calitate de agent de siguranță ca traducător din limba maghiară în limba română. La cercetări a mai participat și traducătorul VOINRA SEPTIMIU. LUCA LASZLO a spus că va deveni agent informator și atunci inspectorul ZAHIU i-a spus că va avea un salariu pentru el și soției lui. Mi-a primit să devin informator la propunerea lui ZAHIU și să lucrez cu acesta. Cu această ocazie ZAHIU i-a dat suma de 1.500 lei. Tot cu această ocazie VASILE LUCA a propus ca legătura dintre ei să o facă fratele său VARGA GABOR, care mai birziu a devenit și el informator cu care am lucrat eu.- După terminarea cercetărilor lui LUCA VASILE acesta a fost înșinat la București. L-am mai văzut în 1928 cînd m-a chemat la dînsul (ZAHIU) și mi-a spus să-l aduc pe LUCA la el.- I-am răspuns inspectorului că LUCA este închis, la care inspectorul mi-a răspuns că s'ar venit astîncaptea acasă și că s-a eliberat ari cerîndu-mi să-l aduc înediat.-

M-am dus și l-am adus pe LUCA, ne-am prezentat la inspectorul ZAHIU care tocmai în acel moment număra banii pentru informatori. ZAHIU atunci a scos 2000 lei pentru LUCA și mi-a spus să-l trimit pe VOINRA SEPTIMIU pe care îl folosea pentru traduceri. LUCA a primit 2000 lei".-

- HEIGL ION p.v. din 22.I.1955:

107

"Marea majoritate au avut o comportare foarte bună, dovadă este că în cursul primului an, s-au făcut circa 160 zile de greve foamei pentru obținerea diferitelor cerințe ale deținuților.-

.....LUCĂ LAZĂRO nu s-a ținut de angajament și nu a dus greva foamei până la victorie ci a capitulat. A procurat alinente dela deținuții militari și s-a hrănit asocuzat

.....Știu că LUCĂ LAZĂRO a fost secretarul regional al partidului în Valea Jiului. Marea majoritate a deținuților din Valea Jiului (circa 200) arestați cu ocazia "joc roșii economică politică liberă", au acuzat pe LUCĂ LAZĂRO cu trădarea.... În discuțiile colective a recunoscut și el că n-a avut o părțare justă în fața dusmanului de clasă, că a fost slab și astfel a cauzat arestarea lor.-

.....Măi târziu am aprobat că C.O. a aprobat această fugă din proces cu condiția că toți membrii trebuie să părăsească țara. LUCĂ nu s-a supus acestei directive. Din casa unde a fost adăpostit după fugă a plecat fără voie și s-a dus în pădurile Brașovului unde a fost arestat de siguranță. I-am văzut la Jilava în 1925 iulie; după sosirea lui am fost sesizați din afară prin soția lui tov. IVANUS, dar de altfel și în scris și semnata de soția lui tov. N. POPESCU DORBANU că LUCĂ LAZĂRO după ce a fost arestat la Brașov a stat circa o lună la siguranță generală unde a făcut promisiunea că va da pe mine siguranței membrii C.O. și să-l urmărim".-

V. PROBLEMA : ACTIVITATEA TRĂDĂTOARE A LUI LUCĂ DIN ANUL 1928:

- Ce a declarat V. LUCĂ la ancheta preliminară:
- P.V. de interogatoriu din 19 sept. 1955:

"După ce am fost pus în libertate din penitenciarul Jilava în aprilie 1928, m-am reintors la Brașov. - Aproximativ la o lună după reintorcerea mea, am fost chemat la siguranță de către inspectorul ZAHIU care trimisese după mine pe agentul de siguranță URBEANU ION.-

ZAHIU s-a interesat cu ce mă ocup și din cine se compune activul de partid din Brașov. - I-am arătat că activul de partid se compune din ABRAHAM BRUNATH, MIKS BARBARA și ANIAS VILKHA. - ZAHIU mi-a cerut să îi informez și în viitor despre activitatea acestora și în general despre activitatea ilegală a partidului. Eu am fost de acord și i-am promis că-l voi servi. - După ce m-am întors dela București, în urma discuțiilor purtate acolo despre problema C.O. m-au comunicat lui ZAHIU faptul că am fost un delegat al COPR-ului dela Viena la Brașov și că pe mine vor să mă coopteze în C.O. al P.C.R. În sfârșit, după ce s-a hotărât să fii trimis ca delegat la conferința de partid în străinătate, în drum din Ardeal spre București, m-am dat jos la Brașov deși instrucțiunile partidului nu interzis acest lucru și i-am comunicat lui ZAHIU faptul că voi pleca la o conferință de partid în URSS prin punctul Tighina precum și numele delegaților care urmau să plece împreună cu mine. ZAHIU mi-a spus că acest lucru trebuie să-l comunice neapărat la București subinspectorului BANC RUIESCU și eu să îi răspund legătură cu el înainte de plecare. - ZAHIU personal nu mi-a trasat cu această ocazie sarcini deosebite în legătură cu plecarea mea în URSS întrucât nu știe dacă siguranța generală va permite trecerea noastră în URSS sau va lua

lor a fost trimisă barca din partea sovietică, am trecut cu ea Nistrul. Am povestit cum a fost înălțurat KOBLES și vechiul comitet. Am dat și locul unde s-a ținut congresul în URSS.

..Cu ZAHIU care sesizase siguranța generală am stabilit o legătură, adică a fost fixată întâlnire cu un agent dela siguranța generală pe o stradă nu departe de sediul siguranței generale la București, care urma să mă conducă la BANCIULESCU. - Deasemeni i-am promis lui ZAHIU că voi ține legătură și cu el venind din cînd în cînd la Brașov pentru a da informații despre activitatea mea și a C.C. P.C.R. -

Reavînd bani cu ce să las ceva soției, am luat dela ZAHIU loco lei. -

După ce m-am întîlnit cu DORI GOLDSTEIN, și am stabilit cu el legăturile, chiar în aceeași seară am întîlnit pe agentul și am fost condus la BANCIULESCU. - După ce mă informasem și pe BANCIULESCU despre congres și i-am arătat că acum încep activitatea cu DORI GOLDSTEIN pînă la sosirea și restului de membrii din Biroul Politic al C.C. al P.C.R., am discutat cu BANCIULESCU asupra creării unei legături permanente între mine și siguranță, să nu fiu nevoit să viu personal la siguranță sau la ei acasă care ar fi pericolos. -

----Menționez că prin faptul că am dat la siguranță congresul și C.C. al P.C.R., n-am lovit numai în clasa muncitoare și în partidul ei, dar am trădat și Uniunea Sovietică, am dat arma în a înă dușmanilor ei, document de dovadă împotriva URSS pentru "amstelul" ei în treburile altor țări. -

.....In problema congresului n-a existat nici un fel de șantaj, singur m-am dus la ZAHIU și încă în împrejurarea care caracterizează cu ce dușmanii loveam în P.C.R. Era noapte, sosind cu trenul și cu trenul următor trebuia să plec neapărat la București pentru a întîmpina pe delegați. - La siguranță nu era decît MUREȘANU, agentul de serviciu, căruia i-am cerut să anunțe pe inspectorul că am ceva foarte urgent de comunicat. - MUREȘANU n-a vrut să tulbure pe inspectorul ZAHIU așa de tirziu, eu atunci am spus lui MUREȘANU că este un interes de stat și am obligat, am ordonat lui MUREȘANU să-l scoale și din pat pe ZAHIU. - Dealtfel încă la prima întîlnire cu ZAHIU după egirea mea din închisoare, la el acasă, făcînd planul de activitatea mea ca agent provocator la Brașov, ZAHIU mi-a pus la dispoziția mea pe agentul MUREȘANU, care era obligat de a îndeplini directivele mele în legătură cu urmărirea nu numai a comunistilor din Brașov, dar și a elementelor din mișcare care vin în contact cu cei din Brașov. -

Am scos astfel pe ZAHIU din pat și i-am demantat organizarea congresului, - iar după congres la simpla invitație a lui acasă, m-am prezentat ca un musafir la cînd, am mîncat, am bîut împreună cu unul din călăii muncitorilor. -

.....In dimineața de 23 dec. cînd am porăit de acasă la o întîlnire cu DORI GOLDSTEIN am observat că sunt urmărit de doi agenți de siguranță care m-au ajuns la vre-o 300 metrii dela locuința mea și care m-au puttit să merg cu ei la siguranță că sunt chemat de subinspectorul general BANCIULESCU. - Pentru a duce în eroare mișcarea siguranța a pus doi agenți în ceață la mine care au stat pînă a doua zi dimineața și a ridicat o persoană care apoi a fost eliberată care a fost trimisă la mine de către DORI GOLDSTEIN să afle de ce n-am eșit la întîlnire,

110

nu cumva sunt arestat. - Astfel a aflat mișcarea despre "arestarea" mea și prezența agenților la mine acasă. -

..... Am fost introdus întâi la BANCULESCU care avea în fața sa rezoluția congresului al 4-lea al P.C.R., care citind din rezoluția pasajele m-a întrebât de unele probleme subliniate de el. M-a întrebât cine a scris rezoluția, unde a fost tipărită și în general cum sunt trimise materialele necesare de partid pentru provincie. - Am trădat cu această ocazie că rezoluția a fost scrisă de COSTEȘCO, că s-a tipărit în URSS la Vîrsopol și că alt material ce s-a tipărit acolo a intrat în țară pe aceeași cale la care am trecut noi care am fost la congres. - Că materialul s-a trimis la provincie prin curieri. Am trădat pe COSTEȘCO că pleacă în străinătate cu pașaport din numele sub care avea pașaportul. -

..... Cu această ocazie am stat de vorbă de două ori cu VERTILA IONESCU, introdus la el de către BANCULESCU, prima dată singur, apoi împreună cu BANCULESCU. -

Prima dată dintr-o neînțelegere m-a eșuit nimic din înțelegerea mea cu VERTILA IONESCU, adică BANCULESCU mi-a atras atenția să fiu atent ce vorbesc cu "șeful cel mare" că de el depinde soarta mea să fiu liber sau arestat. - Eu nu am vorbit pe placul lui VERTILA IONESCU, manifestând dorința de aștergere din mișcare și plecarea mea în străinătate. - Abia după ce BANCULESCU aflând cum am vorbit cu VERTILA IONESCU și mi-a arătat că "prostie" am făcut, am cerut să mă introducă din nou la V. IONESCU și să mă prezentez situația mea ca agent al siguranței, am fost introdus la V. IONESCU de către BANCULESCU și apoi s-a lămurit bine situația mea ticloasă de agent provocator. - VERTILA IONESCU după ce BANCULESCU a arătat de cine și ce servicii am adus siguranței chiar fără să ieu recompensă în bani, s-a dispus ca să fiu înscris cu ștate de salariu și să plătească ote 2000 lei lunar retroactiv pentru 8 luni. - Am înscris cu o chitanță care a rămas la BANCULESCU, pentru 1.600 lei, - bani care apoi i-am primit la plecarea mea din siguranță. -

..... S-a stabilit că pot trimite rapoarte sau material de partid și prin poștă la siguranța generală pentru P.C. cu această corespondență cu inițialele P.C. nu este declusată de nimeni la siguranță, ajunge direct în mâna lui VERTILA IONESCU. -

Încă în fața lui VERTILA IONESCU s-a discutat cu participarea lui BANCULESCU și alte probleme atît cu caracter informativ, cît și în legătură cu activitatea mea în viitor împotriva mișcării. - S-a discutat procesul din Oluj care era spre sfîrșit, unele să se descurte. La întrebarea lor am dat despre oamenii din proces calitatea lor în mișcare și importanța lor pentru mișcare înlemnind astfel siguranței condamnarea mai grea a acestor persoane. -

Cu risete și pînăvrăgeli, cu "gluma" m-a întrebât cît să primească unii, cît alții, pentru gravitatea lor în mișcare și cu răspundeam pronunțîndu-mi de zile încoace pentru persoanele importante în mișcare. - În știu exact dacă a ci sau încă înainte de invitarea mea la siguranță am dat informații asupra organizației comitetului de trecere a comunistilor bulgari dela noi în Bulgaria, din Bulgaria în România și de aici mi departe în străinătate și în ce scop au venit în țară oameni din Bulgaria pentru a organiza împreună cu mișcarea de aici această legătură între mișcarea din România și Bulgaria. -

.....Aşa planuri făceau împreună cu conducătorii siguranței generale de a lavi în mișcarea revoluționară și să introducă în practică.-

.....Înainte de a fi eliberat dela siguranță, am intrat pe BANCIULESCU cu cine voi avea legătură și depune raportarea ca agent. El mi-a răspuns că deocamdată să trimit în formă de scrisori la adresa M.C.....Agenții mi-au scos bilețul de tren și apoi la plecarea trenului cu mine s-au retras iar eu am plecat singur la Brașov.-

A doua zi dimineața la Brașov, am luat contact cu nișcarea cu ILES BARBARA, care m-a legat cu BERGER ALADAR, un fracționist al lui KOBLES, care sosise în țară și pe care țării a avea drept spre a face lucrul acesta l-am înșiruit să încep să lucrez în mișcare la Brașov până când se va hotărî unde să fie repartizat în muncă.-

.....Am prezentat la ZAHU acasă. După ce am pînșiruit cu ZAHU despre ce a fost la siguranță și am denunțat sosirea lui BERGER în localitate, l-am comunicat că eu mă întorc la București și să reia contactul cu C.C. al P.C.R.-

.....Am început în scurt timp să trimit informații la siguranța generală la adresa M.C. prin poștă ca apoi să preiau legătura cu un alt agent de siguranță?-

- Ce a declarat V. LUCA la ancheta Procuraturii:

- P.V. din 25 septembrie 1954:

"În primăvara anului 1928 a venit în țară un delegat al M.C. P.R.-ului care mi-a propus să iau conducerea MOER pe țară, intrucît în acest scop mi trebuia să trecam peste capul C.C. al MOER-ului, am plecat cu acest delegat la București unde am avut o ședință cu comitetul MOER-ului. - Eu nu am primit funcția de conducător al MOER-ului deoarece între timp FORIS SEBASTIAN mi-a comunicat să nu primesc urmind să mi se încredințeze o altă muncă mai importantă de membru al C.C. al Partidului. Intorcându-mă la Brașov, l-am comunicat lui ZAHU faptul venirii delegatului MOER-ului și scopul său și i-am spus că nu am primit funcția pe care a vrut să mi-o dea. - În vara anului 1928, am fost ales de către organizația de partid Brașov ca delegat la congresul al 4-lea al Partidului, fiindcă la București am luat legătura cu FORIS, care mi-a vorbit despre așa zisul "activ al Bucureștilor" și de planul de a răsturna C.C. al Partidului în frunte cu KOBLES. - FORIS mi-a tras sarcina să-l aduc la București și să conduc pînă la graniță și pe alți delegați din Ardeal. Am plecat în Ardeal și după ce mi-am dat întâlnire cu delegații respectivi la București m-am oprit între două trenuri la Brașov, luind contact din proprie inițiativă cu inspectorul ZAHU cărui i-am dat informații despre organizarea congresului și plecarea delegației la congres.-

ZAHU a luat legătură telefonică cu BANCIULESCU și mi-a comunicat că un agent al lui BANCIULESCU mă așteaptă a doua zi la un anumit loc de întâlnire la București.- Am plecat la București, am luat legătură cu delegații partidului care sosiseră și apoi m-am dus la locul de întâlnire cu agentul siguranței. Acesta m-a condus la BANCIULESCU, l-am relatat lui BANCIULESCU despre organizarea congresului al 4-lea al partidului și despre plecarea delegaților.- Din discuția cu el, aflind că siguranța nu ia nici o măsură contra congresiștilor.-

BANCIULESCU mi-a spus să merg la congres și la întoarcere să-i dau informații despre felul cum s-a desfășurat congresul. De fapt eu am avut impresia că siguranța cunoș-

tea de a se înainta organizarea congresului și că chiar apriținerea acțiunilor aceluiași zis "activ al Bucureștilui" condus de FORIS, MARGULIUS și alții. Am participat astfel la congresul al 5-lea al partidului unde vechiul C.C. a fost răsturnat alegându-se un nou C.C. în care am fost ales și eu.-

Intorsându-mă de la congres la Brașov am informat pe ZAHU despre faptul în care s-a desființat congresul și noua compunere a congresului.- După aceea am apoi la București, pentru a începe munca de membru al C.C.-ului, în urma aranjamentului făcut prin ZAHU am avut o întâlnire cu BANCULESCU, căruia i-am comunicat și lui desființarea congresului.- Din luna august și până în noiembrie 1928, am ținut legătura cu subinspectorul general BANCULESCU printr-un agent a cărui identitate nu mi-o pot aminti în prezent și prin care i-am transmis lui BANCULESCU diferite informații despre partid și mișcarea muncitorească în general, precum și documente de partid.-

În dec. 1928 BANCULESCU a aranjat o arestare a mea a cărei explicație n-o pot găsi decât în faptul că a vroit să mă prezinte noului inspector general al siguranței. Nu pot preciza dacă este vorba de VERTICA IONESCU sau o altă persoană.- Cu acesta am avut o discuție asupra situației mele de informator, stabilindu-se să am salariu lunar de 2-3000 lei, urmând să mi se plătească retroactiv pe 3 luni.- Cu această ocazie mi s-a confiscat și o sumă de bani găsiți asupra mea de aproximativ 24-26000 lei, despre care am declarat că sunt banii S.M.I.

În timpul cât am stat la siguranță am fost tratat cu cafele și în cadrul discuțiilor a avut loc o asemenea discuție în care cu risete și plume la adresa peronoacilor în fața cu HAJIA LEFSEZ, judecate la Cluj, s-au apreciat și dozat pedepsele cu urmas să fie date comuștilor judecați în acel proces.-

Apoi am fost eliberat și trimis "la urak" la Brașov cu indicația către siguranța Brașov, să mă trimită la comanduirea pieții pentru clarificarea situației militare. Ulterior am fost chemat de către ZAHU prin agentul de siguranță ION MUREȘANU și l-am informat despre situația mea și că țin legătura cu BANCULESCU.-

L-am relățat apoi la București pentru a relua munca la C.C. În această perioadă nu-mi amintesc precis prin care anume agent am avut legătura cu BANCULESCU, fapt este că am avut această legătură, legătură care a durat până în 1929. Prin acest agent am transmis lui BANCULESCU rapoarte scrise cuprinzând informațiile despre munca de partid, precum și despre diferite documente de partid.-

- Ce a declarat LUCA în instanță:

- Proces verbal din 4 oct. 1954:

"În 1928, am informat siguranța prin ZAHU că urma să se plece la congresul partidului. Nu vroiam să plec deoarece nu eram sigur că legăturile mele cu siguranța nu sunt demascate.- Am fost la București la BANCULESCU care m-a asigurat că pot să plec și am plecat în urma celor discutate cu BANCULESCU.-

BANCULESCU m-a asigurată că nu se vor lua măsuri contra celor care pleacă în congres și mi-a cerut ca la întoarcere să-i fac un raport informativ.-

113

Eu nu am fost santezat de către siguranță, ci singur am trădat. Atunci când am săvârșit trădarea, am fost conștient de consecințele deumaniere pe care ea o avea cu privire la poporul muncitor și la Partidul Comunist. Acțiunea mea a fost o acțiune dușmănoasă și care în același timp urmărea să mă pună la adăpost pe mine personal.

După congres, în afară de faptul că am făcut raport asupra tuturor celor făcuseți la congres, am continuat să țin legătura cu siguranța, am dat tot răul de inimă și asupra activității partidului și prin înclăzarea conducerii am determinat prezentarea la proces a HAI LIFSITZ rezultatul a fost că HAI LIFSITZ după o grevi pentru aplicarea amnistiei a murit. Am răspunderea pentru moartea lui HAI LIFSITZ.

Precizez că teama mea de arestare nu consta în faptul că mă tucan de siguranță, ci din conștientizarea că printr-o măsură negândită a siguranței să nu fiu demascat ca trădător în partid, cecăca m-ar fi dus la situația de a nu mai putea activa nici în partid și deci nici ca agent al siguranței ca eram în fapt.

..... În 1928, prin decembrie, sub pretextul unei arestări, ZAHU m-a pus în legătură cu subinspectorul general al siguranței, care cred că era VITILA IONESCU, dor nu sunt sigur dacă era al. Nu-mi amintesc precis însă precis îmi amintesc că atunci mi s-a făcut un salariu lunar urmasi să mi se plătească și pentru timpul din urmă. Nu am socotit atunci că voi deveni agent deschis al siguranței, însă apoi am văzut că urma a fi utilizat tot ca agent acoperit. În această perioadă am dat informații deosebite pre intruzi și despre alte activități de partid. În această perioadă am participat împreună cu BANCIUȘCOU și cu geul lui la o discuție în ris și în bitais de joc asupra congresului dela Cluj. În această discuție am participat la fixarea pedepșelor pentru cei din proces, apunându-mi și eu părerea la cîți ani să fie condamnați în raport cu activitatea fiecărui în parte.

În 1929, februarie, am fost arestat pentru scopurile de siguranță, și am declarat greva femeii. BANCIUȘCOU mi-a dat dispoziții să încetez greva femeii însă i-am răspuns că nu este posibil aceasta deoarece m-ași demasca. În luna următoare (martie) am fost pus în libertate după 18 zile de arest.

- Ce au declarat martorii:

- ROTIRBANU ROMULUS p.v. 12 noiembrie 1952:

"În anul 1928, îmi amintesc că s-a judecat la Consiliul de Război București la Corpul 2 Armată un proces în care inculpați erau: BORIS ȘTEFANOV, IICA LAZLO, BERNAT ZUSERRIAN și alții despre care nu-mi amintesc.

În acest proces acușarea a fost susținută de mine în calitate de consilier regal cu gradul de maior magistrat.

- HOELURANU ROMULUS p.v. din 19 ianuarie 1953:

"În prima zi de judecată a procesului BORIS ȘTEFANOV, după terminarea pledinței, a venit la Consiliul de Război VITILA IONESCU inspector general în siguranță și m-a rugat să-i comunc collonalului FILIP IOAN președintele consiliului de judecată că dorește să-l vadă. L-am introdus pe acesta la FILIP IOAN. După circa 15-20 minute am fost chemat de c-1. FILIP IOAN actualmente general, fiind de față și VITILA IONESCU apunându-mi textual: "Dl. inspector general

114
în interesul siguranței generale mi-a cerut să-l achit pe
acuzatul LUCA V. LASZLO, din procesul BORIS STEPANOV....
În rechizitoriul oral pe care l-am ținut în acest proces
am vorbit foarte puțin de LUCA V. LASZLO pentru a da posi-
bilități judecătorilor să-l achite".-

- DURGHIU PETRE, p.v. din 24 noiembrie 1952:

"Pe VASILE LUCA l-am cunoscut în oct. 1929, când aflin-
du-mă de serviciu la siguranța generală, susnumitul a fost
depus cu notă de către un agent în arestul Dir. Generale a
Siguranței..... l-am dus pe V. LUCA în cabinetul lui
VINȚILĂ IONĂSCU și m-am retras imediat.-Aproximativ o
oră - o oră jumătate, am fost chemat din nou la cabinetul
inspectorului și VINȚILĂ IONĂSCU mi-a dat ordin să-l duc
pe VASILE LUCA la camera de izolare care nu se afla la
arest ci la parter..... Seara înainte de ora 20,00 am
fost chemat de inspectorul general VINȚILĂ IONĂSCU care
mi-a dat ordin ca pe VASILE LUCA să-l pun imediat în
libertate cu dispozițiunea ca pe nota de depunere cu care
VASILE LUCA a fost adus să scriu: "Pus în libertate din
ordin".-

- MUNTĂȘANU IOAN p.v. din 16 sept. 1953:

"În primăvara anului 1928, respectiv în ajunul sărb-
ătorilor de paști inspectorul ZAHIU m-a chemat la el și
mi-a spus ca să mă duc să-l chem pe VASILE LUCA. Eu vrind
să-i spun lui ZAHIU că LUCA nu este acasă, el mi-a spus că
LUCA a venit noaptea trecută acasă. Ducându-mă în cartierul
Zăneului strada Traian cred că nr. 5 sau 7 l-am găsit pe
LUCA acasă tocmai în momentul când se apăla iar soția lui
ROZALIA făcea curat prin casă. l-am spus lui LUCA că este
chemat de inspectorul ZAHIU pînă la el însă LUCA mi-a răs-
puns că ce vrea ZAHIU cu mine, fiindcă nu știu nimic, că
deabia astăzi noaptea am venit acasă deoarece eri m-am eli-
berat. Ducându-ne la inspectorul ZAHIU împreună cu LUCA
l-am găsit pe ZAHIU aranjându-și banii și chitanțele pentru
informatori. Cu această ocazie ZAHIU i-a dat lui LUCA suma
de 2000 lei.-

..... Au mai fost însă cazuri tot în cursul anului
1928, când am fost trimis de inspectorul ZAHIU ca să-i spun
lui LUCA că se prezintă la el. LUCA se ducea singur neîntin-
dețut de nimeni la inspectorul ZAHIU acasă sau la birou.
Mentionez că de multe ori LUCA se prezenta la ZAHIU singur
fără a fi anunțat și aceasta se petrecea atunci când LUCA
avea de comunicat lui ZAHIU ceva important".-

- MIHAILĂȘANU ALEXANDRU p.v. din 8 iunie 1954:

"În luna decembrie 1928, VASILE LUCA a fost arestat
iar după o zi a fost eliberat cu care ocazie siguranța a
confiscat dela el fondurile B.M.T.-ului ce se aflau la el.
După punerea sa în libertate, VASILE LUCA mi-a dat o pro-
cură specială cu care să ridic suma confiscată de siguran-
ța generală lucru pe care l-am făcut .-

- MIHAILĂȘANU ALEXANDRU p.v. din 30 iulie 1954:

"l-am prezentat la comisarul de serviciu căruia i-am
spus că sunt secretarul general al B.M.T.-ului și că am
venit în legătură cu banii confiscăți dela B.M.T. Am fost
condus imediat la BANGULESCU TIODOR și apoi la VLADIMI-
RESCU..... Le-am spus că banii confiscăți dela LUCA LASZLO

sunt banii B.M.T.-ului, care este organizație legală și
ocean să ne fie restituiți.-

.....Atunci BANCILIESCU s-a și exprimat textual:
"Ce banii Blocului? Ce noi nu știm că sunt banii Partidu-
lui și că LUCA este omul Partidului?!"

.....După această discuțiemi-a predat banii!-

- MIHAILBANU ALEXANDRU p.v.din 6 oct.1954:

"Reintors cu banii la Bloc în rindul tovarășilor din
cadrul Blocului s-a părut foarte suspect eliberarea lui
VASILE LUCA și restituirea banilor".-

VI. PROBLEMA: TRADAREA LUI LUCA A CONFERINȚEI DIN SALA CONSTRUC-
TORILOR ȘI A CONGRESULUI SINDICATELOR UNTARE DELA TIMIȘOARA
RA DIN ANUL 1929.-

- Ce declară LUCA la anchete preliminare.

- Declarația din 17 ianuarie 1953:

"După eliberarea mea dela siguranța generală m-am
legalizat cu domiciliul la Brașov, și lucram semi-legal
la București unde aveam și Locuință ilegală.-

Pe lângă activitatea mea în B.P.am avut însărcinarea
de a introduce linia partidului în organizații de masă,
în sindicate și în B.M.T., mai plecam și în provincie cu
diferite sarcini organizatorice ale partidului.-Am dat in-
formații siguranței fie prin scrisori, fie prin agentul
de legătură cu acelaș caracter ce și înainte și am trimis
și material și documente de partid pînă la sfîrșitul lunii
februarie 1929, cînd din ordinul Parchetului din București
am fost arestat la Brașov și înaintat la București la
Sig. Generală.- Mișcarea era într-o campanie de pregătire
a alegerilor comunale și s-a pregătit o adunare la sala
constructorilor din Bd. Regina Maria București, unde era să
fie citit un document politic al Partidului, care demasca
guvernul național țărănesc și trasa linia partidului în
lupte pe linia congresului al 4-lea al P.C.R. și în
aceleș timp să fie lansati și popularizați candidații Blo-
cului.-

Eu înțorseam siguranța înainte prin agentul de le-
gătură despre candidații principali și Blocului, despre
intrunirea care trebuia să sîbe loc, și în dimineața in-
trunirii am predat agentului documentul care trebuia să-l
duc la adunare și să-l predea secretarului general al
B.M.T. ALEXANDRU MIHAILBANU.- Eu vroiam să predaș agentului
numai copia documentului care reușisem să o fac, însă el
mi-a luat pe amîndouă exemplare comunicînd mie că probabi
intrunirea va fi împiedicată și vor fi și areștări înoit
nu va fi nevoie de document la adunare.- Am înțeles cu
agentul că eu voi duce la intrunire și dacă voi vedea
acole agenți ai siguranței, voi ști că intrunirea va fi
dizolvată și vor fi areștări, dacă nu atunci ne vom întil-
ni din nou ca să ieu înapoi documentul care trebuia să
fie citit la încheierea adunării!-

116

Intrucît în sală am văzut că sunt agenți ai siguranței, și atunci eu am prădat o hirtie carecarea la unele persoane care le-am cunoscut din mișcare cerînd să o piștreză pînă cînd o voi lua dela ei și în caz dacă se întîmplă ceva s-o arunce.- În vederea că să fiu arestat am pîrșit sala și am văzut că azerța poliția și armata către sala adunării, deci eram acum sigur de dizolvarea adunării și hirtia mea va fi aruncată, deci nu va fi descoperită dispariția documentului.-

Am pîrșit Bucureștiul, am plecat acasă la Brașov, de unde am fost ridicat de siguranță a doua zi în urma ordinului Sarchetului Trib. Ilfov și am fost înaintat la siguranța generală București.-

..... După ce am fost înaintat la siguranța generală București în legătură cu intrarea dela sala constructorilor din București, am stat de vorbă cu BANCIIULESCU care mi-a comunicat despre ce este vorba, că noi la sala constructorilor am fi skvirșit un "lea majestata" adică o insultare a regelui și că Tribunalul Ilfov să munărește.-

..... Cu această ocazie sau decî nu mă înșel atunci, mi s-a dat pentru viitor ca legătură pe un alt agent cu care eu atunci m-am cunoscut.-

..... Am fost după la Văcărești unde am găsit persoanele arestate la adunare care declarase greva foamei, erau ALEXANDRU MIHA ILEAȘU, C. TRANDAFIRESCU și ARGHIELE PETRESCU.-

..... La închisoarea Văcărești am fost vizitat de agentul nou de legătură pe care eu după cite îmi amintesc îl numeam VICTOR, care a cerut în numele lui BANCIIULESCU să încetez greva foamei.-

..... Eu am convins prin agent pe BANCIIULESCU că eu trebuie să fac greva foamei cu ceilalți, altfel voi fi demascat de nișoare. -

..... Închînainte de arestarea mea C.C. al P.C.R., hotărîse convocarea congresului sindicatelor unitare la Timișoara și m-a desemnat ca viitorul secretar general al C.G.S.U. Acest lucru comunicasem lui ZAHIU la siguranța din Brașov care nu era încîntat de trecerea mea la munca sindicală, dar eu l-am asigurat că voi rămîna și membru al C.C. P.C.R. și voi informa siguranța despre activitatea C.G.-ului.-

..... La Brașov înainte de adunarea sindicală care trebuia să aleagă delegați, agentul de siguranță ION MUREȘANU mi-a comunicat că după adunarea să trec neapîrșat la inspectorul ZAHIU.- Prezentîndu-mă la ZAHIU după adunare, el mi-a cerut ca la Timișoara să iau contact cu siguranța, cu un comisar de siguranță care lucre la inspectoratul regional al siguranței Timișoara, înșărdinarea de urmîrire a mișcării comuniste și să predau acestuia lista tuturor comunistilor activiști în sindicatelor unitare care participă la congres.-

..... Conform promisiunii mele dată lui ZAHIU, am luat legătura cu siguranța din Timișoara, cu comisarul respectiv stabilînd cu el întîlnirile pentru a preda materialul promis.-

..... Din biletele care am primit dela șefii delegați comunisti din diferite localități, am întocmit o listă acasă la locuința mea.- Lista întocmită de mine și biletele care înșă nu le copiasem, le-am predat comisarului de siguranță care trimise după mine un agent de siguranță la locuința mea.-

117

.....La întilnirile care am mai avut cu comisarul siguranței din Timișoara, la cererea acestuia am mai dat și nume din conducerea partidului din Timișoara, care nu erau pe liste comunistilor dată de mine, - Pe ORBAT, SIMON TEREZIA și alții, precum și numele unui curier timișorean care lucrea la secretul tehnic al C.C.P.C.R., MOLNAR.-

.....Am fost arestat împreună cu majoritatea C.G. S.U.-ului nou ales.

.....Am fost arestat și sunt membru al C.C.P.C.R. că am venit ca delegat la congresul din Brașov, că se înterează la inspectorul ZAHIU dela siguranța Brașov care mă cunoaște bine sunt.-

.....Am fost depuși la închisoarea Timișoara.....La 1 mai 1929, am fost puși în libertate împreună cu mai mulți comuniști și membrii ai C.G.S.U.-ului.-

.....Cred că au fost puși și alți comuniști și membrii ai C.G.S.U.-ului pentru a putea să fiu și eu pus în libertate fără ca să fiu bănuț de mișcare?-

- Ce a declarat V. LUCA la ancheta Procuraturii: Proces verbal din 25 septembrie 1954:

"Măntionez că în februarie 1929, am fost arestat pînă în martie, în urma adunării dela sala constructorilor din București.- În legătură cu această adunare arăt că am avut sarcina de a presa un document de partid și care urma să fie citit în adunare, pe care însă l-am dat agentului de legătură cu BANCIULESCU. Dela acesta am aflat că siguranța va împiedica ținerea adunării și va trece la arestări.-

În luna aprilie 1929, am avut ca sarcină dată de C.C. să organizez și să conduc congresul general al sindicatelor unitare dela Timișoara.-

Decidind-mă în Ardeal în legătură cu alegerile delegatilor sindicali, am fost și la Brașov unde m-am întilnit cu inspectorul ZAHIU căruia -am promis că voi identifica comunistii care participă la congres și îi voi da siguranței.-

În fapt, la Timișoara am luat contact cu organul de siguranță indicat de ZAHIU și am dat o listă a comunistilor participanți la congres.-

.....După evenimentele dela Timișoara au fost numeroase arestări și a urmat un proces. Eu am fost arestat și pus în libertate împreună cu alții, etc.. La proces am fost disjuns. Măntionez că prezentindu-mă în sala Tribunalului din Timișoara în prima zi a procesului, a venit o persoană din partea siguranței, posibil chiar acela căruia eu îi predasem lista comunistilor participanți la congres și care mi-a comunicat că s-a dat ordin dela București ca să nu mă prezint la proces, că siguranța nu dorește să mă prezint și că eu voi fi disjuns din proces?-

- Ce a declarat LUCA V. în instanță, p.v. din 4.X.54:

"În 1929, februarie, am fost arestat pentru scopurile de siguranță și am declarat greva foamei. BANCIULESCU mi-a dat dispozițiuni să încetez greva foamei însă eu i-am răspuns că nu este posibil aceasta deoarece m-ași denunsa.- În luna următoare (martie) am fost pus în libertate după 18 zile de arest.

///.

Reușind să obțin cartini în legătură cu organizarea congresului sindicatelor din Timișoara, am raportat acest lucru lui ZĂRBU, care mi-a dat instrucțiuni să predau lista comunistilor participanți la congres și mi-a stabilit o legătură cu un comisar din Timișoara. Am predat această listă. - La proces, eu am figurat însă în fapt am fost dijuns din proces și nu am fost condamnat. -

Am pășit procesule pe baza ordinului dela Siguranța Ordinal de a păși procesul l-am primit dela siguranță chiar în ziua procesului:-

- Ce au declarat martorii:

- MIHAILEANU ALEXANDRU, p. v. din 8 iunie 1954:

" Am lucrat împreună cu LUCA VASILE la organizarea congresului sindicatelor unitare din Timișoara în anul 1929. - Cu întocmirea listei cu numele tuturor comunistilor veniți la congres, s-a ocupat LUCA VASILE. -

....Lista care conținea numele tuturor comunistilor am văzut-o în mina lui LUCA VASILE în timpul congresului, cu ocazia unei ședințe la hotel, unde LUCA VASILE a făcut apelul comunistilor după această listă"-

- MIHAILEANU ALEX. p. v. din 30 iulie 1954:

"LUCA VASILE în timpul congresului dela Timișoara a dus tratative cu siguranța pentru smânșirea congresului situându-se prin această atitudine a sa pe linia contra-revoluționară adoptată de mai înainte de MULLER COLOMAN. - Astfel s-a ajuns la situație că congresul a fost smânșit conform înțelegerii lui LUCA - MULLER cu siguranța, cu două zile și care s-a ținut în timpul sărbătorilor de paști când muncitorimea nu putea să fie mobilizată pentru apărarea congresului și împotriva provocărilor siguranței

....LUCA VASILE în toată lupta împotriva siguranței dela căminul muncitoresc, s ridicat batista albă în semn de prețare și încetarea rezistenței prin care a expus pe muncitorii aflați în cămin să cadă în minile siguranței. - Atunci când s-au produs arestările LUCA VASILE a fost și el arestat însă nu a fost încarcerat împreună cu grupul din care făceau și eu parte. - LUCA VASILE a fost pus în libertate înaintea tuturor celorlalți, fapt care a surprins pe majoritatea celor arestați, precum și faptul că el (LUCA) nu a fost bătut. -

....După punerea sa în libertate LUCA VASILE urma să organizeze și să conducă lupta pentru eliberarea celor arestați care declaraseră și greva foame până la eliberarea din închisoare. -

LUCA VASILE nu a organizat o acțiune de masă ci a trimis la Timișoara pe LUCREȚIU PATRASCANU care în loc să ne dea o directivă clară și precisă de a continua lupta până la eliberarea noastră, a început să trateze cu autoritățile și să se informeze. -

LUCA VASILE a fost inclus în procesul ce a urmat în urma evenimentelor dela Timișoara însă nu s-a prezentat niciodată la acest proces. - În acea perioadă el a mbla liber prin București și cu toate că s-a publicat în Monitorul Oficial mandatul de prețare al lui el (LUCA) nu a fost arestat și nici adus la proces. -

Directiva partidului a fost ca toți cei incluși în acest proces să se prezinte la dezbateri. Cu toate acestea LUCA VASILE nu s-a prezentat niciodată la acest proces.-

Procesul dela Timișoara care trebuia să se transforme într-o acțiune de masă împotriva dizolvării sindicatselor și a celorlalte organizații antifasciste, nu a luat amploare, întrucât LUCA VASILE în calitate de conducător și reprezentant al partidului nu a luat nici o măsură concretă pentru mobilizarea maselor în jurul acestui proces".-

- KAMBER ILIE p.v. din 24 mai 1954:

"Ajunși la Timișoara, toți delegații comunisti, membrii de partid, au fost anunțați prin CREPSZ să se prezinte la o sesiune la un hotel. Ne-am adunat la hotelul indicat unde LUCA VASILE a făcut spul conform tabelului de comunisti pe care îl deținea.-

..... Autoritățile locale din Timișoara au dus tratativa cu LUCA VASILE și MULLER COLOMAN în vederea amânării congresului.- La cererea autorităților, LUCA VASILE și MULLER COLOMAN au hotărât ca lucrările congresului să se desfășoare în zilele nelucrătoare de paști. Această poziție a lui LUCA VASILE s-a contopit cu poziția oportunistă a lui MULLER COLOMAN, care a dus într-acele că nu a putut fi mobilizată toată muncitorimea din Timișoara pentru asigurarea bunei desfășurări a congresului.... Această poziție a lui LUCA VASILE prin amânarea congresului pentru zilele nelucrătoare de paști, s-a înlesnit atacul siguranței asupra cîmînului muncitoresc din Timișoara.-

..... Înainte de deschiderea congresului autoritățile au cerut conducării congresului scoaterea tabloului clasicilor noștri.... LUCA VASILE care era în prezidiu nu a luat poziție față de somația autorităților. Atunci delegații din sală văzînd poziția guvernătoare s-au ridicat în picioare și au început să cînte Internaționala".

- ILIES BARBARA, p.v. din 15 ianuarie 1953:

LUCA LASZLO la congresul din Timișoara din anul 1929.... în discursul său a arătat că este la rîndul burghaziei prin aceea că trebuie cit mai mult să urgem muncă în acord, însă politica partidului era tocmai contrarie, adică împotriva muncii în acord".-

VII. TRĂDAREA LUI VASILE LUCA A ACTIVITILOR MUNCITOREȘTI

DIN VALSA FIULUI DIN ANUL 1929.

« Ce declară VASILE LUCA la ancheta preliminară:

- Declarația din 17 ianuarie 1953:

"La sfîrșitul lunii iulie am fost înscris în C.C. al P.C.R. și mă duc în Valsa Fiului în vederea organizării acțiunii în legătură cu 1 august declarată ziua internațională de luptă împotriva prescrierii războiului imperialist, împotriva URSS.-

In ziua plecării intilnisem pe agentul VICTOR și i-am comunicat că mă duc în Valea Jiului. - Seara în aceeași zi am fost intimpinat de agent pe Calea Griviței, după ce am scos biletul de tren și m-a condus la siguranța generală la BANCIIULESCU, care s-a interesat de ce mă duc la Valea Jiului. -

Bu am primit instrucțiuni dela BANCIIULESCU ca acolo la Petroșani, să intru în legătură cu șeful siguranței și să-l informez de toate acțiunile ce se vor hotărî ce siguranța să poată lua măsurile de a împiedica acțiunile mișcării care aveau sarcina de a organiza cu ocazia lui 1 august la Valea Jiului. M-am intilnit cu șeful siguranței din Petroșani la prăvălia lui BERCU. Cu el am stabilit ca să-mi dea un om al siguranței care activează în mișcare și care să fie cu mine în tot timpul și să informeze șeful siguranței despre toate acțiunile ce se vor pre-găti. -

.....Am dat șefului de siguranță numele moroa din conducerea mișcării din Valea Jiului în frunte cu STIEBER IOAN cu care țineam legătura și la cine m-am stabilit cu locuința. -

.....Noaptea m-a sculat cineva trimis de șeful siguranței că mă caută un curier din București. Am ieșit pe stradă unde am fost intimpinat de șeful siguranței foarte supărat fiind deja informat dela provocator despre pericolul de grevă în Lupeni și mi-a spus că el a crezut că eu sunt un om cinstit, înși eu am pregătit greva la Lupeni și a cerut ca imediat să părăsesc Valea Jiului, că dacă dimineată mă mai găsește acolo mă arestează și mă trimite la București. Mi s-a mai comunicat să mă prezint la siguranța generală imediat ce voi sosi la București. Bu m-am supus ordinului siguranței și am plecat din Valea Jiului înșelînd pe cei din conducerea mișcării de acolo că sunt chemat de urgență la București de către C.C. al P.C.R. -

.....Pînă cînd am sosit la București, evenimentele dela Lupeni se produsese greva și reprinarea singeroasă de către guvernul național țărănist VAIDA - MIRONESCU. -

Bu dela gară m-am dus direct la siguranța generală. BANCIIULESCU mi-a arătat siarul ce s-a petrecut la Lupeni. Bu am recunoscut lui BANCIIULESCU că nu este așa cum scriu ziarale și că eu am instigat greva dar am spus că eu am instigat siguranța despre toate activitatea mea în Valea Jiului. -

....Am fost introdus de către BANCIIULESCU la VINTILĂ IONESCU unde s mai venit cineva dela Ministerul de Interne așa am înțeles din partea șefilor de siguranță față de acesta și mi s-a spus cine este. Mi s-a cerut să recunosc că eu am instigat această grevă și ce anume vină asupra Internaționalii Comuniste, să dau în acest sens o declarație. -

.....Am făcut și această mirșvie și am dat o declarație așa cum a fost cerută de siguranță și omul dela guvern pe care nu știam cine este și care mi-a promis că nu va ști nimeni, nu se va întreprinde nici o acțiune împotriva mea din cauza instigării la grevă în Valea Jiului. -

....După ce am dat această declarație am discutat cu BANCIIULESCU. Am cerut ca să nu am legătură direct cu agentul de siguranță și prin intermediar

prin cineva care nu este nici în mișcare nici nu face parte din aparatul siguranței prin care voi da informații în scris.-

....Spre sfârșitul lui septembrie am mai fost invitatla siguranța generală unde am iscălit o declarație pregătită înainte de siguranță în care prin iscălitura mea am confirmat lista membrilor din C.C. P.C.R. pe care eu denunțasem în diferite ocazii fără a da declarații în scris.-

- Ce a declarat V. LUCA la ancheta Procuraturii:
- Proces verbal din 25 septembrie 1954.

"Deosemeni am mai trădat și lupta muncitorilor miniери din Valea Jiului cu dezaia zilei de 1 august 1929.- Eu avusesem o sarcină de partid, organizarea și conducerea acțiunilor muncitorești din Valea Jiului cu ocazia acestei zile. Despre acestea am comunicat lui BANCULESCU, care mi-a dat instrucțiuni să merg în Valea Jiului dar să informez siguranța locală despre toate acțiunile muncitorimii. Am executat aceasta și am luat legătura cu șeful siguranței din Petroșani cu care am aranjat un contact printr-un om de legătură, prin care eu în fapt am transmis tot ce se hotăra în legătură cu acțiunile pentru 1 august.- Ulterior, pentru a scoperi această trădare am susținut că grevele miniarilor care erau rezultatul unei mișcări spontane, ar fi fost o provocare a siguranței.-

În momentul în care greva dale Lupeni era pe punctul de a izbucni, din ordinul siguranței eu am părăsit Valea Jiului.-

....Ulterior, fiind adus la BANCULESCU și discutând chestiunile din Valea Jiului în prezența și unui reprezentant al Ministerului de Interne, acțiunile au cerut dela mine o declarație în care să învinovățesc Internaționala Comunistă de a fi provocat greva. Eu am dat această declarație care mi-a fost cerută.-

- Ce a declarat V. LUCA în instanță:
- Proces verbal din 4 octombrie 1954:

"Cu ocazia zilei de 1 august 1929, Partidul organizase pe Valea Jiului o acțiune și eu urmas să mă duc acolo. Înainte de plecarea sub pretextul unei arătări am fost la BANCULESCU care mi-a dat instrucțiuni să nu întreprind nici o acțiune și să informez. De Petroșani am avut legături cu un agent al siguranței POPESCU, care m-a însoțit la adunare și direct cu șeful siguranței. Prin POPESCU informațiile au ajuns la siguranță. Ajuns în Valea Jiului am informat siguranța despre pregătirile ce erau făcute și despre organizarea acțiunilor. Am primit ordin să părăsesc imediat Valea Jiului dela siguranță și m-am conformat dispozițiilor siguranței, plecând.- După plecarea a doua zi greva a izbucnit și personal mă simt răspunzător prin trădarea mea sunt părtaş la presiunea singeroasă pe care au suferit-o muncitorii din Valea Jiului. Am dat informații siguranței în sensul că eu luat legătura cu STEBER care era șef local al sindicatelor. Am dat și numele altora care erau conducători ai partidului și ai organizațiilor sindicale.-

....După greva dela Lupeni am fost arestat și dus la BANCIULESCU care mi-a cerut să-i dau o declarație că greva dela Lupeni a fost organizată din ordinul Internaționalei Comuniste.-

VIII. ACTIVITATEA LUI VASILE LUGA IN CADEUL IMPETELOR FRACTIO-
NISEI PANA DE PRINCIPII, DIN SIPIUL PARTIDULUI, IN ANII
1929 - 1931.-

- Ce a declarat VASILE LUGA la ancheta preliminară:

- Declarația din 17 ianuarie 1953.

"In octombrie am fost ridicat și dus la siguranța generală la BANCIULESCU care s-a interesat ce se mai petrece la C.C. al P.C.R. Eu am spus că sunt certuri între PAUKER și BARBU și s-a împărțit C.C. în două tabere și trebuia să fie lăsați în pace să distrugă ei singuri partidul comunist. Am extras lui BANCIULESCU că s-a hotărât la C.C. P.C.R. să plac împreună cu DORI GOLDSTEIN și GANEF la Moscova pentru a da raport Comitetului în legătură cu activitatea C.C. al P.C.R. și eu nu știu ce să fac, dacă să mă duc sau nu să nu se întâmple ceva cu mine în legătură cu situația mea ca agent al siguranței.- Să nu știu ce KOBLES care este arestat la Moscova.- BANCIULESCU mi-a spus că chestia asta el nu poate să-mi dea nici un sfat să întrebăm pe superiorii lui.- Am dus la VIPIILA IONESCU care m-a întrebat dacă există în C.C. vre-o bătălie împotriva mea.- I-am răspuns că nu derototugi am teamă. Am stabilit împreună ce să merg la Moscova să nu spun și să nu recunosc în nici un caz legătura mea cu siguranța și să nu vorbesc nici despre certurile din C.C. al P.C.R.-

....M-a întrebat ce știu despre cine sunt eu, cu BARBU sau cu PAUKER.- Eu am arătat lor că eu nu trebuie să mă aliez la nici unul.... Și să păstrez situația mea să nu fiu descoperit sau bătut.- BANCIULESCU și V. IONESCU au fost de acord cu părerea mea.... La sfârșitul lui oct. 1929 am plecat la Moscova împreună cu DORI GOLDSTEIN care era șeful delegației și GANEF.- Dela Moscova m-am întors în primele zile ale lunii ianuarie 1930. După ce m-am întors dela Moscova cea la sfârșitul lui ianuarie 1930, am fost ridicat dela locuința mea și dus la siguranță.- Mi-am aduc aminte că și ce am povestit lui BANCIULESCU și VIPIILA IONESCU despre ceceea am făcut la Moscova înșă cu această ocazie am indicat mai precis unde este locul de trecere a Nistrului și despre "iafca" de întințire cu camionii sovietici care ne-au condus și spre URSS și înapoi.- Am arătat că la marginea unui sat nu departe de Nordul Nistrului în casă unde locuiește o bătrână, aceasta este gardă pentru cei din mișcare care trec Nistrul.-

....După cât mai amintesc era cam prin luna iulie când a sferut în ziarul "Înainte" articolul grupului fracționist DUKHIN din care făcea și eu parte, articol care demanța grupul fracționist BARBU, acuzând că el a sferit partidul și cu acest articol a început lupta fracționistă deschisă în P.C.R.-

Am fost invitat la siguranță în fața lui ANCIULESCU V. IONESCU care m-au întâmpinat foarte surprinzător să mă informeze siguranța că în P.C.R. este o așa situație și că ei n-au știut de apariția articolului "Înainte". M-au cercetat acum despre situația în C.C.P.C.R., care grup are șanse de a avea majoritatea partidului și din care grupuri fac parte eu și pe care grupuri o susține siguranța, și ce va face grupul nostru acolo unde BARBU va avea organizația de partid cu el. Eu am arătat că majoritatea partidului, tineretul, adică U.T.C. și C.G.S.U. este de partea noastră. Noi vom exclude pe BARBU și partizanii lui din partid, că vom crea alte comitete și organizația de partid unde BARBU ar avea majoritatea. Am cerut siguranței să sprijină grupul DUMĂNII că eu voi informa siguranța despre desfigurarea luptei și de cei care susțin pe BARBU.

Trimeseam rapoarte cu denunțări la siguranță despre legăturile mele care le-am avut în provincie în timpul luptei fracționiste arătând cine este cu BARBU și cine cu DUMĂNII. Am denunțat astfel grupul comunist dela poștă, un grup de bulgari funcționari la poștă în frunte cu VOICU DACIU care era acum secretar al comitetului Bucureștiului, adică comitetului local al Partidului. Continuând mai departe legătura cu siguranța am denunțat și prezența unui delegat al Profinternului în țară care venise pentru a ne ajuta la organizarea și trimiterea unei delegații sindicale la congresul al 5-lea al Profinternului".

..... Am introdus lupta fracționistă în sindicate din care cauză unele sindicate s-au rupt de CGSU, am pus presa sindicală la dispoziția grupului DUMĂNII. Aceste acțiuni de distrugere a partidului sunt tot rezultatul legăturilor mele cu siguranța".

- Ce declară V. LUCA la ancheta Procuraturii:
- P.V. din 25 septembrie 1954:

" În octombrie 1929, în preajma plecării mele la Moscova pentru o ședință plenară la Profintern am comunicat acest lucru lui BANCIULESCU și VIVILIA IONESCU. Aceștia au fost de acord ca să plece în Uniunea Sovietică și la întoarcere să le comunice constatările mele din URSS. Am plecat în URSS de unde m-am întors în anul 1930, nu-mi aduc aminte ce la întoarcere să-mi fi făcut lui BANCIULESCU raport asupra acestei chestiuni. În timpul luptelor fracționiste fără de principii din 1930, am făcut parte din grupul fracționist al lui PAUKER, când a scris articolul lui PAUKER prin care lupta fracționistă devenea deschisă am fost chemat de VIVILIA IONESCU și BANCIULESCU care mi-o reproșat că nu i-am informat dinainte despre situația din C.C. Menționez că în realitate eu discutasesm mai înainte cu BANCIULESCU și despre aceasta dintre cei doi șefi ai fracțiunilor și chiar îi spuseseam "Lăsați-i să se certe că nu fac nimic pentru siguranță și distrug ei singuri partidul". În discuția avută cu VIVILIA IONESCU și BANCIULESCU m-au intrat de care parte sunt eu, le-am răspuns că eu sunt cu PAUKER arătându-le că PAUKER are cu el majoritatea membrilor partidului precum și conducerea UTC și aceea a sindicatelor unitare. - În fapt eu eram conducătorul sindicatelor unitare și eu am introdus fracționismul

in sindicate. - Am pus presa sindicală la dispozitia
lui PAUKER, personal am scris și articole in presa
sindicală sprijinind grupul PAUKER. Am călătorit prin
țară și am luat contact cu organizațiile atit de partid
cit și sindicatele contind să le strâng în grupa lui
PAUKER. Deasemenea am creștit comitetele de partid paralele
la București, Arad și Timișoara. - După lichidarea luptei
fracționiste am fost trimis în munca de jos la Buhuși,
epoi am lucrat la Pistră Neamț, Baciu și la Iași, iar prin
luna martie - aprilie 1931 am fost ales secretar al
comitetului regional de partid Iași. In februarie 1932,
am fost chemat la București ca secretar general al
CGSU. - In aprilie acelaș an am fost arestat și dus la
BANCIIULESCU. - Cu această ocazie BANCIIULESCU mi-a cerut
să continui să-i de informații. - Eu i-am spus că in scopul
de a nu fi demascat in fața mișcării muncitorești,
nu pot să păstrez legături directe cu el și nici să-i
deu ceva scris. I-am propus ca el să mă urmărească prin
subalterni săi. BANCIIULESCU a fost de acord cu propunerea
mea, menționez însă că in acelaș an BANCIIULESCU a
egit la pensie. -

- Ce a declarat VASILE LUCA in instanță.

- P.V. din 4 octombrie 1954:

"După grevele dela Lupeni, sub pretextul unei arec-
tări am stat din nou de vorbă cu BANCIIULESCU care m-a
intrebat de situația din partid și l-am informat des-
pre grupurile fracționiste PAUKER și BARBU. - I-am comu-
nicat că atunci eu nu făceam parte din nici unul din
grupuri și că doream să-mi păstrez sarcinile sindicale.
Cu această ocazie l-am informat că urmează să plec la o
plenară a Internaționalei sindicale, BANCIIULESCU a fost
de părere că pot pleca la plenară la Moscova însă că e
caz să vorbim și cu VIRILIA IONESCU. Am discutat și cu
VIRILIA IONESCU eventualitatea plecării și a fost și el
de acord să plec. Nu mi-a fost teamă să plec la plenară
fiindcă nu avusesem nici un semn că cineva ar cunoaște
situația mea de agent provocator. -

..... Arestarea înainte de plecarea la ședința
Internaționalei Sindicale a durat de fapt numai o oră
și am stat de vorbă la siguranță, atunci am vorbit despre
locul de trecere, este posibil să fi vorbit și mai înainte
însă nu-mi amintesc să fi vorbit despre aceasta după
întoarcere. -

..... Inceput înainte de a pleca la Plenara Interna-
ționalei Sindicale cind am fost întrebat de siguranță
am arătat că PAUKER și BARBU se luptă între ei și că să-
lase să se lupte că asta distruge partidul. - De întoar-
cere după scurt timp am fost chemat de BANCIIULESCU și
VIRILIA IONESCU. Am analizat împreună situația și am
arătat că eu voi susține grupul PAUKER care era susținut
și de siguranță. -

Cu urmare a celor stabilite am început acțiunea în
ajutorarea grupului PAUKER prin presa sindicală și prin
acțiuni în organizațiile de partid. -

..... Acolo unde nu am reușit ca de pildă la Arad,
Građa sau București, m-am deplasat personal și am
organizat comitete paralele de susținere a grupului
PAUKER. Grupul PAUKER era sprijinit și materialmente de
siguranță și acțiunea în folosul grupului PAUKER era dusă
în acord cu cele stabilite de a sprijini acest grup. -

.....pentru intrasga activitate de sprijinire a grupului PAUKER sa am primit dela siguranta loleoo lei. Actiunea mea face parte din planul intregii actiuni fractiioniste de spargere a partidului. Cu privire la delegatul Internationalei Sindicale, eu nu am denuntat sigurantei, am vorbit numai cu MAGDO despre aceasta si mai stia si RABRASCANU, asa ca e posibil ca siguranta sa fi fost informata de unul din acești doi".-

- Ce declară martorii:

- BEANU SABINA p.v. din 21 mai 1954:

"Ini aduc aminte că în primăvara anului 1930, LUCA LASZLO a participat împreună cu MARCEL PAUKER (DUMKESIN) la una sau două ședințe ale comitetului originar unde LUCA LASZLO luina cuvintul, a arătat că unele elemente din C.G. al P.O.R. în frunte cu BARBU, vor să scapeze conducerea partidului și în acest scop și și-au trais oamenii lor în provincie pentru a strage de partea lor organizațiile de partid din provincie. Pot atunci LUCA a arătat că adevărații reprezentanți și partidului sunt: el (LUCA), PAUKER MARCEL și DORI GOLDBEREN și și-au cerut să convoacă ședintele de partid să rezolvă să la arătăm situația din partid și să cerem să stea toți alături de gruparea lor. - Astfel LUCA LASZLO și PAUKER MARCEL, au reușit să antreneze întreaga organizație a capitalei în lupta fractiionistă fără de principii și care i-au susținut pe ei. -

Menționez că LUCA LASZLO a reușit să antreneze în lupta fractiionistă fără de principii și sindicatsle al cărui secretar al Consiliului General era. - LUCA și PAUKER au folosit presa sindicală publică unele articole care au descoperit activitatea unor tovarăși ilegalisti cum a fost cazul tov. ROITMAN care a încreșt atunci pe linia M.O.P.R. sub numele de ȘEBIA publicind în articolul din "Viața Muncitoare" numele și conspirativ, care era cunoscut de siguranță astfel că siguranța putea să-o aresteze din nou. Prin publicarea unor articole în "Viața Muncitoare" pe lângă faptul că au descoperit o serie de tovarăși ilegalisti, ei au creșt totodată posibilitatea de informare a siguranței despre înșămintările din partid". -

- KEISZ ARPAD p.v. din 26 decembrie 1952. -

"Prin anul 1930, în perioada luptei fractiioniste, VASILE LUCA a venit în Brașov, s-a prezentat la organizația de partid promițind venit în cas că locale de partid se va alătura fracțiunii luciniste (PAUKER)". -

- GLOREAB ION p.v. din 22 mai 1954:

"In anul 1929 a venit în țară omocutul fractiionist BERGER ALADAR. - BERGER ALADAR în activitatea sa a căutat să acapareze organizații de partid din Ardeal, pentru a le strage pe linia troțkistă. - La o ședință unde a participat LUCA VASILE, PAUKER MARCEL și alții, mi s-a cerut să-l cooptez pe BERGER în comitetul regional al Ardealului și să-i predau conducerea muncii de agitatie și propagandă. BERGER ALADAR în acțiunile sale troțkiste a fost sprijinit de către VASILE LUCA chiar cu

baniVASILE LUCA s-a dus personal la Timișoara unde i-a dat bani lui BERGER.....Îl finanța cu bani pe BERGER ALADAR în scopul sprijinirii acțiunilor acestuia din urmă pentru creșterea parșalului cu P.C.R. Asistent a unui al doilea partid.-

....În munca sindicală, VASILE LUCA a căutat să introducă linia oportunistă desconsiderând controlul partidului și a căutat să izoleze partidul de sindicat".-

- KLESMAN IOSIF p.v.din 1 sept.1954:

"LUCA VASILE ca reprezentant al grupei fracționiste LUXIMIN a venit de mai multe ori în perioada anilor 1928-1930 în Timișoara și a trasat sarcini de felul cum trebuș să acționeze grupa fracționistă condusă de BERGER ALADAR.- În cadrul acestor ședințe ținute cu membrii grupei fracționiste a lui BERGER, LUCA VASILE mi-a spus că în sinul partidului există mai multe grupări fracționiste și că trebuș luptat împotriva lor. Aceasta o spunea în mod demagogic deoarece în mod concret LUCA VASILE nu ne-a dat nici o linie în vederea demascării acestora și a restabilirii unității partidului ci mai mult el (LUCA) sprijinea și era de acord cu activitatea tuturor oportuniștilor fracționisti din Timișoara.-

LUCA VASILE urmărea ca BERGER ALADAR să acapareze conducerea organizației POR din Timișoara și împreună cu întreaga organizație să susțină grupa fracționistă a lui LUXIMIN din care făcea și el parte și prin aceasta să mențină fracționismul în partid în scopul slăbirii unității P.C.R.-

Prin această activitate fracționistă, LUCA VASILE a creiat și confuzii în linia politică a partidului, fapt care a dus la demorțarea membrilor de partid cinstiti, și ducerea lor în eroare căluzind activitatea de partid pe linia fracționistă.-

Știu că BERGER ALADAR tot timpul cit a condus grupe fracționistă în Timișoara, a primit salariu dela grupe fracționistă LUXIMIN.-

- ULICI LAZAR p.v.dia 28 august 1954:

"În anul 1929, LUCA VASILE a venit la Arad și a luat legătura cu mine. Cu această ocazie mi-a spus că în sinul PCR există două fracțiuni, fracțiunea condusă de BARBU de care el mi-a spus că sunt trădători și sunt agenți ai siguraței burgheze și fracțiunea LUXIMIN (PAUKER MARGHIT) din care face parte și el și că această fracțiune condusă de ei este recunoscută de Comintern și reprezintă partidul în România. Tot atunci mi-a propus să intru și eu în fracțiunea condusă de el și LUXIMIN promițându-mi că-mi va da un salariu de 1.500 lei pe lună.-Mentionez că LUCA VASILE a creiat o organizație fracționistă în Arad.- Paralelu cu aceasta mai era și organizația pe care o conduceam eu.- Deci LUCA VASILE a reușit și în Arad să rupă organizațiile de partid în două, destrămurând partidul".-

LUCA VASILE fiind un element trădător a fost sprijinit în lupte lui fracționistă și de siguranță, deoarece membrii care au activat în fracțiunea lui se bucurau de toată libertatea și mai târziu s-a dovedit că majoritatea membrilor din fracțiunea lui erau agenți ai siguranței.- După 23 august 1944, mai precis în anul 1946, am întâlnit cu LUCA VASILE pe bulevard în Arad cu care ocazie

aceste mi-a spus ca să nu vorbesc cu nimeni despre activitatea lui din trecut pentrucă în cazul că se va afla voi fi împușcat și în acest sens, a schițat un gest cu degetul arătător.-

XI. PROBLEMA: LEGATURILE LUI LUCA VASILE CU POSTUL COMISAR ȘEF TURCU NICOLAE ÎNTRU ANII 1933 - 1939.

- Ca declară LUCA VASILE la ancheta preliminară:
- Declarația din 9 iunie 1953:

"În activitatea mea originală dusă împotriva clasei muncitoare ca agent provocator al siguranței, dintre organele cu care am avut legături face parte și comisarul șef TURCU NICOLAE. Cu fostul comisar șef TURCU NICOLAE am intrat în legătură prima dată cu ocazia arestării mele în luna august 1933. Cu această ocazie fiind dus la siguranța generală București am fost anchetat de fostul comisar șef al siguranței TURCU NICOLAE. Acesta în timpul anchetei a încercat să mă convingă să intru în legătură cu el ca agent provocator al siguranței promițînd punerea mea în libertate. -Cu această ocazie, am dat unele relații asupra mișcării muncitorești și i-am promis acestuia că dacă mă voi răzgîndi și voi accepta propunerea lui, voi comunica prin soția mea ROZA.-

La rejudecarea procesului meu, fostul comisar șef TURCU NICOLAE a apărut ca martor al acușării. Am fost condamnat definitiv la 5 ani și 6 luni închisoareiar în anul 1939 luna aprilie am fost pus în libertate dela siguranța generală de către fostul comisar șef al siguranței TAFLARU ION, care încercase și el să mă recruteze în slujba siguranței.-

Cu propunerea aceasta a mai venit încă odată cu ocazia unei întîlniri întîmplătoare care s'auvut loc între mine și TAFLARU ION cam în luna iulie 1939, în centrul orașului București, dar eu am refuzat și de data aceasta propunerea lui de a intra în legătură cu el ca agent provocator al siguranței.-

În toamna anului 1939, întîlnindu-mă pe Calea Floreasca București cu BANGIULESCU TEODOR fost inspector al siguranței cu care am avut și înainte legătură ca agent provocator al siguranței, la propunerea acestuia am acceptat ca prin fostul agent de legătură între mine și BANGIULESCU să mai dau unele informații asupra mișcării muncitorești, așa cum am erșitat în declarațiile mele anterioare.-Această legătură cu BANGIULESCU TEODOR n-a durat mult deoarece tot în toamna anului 1939, am fost recrutat ca agent provocator al siguranței de către fostul comisar șef al siguranței TURCU NICOLAE.- Această recrutare s-a făcut în felul următor:

Mergînd pe Bd. Ferdinand am fost întîmpinat de un agent al siguranței și condus la o mașină care se oprise în apropiere.-În mașină se găsea TURCU NICOLAE împreună cu VENTURA IONESCU fost inspector general al Siguranței care cunoștea trecutul meu ca agent provocator. Eu nu am recunoscut că fac parte din mișcare, însă totuși am acceptat ca să fiu informator al siguranței.-

Dela TURCU NICOLAE cu care am intrat în legătură, am primit misiunea de a pleca în Basarabia și a culege diferite informații asupra mișcării de acolo.- După ce am îndeplinit această misiune, la întîlnirile mele ce au avut loc cu TURCU NICOLAE, am mai dat unele informații asupra mișcării muncitorești și despre unele persoane care fac parte din mișcare.-

Pe TURCU NICOLAE îl interesea în special tehnica C.C. și P.C.R. și tipografia sa. - În discuțiile ce au avut loc cu TURCU NICOLAE am ajuns la concluzia că numai prin descoperirea conducătorului tehnicii sau unul din tipografuli care lucrează la tipografia C.C.P.C.R. se-ar putea ajunge la căderea tipografiei și că TEOHARI GEORGESCU ar fi cel mai indicat ca să dea unul din tipografuli fiindcă el cunoștea pe tipograful comunist și a avut însărcinarea de a căuta tipograful pentru înlocuirea celor care lucrau până atunci.

Am organizat o ședință între mine, TEOHARI GEORGESCU pe care eu din însărcinarea primită de la TURCU NICOLAE trebuia să-l conving să intre și el ca agent provocator al siguranței.

Această ședință a avut loc în una din casele artistice de mine. - La această ședință atât eu cât și TEOHARI GEORGESCU ne-am angajat de a ajuta siguranța la descoperirea tipografiei și a îndeplini alte însărcinări de convocare. Eu am lăsat asupra mea de a trimite siguranței diferite materiale de partid (hotărâri, rezoluții, etc.), iar TEOHARI GEORGESCU să dea relații asupra persoanelor din mișcare. - După această ședință eu am dat siguranței unele materiale.

..... La propunerea lui VINTILIA IONESCU mi-a dat numele conspirativ de TOMA. Întilnirile le-am avut apoi cu TURCU NICOLAE de două-trei ori pe străzile la casele Bd. Ferdinand apoi la locuința lui MONI SCHON pe str. Antim București".

- Ce a declarat LUCA VASILĂ în fața Procuraturii:
- Proces verbal din 25 septembrie 1954:

"Următoarea mea arestare a avut loc la 29 august 1933, după ce de acum fusesem condamnat la 20 ani muncă silnică în lipsă. De această dată am fost cercetat de comisarul șef TURCU. Lui TURCU nu i-am dat declarația scrisă ci i-am dat o serie de explicații orale în legătură cu mișcarea sindicală. - TURCU a încercat să mă pună din nou în slujba siguranței și eu am refuzat la început categoric, numai că în ultimul moment când eram pe punctul de a fi înșirint la Consiliul de Război, la apelul său de a mă răzgîndi, i-am răspuns că dacă am să mă răzgîndesc de a mă comunica. - Procesul meu a-a rejușcat în mai multe rânduri și prin ultima hotărîre am rămas condamnat la 5 ani și jumătate pe care i-am executat integral, eliberându-mă în 4 aprilie 1939. La eliberare comisarul șef TAPLARIU a încercat să mă facă informator dar l-am refuzat. În toamna anului 1939, am fost luat după stradă într-o mașină de către comisarul șef TURCU și inspectorul general VINTILIA IONESCU. Mi s-au cerut să dau informații siguranței, ceea ce eu am acceptat. Am avut ulterior câteva întilniri cu TURCU cărora i-am predat informații despre mișcare, i-am dat unele materiale de partid.

Deși într-o declarație anterioară dată la cercetări eu am retractat întilnirea pe care am avut-o cu TURCU și TEOHARI GEORGESCU în legătură cu organizarea căderii tipografiei ilegale a partidului, și cu activitatea noastră de informatori, eu susțin că totuși această întilnire a avut loc și că în mintea mea persistă tabloul acestei întilniri.

- Ce a declarat LUCA VASILE în fața instanței.
- Proces verbal din 4 octombrie 1954:

"În august 1933, am fost rearestat după procesul Grivița.- În august 1933 comisarul șef TURCU NICOLAE mi-a propus să fiu informatorul lui.- Nu știu unde se afla în acea perioadă VINTILIA IONESCU. L-am reîntilnit pe TURCU în 1939, când am fost luat într-o mașină de stradă de TURCU cu VINTILIA IONESCU. Am acceptat să reiau legătura cu siguranța prin TURCU, deoarece VINTILIA IONESCU mă cunoștea ca vechi agent de siguranță și nu puteam să-l refuz. Cu această ocazie am dat lui TURCU anumit material ilegal și despre oamenii cu care aveam legături și veneau deschis la mine, fiindcă în acea perioadă eram legal.- Acești oameni erau rușii ale celor din Doftana, care se ocupau cu desfacerea lucrurilor confecționate de arestații politici.- Am mai dat lui TURCU un document al partidului asupra situației politice din țară, raport care constituia în acel moment linia tactică a partidului.

- Ce declară martorii:
- TURCU NICOLAE declarația din 6 oct. 1954:

"Am fost șef de poliție de siguranță și am avut conducerea serviciului de urmărire a mișcării de stînga în siguranța generală a statului în care calitate l-am cunoscut pe LUCA VASILE în împrejurările următoare:-

- A fost identificat ca membru în conducerea centrală a partidului, avînd calitate de secretar înmărcinat cu organizarea muncitorilor în sindicat și în stare împrejurări a fost urmărit de siguranță ca unul ce a luat parte și în activitatea grevelor dela CFR și cu ocazia aceasta fiind urmărit, a fost arestat de organele siguranței în luna august 1933, și a-dus la siguranță.- A fost cercetat de mine cîteva zile, asupra materialului propagandistic găsit la dînsul și asupra activității dînsului în partid și în toate împrejurările cu privire la organizarea muncitorească.-

LUCA VASILE a dat siguranței și un expozit asupra mersului congresului muncitorilor dela Fînișoara, cînd s-au format sindicatele și cînd s-a organizat Consiliul General al Sindicatelor Unitare al căruia conducător era dînsul și cu un anume MULLER.-

LUCA VASILE în timpul cercetărilor cit a durat cu mine, cîteva zile, m-a purtat cu dînsul foarte civilizat, fără nici un fel de presiune, fără nici un fel de a-l face să vorbească altceva decît numai ceace este cu privire la activitatea sa. Mi-a dat o serie de informații, mi-a făcut o serie de destăinuri cu privire la activitatea partidului comunist clandestin stît în organizarea muncitorilor cit și în celelalte acțiuni ale partidului.-

Mi-a dat informațiuni veste în care propriu-zis am considerat că mi-a făcut o adevărată lecție care mi-a servit mie ca profesionist le modul cum trebuie să urmăresc această mișcare, fiindcă mi-a spus în amănunt totul cum se lucrează pe teren.- Cu această ocazie, văzînd că vorbește și că este dispus să vorbească, în timpul cit noi stăteam în birou, noi fumam țigări, am servit și cîteva cafele și atunci am devenit mai amical, așa încît

nu tem mai vorbit cu "d-le LUCA" i-am spus "Buna Luca".
 "Acum sunt hotărât că cunosc team totul dela d-ta" și LUCA
 văzînd că vorbește și în urma informațiilor prețioase pe
 care mi le-a dat, am considerat că este cazul să-i propun
 să fie informatorul siguranței.-

I-am propus să fie informatorul siguranței cu men-
 ținerea că nu-l voi mai trimite în judecată și voi căuta
 pe cît este posibil prin mijloacele de siguranță să-l
 apăr și de condamnarea care a avut-o cu ocazia mișcării
 caferiste cînd a fost condamnat în lipsă.-Dînsul mi-a spus
 că nu se poate, că trebuie să fie trimis în judecată fiindcă
 nu vrea să rămînă compromis în fața partidului comunist
 și după ce se va elibera va căuta să ia contact cu mine,
 spunîndu-mi că-mi va trimite răspuns chiar prin soția sa,
 și că a încercat dela început să fie informator, dar mi-a
 spus că trebuie să puna la punct această chestiune într-o
 întrevedere pe care o vom avea-o amîndoi și pe care am
 avut-o după cum va urma din cele ce voi spune.-

Ulterior nu l-am mai văzut decît în 1939 cînd eşise
 din închisoare și mi-a dat un telefon la care mi-a fixat
 o întîlnire în str. Avrig la un chioșc de ziare la ora 9
 seara.-

Aceasta a fost cam pe la jumătatea lunii octombrie
 1939. M-am dus la această întîlnire, l-am găsit acolo ci-
 tînd la chioșc afișele de ziar, i-am dat "bună seara"
 i-am dat mîna, după aceasta ne-am dus într-o bodegă în
 apropiere unde am intrat în camera patronului ca să nu ne
 vadă nimeni, am stat în camera patronului la o masă acolo
 am servit o gustare și cite o sticlă cu bere și în timpul
 acesta am stabilit cum trebuie să lucreze cu noi, cu signu-
 rența și a acceptat să fie informatorul siguranței, dîndu-
 i numele conspirativ "TOMA" și fixîndu-i o leasă de
 de 3000 lei lunar.-

După aceea am fixat pentru a doua seară o nouă întîl-
 nire pentru că trebuia să vină să vadă și pe fostul inspec-
 tor general VINTILIA IONESCU, care astăzi este decedat și
 am fixat a doua întîlnire pe str. Fluerului colț cu Bd.
 Pache în fața farmaciei Soreni.- La ora 8 seara am venit
 cu VINTILIA IONESCU cu mașina, l-am văzut pe LUCA în fața
 farmaciei, l-am luat în mașină, el luînd loc lîngă inspec-
 torul VINTILIA IONESCU iar eu lîngă șofer și am pornit cu
 mașina pe Bd. Tancului în jos pînă în păduricea Butili-
 non, unde acolo după ce am făcut cîteva curse pe aleele
 din pădure, ne-am reîntors înapoi și am venit pînă în
 str. Mihai Bravu în fața farmaciei "Lavosier" unde LUCA
 s-a dat jos și a plecat spre tramvaiul 24. L-am fixat în-
 tîlnire pentru a doua și în str. Avram Iancu unde există un
 parc și acolo am spus că în parcul acela mă va găsi pe o
 bancă la orele 9 seara.-

Atunci LUCA a venit la acea întîlnire și mi-a comu-
 nicat ca o primă informație, dispoziția Partidului Comunist
 pentru organizarea muncitorilor în sindicate și sindicali-
 zarea țărănilor dela sate, adică să facă o alianță între
 țărani dela sate cu muncitorii dela orașe, așa cum preve-
 dedea, chiar mi-a stres atenția, după cum prevedea sarcini-
 lele partidului comunist ținute la o planșă, nu mai țin
 minte a cîta planșă a fost a partidului în care se vor-
 bește acolo, să se facă alianța între țărani dela sate și
 muncitorii dela orașe.-

După aceasta ne-am despărțit și i-am dat întîlnire
 aproape în fiecare seară. Am avut vre-o săteșmină întîl-
 niri, aceasta seara la orele 9 pe străzile Antim, Dumitru
 Racoviță, Stefan Mihăileanu și Avram Iancu, la a doua întîl-

131

nira când m-am întâlnit cu dinsul pe str. Dumitru Neacoviță, mi-a dat și o copie depe raportul Partidului Comunist către străinătate, cu privire la activitatea Partidului din cursul anului. Această copie am prezentat-o inspectorului general VINTILĂ IONESCU care a luat act de ea și a difuzat-o la organele noastre superioare, la departamente.

Și atunci l-am dat și 3000 lei prima leasă pe luna aceea și în fiecare seară ne întâlneau când pe strada Antim când pe str. Mihăileanu și mi-a dat informații, cu privire la modul cum activează Partidul Comunist în toate ramurile lui de activitate și mi-a spus că în sindicate s-au luat măsuri de Partidul Comunist ca să se organizeze o opoziție roșie, adică l-am întrebat ce înseamnă această opoziție roșie și mi-a explicat că sunt comuniști care se introduc în conducerea sindicatului și atunci când se produce o grevă, acești comuniști din conducerea sindicatelor împiedică această grevă pe linia politică pentru că agenții patronal va avea teamă și le va satisface revendicările profesionale și economice după cum pretindeau ei. - L-am întâlnit tot timpul până în anul 1940, iar după aceea a început să se duce în Rusia. Am aflat că a plecat din localitate plecând în Rusia, dar după cum s-a comunicat siguranței el a fost arestat la frontieră și a fost condamnat la 8 luni închisoare și când Rusia a ocupat Bucovina l-au găsit în închisoare și l-au luat dinții acolo în Cernăuți.

LUCA mi-a mai dat informații amănunțite și despre modul cum activează partidul în celelalte organizații de masă și pe baza acestor informații și în special acelea care se refereau la grevele în întreprinderi și în baza acestor informații noi, siguranța, am arestat multe cazuri atât în capitală cât și pe Valea Jiului, arestând membrii comuniști care erau agitatori și care puneau la cale greve, pentru revendicări și așa s-a întâmplat că multe organizații din acestea au căzut date de LUCA și alți informatori, că noi nu am avut numai unul, intrucât se știe că dacă siguranța nu ar fi avut asemenea informatori de talia lui LUCA și alții, siguranța n-ar fi putut să descopere nimic, având la îndemână asemenea informatori, siguranța a dat la iveală și descoperit organizații comuniste.

X. ACTIVITATEA FRACTIONISMA ANTISTATALA SI DE SABOTAJ
DESFĂȘURATA DE VASILE LUCA DUPA 23 AUGUST 1944.

- Ce declară VASILE LUCA la ancheta preliminară.
- P.V. din 12 martie 1954:

"Pe baza activității noastre fracționiste căm în primul rând legătura mea personală cu ANA PAUKER și influența pe care aceasta a exercitat-o asupra mea, încă de la începutul cunoștinței noastre.

.... În timpul războiului m-am întâlnit cu ANA PAUKER la Moscova și atunci în primăvara anului 1943, am început să colaborez cu dînsa pentru prima dată.

.... ANA mi-a propus să viu la institutul unde lucrează ea.

.... Problemele cu privire la situația politică din țară le-am discutat cu ANA PAUKER mai detaliat în primăvara anului 1944, când ne aflam la Bucovani.

.... În această perioadă anul 1943-1944, eu consideram că lui ANA PAUKER îi devine rolul să devină secretar general al Partidului. Am arătat și în alte de-

olarații că ANA PAUKER nu a mers pe linia consecvent revoluționară și nu a văzut perspective de transformare rapidă a revoluției burghezo-democratice în revoluția socialistă.-

....Credea că partidele burgheze al lui MANTU și BRATTIANU vor putea scoate România din război sau din coaliția hitleristă.-

....Cât privește influența pe care a exercitat-o această consecventă revoluționară a lui ANA PAUKER asupra mea, ea s-a manifestat prin faptul că am sprijinit și susținut pe ANA PAUKER în toate problemele politice și ideologice.-

....În unele probleme cum au fost de exemplu organizarea partidului, problema evreiască, problema țărăneasă, am împărtășit vederile și concepțiile lui ANA PAUKER care au fost oportuniste.-

....Nu am fost un revoluționar consecvent, am avut acte de trădare, am fost un dușman al clasei muncitoare și astfel fiind influența lui ANA PAUKER au avut un efect și teren prielnic la mine, care deasemenea nutrește idei și concepții oportuniste.-

- În procesul verbal din 15 martie 1953:

"Socotindu-ne reprezentanți autorizați ai PCR, am considerat că după reîntoarcerea noastră în țară, noi doi vom avea rolul de frunte în conducerea Partidului și în organizarea politică a țării.- Această concluzie am tras-o în mod reciproc în discuțiile purtate cu ANA. Tot pe această considerent am hotărât să colaborăm un program de acțiune.....Încă la Moscova am elaborat un program de acțiune pentru construirea P.M., un program pentru diferite reforme sociale.....într-un cuvânt, un program care a format baza platformei P.M.-

....Am considerat că conducătorul Partidului va fi ANA PAUKER iar eu voi fi primul ei colaborator.-

În acest sens am discutat în mod deschis și am și căzut de acord.-Am hotărât ca răstul problemelor să le rezolvăm după eliberarea țării, uramii însă ca conducerea ideologică și politică a partidului să rămână și pe mai departe pe mâna lui ANA PAUKER și a mea.-

....Am sprijinit pe ANA PAUKER de a acapara conducerea partidului.-Și scuze de trecerea la răspundere pentru picătela din trecut.-

....Întrucât ne-am înțeles împreună cu ANA PAUKER peste capul Partidului, și în toată contradicția cu practica numelui și principiilor de partid, noi am creșt bazele grupării fracționiste la care a fost stmas și s-a asociat ulterior și FROHARI GEORGESCU.-

....Aceasta nu se poate privi altfel decât este realitatea, adică în mod conștient și cu intenția de a ne asigura conducerea partidului și statului, am pus împreună bazele unei activități fracționiste, care mai târziu a căpătat o formă organizată, prin stragerea lui FROHARI GEORGESCU.-

....Sunt metode antipartinice, ele înseamnă fracționism.-

- Procesul verbal din 16 februarie 1954:

"Problema stragerii lui TECHARI GEORGESCU am susținut-o eu față de ANA ținând cont de faptul că eram cu el în relații de prietenie și am exercitat în general influența asupra lui. Dealtfel și ANA PAUKER o văzută în TECHARI GEORGESCU elementul pe care poate să-l influențeze. Menționez că atunci când eu am venit scadal în toamna anului 1944, TECHARI se găsea apropiat de ANA și sub influența ei.-

.... Pe baza acestor legături, la sugestia mea ANA PAUKER a propus și a susținut la Comisia Aliată de Control și în partid, numirea lui TECHARI GEORGESCU la Interne.-

.... Când s-a pus problema alegerii secretariatului i-am propus lui ANA PAUKER să fie ales și TECHARI în secretariat întrucât el se afla sub influența noastră și astfel vom asigura poziția noastră în conducerea partidului.-

.... Văzând că ea așteaptă să o propun pe ea ca secretar general al partidului, eu i-am explicat că este mai bine să fie ales actualul secretar general întrucât prin asjzaritatea pe care o vom avea noi trei în conducerea partidului vom putea asigura și înapune voiața noastră.-

.... Am vorbit cu TECHARI GEORGESCU și susținea pe ANA PAUKER și să o sprijinim în munca ei întrucât astfel ne vom întări și consolida pozițiile noastre în C.C.-

.... Dealtfel TECHARI GEORGESCU nu era un element care să se fâmiante prea mult pentru soluționarea problemelor de partid.- Mulțumindu-se să fie de acord cu părerea sau modul de soluționare a problemelor pe care le făcea sau sau ANA PAUKER.- al s-a culăbit în Ministerul de Interne unde s-a înconjurat de o serie de elemente dughinoase duând o activitate și viață de ministru burghes.-

.... TECHARI a considerat până în ultima vreme că ANA PAUKER este adevăratul conducător al partidului și astfel fiind atitudinea lui față de secretarul general, năd nu putea fi alta decât o atitudine de desconsiderare a acestuia.-

- Procesul verbal din 11 februarie 1954

"Inițiatorul propriu zis al acestui grup fracționist, a fost ANA PAUKER".-

.... eu împreună cu ANA PAUKER și cu TECHARI GEORGESCU care se afla sub influența mea formând majoritatea în secretariat, vom putea înapune linia noastră în cazul când s-ar ivi divergențe între noi și secretarul general.-

.... În acest fel, deși formal noi trei am recunoscut pe secretarul general ca conducătorul partidului, totuși în fond am considerat că noi vom conduce și influența linia partidului. În decursul timpului ANA PAUKER care nu putea să se înapune cu ideea că nu ea este secretarul general a căutat să ne arăte arătând că treburile nu merg bine și că vira ar fi a secretarului general care ar neglija partidul.-

.... Deci în asemenea condițiuni și împrejurări s-a încheiat acest grup fracționist format din ANA PAUKER TECHARI GEORGESCU și mine.-

...//

.....In mod practic această platformă fracționistă s-a manifestat cu ocazia ședințelor secretariatului și a biroului politic când se discutau probleme de partid și de stat.-

De multe ori înainte de a trata aceste probleme în plenum ședinței, se discută în prealabil cu ANA PAUKER și TROHARI GREGORSSON fixând părerea și poziția noastră în privința rezolvirii acestor probleme.-

În ședințe, de obicei cu lăsa primul cuvântul iar TROHARI și ANA PAUKER susțineau și aprobau argumentările mele.-

.....Astfel eu traseam dela început linia care cu sprijinul lui ANA și TROHARI a fost impusă și acceptată în diferite probleme.-

.....Acest sprijin reciproc și înțelegerea prealabilă.... s-a manifestat nu numai cu ocazia aplicării unor măsuri vădit contrare liniei partidului dar chiar și atunci când trebuia să fie sancționat pentru unele fapte față de care stă ANA cit și TROHARI trebuia să ia atitudine critică în afară formală.-

.....De exemplu, când în calitate de secretar general al F.N.D. am căutat să ridic această organizație de masă desăpura partidului, am fost doar ușor criticat... deoarece ANA și TROHARI nu au lăsat o poziție hotărâtă în această problemă.-

Critica formală pe care mi-a făcut-o ANA era izvoară mai mult din grija ei de a nu pierde din popularitate și aici decum din grija că rolul conducător al partidului ar putea fi diminuat de către F.N.D.-

.....Una din cauze mai grave sbatere dela linia partidului care a fost pusă în aplicare tocmai pe baza acestei platforme fracționiste, a fost deschiderea largă a porților partidului, pentru un mare număr de elemente străine și chiar dușmănoase partidului.-

.....Până în anul 1948,secretariatul fiind compus din 4 persoane, adică noi trei și secretarul general, prin majoritatea pe care o formam am impus voiața noastră în privința traserii liniei partidului.-

.....ANA PAUKER a primit însărcinarea dela conducerea partidului să elaboreze statutul pentru formarea toz-urilor după modelul sovietic, lucru pe care ea l-a târâgat timp îndelungat deind chiar acest statut model....provocând astfel greutăți serioase secretorului agricol.-

.....Contrar rezoluției planare din 3-5 martie 1949, pe care de fapt ANA PAUKER a înmormintat-o, ea a lansat teoria oportunistă ad în condițiile democrației populare numărul chișburilor descrește, a admis auto-deschișburirea, donarea pământurilor chișburești de bunii vote gospodăriilor colective și târâgînarea creșterii șco-urilor.-

.....Mi-am însușit și eu teza oportunistă și în anul 1951 am afirmat în Parlament că este ceva normal ca numărul chișburilor sub regimul de democrație populară să descrească.- Secretarul general a combătut această politică oportunistă și antisocialistă, însă ANA PAUKER a căutat să justifice această linie politică, prin interpretarea falsă și denaturată a învățăturii staliniste în acest dominiu.-

135

.....De se exprime dea în fata mea că nu se poate lucra în condiții bune cu secretarul general și cu ocazia plecării acestuia în concediu în anul 1948, sa căuta să-mi documenteze că în timp ce în prezența secretarului general rezolvarea problemelor se face foarte anevoie, în lipsa lui și fără el, am reușit să rezolvăm o serie de probleme importante cu rezultate bune.-

.....Odată îmi apunea să nu mai plec în străinătate, deoarece în lipsa mea secretarul general și anturajul său vor intrigi în contra mea.-

.....

2 P.V. din 22 februarie 1954:

..... În felul acesta ANA cu ajutorul meu și al lui TEOHARI a reușit să introducă în partid linia ei proprie antiimperialistă.- Eu îmi însușeam punctul ei de vedere și astfel la sedințe susțineam această linie pe care am impus-o prin faptul că luas curvinul primul și astfel prin autoritatea pe care o avses influențam și pe ceilalți..... În problemele de organizare a partidului am mers pe o linie menșevică punind în aplicare concepțiile ei antipartinice.- A deschis larg porțile partidului înlesnind pătrunderea în partid a elementelor străine și dusele sale.-

..... Eu am discutat separat această problemă cu ea. căuta să-mi documenteze că atât în Italia cât și în Germania, creșterea numărului membrilor de partid s-a realizat prin primirea în partid a foștilor membri ai organizațiilor fasciste.- Secretarul general s-a ridicat în contra acestei politici antipartinice, însă ANA PAUKER care a luat aceste măsuri peste capul secretarului general și în contra voinței acestuia împingându-mă și pe mine să o susțin în privința largirii partidului.....

..... În problema evreiască deasemenea ANA a fost ceea ce a introdus linia ei proprie antipartinică. Se privea evreimea în ansamblul ei fără diferențiere de clasă, frământ și că datorită partidului ar fi ocrotirea tuturor evreilor.-

..... Ea susținea de la bun început teza emigrării evreilor.-

..... În problema evreiască TEOHARI GEORGESCU a sprijinit deasemenea fără rezerve linia lui ANA PAUKER, și el ar putea să arate mai bine ce influență s avut ANA în privința acordării libertății depline a organizației paramilitare sioniste.-

..... Tîn să mai arăt faptul că atunci cînd TEOHARI a fost criticat pentru eliberarea celor 7 spioni, ANA PAUKER nu a vorbit nimic despre rolul ei în această afacere, cu toate că toată problema, adică eliberarea spionilor, a fost inițiată de el sub influența legății lui lui lui lui.-

..... Cu ocazia înfipturii reformei agrare din anul 1945, ANA PAUKER a subruit ce moșiiilor expropriați, să fie lăsat în proprietate 50 ha. pămînt și conecul.... Fostă datorită atitudinea oportunistă manifestată de ANA PAUKER s-a trăgînat și exproprierea vilor.- În anul 1948, ANA PAUKER spune că încă nu este timpul potrivit pentru naționalizarea întreprinderilor deși toate condițiile politice au fost create pentru aceasta.-

Scosterea elementelor exploatare și a virfurilor burgheziei, izolarea lor, și punerea lor la muncă de resuscitare, nu s-a putut realiza datorită împotrivirii lui ANA PAUKER care spunea că nu avea posibilități pentru izolarea lor.-

.....TICHAIRI GEORGESCU care trebuia să ia măsuri practice în această privință, fiind influențat de ANA, a stat deasemenea pasiv.-

.....Înfrângerea creșterii gac-urilor și a troc-urilor, creșterea unor gac-uri cu forța, care au avut drept rezultat provocarea de răzmerițe, neîndeplinirea planurilor de colectări, ridicarea prețului la contractări, premii acordate pentru producția prea mică la hectar și fără consideranțe de clasă, anularea datoriilor vechi la colectare,toate aceste măsuri și în general această linie imprimată de ANA PAUKER duceau la creșterea elementelor capitaliste la aste.-

Când secretarul general a arătat că treburile în sectorul agricol nu merg bine,ANA PAUKER s-a opus nerecunoștină criticile juste aduse la adresa Ministerului Agriculturii.-

În legătură cu faptul în care au fost făcute unele comasări pe baza directivelor trimise de ANA PAUKER, s-au ascut o serie de nemulțumiri în rândurile țărânilor muncitoare.-...Datorită modului provocator cum s-au făcut aceste comasări.-

.....În legătură cu fixarea normelor de venit pe hectar la impozitul agricol, ANA mergea pe linia de a lua un impozit cât mai mic dela țărâni,influențându-i și pe mine, venitul impozabil pe hectar a fost stabilit prea jos.....În anul 1948, când a pornit o acțiune mare pentru încasarea impozitelor dela țărâni, ANA PAUKER mi-a spus să nu forțez acest lucru, deoarece subminez alianța cu țărânilor muncitoare.-

.....ANA PAUKER nu a dat nici o directivă cu privire la normele de identificare a chiburilor.-

.....Despre toate aceste probleme ANA nu a vorbit nimic în autocritica ei pe care a făcut-o după demascarea devierii.- Ea mai mult, m-a împins și pe mine de a nu recunoaște în fața partidului vina mea pentru deviere, cîntînd să mă ridice în contra partidului. După demascarea devierii, ANA PAUKER a fost împotriva spracării de către partid a devierii de dreapta, și în discuțiile avute cu mine, a spus că nu există o deviere, întrucît chiburile sunt îngredite de nu mai pot răsufla și că impozitul agricol a fost făcut în spiritul planșerei din 3-5 martie 1949.- Acest lucru de altfel îl discutase dinainte și cu TICHAIRI atunci cînd i-am pleștit în cabinetul lui ANA PAUKER înaintea ședinței C.O., în care s-a discutat proiectul scrisorii închise.-

.....Pe lângă vina mea proprie, pe care o port în problema devierii și a fracționismului, eu trebuș să spun lucrurile pe care au fost și rolul pe care l-am jucat fiecare în aceste probleme.- În loc ca să aștept ajutorul lui ANA PAUKER și TICHAIRI GEORGESCU pentru a salva situația mea prin nerecunoșterea și ascunderea vinei mele și prin opunerea și ridicarea mea în contra întregii conduceri a partidului.-

.....Împreună cu ANA PAUKER și TICHAIRI GEORGESCU am avut o linie proprie oportunistă, antimarxistă, pe care am aplicat-o în practică în sectoarele noastre de muncă contrapimînd-o liniei partidului.-

Astfel fiind, analizând mai bine rolul meu și îndeosebi atitudinea înțarnică a lui ANA, mi-am dat seama că nu este vorba de probleme de ordin personal, ci de activitate antipartinică, desfigurată de mine, ANA PAUKER și TEODARI GEORGESCU, lucru pe care vreau să-l recunosc de data aceasta sincer și cinstit în fața arhatei.-

..... Până la demascarea devierii de dreapta, ANA PAUKER folosea metoda insinuirilor, și acțiunilor față de ceilalți membri ai C.C., cîntînd astfel să mă țină alături de dînsa, ca să averse influența și autoritatea necesară pentru a impune voința noastră.-

Am arătat deja în mod practic cum am procedat la gîndurile secretariatului și ale biroului politic pentru a impune linia noastră.-

După demascarea devierii, ANA PAUKER a recurs la o metodă mai puternică, împingîndu-mă în contra conducerii partidului în mod deschis, cu scopul de a provoca o criză de partid și astfel chiar o eventuală schimbare în actuala conducere a partidului.-

Bu fiind instigat de ANA și cîntînd pe sprijinul ei și al lui TEODARI GEORGESCU, pe baza discuțiilor avute cu ANA înainte de ultima planară a C.C., la gîndința biroului politic am trecut la atac deschis în contra conducerii partidului.-

În acest moment însă ANA PAUKER dîndu-și seama de revolta întregului birou politic împotriva atitudinii mele și văzînd că față de fermitatea și unitatea cu care este apărată linia partidului, eu voi fi înfrînt și astfel manevrarea ei vor da greș, am făcut o cotitură bruscă atacîndu-mă cu cuvinte grale.-

Mi-am dat seama imediat de adevăratele intenții ale lui ANA PAUKER și văzînd atitudinea ei înțarnică am bîtat în retragere.-

Dacă ANA mă sustinea la ceea ce gîndința biroului politic, eu mergeam pînă la capăt cu atitudinea mea de atac deschis în contra conducerii partidului, lucru care ar fi provocat o criză deschisă în partid.-

- Proces verbal din 13 martie 1954:

" În dimineața zilei de 13 martie 1954, am primit proiectul scrisorii închise care trebuia să fie discutat în gîndința biroului politic în după amiaza acelei zile. După ce am citit acest document, m-am dus în cabinetul lui ANA PAUKER în Ministerul de Externe.- Cînd am intrat în cabinetul ei, am găsit acolo pe TEODARI GEORGESCU care se pregătise tocmai să plece.- Am oprit pe TEODARI spunîndu-i aproximativ următoarele cuvinte: "Mai stai TEOD, eu vreau să discut ceva cu voi", iar în continuare i-am întrebant pe amîndoi dacă au citit proiectul scrisorii închise, TEODARI GEORGESCU mi-a spus textual: "Am citit și tocmai am discutat cu ANA chestia aceasta".-

În continuare TEODARI GEORGESCU a spus că scrierea nu a fost făcută în spiritul hotărîrii C.C. și nu se poate arunca vina asupra unei persoane intrucît toată conducerea poartă răspunderea pentru aceasta. În continuare a deschis cartea "Rezoluții și Hotărîri ale C.C. al P.M.R. pe care o avea asupra lui și pe baza textului rezoluției din 3-5 martie 1949, căuta să documenteze că aprecierea partidului cu privire la existența devierii în legătură cu impozitul agricol nu este just, intrucît în această privință s-a respectat linia fixată de planară din 3-5 martie 1949. A mai spus deasemenea că în proiectul scri-

138

sorii criticele și învinuirile ce mi se aduc, sunt cu mult agravate față de cele discutate și stabilite de plenara din 29-Februarie - 1 martie 1952, ANA PAUKER era de aceeași părere cu TEOHARI GEORGESCU aprobinți apu- sele lui.-

În continuare eu am spus că dacă scrisoarea va fi aprobată în această formă, aceasta înseamnă completa mea distrugere politică și morală, întrucât condiții în asemenea condiții eu nu voi putea rămâne pe mai departe cu mine în Secretariat sau Biroul Politic dar nici mă- car în C.C.-

...ANA PAUKER în continuare mi-a spus să merg la secretarul general și să-l întreb dacă-și asumă răs- pundera pentru consecințele acestei scrisori.-
....Schimbul de păreri în prealabil care l-am avut împreună cu ANA PAUKER, TEOHARI GEORGESCU în ziua de 13 martie în preajma ședinței biroului politic, în mod im- plicit a determinat și poziția noastră pe care am avut-o după masa la ședința biroului politic, cu care ocazie eu mi-am ocolit angajamentul luat la plenara din 29 februarie - 1 martie 1952, ridicându-mă la început îm- potrivă conținutului scrisorii încheie, iar ANA PAUKER și TEOHARI GEORGESCU au sprijinit poziția mea.-

- Proces verbal din 20 martie 1954:

"Pînă la ședința biroului politic din 26 - 27 martie 1952, nu cunoșteam încă concluziile și propunerile comi- siei care a cercetat activitatea Ministerului de Finanțe. Aceste concluzii și propuneri le-am aflat numai în ședin- ța biroului politic. Cu toate acestea, bazat pe faptul că mă găseau sprijinit și susținut de TEOHARI și ANA, pe baza legăturilor noastre fracționiste, stîm înainte- cit și înoseabi după demascarea devierii de dreapta, la începutul ședinței m-am ridicat în mod deschis în con- tra conducerii partidului, fiind hotărît să duc pînă la capăt împotrivirea mea în contra conducerii partidului.-

După ce încă am văzut că ANA PAUKER a schimbat brusc atitudinea ei de pînă atunci și în loc de a mă sprijini a început să mă atace și din ea, TEOHARI adoptă aceeași poziție, mi-am dat seama că voi fi înfrînt și am hotărît în retragere supunîndu-mă hotărîrii partidului.-

....Față de această situație, ANA și TEOHARI nu au mai avut curajul să mă susțină și pentru aceasta am decis să mă demontez și să mă schimbat brusc poziția.-

- Proces verbal din 29 martie 1954:

"Originea activității fracționiste și antipartinice desfășurate de grupul fracționist compus din ANA, TEOHARI și eu, în perioada 1944-1952, își are rădăcinile în trecu- tul fiecărui dintre noi.-Această activitate antiparti- nică este rezultatul concepțiilor oportuniste, individua- liste și a mentalității noastre lăsețate sub influența activității negative pe care am desfășurat-o fiecare din noi în trecut.-

Cît mă privește pe mine, am analizat foarte detaliat în ce a constat această activitate negativă în trecut.-

Astfel, fiind deci activitatea mea fracționistă din anii 1944-1952, alături de ANA și TEQHARI, este propriu-zis o continuare a celeiași activități fracționiste pe care am desfigurat-o în anul 1929-1930, sub influența lui MARCEL PAUKER.-

Natural că influența pe care a exercitat-o ANA asupra mea în perioada 1944-1952, a fost cu mult mai mare decât cea exercitată de MARCEL PAUKER în anii 1929-1930 și aceasta în primul rînd datorită metodelor deosebite folosite de dinea față de cele folosite de soțul ei.-

Afari de această influență însă, trebuie să arăt încă odată că legăturile mele cu ANA PAUKER aveau la bază și același interes personal reciproc despre care am vorbit deja, inclusiv interesul lui ANA de a revizui rolul jucat de soțul ei în luptele fracționiste din anii 1929-1930.-

Despre TEQHARI GEORGESCU am arătat deja deasemenea amănunțit împrejurările în care a fost atras alături de noi și considerentele ce au stat la baza acestui fapt.-

El a fost totdeauna un element imburghezit, imbușit de concepții oportuniste și lipsit de orice consecvență și spirit revoluționar?.-

- Ce a declarat LUCA la ancheta Procuraturii:

- Proces verbal din 25 septembrie 1954:

"Mențin declarațiile date la cercetări asupra legăturilor pe care le-am avut cu ANA PAUKER și TEQHARI GEORGESCU.-

Încă dela Boboșani, în 1944, am discutat cu ANA PAUKER că noi doi vom avea rolul conducător în partid, iar după septembrie 1944, am discutat și cu TEQHARI GEORGESCU determinîndu-l să ni se aleagă nouă.-

Noi trei am susținut o linie comună, linie pe care ne-o formam în discuții prealabile și în special cu ANA PAUKER am discutat de multe ori o serie de probleme criticînd pe ceilalți membrii din conducere. Noi trei am adoptat o linie antipartinică în primul rînd prin felul cum noi am discutat problemele în trei, astfel noi trei am alcătuit de fapt un grup fracționist în conducerea partidului.-

Noi am dus o linie antimarxistă în ce privește problemele organizatorică și a componenței partidului, astfel am admis intrarea în partid în masă fără nici un control a elementelor nenuncitoarești, am admis și intrarea legionarilor, am admis intrarea în partid a țărănilor pe sate întregi, noi am dus față de țărănimă o politică contrară luptei de clasă, de neînșurubirea chiaburilor, noi am susținut teza scăderii numărului chiaburilor, iar pe această linie am susținut în expunerea la buget pe anul 1951 că scăderea numărului chiaburilor este ceva normal.-

ANA PAUKER a susținut și autodeschiaburirea și intrarea chiaburilor în gao-uri. Noi trei am susținut mișcarea sionistă în ce privește intrarea grupului sionist "Mizmar" în FND precum și emigrările în Palestina.-

Noi trei ne-am susținut unii pe alții ori de cîte ori unul din noi era criticat.-

In anul 1952, ANA PAUKER și TECHARI GEORGBSCU m-au susținut cu toată puterea pînă la demnoscarea noastră.-

.....Ca secretar general al FND eu am căutat să pun în umbra partidul înlocuindu-l cu FND-ul, personal am sprijinit mișcarea sionistă, am sprijinit intrarea în FND a organizației sioniste "Migmar" și atribuirea unui mandat de deputat conducătorului acestei organizații DASCALU ANGHIEL, am sprijinit deosebita emigrarea evreilor și am dat asigurări celor doi reprezentanți sionisti NREIR IARI și KLIEZER NIDERMAIER, cu privire la libertatea de mișcare a organizației sioniste.-

.....Am intervenit la ambasada sovietică în scopul ca să poată merge la Moscova ARON COHEN, care era în Palestina un frunteș al partidului, al cărui echivalent în țara noastră era "Migmar". Am intervenit pentru eliberarea din închisoare a lui KOVASZNAV GABOR gazetar fascist, și a unor elemente din Aita Saacă care erau învinuite de crime de război prin faptul uciderii unor oșteși din armata română.-

In ultimul caz am trimis pe fratele meu TOH GEZA la Sibiu, care în numele meu a făcut intervenția la instanță și a reușit să-i pună în libertate.-

- Ce a declarat VASILE LUCA în instanță:

Proces verbal din 4 octombrie 1954:

"După 23 august 1944, reîntors în țară, aveam calitatea de membru al C.C. din perioada arestării.- Socotesc că prima mea mare crimă este aceea că am acuzat și de această dată partidului, trecutul meu criminal, și m-am strecurat astfel pînă în cele mai mari posturi de partid și de stat. Încă pe cînd mă aflam în Uniunea Sovietică, și apoi pe teritoriul eliberat din România la Botoșani, am discutat cu ANA PAUKER asupra rolului ce ne va reveni în viața politică și a țării după eliberare.- Eu m-am întors mai tîrziu decît ANA în țară și în fapt eu o consideram pe dînsa conducătorul partidului și din această cauză toate problemele le discutam cu ea.-

Această situație a durat pînă în 1945, pînă la conferința partidului.-

In anul 1945, la alegerea conducătorii partidului, am arătat ANA PAUKER că după pîrerea mea dînsa ar trebui să fie conducătoarea partidului.... După alegerea organului de conducere am văzut-o nemulțumită, am vorbit cu ea și i-am arătat că noi vom putea asigura conducerea în minile noastre, mai ales că alături de mine și ANA PAUKER se alăturase și TECHARI GEORGBSCU care avea o mare simpatie pentru ANA PAUKER.- La început legăturile dintre noi nu au avut un caracter organizat în toată forma, -ci ne întâlneam în diverse împrejurări și discutam eu cu ANA PAUKER și alteleori și cu TECHARI GEORGBSCU.-

...Adîncirea acestor legături a dat naștere la discuții și convorbiri între noi, în care au fost prilejuri bine venite ca ANA PAUKER să-și arate nemulțumirile personale și să pună problema satisfacerii ambițiilor personale atunci cînd punctul ei de vedere nu era primit în discuție în conducerea politică.-

Eu era nemulțumită de faptul că nu este secretar general și la început era nemulțumită de faptul că nu era ministru. Astfel ANA PAUKER a căutat să mă lege oit mai mult de dînsa.- Eu dat fiind trecutul meu ticălos, am avut

interes să mă leg de ANA PAUKER ca să am pentru orice eventualitate un susținător și un sprijinitor și vreau să fiu menținut în conducere fiindcă îmi dădeam seama că risc să fiu demascat. În problema compunerii partidului, din aceleași motive aritate mai sus, am acceptat teza ANSI PAUKER de a se transforma partidul într-o organizație de masă, într-un partid de masă. - În practică ANA PAUKER a fost aceea care a deschis larg porțile partidului permițând intrarea elementelor fasciste și dușmănoase legionare și având tendința de a transforma partidul într-un partid țărănesc mic burghez. -

Am susținut teza antimarxistă, că în perioada trecerii numărul chiaburilor scade. De fapt teza a pornit de la ANA PAUKER însă eu am preluat-o. - Tot ce am făcut împotriva liniei partidului am recunoscut și recunosc că sunt acțiuni dușmănoase. -

Socotesc că tot trecutul dușmănos explică poziția nepartinică față de țărânie ca și toate celelalte poziții ale mele. -

În activitatea mea la FND am umbrat partidul scoțind în evidență FND-ul, aceasta tot datorită poziției mele. -

Totdeauna am avut temere că se va descoperi trecutul meu. - Îmi dădeam seama că nu se putea răsturna regulul și de aceea urmăream să-mi consolidez poziția personală scoțind că astfel voi putea fi ferit de demascare. -

În același scop de a mă feri de demascare l-am rugat pe TEODHARI GEORGEȘCU prin anul 1949, să ia măsuri împotriva lui MUNTREANU ca aceste să nu vorbească pe socoteala mea și cu VARGA GAVRIILA am avut discuții cerându-i să nu vorbească de nici o legătură a mea cu siguranța. -"

S A B O T A J

- Ce a declarat VASILE LUCA la ancheta preliminară.

- Proces verbal din 29 iunie 1954:

"Conceptiile mele contrarevoluționare și potrivnice alianței clasei muncitoare cu țărânie muncitoare, le-am exprimat în articole și cuvântările apărute în presă sau sub formă de broșuri. -

Articolul "Să îmbunătățim munca organelor financiare" în care nu am arătat faptul că numeroși mijlocași se ridică în rindurile chiaburilor, am trecut cu vederea articolul ce-l prezintă creșterea elementelor capitaliste la state. -

În cuvântarea mea făcută în Parlament cu ocazia expunerii asupra bugetului general pe anul 1951, am arătat că scăderea numărului gospodăriilor chiaburești nu poate constitui decât o stare normală. În broșura scrisă de mine în 1951 "Desvoltarea cooperatiei de consum și sarcinile ei viitoare" nu am făcut diferența dintre țărânie muncitoare și chiaburime. Am afirmat că elementele chiaburești au fost scoase complet din cooperatie și astfel am tocit vigilența de clasă.

.... Linie antimarxistă care străbate conținutul acestei broșuri, este că în loc de a scoate în relief rolul cooperatiei ca un organ merit să servească interesele colective ale țărâniei muncitoare și s-o împingă spre înălțimea socialisaului prezentam cooperatia ca un organ merit să apere interesele individuale ale țărâniei. -

.....Aplicarea în practică a concepțiilor mele ...a contribuit la creșterea și dezvoltarea elementelor capitaliste la sate,ceea ce a întărit specula, a ridicat prețurile și a împiedicat creșterea nivelului de trai al clasei muncitoare.-

.....In baza acestor concepții contrarevoluționare ale mele,ată ideea antimarxistă că în construirea bazelor economice ale socialismului nu industrializarea este factorul determinant, ci îmbogățirea țării. Acest lucru l-am expus și într-o lecție ținută de mine la universitatea "Stefan Georgeiu".-

- Proces verbal din 26 oct.1953:

"In general, în politica de cadre am avut o concepție și atitudine de liberalism putred, înconjurându-mă cu tehnicieni vechi creînd un familiarism cu aceștia.-

.....Sub influența acestor elemente care flatau și alimentau și orgoliul meu personal, m-am îndepărtat de la conducerea partidului din mai multă creștere lor și îndeosebi celor spuse de IACOB față de linia partidului. Am subapreciat capacitatea și posibilitățile elementelor muncitorești în problema finanțelor și astfel am acceptat propriu zis să fiu înconjurat de aceste elemente dușmănoase situându-mă în multe probleme pe aceeași platformă cu aceștia, platformă sau concepții străine de linia partidului.-

In general, din punct de vedere ideologic a existat o influență reciprocă, negativă între aceste elemente dușmănoase și mine.-

..... In politica de cadre am aplicat linia mea personală care a fost în contradicția cu linia partidului.

- Proces verbal din 4 noiembrie 1953:

" In ansamblul ei și privind în mod obiectiv măsurile și directivele date de mine în politica de cadre, eu am avut un caracter antimuncitoresc....

...Datorită orgoliului meu am considerat că prin calitatea mea de secretar al C.C., eu singur reprezint partidul în minister și am desconsiderat organizația de partid.-

- Proces verbal din 6 noiembrie 1953:

"Consecințele practice ale concepțiilor mele oportuniste antipartinice în politica de cadre, au fost concentrarea unui mare număr de elemente criminale în aparatul financiar-bancar care datorită toleranței mele criminale au scapat conducerea efectivă a celor mai importante sectoare din Ministerul de Finanțe, Bancă, avînd astfel posibilitatea să-și ducă la îndeplinire vasta lor activitate de sabotaj.-

Această activitate criminală de sabotaj a fost desfășurată în primul rînd pe baza directivei mele oportuniste și contrare liniei partidului, iar pe de altă parte ea a fost îngăduită în mare măsură și de toleranța mea, față de activitatea distructivă a acestor elemente criminale ce s-au grupat în jurul meu.-

Prin aceste elemente dușmănoase am introdus în A.F. contrar liniei partidului, unele concepții de ale mele proprii, antipartinice și contrarevoluționare.-Pe de altă parte datorită atitudinii mele de toleranță criminală față de cadrele superioare și acordarea unei libertăți

143

exagerate în luarea măsurilor și hotărârilor, aceste elemente dăunătoase au avut totuși posibilitatea să desfășoare o vastă acțiune de sabotaj în toate ramurile financiare bancar al R.P.R.

Urmale acestor acțiuni criminale de sabotaj și ale concepțiilor male contrarevoluționare se pot găsi în rapoartele respective, sectoarele de activitate ale ministerului de finanțe, ale băncii R.P.R., ale băncii de credit investiții.

- Proces verbal din 9 noiembrie 1953:

"Consiliul de Miniștri a hotărât înzestrarea cu fond de rulment a 20 de întreprinderi cu titlul de experiență. Acest sistem a fost pus în aplicare la sfârșitul anului 1949. Instrucțiunile nu au îndoielă de rezultate bune pe care le va da acest sistem am găsit suficient intervalul de 2-3 luni dela înzestrarea primelor 20 întreprinderi pentru înzestrarea altor întreprinderi cu fond de rulment.

- Proces verbal din 10 noiembrie 1953:

"Sumele prevăzute în buget pentru înzestrarea întreprinderilor cu fond de rulment au fost stabilite în raport cu posibilitățile bugetului și nu după necesități.

..... S-au lăsat în activul întreprinderilor materiale inexistente, debitori litigioși, materiale neutilizabile care au fost calculate de Ministerul Finanțelor în fondurile de rulment ale întreprinderilor.

- Proces verbal din 11 noiembrie 1953:

"În cursul anului, pe măsură ce avansa producția, s-au făcut suplimentări din buget pentru completarea fondului de rulment inițial în raport cu necesitățile întreprinderilor. - Cu ocazia acestor suplimentări, Direcția Finanțării Economiei Naționale care se afla în directă subordinea a lui IACOB ALEXANDRU, a respins în mod original multe cereri de suplimentare justificate sau plătind cu întârziere aceste suplimentări, fapt care a făcut perturbări în producție și în circuitul economiei naționale.

..... Astfel fiind, ulterior în urma insistențelor ministerelor, s-a fost nevoie să se completeze fondurile de rulment necesare înzestrării întreprinderilor prin suplimentări din buget, fapt care a produs greutate și perturbări în procesul de producție și la mărirea prețului de cost.

Vinovat de acest lucru se face vinovat IACOB ALEXANDRU și CRĂIU IOAN, fiindcă ei aplicau în practică înzestrarea întreprinderilor cu fond de rulment și prin metodele lor arătate mai sus, ei au desfășurat în mod conștient o activitate de sabotaj.

- Proces verbal din 17 iulie 1954:

"Modul dăunător în care au fost fixate fondurile de rulment, constituie acte de sabotaj pentru care răspunde direct IACOB ALEXANDRU întrucât el a fost însărcinat cu aplicarea în practică a acordării și executării plăților fondurilor de rulment.

... Pe baza faptului că el se știa susținut și apărut de mine și pe baza faptului că având încredere nelimitată în el, i-am acordat deplină libertate de acțiune.

- Proces verbal din 13 iulie 1954:

"Am arătatcă am lăsat Ministerul de Finanțe în mîna elementelor dușmănoase din jurul meu care au fost sprijiniți, încurajați și susținuți de mine.....Prin activitatea mea și prin acordarea acestei libertăți depline suferințelor mele, eu am frînat și am pus piedici dezvoltării construcției socialiste în țară.- Am avut această intenție de a frîna și de a pune piedici construcției socialiste. Concepțiile mele direct contra revoluționare mai ales în problema țărăneasca așa cum am arătat și în alte locuri, m-au situat pe o poziție dușmănoasă construcției socialiste cu tendința de a o frîna.-

- Proces verbal din 9 noiembrie 1953:

"Aceste suplimentări în parte au fost aprobate de Consiliul de Miniștri. Au fost și unele cazuri înesă cînd această aprobare de suplimentare a fost dată ulterior respectiv am prezentat unele suplimentări pentru a probare după ce banii au fost acordati ministerelor respective.-

- Proces verbal din 19 iulie 1954:

"Am urmărit frînarea ritmului de industrializare a țării, acest lucru l-am făcut sub acoperirea lozincii de aplicare a unor stricte economii în investiții și finanțarea economiei naționale.- În executarea practică a acestor măsuri m-am folosit înlocușii de IACOB ALEXANDRU în care am avut încredere deplină.- Cunoșcînd concepțiile mele la rîndul său evînd și el concepții identice cu mineAm căutat să izoles Ministerul de Finanțe de controlul partidului și guvernului întrucît m-am socotit acolo ca înfrunghirea partidului, am considerat acest minister ca moșia mea, am vrut să-mi asigur mîna liberă tocmai pentru faptul că știam că acest control va sesiza și descoperi caracterul dușmănos al activității Ministerului de Finanțe.-

- Proces verbal din 6 noiembrie 1953:

"Tot IACOB ALEXANDRU a fost inițiatorul și în problema pretașionilor Ministerului de Finanțe de a cere ministerelor și întreprinderilor vărsarea unui beneficiu cu mult mai mare decît propuneau aceștia cu ocazia întocmirii bugetului.-

.....Eu am acceptat propunerea lui IACOB de a cere întreprinderilor vărsarea unui beneficiu mult mai mare decît cel propus, fapt pe care IACOB ALEXANDRU l-a folosit pentru a exacerba presiuni asupra unor întreprinderi peste posibilitățile lor reale împingînd pînă la vărsarea cotelor de beneficii fixate de Ministerul de Finanțe, chiar din fondurile de rulment dacă întreprinderea nu a putut realiza beneficiile la timp.-

Aceste metode de a forța întreprinderile ca în loc de beneficii reale să plătească beneficii din fondul de rulment, sunt ilegale și înseamnă falsificarea însuși a bugetului, fapt care nu se poate califica altfel decît acțiuni criminale de subminarea monedei naționale.-

- Proces verbal din 18 iunie 1954:

"Neplata pierderilor planificate pe semestrul I/1951 se datorează și faptului că am acceptat propunerea lui IACOB de a nu plăti pierderile, - a acelor întreprinderi care nu au fost planificate în al doilea semestru al anului 1951, ca întreprinderi ce lucrează cu pierderi. -

Această măsură a fost nejustă întrucât s-a aplicat cu efect retroactiv și în mod mecanic fără a examina situația fiscală a întreprinderii în parte. - Ar fi trebuit să achităm pe baza H.C.M. Nr. 937/1950 tuturor întreprinderilor pierderile avute în primul trimestru al anului 1951, inclusiv și acelor care în semestrul II pe baza introducerii noului sistem nu au mai fost planificate ca întreprinderi deficitare. - Astfel fiind, în această privință îmi asum toată răspunderea. -

- Proces verbal din 10 noiembrie 1953:

"Cît privește neadaptarea planului economic în problema finanțării întreprinderilor cu fond de rulment corespunzător necesităților întreprinderilor, pentru aceasta se face vinovat IACOB ALEXANDRU și eu ca ministru de finanțe care m-am lăsat influențat de IACOB". -

- Proces verbal din 18 iunie 1954:

"Toate legile fiscale și financiare care prin conținutul lor au avut efect sprijinirii elementelor capitaliste, au fost făcute cu știrea și aprobarea mea". -

- Proces verbal din 23 noiembrie 1953:

"O serie de măsuri luate de mine în finanțarea investițiilor, într-adevăr au avut efecte negative datorită rigidității cu care am aplicat legea care reglementează finanțarea investițiilor, fără a ține seamă de grațitățile existente de condițiile și stadiul în care ne găsim".

- Proces verbal din 23 iunie 1954:

"Frinarea ritmului de industrializare socialistă a țării se datorează și rigidității pe care am aplicat-o în privința deschiderii finanțării construcțiilor în anul 1951. - În acest sens am întocmit și legislația în această materie și am aplicat-o în practică. H.C.M. 1113/1949, deosebită a fost aplicată la conducerea MF în mod rigid și această linie am lăsat-o și Băncii de Credit și Investiții". -

- Proces verbal din 30 iunie 1954:

"Pe lângă faptul că vroiam să pun ordine în construcția așa cum am arătat și anterior, am fost călăuzit de intenția de a frîna ritmul industrializării, datorită concepției ce am avut-o și despre care deasemenea am vorbit în declarațiile mele.

- Proces verbal din 2 iulie 1954:

"Este adevărat căsu au primit foarte superficial problema rambursării creditelor date sectorului particular".

- Proces verbal din 25 noiembrie 1953:

"Statul a mai fost păgubit și prin felul nejust în care a-su acordat unele credite cooperativei.-Cooperativele acordau din împrumuturile primite dela stat avansuri producătorilor agricoli cu care încheiau contractări pentru cumpărări de produse agricole-alimentare. Aceste avansuri se acordau foarte ușor fără să se prevadă sancțiuni pentru nerespectarea contractului de către producători.

.....Au su fost rare cazurile când țărani nu su livrat mărfurile la care s-au obligat deși ridicaseră avansurile dela cooperative pe care nu le-au mai restituit.

- Proces verbal din 14 mai 1954:

"In toamna anului 1951, am făcut un proiect de lege în vederea încesării datoriiilor debitorilor agricoli pentru a înlesni intensificarea încesărilor acestor debitori, deoarece VIJOLII spunes că pe baza textului legilor în vigoare nu se poate asigura încesarea acestora.- Acest proiect de lege care a prevăzut modalitatea rapidă de încesare a fost respins de comisie întrucât aflându-ne deja în luna decembrie 1951,deci în preajma reformei nu mai era operantă ci dinpotriva era contrară intereselor reformei."

- Proces verbal din 24 noiembrie 1953:

"Politica fiscală aplicată de mina încoacebi în problema impozitului agricol, prin rezultatele ei, în loc de limitare și eliminare a elementelor capitaliste dela orșe și sate,șe cum prevedea linia partidului, a avut drept rezultat avantajarea și creșterea elementelor exploatare.Legea impozitului agricol din anul 1949,nu a fost aplicată în mod just și prin efectele ei în loc de a ajuta ridicarea țăraninii murcitoare și a îngădi elementele capitaliste la sate,a contribuit la îmbățățirea acestora din urmă.Datorită condițiilor acordate și create de mine lui IACOB ALEXANDRU,sabotajul în acest domeniu a fost adâncit și prin activitatea criminală pe care a desfășurat-o el cu ajutorul altor elemente dușmănoase din aparatul fiscal stit în creșterea oib și în aplicarea impozitului agricol,a provocat creșterea numărului chiburilor prin ridicarea unui număr însemnat de țărani mijlocași care su devenit chiburi și totodată a contribuit și la întărirea pozițiilor economice ale chiburilor deja existenți.-

.....Devierea dela linia partidului fixată în problema țăranesască, reducerea cu totul nejustificată a numărului gospodăriilor chiburești de către sfaturile populare,mai mic decit cel existent în fapt,însemnează mușamalizarea luptei de clasă la sate.-

ANA PAUKER a susținut teoria contrarevoluționară că politica de îngădire a partidului ar fi avut efectul și de lichidare a unor detașamente de chiburi și că aceasta ar fi cauza scăderii numărului gospodăriilor chiburești.-

- Proces verbal din 9 iulie 1954:

147

"Garcina coordonării generale și politice atât la întocmirea cât și la executarea bugetului o aveam eu.-

- Proces verbal din 19 iulie 1954:

"Inițiativa uniformizării funcționarilor din Ministerul de Finanțe a fost luată de mine, IACOB și MODORAN".
....Această sumă a fost înscrisă în buget în anul 1950.

....Pentru înscrierea acestei sume în buget nu a existat o hotărâre specială a Consiliului de Miniștri.-
....In bugetul anului 1951 am înscris în buget cheltuieli pentru reionarea justiției care pînă la urmă datorită neglijenței lui TEODOR GEORGESCU și a Ministerului Justiției nu s-a putut face pînă în anul 1951, iar sumele rămase acestui scop au rămas necheltuite.-

- Proces verbal din 18 noiembrie 1953:

"Discutind această problemă cu IACOB ALEXANDRU, el s-a opus hotărîri că această datorie a Ministerului să fie inclusă în buget (este vorba de datoria Ministerului de Finanțe către Banca), propunînd ca suma datorată să fie rambursată Băncii din excedentul bugetului pe anul 1951".-

- Proces verbal din 27 noiembrie 1953:

"M-am propus pe CERNICICA ca președinte al comitetului de prețuri cînd s-a înființat acest organ.-

.....Pe baza documentațiilor ce mi s-au prezentat de unele ministere sau Centrococop am admis ridicări de prețuri și în acest sens am dat directive respectiv aprobări comitetului de prețuri.-

Aceste aprobări de majorări de prețuri le-am dat în parte pe baza aprobării Consiliului de Miniștri sau în alte cazuri și înainte de a primi aprobarea Consiliului de Miniștri.-

În general în această problemă, eu am avut o atitudine sentimentalistă față de țărănime cînd era vorba de mărirea prețurilor la achiziții. Am mers prea departe în această privință și astfel am înlesnit posibilitatea de speculă ce lovea în interesele și aprovizionarea muncitorilor dela oraș, am mers pe o linie falsă pe care am susținut-o și astfel am făcut o politică țărănească.-

Astfel, în politica prețurilor, CERNICICA DUMITRU a executat întocmai dispozițiile mele în această privință așa cum am arătat mai sus?-

- Proces verbal din 5 iulie 1954:

"Conceptia mea contrarevoluționară în problema schimbului între oraș și sat s-a manifestat și a fost expusă în scrierile mele despre care am vorbit în declarațiile anterioare și a cărui rezultat a fost acordarea unor concesiuni mari decât cele necesare în această perioadă țărăniștescă a dus la întărirea elementelor capitaliste la sate, înlesnindu-le de a sabota aprovizionarea orașelor cu produse agro-alimentare, ridicarea prețurilor și îmbogățirea acestor elemente.-

- Proces verbal din 7 iulie 1954:

"Incurajarea elementelor capitaliste s-a făcut datorită preșurilor ridicată la produsele agraro-industriale, ca: sfeclă, bumbac, tutun, plante medicinale, etc. -

..... Ministerul Agriculturii care a fost coordonat de ANA PAUKER, a fixat preșuri mari la aceste contractări, stabilind în același timp norma de producție la hectar sub cel real, astfel că pentru plusul produs cu ușurință au primit premii mari progresive. - Executarea contractelor nu a fost controlată, nu s-au prevăzut sancțiuni în caz de neexecutare și astfel foarte multe contracte nu au fost îndeplinite, iar avansurile date producătorilor nu au fost restituite nici prin livrări de mărfuri nici prin restituirea de bani.

- Proces verbal din 29 aprilie 1954:

"Vreau să arăt sincer și fără rezerve că dela bun început am fost în contra reformei bănești înfăptuite de partid și guvern în ianuarie 1952. -

Incepând dela data când s-a hotărât realizarea acestei reforme, am încercat să zădărnicesc reforma bănească, printr-o atitudine de sabotare pasivă sau măsuri directe, prin care să dovedesc că ea nu este necesară. -

..... Am negat existența cauzelor care au determinat necesitatea înfăptuirii reformei bănești iar când partidul și guvernul au hotărât totuși să se treacă la înfăptuirea acestei reforme, am căutat să dovedesc că nu punctul de vedere al partidului și guvernului este just, ci eu am dreptate. -

Astfel deci, toată activitatea mea desfășurată în legătură cu această problemă, a urmărit acest scop și astfel în mod implicit prin măsurile luate și aprobate de mine în cadrul A.S., am căutat să lovesc în reforma bănească și să dovedesc faptul că ea nu este necesară. -

..... Deci în consecință, am dus o activitate intenționată și conștientă pentru zădărnicierea și sabotarea reformei bănești. -

..... Activitatea mea antistatală alături de elementele dușmănoase din Ministerul de Finanțe și linia mea politică contrarevoluționară introdusă în Ministerul de Finanțe, au creat o situație economică financiară de așa natură, care a fost una din cauzele determinante pentru înfăptuirea reformei bănești din ianuarie 1952. -

..... Am fost în contra înfăptuirii reformei bănești în timpul și condițiile în care s-a făcut, știind că astfel se vor stabili adevăratele cauze care au determinat necesitatea reformei și răspunderea ce-ai revenea pentru ele. -

Astfel fiind, am insistat să nu se facă încă reformă să se facă la sfârșitul anului 1952, socotind că până atunci voi reuși să înălțur cauzele care au elăbit moneda națională necesitând efectuarea reformei și reforma să apară ca un rezultat pozitiv al activității mele și nu ca o umbră a activității negative a Ministerului de Finanțe. -

Deci în concluzie, scopul pe care l-am urmărit prin sabotarea reformei bănești, a fost acela de a scinde răspunderea mea și a colaboratorilor mei în creșterea și provocarea cauzelor de ordin economic-financiar, care au determinat în ultimă instanță, necesitatea reformei bănești. -

- Proces verbal din 30 aprilie 1954:

149

"Din conducerea Ministerului de Finanțe, alături de mine a mai fost în contra reformei bănești și fostul ministru adjunct IACOB ALEXANDRU.

..... În privința poziției noastre comune față de reforma bănească, am discutat personal cu IACOB în luna septembrie 1951, în timp ce mă aflam în concediu la Lăpușna. Cu această ocazie IACOB a venit la mine cu un document întocmit de comisia de partid, care arăta situația economico-financiară la ora respectivă, precum și cauzele ei, -stabilind că pentru lichidarea acestei situații, este necesară efectuarea reformei bănești.-

..... În toate celelalte probleme inclusiv negarea necesității reformei bănești, IACOB ALEXANDRU a fost de acord cu mine, susținând și el că într-adevăr nu este nevoie de o reformă bănească.- IACOB ALEXANDRU în general era de acord cu toate argumentele mele, inclusiv cu aceea că mai întâi trebuie să facem să dispară cauzele negative de ordin economico-financiar care au provocat necesitatea reformei bănești, astfel că necesitatea reformei să nu apară ca o consecință a activității negative a noastră.-

.... În sfârșit, IACOB a mai afirmat că este de aceeași părere cu mine și privind reforma bănească.-

.... Aveam deci amândoi același interes comun în sădărnicirea, respectiv amânarea reformei bănești.-

.... După ce am făcut schimbul de păreri cu IACOB cu privire la reforma bănească în sensul mai sus arătat, IACOB m-a întrebat ce să facă și cum să lucreze el și VIJOLII AUREL în comisia de reformă bănească.-

I-am răspuns să caute să prezinte situația fără exagerări, adică să combată acele date și situații pe care eu le consideram exagerate.

..... Cunoscând poziția mea în urma discuțiilor avute cu mine în legătură cu reforma bănească, și văzând că comisia de reformă bănească desvîlue situația negativă din domeniul economico-financiar, și cauzele reale care au creat această situație, IACOB căuta o încercare și un sprijin din partea mea pentru a minimaliza sau ascunde răspunderea Ministerului de Finanțe, adică răspunderea noastră personală în această problemă.-

- Proces verbal din 13 mai 1954:

"Eu mergînd pe linia împotrivirii de a se face reformă, am avut tot interesul să se micșoreze planul de casă la emisiune, tînd în trimestrul IV/1951 la capitalul cheltuielii, nu am mers deci pe linia ridicării emisiunii, -am mers după ceșul meu și nu după indicațiile comisiei. Nu am luat măsuri pentru îndeplinirea tuturor direcțiilor indicate de comisie.-

- Proces verbal din 20 mai 1954:

"După reformă, am vrut să dovedesc că în raport cu numărul populației la țară, s-a schiabat mai puțini bani decît la oraș, și astfel nu a existat o tezaurizare la țară atît de mare cum s-a arătat în documentul de partid.-

În acest scop m-am folosit de o situație ce mi-a fost prezentată de VIJOLII AUREL, despre rezultatul schimbului de bani pe teritoriul urban și rural.-

..... După ce am văzut rezultatul definitiv din

situația ce mi-a fost prezentată de VIJOLI și văzind că această situație confirmă poziția mea, am telefonat lui ANA PAUKER că rezultatele schimbului dovedesc că totuși eu am avut dreptate. Nu-mi aduc aminte ce a răspuns ANA PAUKER, dar în orice caz a fost mulțumită, întrucât și ea avea acest interes.-

.....După ce poziția și argumentele mele în privința teaurizării au fost combătute de conducerea partidului care a dovedit că situația definitivă prezentată de VIJOLI este falsă, întrucât în sumele preschimbate în mediul urban au fost incluse și sumele preschimbate în localități cu caracter net agrar, precum și sumele preschimbate de satele din jurul unor localități urbane, eu i-am cerut lui VIJOLI să întocmească o situație care să cuprindă localitățile din mediul urban, care din punct de vedere al caracterului economic prezintă un dubiu.-

....Am contestat că chiar și după trecerea unor localități din mediul urban în mediul rural raportul de schimb dintre mediul urban și rural dovedește o teaurizare mai mare la oraș decât la sate.-

....Nu am avut nici o beză statistică sau alt criteriu după care am făcut această categorisire. M-am ghidat după cunoștințele mele.-

...Acest fapt dovedește că afirmațiile mele în privința teaurizării nu sunt corespunzătoare realității și că într-adevăr la țară a existat teaurizare mai mare decât cea susținută de mine.-

- Ce a declarat IUCA VASILE la ancheta Procuraturii:

- Proces verbal din 25 septembrie 1954:

"In politica de cadre dusă în Ministerul de Finanțeam acordat toată încrederea de la început unor oameni ca IACOB ALEXANDRU, SOLENOȘ IVAN, CERNICICA DUMITRU, BODILEZ ZOLTAN și alții, considerându-i buni specialiști.-

.....Citeva elemente muncitorăști care au fost încredințate la MAT.....sub influența lui IACOB i-am concediat ca necorespunzători. Realitatea este că IACOB a căutat să-i îndepărteze pe aceștia întrucât ei au demascat activitatea dăunătoare a unor conducători ai MAT-ului.-

Sugestiile și propunerile făcute de organizația de partid din M.F., le desconsideram deoarece eu datorită orgoliului meu am considerat că prin calitatea mea de secretar al C.C. eu singur reprezentam partidul în minister.-

Consecințele practice ale concepțiilor mele oportuniste și antipartinice în politica de cadre, au fost concentrarea unui mare număr de elemente criminale, în speranța financiară banear și care datorită toleranței mele criminale au scăpat conducerea efectivă a celor mai importante sectoare din Ministerul de Finanțe având astfel posibilitatea să-și ducă la îndeplinire vesele lor activități de sabotaj.-

Această activitate criminală de sabotaj a fost desfășurată în primul rând pe baza directivelor mele oportuniste și contrare liniei partidului, iar pe de altă parte ea a fost înlesnită în mare măsură și de toleranța mea față de activitatea distructivă a acestor elemente criminale care s-au grupat în jurul meu. În politica fiscală arăb că legea asupra impozitului agricol din anul 1949 nu a fost corespunzătoare, deoarece ea nu a fixat în mod real veniturile

gospodăriilor țărănești.-

.....Legea prevedea ca gospodăriile chiburești să fie impuse cu o cotă suplimentară de 20-25%, în aplicarea legii însă prea puține gospodării chiburești au fost identificate și impuse potrivit acestei prevederi din lege.-

În acest fel deci, legea prin felul în care a fost aplicată a avantajat gospodăriile chiburești. Organele cărora le revenea răspunderea de a identifica gospodăriile chiburești de sub conducerea lui TECHARI GEORGESCU, au sârbătat aplicarea justă a legii.- Datorită acestei acțiuni de sabotaj, ani de ani numărul gospodăriilor chiburești era prezentat în scădere.- Am avut discuții cu TECHARI GEORGESCU și ANA PAUKER în această privință, discuții în urma cărora eu mi-am însușit punctul de vedere al lui ANA PAUKER că în perioada de trecere de la capitalism la socialism, are loc o scădere fiscală normală a numărului gospodăriilor chiburești. Am susținut această teză contrarevoluționară în expunerea la buget pe anul 1951.- În cursul anului 1951 am luat măsura înscrierii în buget la impozitul agricol a sumei de 12 miliarde. Această ar fi însemnat modificarea corespunzătoare a legii impozitului agricol. Am dat dispoziții în acest sens lui IACOB ALEXANDRU. IACOB a argumentat că nu este bine venită măsura schimbării legii și m-a convins că se poate încasa aproape integral suma înscrisă prin anumite măsuri de aplicarea legii.- Eu am acceptat punctul de vedere al lui IACOB ALEXANDRU.- După naționalizarea întreprinderilor din anul 1948, am luat măsuri pentru ștergerea datoriilor neincasabile a fostilor fabricanți și ulterior a fostilor moșieri expropriați.- Rezultatul politicii fiscale aplicată de mine a fost avantajarea și creșterea elementelor exploatatoare.-

În ce privește problema prețurilor, am cunoscut corelația dintre prețul produselor industriale, prețurile produselor agricole și salarii, stabilită la reforma monetară din 1947.-

Este adevărat că în sept. 1947, am dat indicații presei cerind să se combată prin "Scinteia" și au însumi am combătut într-un discurs tendințele de a se determina scăderea prețurilor produselor agricole sub nivelul arătat în corelația prin fixarea unor prețuri și mai scăzute la produsele agricole pe piață.-

.....În toată perioada care a urmat, eu am fost împotriva politicii de fixarea prețurilor pieții și am susținut dezvoltarea achizițiilor și colectărilor cu prețul plafon de cumpărare.-

.....În 1951, am luat măsura majorării impozitului agricol la cifra de 12 miliarde.-

.....Eu am intervenit în câteva cazuri, admitând majorarea prețurilor de achiziții la unele produse agricole.- Recunosc că aceasta a fost concepție nejustă și a însemnat o politică țărănească.-

În domeniul cooperățieiau fost cazuri cînd cooperăția a fost scutită de penalizări pentru rambursarea în termen a creditelor.- Au fost numeroase cazuri cînd cooperăția din creditele statului a acordat avansuri pentru contractări, unele din acestea nefiind recuperate. Am inițiat trecerea unor unități din sectorul de stat în sectorul cooperăției, precum și darea unor sarcini de vinificare. Am luat măsura rambursării cooperăției a unor întreprinderi foste ale INCOP-ului naționalizate în anul 1948. Privitor la finanțarea economiei naționale declar că împreună cu IACOB ALEX. am luat măsura să se treacă la înzestrarea în masă a

152

intreprinderilor cu fonduri de rulment, fără a mai aștepta experiența rezultată din înzestrarea primelor 20 întreprinderi.- Fondurile de rulment acordate întreprinderilor au fost insuficiente. În mod arbitrar au fost supraevaluate rezerve interne ale întreprinderilor.- Nu s-au acordat la timp sume le înscrise în fond de rulment a întreprinderilor. Deasemenea nici necesitățile de completare a fondurilor de rulment înervenite pe parcurs nu s-au acordat la timp.-

În cursul anului 1951 s-a făcut suplimentarea prin atacarea rezervei bugetare.- Au fost cazuri foarte numeroase de respingerea cererilor de suplimentare....Planul financiar a fost rupt de planul economic. În privința fixării sarcinilor de beneficii, eu am trasat liniade beneficii mai mari decât propunerile întreprinderilor.

.....Rezultatul acestei politici a fost că unele întreprinderi au fost obligate să verse beneficii din fondul de rulment, ceea ce a dus la diminuarea fondului de rulment și împiedicarea activității productive a întreprinderilor respective, -iar cele cărora li s-au fixat sarcini de beneficii prea mici, eu avut venituri prea mari, eu putut crea stocuri supranormative, mari și nu au mai fost stimulate de a dezvoltate la maximum activitatea lor productivă.-

....Privitor la pierderile planificate IACOB ALIX, făcea acoperirea acestora cu mari întâzieri provocând greutăți întreprinderilor, împiedicând activitatea lor.- Deasemenea în cursul anului 1951, împreună cu IACOB ALEXANDRU am înlocuit H. O. M. Nr. 937/1951, refuzând plata pierderilor realizate pe primul semestru al anului 1951, splitând-o retroactiv.-

În politica investițiilor, datorită concepțiilor mele contrarevoluționare eu am mers pe linia de a frâna construcția socialistă.- Acest lucru l-am făcut sub acoperirea lozincii aplicării unei stricte economii în investiții și finanțarea economiei naționale. În executarea practică a acestor măsuri m-am folosit de IACOB ALEXANDRU, în care am avut încredere deplină cunoscând concepțiile mele și la rândul său vind concepții identice cu mine.-

În concluzie, eu îmi mențin toate declarațiile date la organele de cercetări în problemele financiare și a activității mele ca ministru de finanțe.-

Privitor la problema reformei bănești, pusă la sfârșitul anului 1951, declar că eu am fost dela început potrivnic efectuării ei, așa cum a fost inițiată de conducerea partidului, deoarece efectuarea reformei ar fi scos la iveală vînt de sub conducerea mea.-

În trimestrul IV/1951, am luat măsura restrîngerii cheltuielilor și majorării încasărilor, am luat măsuri pentru impulsionearea încasărilor, IACOB AL. desăvîșind o săvîșită campanie a încasărilor impozitelor.-

Fînă la mijlocul lunii decembrie 1951 personal am dat directive pentru impulsionearea încasărilor. Dela această dată am dat instrucțiuni lui IACOB AL.

Declar și mențin în totul declarațiile date de mine la cercetări, consemnate în procesele verbale de interogatoriu".-

- Ce a declarat VASILE LUCA în fața instanței.

- Proces verbal din 4 octombrie 1954:

"Cu privire la fondurile de rulment, arăt că la în-

ceput au fost dotate 20 de intreprinderi cu titlul de experienta, fara a se astepta insa, s-a trecut la investirea in masa a intreprinderilor cu fondul de rulment. In inceput am socotit ca fondurile alocate sunt suficiente, ulterior s-a dovedit ca fiind insuficiente, deoarece s-au supraevaluat rezervele interne. Aceste actiuni s'au fost o actiune dughinoasa.

Raspunderea acestei actiuni dughinoase imi revine si mie ca fost conducator al Ministerului de Finante. Mai am insa si raspunderea ca am acordat increderea unor elemente dughinoase de Iacob si Craiu, asa cum s-a stabilit, au intrerprins o actiune de sabotare, prin mijlocirea fondurilor de rulment, nu nu am controlat cadrele cu care m-am inconjurat si au fost cazuri in care am respins majorari de fonduri de rulment pe baza lucrarilor intocmite de Iacob si Craiu, iar alte ori am respins astfel de cereri fara a cerea documentatia, iar alte ori lucrarile nici nu au ajuns la mine si IACOB singur a respins sau a hotarit.

.....Pe baza trecutului meu si a intrebarii mele activitati, socotesc ca in mod dialectic trebuie sa apreciez ca activitatea mea a fost o activitate sabotoare si dughinoasa. - Aceasta si din cauza modului cum am muncit si a elementelor cu care m-am inconjurat.

In privinta lui IACOB eu am stiut faptul ca prin casatoria a devenit proprietarul unei averi.

.....In ceasa priveste TECHARI GEORGESCU, sint sigur ca el stia ca eu sunt agent de siguranta, deoarece inoi in anul 1939 la intilnirea mea cu TURCU a participat si TECHARI GEORGESCU, care si el era agent informator al sigurantei si impreuna fara de TURCU ne-am amuzat atunci cu sarcini ale sigurantei sa indeplinim eu si TECHARI GEORGESCU. Din aceasta rezultă ca el stia de mult pozitia mea de agent de siguranta.

La intilnirea din 1939 dintre TURCU, TECHARI GEORGESCU si mine, siguranta mi-a cerut mie sa-i dau materiale si documente de partid, iar TECHARI GEORGESCU trebuia sa dea tipografia C.C. si pe membrii din organizatia Bucuresti, pe care o conducea el.

Ca o dovada in plus ca TECHARI GEORGESCU era agent de siguranta, este aceea ca el a avut toate posibilitatile sa dovedeasca ca eu am fost agent, insa nu a facut-o deoarece nu avea nici un interes, fiindca si el fusese agent de siguranta.

In legatura cu TECHARI GEORGESCU trebuie sa arat ca numirea lui ca ministru de interne s-a datorit intelegerii ce am avut cu ANA PAUKER, mie mi-a convenit ca TECHARI GEORGESCU care fusese si el agent, sa fie ministru de interne, fiindca avea posibilitatea sa stearga urmele activitatii comune din trecut. Aceasta problema nu am discutat-o in mod deschis cu TECHARI GEORGESCU, insa i-am spus sa aiba grija de MUNTANU si mai ales de TURCU, ceasa socoteam ca era de ajuns pentru ca TECHARI GEORGESCU sa inteleaga despre ce este vorba. Dealtfel, a si inteles, fiindca el a si chemat pe TURCU a stat de vorba cu el si stiu ca a luat masuri pe acesta sa nu mai vorbeasca nimic cu privire la noi.

In ceasa priveste intelegerea dintre ANA PAUKER, TECHARI GEORGESCU si mine, mai arat ca ANA se intelesese cu noi ca eu sa fiu numit ministru al Forțelor Armate.

.....Revand la problema fondului de rulment, arat ca beneficiile la propunerea lui IACOB s-au fixat pentru intreprinderi in raport cu beneficiile anului anterior.

154

Astfel, neexistînd un criteriu științific, s-a ajuns ca în fapt întreprinderile să nu poată realiza beneficii și să plătească beneficiile din fondul de rulment, ceea ce a dus la un haos financiar și la blocarea fondurilor. Aceasta o consider că o acțiune dușmănoasă. - Stiu că au fost astfel de cazuri. -

..... În ceea ce privește fondurile de rulment și fixarea beneficiilor, susțin că este răspunderea lui IACOB, în nefixarea unor fonduri care să corespundă necesităților. În timp ce în problema reformei bănești îmi asum eu răspunderea directivelor, declar că fixarea fondurilor de rulment și a beneficiilor nu este o problemă de principiu, ci de realizarea practică a unor principii care fuseseră stabilite și dat fiind că este o operațiune practică, răspunderea revine lui IACOB și îmi revine și mie ca conducător al ministerului prin faptul că am acceptat pe IACOB, care era primul meu sfetnic în aplicarea practică a măsurilor din cadrul ministerului. -

Menționez că nu am descifrat intenția dușmănoasă a lui IACOB,.... cînd am văzut rezultatele practice ale muncii lui. -

.... La bugetul pe 1951, în buget a fost înscris un impozit agricol cu circa 3 miliarde mai mare decît erau posibilitățile de încasare ale tabelilor din lege, urmînd ca prevederea bugetului să se realizeze prin măsuri ce se vor lua de Ministerul de Finanțe, ca să se încaseze minim 12 miliarde. Am dat dispoziții lui IACOB să pregătească lucrările necesare pentru modificarea legii impozitelor agricole pentru a se crea instrumentul care să permită realizarea prevederii bugetare. IACOB a avut discuții cu celelalte ministere intereseate și pînă la urmă mi-a propus să nu modificăm legea, spunîndu-mi că se va putea realiza aproape 12 miliarde prin schimbări la categoriile de fertilitate superioare și prin schimbări la categorii în cadrul regiunilor. - Prevederea bugetară însă practic nu s-a realizat și aceasta și din cauză că în cursul anilor 1949, 1950, 1951, treptat se ajunsesse la reducerea artificială a numărului gospodăriilor chiburești, și neîmpunerea chiburilor cu cotele suplimentare. Neidentificarea gospodăriilor chiburești, se datorează în primul rînd lui TEOHARI GEORGESCU care nu a luat măsurile necesare prin aparatul de resort. - Răspundere am însă și eu ca conducător al Ministerului de Finanțe deoarece s-au comis în lipsa de măsuri ale lui TEOHARI GEORGESCU, nu s-au luat toate măsurile ca și aparatul fiscal să facă identificarea chiburilor și nici toate măsurile în ceea ce privește stabilirea sarcinilor fiscale, deși îmi îndeameram ca prăturile produselor agro-alimentare erau în creștere și se creștea un dezechilibru (o ruptură) între ele și taxele fiscale. -

..... Principali beneficiari ai acestei situații erau acei care produceau marfă multă, adică chiburii. Practic, prin activitatea mea în cadrul ministerului de finanțe și ca răspunzător în sectorul cooperăției, a însemnat favorizarea chiburii. -

Politica mea a fost de a scorda țărînii avantajii necorespunzătoare. Această politică a fost o politică țărîneasă de favorizare a chiburilor și a elementelor capitaliste. Aceasta este valabilă și în domeniul impozitului agricol și în domeniul cooperăției. -

În domeniul fiscal, impozitul nu a îndeplinit rolul său de îngrijire a elementelor chiburești, iar în cooperăția s-au creșt elementele chiburești speculative, avantaj

In privința neîncasării creditelor dela chiburime, ce fuseseră acordate în anii 1947-1948-1949, aceasta se datorează în special lui VIJOLII, care nu a luat măsuri serioase de activizare a încasării acestor impozite.-

.....Am aprobat în câteva cazuri lui CERNICICA, ridicarea prețurilor plafon dela achiziții pentru câteva produse agricole ce se achiziționa de cooperatiz, fără a aștepta hotărâre Consiliului de Miniștrii.

In felul acesta, corelația dintre prețuri era în favoarea prețurilor produselor agrare și în detrimentul celor industriale.-

.....Am avut alte concepții cu privire la reforma bănească și am fost împotriva de a se face reforma într-un timp atât de scurt. Această părere mi-am exprimat-o înainte de a se lua hotărârea definitivă de a se face sau de a nu se face reforma.-

Am fost împotriva reformei, și datorită faptului că socoteam că reforma bănească va scote la iveală lipsurile Ministerului de Finanțe și sabotajul dela Ministerul de Finanțe (Un alt motiv).-

.....Pe baza aceleiași concepțiiam dispus intensificarea încasărilor în perioada premergătoare reformei.

....In privința mărfurilor vindute de cooperatiz, recunosc că am dat măsuri, adică dispoziții de a se lua măsuri de intensificarea vânzărilor.-

.....Socoteam ca măsuri împotriva reformei erau apăsate luate dela 20 decembrie 1951 cu privire la fixarea circulației.-

....După 20 decembrie 1951 trebuia redus ritmul încasărilor totuși IACOB ALEXANDRU contrar, a continuat să mențină scăzut ritmul încasărilor.-

.....In perioada premergătoare reformei bănești, CERNICICAa luat măsuri de impulsivitate a vânzărilor

.....Faptul că IACOB a continuat ritmul ridicat al încasărilor și în luna dec. 1951 și ianuarie 1952, se datorează faptului că și el era împotriva reformei.-

.....In ziua reformei, în duminică în care s-a făcut reforma am fost plecat lângă București, la Ghimpești, la o vânzătoare.-

....Din discuțiile mele cu CERNICICA a fost clar că CERNICICA știe din oct. despre reforma bănească.-

.....In ceea ce privește poziția ANEI PAUKER în reforma bănească, dânsa a avut următoarea poziție: la început, înainte de constituirea comisiei, a avut o atitudine de a mă așța, pe motiv că se pregătește reforma peste capul meu. Mai pe urmă a avut aceeași părere ca și mine, adică părerea potrivnică reformei.-

Când s-a hotărât definitiv reforma, mi-a spus textual: vezi că nu s-a primit părerea ta!

- Ce declară martorii:

HULDUBAN VASILE proces verbal 7 octombrie 1954:

"El, în calitate de secretar al C.C. al P.M.R., de vice președinte al Consiliului de Miniștrii și Ministru al Ministerului de Finanțe, a dus o activitate criminală de sabotaj împotriva statului, cu scopul împiedicării formării alianței dintre clasa muncitoare și țărâna muncitoare și de consolidare a acestei alianțe.- Această acțiune de subminare, după cîte cunosc eu, s-a dus-o sub trei forme:

- 1.- A dus o politică de avantajare a chiburilor,

156

intărind poziția lor economică și aceasta ca să dovedească într-adevăr că el este sprijinitor al chiaburimii:

- 2.- Prin dispozițiile și măsurile pe care VASILE LUGA le-a dat,....nu a făcut altceva decât să lovească în alianța dintre clasa muncitoare și țărâna muncitoare, în ceea ce privește aprovizionarea populației cu alimente.-

Ca să mascheze aceste acțiuni dușmănoase, VASILE LUGA în colaborare cu ANA PAUKER și PROHARI GEORGEȘCU au recurs la fortarea țărânimii de a intra în gospodăriile agricole colective măsură contrară liniei politice a partidului.-

....VASILE LUGA de la început, adică din martie 1950, dăla congresul cooperatiei, a introdus în conducerea cooperatiei o serie de elemente care s-au dovedit dușmănoase regimului nostru. La congresul din martie 1950, VASILE LUGA l-a introdus în comitetul executiv pe SOLEAȘ IVAN.- Tot cu ocazia acestui congres, a introdus în comitetul executiv pe un prieten al familiei sale anume SZABO ADALBERT. În iulie 1951, intră în comitetul executiv un alt element dușmănos, prieten al lui VASILE LUGA și anume BAGE VICTOR. În sept. 1951 VASILE LUGA a mai introdus un colaborator al lui și anume CERNICIGA DUMITRU.-

La sfârșitul lunii iulie 1951, VASILE LUGA m-a chemat la Președinția Consiliului de Miniștri și mi-a dat dispoziția să opresc achizițiile de grâu în întreg teritoriul țării. Acest fapt a dus ce planul de achiziții la grâu pe acel an, adică planul de aprovizionare al oamenilor muncii să nu poată fi realizat, lovind astfel în politica partidului și guvernului.-

În toamna anului 1950, VASILE LUGA a dat dispoziții Centrococoului, ca să preia din patrimoniul Ministerului Industrii Alimentare, bunurile societății de stat APROLAGEA, cu întregul său inventar.-

În primăvara anului 1951, din dispoziția lui VASILE LUGA care a dat-o Centrococoului, s-au preluat de către cooperatie circa 300 magazine și 50 autocamioane dela societatea de stat APROLAGEA. Tot în urma dispozițiilor lui VASILE LUGA, Centrococoul a preluat dela M.C.I. depozitele de cereale și materiale de construcție dela COMENIN, iar în sept. 1951 mi-a dat dispoziții ca să pregătesc cooperatia pentru preluarea farmaciilor naționalizate, lucru care nu s-a îndeplinit fiindcă m-am opus.-

.... În iulie 1951, după aprobarea decretului nr. 112 al Prezidiului Marii Adunări Naționale, VASILE LUGA într-o ședință a Consiliului de Miniștri, de față fiind și eu, a dat dispoziție organelor Ministerului Comerțului Interior, ca să se elibereze cât mai multe autorizații pentru exercitarea comerțului particular de carne cu mențiunea să nu se facă nici un fel de greutatei comercianților de carne și să nu li se limiteze beneficiile.-

Cînd i-am adus la cunoștință lui VASILE LUGA că această metodă contravine hotărîrilor Marii Adunări Naționale, el nu a vrut să țină cont de aceasta.- VASILE LUGA a început să vorbească în diferite ședințe că dacă nu se este carne acestea se datorește gregărilor pe care le-a chiaburi săși și băgarea în casele lor a țărănilor "puturoși" care nu știu să "deosebească capra de vacă" și care "sunt vaca în pod ce să-i dea fin".-

157

În primăvara anului 1951, din dispozițiile lui VASILE LUCA, în stălele cooperatiste s-au primit chiburi.-- Sesiind acest lucru, VASILE LUCA mi-a răspuns că pe noi nu ne interesează alea cui oi pătrund în stăle, ci brinză lor.--

.....VASILE LUCA a căutat să saboteze Reforma bănească din ianuarie 1952.-- A căutat prin aceasta să acopere politica sa dughinoasă de favorizare a chiburilorii de lovire în alianța dintre muncitori și țărani muncitori. După ce a avut loc reforma bănească, VASILE LUCA mi-a cerut unele cifre, care îi trebuiau la o pedință și totodată m-a întrebat cum merg achizițiile.--....."dar ai văzut că cei mai mulți bani s-au găsit la muncitori, nu la țărani". Prin aceasta el vrind să acopere faptul că în urma reformei bănești, s-au găsit sume mari de bani la țărani.

Pentru a dovedi încăodată că el este un sprijinitor al elementelor instruite dela sate, ... în februarie 1952 l-a anunțat pe AGIU ca să plătească sumele de bani datorate producătorilor de vin dinainte de reforma bănească în raport de 1 - 20 lei.

VASILE LUCA deși susținea că este prieten al țărănimii, în realitate era un dușman al țărănimii muncitoare. Cunoașc un caz concret, acela petrecut în Reg. Sf. Gheorghe sat Trei Scama.--

Un frate al lui VASILE LUCA (nume POTH GEZA) a forțat țărănimia să intre în gospodăriile agricole colective, recurând la acte de violență și teroare. Astfel a chemat la miliție noaptea pe unii țărani muncitori și i-a amenințat, iar pe unii pur și simplu i-a atârnat cu piciorarele de grindă, amenințându-i cu spânzurătoarea.--

De toate acestea, LUCA VASILE avea cunoștință, deoarece săptămânal se deplasa la Sf. Gheorghe, discutind cu frațele său aceste probleme, fiind de acord cu el și încurajându-l.--

- VIJOLII AUREL p.v. din 7 octombrie 1954:

"Banca s-a străduit să încaseze datoriile, însă nu avea la îndemână un instrument eficient, de a sili pe cei care pot să plătească să-și achite datoriile.-- Chestiunea s-a pus în fața lui VASILE LUCA în anul 1950, că nu se pot încasa datoriile bănești. VASILE LUCA s-a mulțumit cu această situație de nelocuirea datoriilor agricole. Văzind punctul acesta slab, am găsit o soluție la începutul anului 1951, venind cu un proiect, care dădea posibilitatea pe de o parte să fie executată pe cele excepționale, care o folosea fiscul.--..... Acest proiect l-am dat lui VASILE LUCA, care l-a reținut foarte mult timp deși am strălucit mult să i se dea drumul.--

În octombrie dacă nu mă înșel, la 15-16 oct. 1951, când pregăteam reforma bănească, VASILE LUCA m-a chemat la Minister și mi-a spus să trec imediat la executarea debitorilor, pe căile pe care le are Banca la dispoziție, fiindcă proiectul nu merge.-- A trecut un timp și la sfârșitul lunii noiembrie sau în jurul lui 1 decembrie, VASILE LUCA m-a chemat la Minister, spunându-mi că să perfectez proiectul respectiv dându-i formele legale și să execut, după proiectul respectiv debitorii agricoli. În timp ce pregăteam reforma bănească.-- Eu am protestat, dar fără rezultat.-- Văzind această situație care lovea grev reforma bănească, am dus la comisie care mi-a spus că să țin proiectul până după reforma bănească, căci nu are nici un

158

sens să încasă datorii agricole înainte de reforma bănească.-

....VASILIE LUCA mi-a spus mie odată "Vezi VIJOLII? tot au un avut dreptate, că la oraș se găseau mai mulți bani decât la sate, taxă cu totul contrară realității, pentru că undă mergeau cei mai mulți bani, la elementele capitaliste dela țară. Mi-a cerut VASILIE LUCA să-i prezint o listă de localități care erau asimilate cu orașe și care în fapt nu erau orașe adevărate. I-am prezentat - conform legii administrative - toate localitățile asimilate cu orașe, el a subliniat unele din aceste localități și a spus să le scoatem din mediul urban și să le trecem în mediul rural, însă au rămas multe localități și chiar orașe care trebuiau trecute la mediul rural. Dealtfel toată lucrarea acesteia trebuia făcută astfel că chiar și în adevăratele orașe sunt agricultori. Cum a procedat el nu a arătat situația exactă.-

....VASILIE LUCA nu numai că a făcut planul de casă la piață cu 2 miliarde dar a mai făcut și altele, propunerile pe care le-am făcut eu în scris, toate au fost respinse categoric, deși duceau la întârzierea leului nou.-

MANEA HANESCU.-

- Procesul verbal din 6 octombrie 1954.

"....In timpul desăvîrșirii acțiunii pentru reforma bănească și a operațiilor care au urmat după aceasta, s-a scut la iversală acțiunea sabotoare a fostei conducători a Ministerului de Finanțe, în frunte cu LUCA și IACOB.-

Acuzatul LUCA s-a izolat de lucrările pentru pregătirea reformei bănești, izolându-se și făcând parte de altfel, dintr-un întreg lanț de acțiuni sabotoare îndreptate în contra reformei bănești.-

Toate acestea, atât din epoca de pregătire cât și după efectuarea reformei bănești, a arătat sabotajul care a fost înăptuit de conducerea de atunci a Ministerului de Finanțe în frunte cu LUCA și IACOB.-

Cunosc faptul că după aproximativ două săptămâni dela reforma bănească, conducerea de atunci a Ministerului de Finanțe în frunte cu acuzații LUCA și IACOB, a pregătit o așa zisă documentație bazată pe însușirea proceselor verbale dela centrale de schimb, documentație în care căuțu să dovedească că surplusul de bani în circulație, a fost mai mult de jumătate la oraș.-

S-a expertizat stit documentația cit și materialul ce stătea la baza acestei documentații.-

....Rezultatul acestei expertize economice a fost următorul:

În primul rînd a descoperit un fals grosolan metodologic, în sensul că se grupase o serie de comune și țirgușoare cu caracter agricol, la oraș, în felul acesta se unisese grupa mediului urban.-

Prin această grupare falsă, de trecere a unor comune și țirgușoare la mediul urban, ei urmăreau să arate că suma de bani, surplus în circulație, s-ar fi aflat în mediul urban, în minile muncitorilor.-

....După reforma bănească, conducerea de atunci a Ministerului de Finanțe, în contra directivelor ce s-au dat de a stimula încasarea impozitelor la sate, tocmai atunci a găsit să saboteze din nou încasările.-

Iată ce și după reforma bănească.....au căutat să lovească în reforma bănească și în redresarea economică a țării.-

.....LUCA VASILE a găsit de cuvință ca în momentul crucial al acțiunii reformei bănești, adică în ziua când trebuia să înceapă acțiunea practică pe teren, să se duca la vințoarea, această arată pe deplin acțiunea de izolare intenționată pe care a dus-o LUCA, față de lucrările reformei, și față de acțiunea practică a desavîrșirii reformei și această izolare a lui nu este întâmplătoare, ea este cunoscută, fiindcă face parte din lanțul de acțiuni sabotare dinaintea și după reformă!-

- SZABO ALBERT p.v. din 7 octombrie 1954:

"Eu sunt din Sf. Gheorghe - Trei Scune, iar pe frății și familia ocupatului LUCA i-am cunoscut. Despre activitatea acestora, în legătură cu colectivizarea forțată a țărănimii, cunosc următoarele:

În anul 1950 în comuna Iex și în alte comune, țărani au fost constrinși, forțați să intre în colectiv, fiind amenințați că vor avea de suferit consecințe dacă nu vor face aceasta. În această privință știu că au fost arestați nu numai țărani ci chiar femei și copii. Aceasta a dus până acolo încît țărani din aceste comune s-au răsculat și guvernul a fost nevoit să trimită un delegat care să arate că cele întimplate nu sunt din dispoziția sa și nici nu sunt în concordanță cu linia guvernului și așa s-au liniștit lucrurile.- Această acțiune de colectivizare forțată a fost dusă de secretarul de partid care era cunoscut lui LUCA anume SCHUSIAR, secretarul adjunct care era fratele lui LUCA anume TOAR GAZA și șeful securității care era tot frate cu LUCA, anume VARGA GABOR".-

- IVANOVANU VICTOR, p.v. din 12 iulie 1952:

"Factorul important care a contribuit la scăderea circulației monedare, a fost mărirea încasărilor la capitalul vânzării mărfurilor.-

.....Un alt factor constă în aceea că Ministerul de Finanțe, în loc să oprească încasarea impozitului, din contră organele sale au strâns în încasarea impozitelor.

.... De asemenea a contribuit într-o măsură importantă la scăderea circulației monedare și frînarea plăților în special la capitolele aprovizionare, piese și materiale din sectorul particular, precum și nerealizarea într-un procent foarte mare a colectivelor.-

.... Foștul ministru al finanțelor LUCA VASILE, care a făcut masive reduceri în trim. IV/1951 la capitolele de plăți ale planului de casă. De asemenea VASILE LUCA a făcut reduceri importante și la capitolele diverse autorității, unde intră unitățile exceptate!.-

- ANDRESCU AUREL, p.v. din 18 august 1954:

"În loc ca să pună la dispoziția întreprinderilor, un avans de 15% la valoarea unui contract care să fie egal cu valoarea planului anual, încă dela începutul anului, așa cum se procedeașă acum, s-a pus la dispoziție numai părți din avans, calculîndu-se 15% la valoarea devizelor de execuție care însoțeau contractul anual, - însă cum în proiectare exista o defecțiune proiectele nefiind de cele mai multe ori complete, devizatele nu erau anexate

la contracte la începutul anului, ci se anexau în rețea, când erau întocmite. Uneori se încheiau și mai multe contracte pentru aceeași lucrare, adică în rețea, după cum se întocmeau și aprobau devizale și proiectul tehnic.

Din această cauză, avansul contractual era înscasat în rate de întreprinderile de construcții și nu putea fi folosit pentru cumpărarea tuturor materialelor necesare care se comandau pe baza repartițiilor primite, pe baza planului de stat, stocul de materiale pe două luni, care era stocul normal, nefiind acoperit de avansul contractual primit parțial.

Din cauză că documentația, adică proiectul și devizul nu au existat la începutul anului pentru toate lucrările planificate a fi executate în anul respectiv, avansul s-a obținut atunci când a apărut documentația, adică fracționat și nu a putut constitui o sursă de finanțare a stocului de materiale care exista, materialele nefiind repartizate pe bază de indicu la valoarea lucrărilor din lista lucrării, întreprinderile fiind obligate să le contracteze.

... Felul cum au fost acordate avansurile contractuale au creiat greutatea la întreprinderile de construcții.

... Din cauză că fiecare avans obținut trebuia rambursat când se obținea un nou avans, avansurile precedente erau în parte rambursate.

... Întreprinderile nu și-au putut îndeplini sarcinile, luptând cu greutate foarte mari care erau bine cunoscute de Ministerul Finanțelor, stit pe baza investițiilor făcute de Ministerul Construcțiilor, cit și pe baza constatărilor organelor sale proprii de control.

Ministerul Finanțelor, prin politica pe care a dus-o, a căutat să frîneze construirea socialismului în țara noastră, necuțind să adreze dispozițiile în vigoare al proiectărilor și construcțiilor, existent în anul 1951, ci s-a bazat pe o organizare teoretică, ideală, care ar fi trebuit să existe înșă care în fapt nu a existat la data când sectorul socialist în construcții era nou. - Ministerul Finanțelor de atunci s-a opus liniei partidului și guvernului, ducînd o politică de frînare în dezvoltarea țării noastre spre socialism, provocînd greva prejudicii economice naționale, slîbind sectorul socialist în țara noastră, prin măsurile pe care le lua. Acest lucru se poate vedea din cele relatate de mine în prezentul proces verbal de interogatoriu. Mai adaug că din cele relatate de mine mai sus, se poate vedea clar că LUCA VASILE ce era în acel timp ministru al finanțelor, a dus o vestă activitate ducînd noștrii împotriva regimului din țara noastră, împotriva construirii socialismului la noi în țară, sabotînd economia țării.

- ARSENIE ȘTEFAN, p.v. din 27 septembrie 1954.

"Eu a existat niciodată vorbă de forțarea ritmului înscărilor pe trim. I. 1951. Comisia de reformă bănească nu a dat asemenea dispoziții. Dealtfel nici nu era logic să se dea o asemenea dispoziție, deoarece din documentele privind cercetarea situației economice din țara noastră, rezulta că pe calea impozitelor nu mai este posibilă o înscătoțire a situației economice.

... Planul de casă pe trim. IV. 1951 a fost un plan formal, care fiind făcut după ce a existat deja hotărîrea cu privire la efectuarea reformei bănești, nu mai trebuia respectat. Astfel fiind, cifra înscrisă la capitolul înscări nu trebuia realizată, ci dimpotrivă înscările trebuiau reduse la maximum iar cifrele înscrise la capitolul

161

plăți, puteau fi și trebuiau chiar depășite pentru a se asigura astfel succesul reformei bănești.-

.....Aceste tăieri la capitalul plăți dovedesc încrederea lui LUCA VASILE de a reduce circulația bănească și este legată de tema lui că nu există un surplus de numerar în circulație și că nu există o tezurizare de bani în mediul rural?.

- ILIE C. DAVID p.v. din 13 august 1954:

"Am fost președintele al cooperativei meșteșugărești... Cînd am fost numit în cooperatie am fost chemat în biroul lui LUCA VASILE împreună cu VAS LADISLAU, COȘTACHE PETRE și alții, unde mi-a dat instrucțiuni despre cooperatie de consum.-

.....LUCA VASILE mi-a trasat ca linie de a menține în cooperatie toate elementele foarte capitaliste și meșteșugărești sub pretext că sunt specialiști și că trebuie să ocupe chiar posturi de conducere.- VASILE LUCA a promovat elemente capitaliste în conducerea majorității cooperativeelor, uniunilor și a centralei.-

În colaborare cu aceste elemente, VASILE LUCA s-a asigurat de elemente capitaliste în conducerea cooperativei. Toate aceste elemente capitaliste aveau impozite de ani de zile.-

VASILE LUCA pentru a veni în ajutorul capitaliștilor, a scos un decret nr. 82, prin care a scutit pe toți capitaliștii de răsplată de impozite cu condiția de a intra în cooperatie.-

Un număr mare de circa 30.000 din aceste elemente capitaliste, au intrat în cooperatie.-

În decret de altfel se preciza că toți cei ce vor intra în cooperatie, să aducă toate obiectele, atelierul sau fabrica complet.-

Datorită faptului că în conducerea cooperativei erau elemente dușmănoase pe care le sprijinea VASILE LUCA, acești foști fabricanți - capitaliști nu au adus în cooperatie decât utilajul cel mai mic, scos din uz și fără nici o valoare.-

... Prin această statul a fost păgubit de zeci de milioane.- Desemeni prin această linie dușmănoasă a lui VASILE LUCA se irosese materiile prime, ele nu intrau în producție, luau calea negrului fiind să fie trași la răspundere deoarece însuși conducerea cooperativeelor nu aveau acest interes fiind dușmani ai regimului și furau cu toți împreună organizat.-

VASILE LUCA a lovit în cooperatie și prin organizarea defectuoasă a uniunilor..... întrucît aceste uniuni erau organizate pe 3-4 regiuni și făcea imposibil controlul, iar elementele capitaliste din cooperative și-a făcut de cap, făcînd afaceri și lovind în cooperatie meșteșugărești.-

Pot spune că cooperatiea a mers pe linia de sprijinire a elementelor capitaliste, deoarece prin linia dușmănoasă a lui VASILE LUCA, cooperatiea nu s-a putut desvolta, ea a rămas în mina capitaliștilor deci o întreprindere capitalistă, dar cu firmă de cooperatie unitate socialistă.

.... În dese rânduri VASILE LUCA chema la sedințe unde am participat și eu, ministrerele ce le coordona cum era colectivitate, cooperatiea de consum și cooperatiea meșteșugărească pe diverse probleme.-

La problemele ce le ridicau șefii de departamente, VASILE LUCA țipa la oameni, îi insulta făcându-i chiar și obravnici.-

Prin această metodă, întiaia oamenii și nu mai aveau curajul să ridice diverse probleme.-

Cu ocazia unei ședințe, am ridicat personal problema necesității de a scoate elementele foarte exploatate de conducere și chiar din cooperatie.-

VASILE LUCA foarte vestit mi-a spus că eu vreau să distrug cooperatia prin scoaterea acestor elemente din cooperatie și că ce vreau eu să le pună americanii grena-de în mână să ne-o arunce pe ferestrașă.-

I-am spus bine, dar aceste elemente sabotează coo-perația la care VASILE LUCA s-a repezit și mi-a spus "ce știi tu, eu trazes linia".-

- LAZAR S. LAZAR: p.v. din 25 august 1954:

"Lucrările au fost înscrise în plan FĂRĂ proiecte tehnice de execuție, care au trebuit să fie întocmite în cursul anului, ceea ce a scurtat simțitor timpul rămas dis-pozibil pentru executarea fizică a lucrărilor.-

..... Deschiderea finanțării fiind legată de întocma-rea documentațiilor tehnice legale, a suferit întârzieri în măsura în care aceste documentații au fost întirziate. Cum astfel de întârzieri au existat, datorită cauzelor de-la punctul 1, precedent, s-au produs întârzieri în execu-tarea lucrărilor în special la D.G. a Met. Neferoase, la D.G. a Siderurgiei, D.G. Exploatare, Sovrommetal, Sovromtrans-port, D.G. a Chimiei.-

..... Cu toate propunerile și intervențiile făcute nu s-au înlăturat însă întârzierile la începerea lucrărilor, deoarece Ministerul de Finanțe și B.C.I. nu și-au înas-șit propunerile noastre de a se aproba deschiderea finan-țării pe baza proiectelor tehnice și devizelor estimative pe care le cuprind, acordând avansul de 15% pentru deschi-derea șantiștelor și aprovizionar a cu materiale înainte de depunerea devizelor de execuție.-

..... Rezultă că întreprinderile nu și-au putut îndeplini sarcinile, luptând cu greutăți foarte mari, care erau bine cunoscute de M.F. atât pe baza intervențiilor făcute de Ministerul Metalurgiei cât și pe baza propune-rilor ce s-a făceau. Ministerul Finanțelor prin politica sa care a dus-o și pe care a imprimat-o și conducerii B.C.I. a căutat să frîneze construirea socializmului în noi in-țarș, provocând grave prejudicii economiei naționale prin năsumila pe care la loa".-

- NICOLAN VASILE p.v. din 26 septembrie 1954:

"Pe baza controlului făcut de organele controlului financiar al M.F. din ordinul dat de mine de a se controla câteva întreprinderi care fusesse înzestrate cu fonduri de rulment, organele controlului financiar au constatat că unele din aceste întreprinderi au primit fonduri de rulment mai mari decât necesarul, constatări pe care le-am adus la cunoștințe lui VASILE LUCA și a lui IACOB ALEKANDRU în a doua jumătate a anului 1950, imediat după ce s-a terminat acest control. LUCA VASILE mi-a spus să vorbesc cu IACOB ALEKANDRU în această chestiune, ceea ce am și făcut, iar IACOB ALBEX mi-a spus că el știe că a-au

produs asemenea cazuri.-

....Consacinaele faptului că întreprinderile au primit fonduri de rulant mai mari decât necesarul în perioada primă de înregistrare cu fonduri de rulant, au fost că: întreprinderile nu au fost mobilizate pentru a-și lichida materialele supra-normative, să înceseze debitorii și să încaseze vinzarea stocurilor de mărfuri mai greu vandabile.

....VASILE LUCA a călcat și necocotit drepturile Consiliului de Miniștrii, în numeroase cazuri, supra-stăruind în mod abuziv drepturile Ministerului de Finanțe, fiind prin aceasta un exemplu rău colaboratorilor săi din întreg sistemul financiar.-Astfel, proiectele planurilor de casă trimestriale și a planurilor de credite au fost puse în aplicare înainte de a fi primit aprobarea Consiliului de Miniștrii așa cum era prevăzut în lege și numai pe baza aprobării lui personale, la care el nu avea drept și transforma astfel Ministerul Finanțelor, într-un organ care lua hotărâri peste capul Consiliului de Miniștrii, care era pus în cunoștință de cauză deabia după ce planurile respective erau puse în aplicare pe baza aprobării lui.-

Deasemani a introdus practica ilegală de a se acorda avansuri ministerele dela bugetul statului înainte de a se fi aprobat de către Cons.de Miniștrii, cererile de subvenționare de credite făcute de aceasta din rezerva bugetară.

....VASILE LUCA a aprobat în mod ilegal suma de 500 milioane lei pentru investiții pentru Ministerul Comerțului Exterior care figura în sectorul lui ca vice-președinte al Cons.de Miniștrii.-

...VASILE LUCA deasemani prezenta Cons.de Miniștrii proiectele de planuri de casă și de credite cu explicații foarte sumare făcute și pe sold total, fără să analizeze în mod puternic problemele atât de importante care sunt cuprinse în aceste planuri și prin aceste proceduri împiedica cunoașterea de fond a circulației monedare și politicii creditelor, precum : deficiențele din economia națională legate de planul de casă și de credite, de către Cons.de Miniștrii.-

VASILE LUCA folosea aceeași metodă când prezenta Cons. de Miniștrii proiectele de buget mărginindu-se să arate în mod sumer posturile și cifrele, fără a face o analiză a executării bugetului pe anul în curs, și totodată asupra noului buget de urma să fie aprobat de către Consiliul de Miniștrii. Datorită acestui fapt, Consiliul de Miniștrii nu era pus în cunoștință de cauză asupra modului cum și-a îndeplinit sarcinile ministeriale cumăraterea lipsurilor și deficiențelor constatate și totodată asupra modului cum și-a îndeplinit Ministerul de Finanțe sarcinile sale în legătură cu bugetul.-

Tot la fel proceda VASILE LUCA și cu rapoartele ce le prezenta Marii Adunări Naționale pe care sub motiv că el le "face politic" lăsa de o parte detale privind problemele principale ale bugetului prezentate de către organele M.F. în proiectul de raport asupra bugetului.- Astfel nu a figurat niciodată în raportul lui făcut Marii Adunări Naționale volumul creditelor speciale acordate de Banca de Stat pentru înregistrarea cu fonduri de rulant a întreprinderilor economice, ale statului pe anii 1949-1950 deci aceste credite urmau să fie rambursate de M.F. ale constituind o datorie a statului.-

Călcareas drepturilor Consiliului de Miniștrii de către VASILE LUCA precum și informarea în mod sumer atât a Consiliului de Miniștrii cât și a Marii Adunări Naționale

cu ocazia prezentării proiectelor planurilor de casă ca credit și buget a constituit pe VASILE LUCA o metodă de exagerare abuzivă a rolului și importanței M.F. în politica financiară și totodată de sustragere a M.F. de la discutarea activității lui în cadrul Cons. de Miniștrii și în-clusiv o sustragere de sub controlul Cons. de Miniștrii.

....Cu ocazia aprobării de către el a proiectului planului de casă pe trim. IV. 1951 VASILE LUCA deseși etia despre pregătirea reformei bănești, el făcând parte din colectivul de pregătire, a reformei bănești, nu s-a luat cu această ocazie măsurile necesare în vederea asigurării succesului reformei.-

....VASILE LUCA dimpotrivă a făcut o serie de tăieri substanțiale la capitolul de plăți și anume la posturile deplasări, ore suplimentare, cămăușis, cumpărări de materiale dela particulari, exceptatele și altele, ~~precum~~

În legătură cu atitudinea lui VASILE LUCA față de reforma bănească, în ultima zi de schimb a reformei bănești în timp ce eram în cabinetul lui, i s-a adus dela Banca de Stat o situație provizorie, cu rezultatele schimbului separat arătate pe mediul urban și mediul rural. Cu această ocazie VASILE LUCA susținând față de mine că banii cei mai mulți au fost la oraș, s-a luat la telefon pe ANA și i-a spus: "Vezi ANA, tot eu am avut dreptate că banii cei mai mulți au fost la oraș și nu la țară, fiindcă se vede acest lucru dintr-o situație ce ai trimis Banca de Stat".

.....Mai știu că după reforma bănească la circa o săptămână dela efectuarea ei, în timp ce eu și IACOB eram în cabinetul lui, atunci cînd IACOB căuta să-l convingă că M.F. trebuie să propună la conducere o lărgire a plăților planului de casă ceace era contra indicat consolidării succesorilor reformei bănești, VASILE LUCA a spus că el a propus acest lucru, dar ca propunerea lui a fost respinsă încheind cu: "n-are decît să trosnească viața economică" pentru că el nu-l interesează".-

- REGOLAD ZAHARIA, p.v. din 30 august 1954:

"Odată cu aprobarea planului de stat pe 1951, s-a venitdispozițiunea M.F. prin care începînd cu planul pe 1951 finanțarea nu se mai putea deschide decît pe baza proiectului definitiv, însoțit de devizul de execuție aprobat, în consecință nici avansul de 15% nu se mai acorda decît dintr-o finanțare deschisă. - Această măsură aplicată executării unui plan întocmit la timpul său, pe bazele uzuale de finanțare la epoca elaborării planului, fie ele chiar excepții la H.C.M. 1113/1949, a dus în mod fatal la răsturnarea prevederilor planului de casă.

....Paralel cu această imposibilitate a stacării programului de lucru și ca consecință a acestui fapt se naște și o gravă problemă de finanțare în general, materialele planificate pentru lucrările de plan, cu termenale lor, începeau să adesească în cantități masive și cererile de plată trebuiau achitate, ori contul de disponibil nefiind alimentat nici cu 15% avans și nici cu disponibil crescut din situații de lucrări depuse la Bancă,cererile de plată în suferință creșteau necontenit ajungînd la un volum alarmant.-

///.

...Prin măsurile neașteptate luate de M.F. și aplicate de B.C.I. au rezultat o serie de greutăți în conducerea și executarea programului de investiții, precum: - nu a putut fi începută lucrările la termenul planificate din lipsă de proiecte și devize care aveau termen de livrare mai târziu iar finanțările nu se deschideau decât pe baza acestora.-

- Ca urmare, cererile de plată pentru materialele livrate rămăneau în suferință la B.C.I. cu penalitățile legale de întârziere.- Reținerea după 30 luni a plăților făcute pentru materiale, epuizează tot disponibilul crăiat prin situații de lucrări înscris se ajungea uneori la neplata la timp a salariilor.-

- **REȘIZAREA**, p.v. din 31 august 1954.

"Decretul 59/951 a apărut fără ca H.C.N. 1113/949 să fi fost modificată.-

...**VASILE LUCA**prin dispoziția dată B.C.I. respectiv mie de a aplica în mod necondiționat prevederile decretului 59/951 a urmărit întreruperea unor importante lucrări, începute și nașterea altor lucrări importante pentru economie și apărarea națională.-

...Concomitent prin dispoziția dată mie de a aplica necondiționat decretul 59/951 a urmărit subminarea executării planului de stat în domeniul investițiilor.-

Aducerea la îndeplinire a dispozițiilor lui **VASILE LUCA** ar fi însemnat risipă inutilă de materiale și forțe de muncă și întreruperea unui mare număr de lucrări.-

....In multe articole ale decretului 59/951 s-au făcut enunțuri generale fără a indica măsuri concrete pentru regularea detaliată sau punerea în practică a celor enunțate, ceea ce frâna executarea investițiilor.-

....In articolul 21 se prevede că controlul acestor investiții necontrolizate se face de ministere, institutul central și sfaturile populare dar nu se prevede cine va executa controlul și cum se execută.-

...Art.8 prevede că în plenum de stat nu pot fi trecute nici o investiție fără aprobările respective.- Aceste aprobări trebuie să aibă la bază avizul consiliilor tehnico-stiințifice. La data apariției decretului aceste consilii nu existau și nimeni nu știa unde vor funcționa.-

....Art.13 indică sursele din finanțarea a investițiilor printre care prevede vărsămintele de cote părți din beneficii amortizante.-

Falul cum ne stabilesc și se varsă aceste cote părți, sunt reglementate prin două decrete separate.- Punerea la punct a acestora cu decretul 59/951 nu s-a făcut ceea ce a produs greutăți mari.-

- **CIUREA PETRE**, p.v. din 6 octombrie 1954:

"In anul 1949, am fost președintele Trib. Militar Sibiu. In mai a venit spre judecare procesul lui **INTE IULIU** și alții pentru înaltă trădare.-

In al doilea termen, în timpul dezbaterilor, s-a ridicat din sală un cetățean și furios a strigat în gura mare că judecăm oameni nevinovați.- Am suspendat ședința și am ieșit pe culoar, au ieșit și ei și din nou acel cetățean mi-a spus scuze lucru. L-am întrebat cine este, mi-a răspuns că este **TOPR GEZA**, deputat, frate cu **VASILE LUCA** și că are mandatul dela **VASILE LUCA** pentru a interveni în

acest proces, l-am replicat că forul meu superior este Dir. Superioară Militară apoi a plecat să vorbească la telefon cu VASILE LUCA la București și a vorbit.-

ULTIMUL CUVÂNT AL ACUZĂTORULUI VASILE LUCA,
ÎN FAȚA INSTANȚEI.

"Eu am avut destul timp la dispoziție ca să analizez întreaga mea viață și activitatea mea îndelungată în cadrul mișcării muncitorești începând din anul 1919 și până la chemarea mea la răspundere în fața forului de judecată a poporului.-

Sunt tras la răspundere pentru trădarea săvârșită de mine împotriva mișcării muncitorești revoluționare ca provocator al monarhiei, pentru o serie de fapte pentru a răspunde pentru activitatea mea antistatală și antipartidică.-

Ce pot spune eu pentru apărarea mea?

Cu ce pot eu să justifie faptele mele ticăloase săvârșite de mine împotriva poporului muncitor?

Nimic!

În fața organelor de anchetă cit și în fața organelor superioare de judecată a poporului fără a fi forțat de nimeni și de nimic și pe baza unei analize alică, am recunoscut vinovăția mea, am judecat faptele mele ticăloase ca fapte săvârșite de un om care deși se trage dintr-o familie muncitorească, al însuși muncitor, s-a rupt de clasa sa, nu a dat dovadă că e dean să faci parte din clasa muncitoare.-

Am fost un om meschin, carierist, deci dușman al poporului muncitor care în momente grele nu a ajutat clasa muncitoare, ci a trădat-o.- Faptele mele ducănoase și conaștința gravă a trădărilor mele, nu le pot acoperi cu activitatea mea zisă pozitivă în diferite perioade.-

Cei 24 de ani din partid atîtă timp cît am ascuns faptele ticăloase săvârșite de mine în calitate de informator și agent al siguranței, mă gîseam în lagărul dușmanilor. Aceasta este adevărat.-

Am fost prea murdar. Prea laș în purtarea față de fii clasei muncitoare luptători pentru cauza clasei, lăsîndu-mă bine tratat de siguranța burgheză primind chiar și bani indiferent de sumă, dar am primit.-

În fața acestei situații, fiind conștient de răspunderea grea ce-mi apasă conștiința, eu am refuzat de a mai intra în amănuntele faptelor.-

Dacă în cursul procesului am arătat și răspunderea altora, aceasta nu am făcut cu scopul de a mi se lua vina mea, ci am scos doar la iveală răspunderea și vinovăția principalilor mei colaboratori, fiindcă nu au fost simplii funcționari ci oameni cu răspundere deplină.

De aceea am recunoscut vinovăția mea și îau asupra mea toată răspunderea pentru toate crimele de sabotsaj săvârșite de mine în sistemul economic-financiar pentru faptele criminale de înșelare a partidului și guvernului, de înșelare a poporului, de către clica ducănoasă încuibată la M.F. și B.R.P.R.-

Su mă consider vinovat și accotesc crimă și nu greșală tot ce am făcut în contradicție cu linia și învățătura partidului înșelînd poporul muncitor și pătrunzînd în asemenea poduri de răspundere cu tot balas-

168

D 2

PROCES VERBAL DE CONFRUNTARE

=====

Incheiat azi 31 august 1954 între arestații LUCA VASILE și CERNICIOA DUMITRU.

Confruntarea a început la ora 17,20

" s-a terminat la ora 21.

București 1 septembrie 1954.

Intrebare către arestatul LUCA VASILE.

Cine este persoana care ți se infățișează?

Răspuns: Persoana ce mi se infățișează este

DUMITRU CERNICIOA, fost vice președinte al Centrocrop-ului.

Intrebare către arestatul CERNICIOA DUMITRU.

Cine este persoana care ți se infățișează?

Răspuns: Persoana ce mi se infățișează este LUCA VASILE, fost președinte al consiliului de Miniștri și Ministru de finanțe.

Intrebare pentru arestatul LUCA VASILE.

Care au fost relațiile între Dta și CERNICIOA DUMITRU?

Răspuns: Nu sunt în relații de rudenie cu CERNICIOA DUMITRU și nici nu ne-am dușmănit vreodată.

ss.Vasile Luca

Intrebare: către arestatul CERNICIOA DUMITRU.

Care au fost relațiile între Dta și LUCA VASILE?

Răspuns: Nu sunt în relații de rudenie și nu am fost în relații dușmănoase cu LUCA VASILE.

ss.D.Cernicioa

Intrebare: către arestatul LUCA VASILE.

Cînd și în ce împrejurări a fost numit arestatul CERNICIOA DUMITRU în comisia de reformă bănească?

Răspuns: La sfîrșitul lui august 1951 s-a format comisia guvernamentală pentru reforma bănească. Pe baza propunerii mele din partea cooperației a fost numit CERNICIOA DUMITRU în această comisie.

Cu ocazia numirii sale adică în august 1951, DUMITRU CERNICIOA se afla în concediu. Eu l-am rechemat din concediu spunîndu-i în cabinetul meu din Ministerul de Finanțe că a fost numit într-o comisie de mare importanță pentru efectuarea unor

iucrări cu caracter economico-financiar.

Nu-mi aduc aminte dacă cu această ocazie i-am spus să ia legătură cu MIRON CONSTANTINESCU sau cu IACOB ALEXANDRU, care tot pe baza propunerii mele a fost numit în această comisie, urmînd ca să primească sarcini concrete din partea comisiei.

În legătură cu fraza de mai sus fac următoarea precizare.

Cînd i-am comunicat lui CERNICICA în august 1951 că va face parte dintr-o comisie guvernamentală i-am spus să ia legătură cu MIRON CONSTANTINESCU sau cu IACOB ALEXANDRU - în prezent nu-mi aduc aminte la care din aceștia doi m-am referit concret, urmînd ca unul din aceștia să-l introducă pe CERNICICA în comisie unde va primi sarcini concrete.

La începutul lunii septembrie 1951 această comisie guvernamentală de reformă bănească a ținut o ședință sub președinția secretarului general cu care ocazie secretarul general a adus la cunoștință membrilor comisiei scopul pentru care a fost constituită această comisie, adică acela de a pregăti reforma bănească, trasînd totodată sarcini concrete membrilor acestei comisii privind măsurile ce trebuiau luate în vederea pregătirii reformei bănești.

Eu nu știu dacă CERNICICA DUMITRU a luat parte la această ședință, însă știam că la această ședință trebuia să participe toți membrii comisiei, pentru a li să comunica rolul comisiei guvernamentale și sarcinile ce le reveneau.

Dealtfel ți-u să mai precizez că în luna septembrie 1951 în timp ce mă aflam în concediu la Lăpușna a venit la mine IACOB ALEX. cu un document din partea conducerii Partidului, privind reforma bănească, pe care trebuia să-l văd și să-l semnez și eu.

Cu această ocazie discutînd cu IACOB ALEXANDRU el mi-a relatat că a avut loc ședința de constituire a comisiei de pregătirea reformei bănești la care au participat toți membrii acestei comisii și că li s-au trasat sarcini concrete în vederea reformei și că li s-a atras atenția asupra unei stricte conspirativități.

ss. Vasile Luca

Intrebare: către arestatul LUCA VASILE.

Cînd și dela cine a luat cunoștință CERNICICA DUMITRU de efectuarea reformei bănești respectiv despre faptul că comisia guvernamentală din care el făcea parte are sarcina de a pregăti și efectua reforma bănească?

Răspuns: Dacă CERNICICA DUMITRU a luat parte la ședința de constituire a comisiei guvernamentale pentru pregătirea reformei bănești despre care am vorbit mai sus, atunci el a aflat de scopul și rostul acestei comisii încă cu acea ocazie.

Dacă însă el nu a participat la ședința de constituire atunci el trebuia să aștepte acest lucru la ședințele ulterioare ale comisiei care și-a început lucrările încă în luna septembrie 1951.

ss. Vasile Luca

Intrebare: către arestatul LUCA VASILE
Data personal când ai vorbit cu CERNICIOA DUMITRU despre faptul că comisia din care el făcea parte are sarcina de a pregăti reforma bănească și despre sarcinile ce revin în legătură cu aceasta ?

Răspuns: În luna octombrie 1951 după ce m-am reîntors din concediu, am vorbit personal cu CERNICIOA DUMITRU în camera binetului meu din Ministerul de Finanțe despre sarcinile ce-i revin Cooperatției în legătură cu reforma bănească. Am vorbit cu el în mod deschis despre această problemă socotind că el este în deplină cunoștință de cauză.

Cu ocazia acestor discuții CERNICIOA DUMITRU nu și-a exprimat nedumerirea în sensul că nu ar fi cunoscut mai dinainte faptul că se va efectua reforma bănească.

ss. Vasile Luca
Intrebare: către arestatul CERNICIOA DUMITRU, ai vorbit cu el de spus în legătură cu cele declarate de LUCA VASILE ?

Răspuns: La sfârșitul lunii august 1951, fiind în concediu, am fost chemat de către VASILE LUCA.

Am sosit la București în ziua de 27 august 1951 și m-am prezentat la cabinetul D-lui din Ministerul de Finanțe. Cu această ocazie mi-a comunicat că pe deoparte voi lucra la cooperatie și pe de altă parte voi lua în vedere analiza situației economice a țării. Mi-a arătat cu această ocazie că din comisie mai fac parte și IACOB, VIJOLI, MALINSCHI etc. Totodată mi-a spus să iau legătura cu IACOB ALEXANDRU ca să mă introduc în comisia de sub președinția lui MIRON CONSTANTINESCU.

M-am prezentat la IACOB, care mi-a spus că o să-mi facă legătura cu comisia.

Eu nu am participat nici la ședința de constituire a comisiei guvernamentale nici la cîteva din primele ședințe nefiind chemat.

În cursul lunii septembrie întîlnindu-mă cu președintele comisiei guvernamentale MIRON CONSTANTINESCU, acesta m-a întrebat de ce nu mă duc la ședințele comisiei. I-am răspuns că nu m-am dus pentru că nu am fost chemat. Începînd de la această dată (septembrie 1951) am fost convocat în mod regulat la se-

4 - - -
dințele comisiei.

La ședințele comisiei la care am participat eu, nu s-a vorbit nici-o dată despre reforma bănească, respective despre faptul că scopul comisiei ar fi pregătirea reformei bănești până în luna decembrie 1951.

Pentru prima dată în ședințele comisiei despre reforma bănească mi s-a vorbit la data de 8 decembrie 1951 și cu această ocazie am aflat și despre reforma bănească dela președintele MIRON CONSTAȚINESCU.

Acest lucru a avut loc în legătură cu constituirea rezervei de mărfuri în vederea reformei bănești. Fiind chemat tirziu la ședință în seara de 8 decembrie, am venit pe la sfârșitul ședinței și atunci mi-a spus președintele comisiei că se discută rezerva de mărfuri în vederea reformei bănești ce se pregătește.

În luna octombrie 1951 eu am fost de mai multe ori la LUCA VASILE în cabinetul său din M.E. și Consiliul de Miniștri, însă niciodată nu mi-a vorbit despre reforma bănească, respectiv despre sarcinile ce i-ar reveni cooperăției în legătură cu reforma bănească.

Cu LUCA VASILE în mod deschis am vorbit despre reforma bănească în ziua de 11 ianuarie 1952, cu ocazia introducerii mărfurilor la fondul unic.

Intrebare: către arestatul CERNICICA DUMITRU.

Cum se explică faptul că în timp ce IACOB ALEXANDRU, care făcea parte din aceeași comisie cu Dta cunoștea scopul acestei comisii încă din septembrie 1951, Dta precum- afirmă- nu află acest lucru decât în decembrie 1951?

Răspuns: Acest lucru se explică prin faptul că la ședința de constituire unde s-a arătat rostul comisiei eu nu am participat, iar la ședințele ulterioare la care am participat eu, nu s-a vorbit despre reforma bănească.

ss.Cernicica Dumitru

Intrebare: către arestatul LUCA VASILE.

Ce observații ai de făcut în legătură cu cele declarate de CERNICICA DUMITRU?

Răspuns: Eu aveam sarcini importante pe linia cooperăției legate de reforma bănească și asta imposibil să nu fi discutat aceste chestiuni cu CERNICICA DUMITRU întrucât el trebuia să execute aceste sarcini legate de reforma bănească din partea Cooperăției.

Astfel voi aminti câteva din aceste sarcini în legătură cu care am vorbit cu CERNICICA DUMITRU începând din octombrie 1951, în diferite ocazii până la efectuarea reformei bănești.

1. Creșterea rezervelor de alimente, măsura cea mai importantă în vederea reformei.

suri concrete ce trebuiau luate în privința îmbunătățirii achizițiilor în cadrul cooperăției.

Tot în octombrie am discutat cu GERNICIGA despre fondul unic și introducerea în acest fond a o serie de mărfuri industriale în schimbul cărora urma să achiziționăm cereale, grâsime, carne, brânzeturi, etc. deci discuțiile în legătură cu fondul unic între mine și GERNICIGA au avut loc în luna octombrie 1951 și nu în ianuarie 1952 cum declară GERNICIGA.

Tot în această perioadă octombrie 1951 pentru a intensifica achiziționarea mărfurilor alimentare, am discutat cu GERNICIGA DIMITRU și intensificarea desfacerii mărfurilor industriale primate care și mărfurile greu vandabile cu prețuri înșușiredușe.

În concluzie consider că este imposibil și nu-mi pot închipui ca în comisia de reformă - în timpul ședințelor și a lucrărilor comisiei să nu se fi vorbit despre reformă sau ca membrii comisiei în afară de ședințe să nu fi vorbit între ei despre această problemă, deoarece ei vorbeam pe față cu membrii comisiei cu IAGOB, VIJOL, MILINSCHI, GOGU RADUȘESCU, BARIADEN, NU.

Cu toți aceștia comentam și discutam diferite măsuri legate de reformă deci într-un cuvânt discutam în mod deschis și această problemă cu toți acei cu care aveam legături și îndrumam activitatea lor. Afară de aceasta este imposibil ca GERNICIGA să nu fi înțeles chiar din natura lucrărilor, cu care se ocupa în comisie că este vorba de reforma bănească din moment ce chiar dactilografale az tras aceste concluzii din materialul bătut la mașină.

În cadrul lucrărilor comisiei se discuta despre surplusul de numerar aflat în circulație, despre prețuri, impozite etc. problema din care deasemenea GERNICIGA putea să tragă concluzii despre reformă. În sfârșit țiu să mai arăt că din punct de vedere al conspirativității ar fi constituit un pericel faptul că din moment ce toți membrii comisiei cunoșteau scopul și sarcinile comisiei, să se găsească o singură persoană membru al comisiei care să nu fie în cunoștință de cauză. Chiar și celelalte persoane au intrat ulterior în componență comisiei au cunoscut menirea și rostul comisiei.

ss. Vasile Luca

Intrebare: către arestatul GERNICIGA DIMITRU.

Dacă ai vre-o observație de făcut în legătură cu cele arătate de LUCA VASILE ?

Răspuns: Sarcina de a constitui rezerve de alimente a fost dată de VASILE LUCA, nu în octombrie ci în decembrie și nu mie ci lui CONSTANTIN AGIU și VASILE HULDUBAN, cărora le-a dat indicația de a face achiziții cu prețuri mai mari decât cele existente.

În legătură cu achizițiile au fost discuții între mine și LUCA VASILE în privința intensificării achizițiilor în luna septembrie-octombrie 1951- întruoft achizițiile au rămas mult în urmă fără însă ca aceste discuții să fie legate de reforma bănească.

Începând din octombrie discuțiile în legătură cu impulsivitatea achizițiilor LUCA VASILE le-a purtat cu AGIU L. HULDUBAN. Menționez că chiar în perioada septembrie-octombrie, discuțiile în legătură cu impulsivitatea achizițiilor LUCA VASILE le-a dus mai mult cu HULDUBAN. În privința fondului unic, intradevăr am avut discuții cu LUCA VASILE în septembrie 1951 discuții nelegate de reforma bănească și ulterior în ianuarie 1952 când problema fondului unic am discutat-o cu LUCA VASILE în legătură cu reforma.

Cît privește problema impulsivității desfacerii mărfurilor inclusiv a celor greu vandabile și cu prețuri mai reduse, deasemeni am avut discuții cu LUCA în octombrie și noiembrie 1951 însă nici de data aceasta nu au fost legate de reforma bănească ci de îndeplinirea planului de desfacere și al reducerii stocului mărfurilor greu vandabile.

Repet că în cadrul comisiei pînă la 8 decembrie 1951 în prezența mea nu s-a vorbit de reforma bănească și nici eu nu am vorbit cu nimeni pînă la această dată în afara ședințelor.

Despre această problemă s-a vorbit între membrii comisiei în mod deschis, după 8 decembrie 1951, și chiar și atunci în loc de reformă s-a folosit cuvîntul de operație.

Cît privește natura lucrărilor comisiei pînă la 8 decembrie eu din acestea n-am dedus că este vorba de reformă, de vreme ce o analiză economică care studierea și analizarea problemelor sub diferite aspecte. Problema surplusului de numerar s-a discutat în comisie la sfîrșitul lui octombrie sau începutul lui noiembrie, iar despre problema majorării prețurilor pentru o serie de mărfuri vîndute la sate s-a discutat la sfîrșitul lunii decembrie 1951.

Lucrări de natură din care dactilografele ar fi putut trage concluzii cu privire la o eventuală reformă în comisie s-au făcut la sfîrșitul lunii decembrie.

Cît privește faptul că nu mi s-a atras atenția asupra conspirativității se explică prin aceea că s-a crezut că eu știu despre reformă și că aș fi primit această indicație la ședința de constituire.

Intrebare: către arestatul CERNICICA DUMITRU.

Cine putea să creadă faptul că și s-a atras atenția asupra conspirativității încă la ședința de constituire cînd chiar Dta ai declarat că președintele comisiei te-a întrebat că de ce nu ai participat la cîteva din primele ședințe de lucru ale acestei comisii în luna septembrie 1951?

Răspuns: Președintele comisiei nu mi-a spus că de ce nu am fost la ședința de constituire și astfel el putea să creadă că eu am fost la vre-o ședință sau că eu aș fi aflat despre reformă dela LUCA VASILE.

ss.Cernicica Dumitru

Intrebare către arestatul LUCA VASILE.

Ce mai ai de spus sau ce completări dorești să mai faci în legătură cu cele declarate de Dta și cu privire la cele declarate de CERNICICA DUMITRU ?

Răspuns: Repet din nou că eu pe linia cooperăției privind sarcinile ei legate de reformă în mod deschis nu am vorbit cu nimeni în afară de CERNICICA începînd din luna octombrie 1951 și d spre care știau că fac parte din comisie și astfel fiind știe de pregătirea reformei.

Cît privește afirmația lui CERNICICA DUMITRU că MIRON CONSTANTINESCU putea să creadă că eventual eu i-am spus lui CERNICICA scopul comisiei în care el a fost delegat să lucreze, țin să arăt că aceasta nu stă în picioare întrucît MIRON CONSTANTINESCU știa că eu nu am avut dreptul de a face această comunicare înaintea ședinței de constituire.

ss.Vasile Luca

Intrebare : către arestatul VASILE LUCA.

Ai vre-o întrebare de pus arestatului CERNICICA DUMITRU ?

Răspuns: În legătură cu această problemă nu am de pus nici-o întrebare.

ss.Vasile Luca.

Intrebare: către arestatul CERNICICA DUMITRU.

Ai de pus vre-o întrebare lui VASILE LUCA ?

Răspuns: Nu am nici-o întrebare de pus lui VASILE LUCA.

ss.D.Cernicica

Dupăce am citit răspunsurile noastre consemnate în prezentul proces verbal de confruntare și am constatat că ele corespund din cuvînt în cuvînt cu cele declarate de noi și le susținem și semnăm.

Confruntarea a fost făcută de;

Maior Mezei Gh.
Lt.Maj.Tăbîrșea Nicolae
Lt.Fușcoai Gh.

Arestat; Vasile Luca

Arestat; D.Cernicica

✓

172

PROCES VERBAL DE CONFRUNTARE

=====

Intre arestatii VASILE LUCA si TURCU N.

Incheiat astăzi 9 Iunie 1953, în București.

A început la ora 19,00

S'a terminat " _____

Intrebare pentru arestatul VASILE LUCA:

Îți este cunoscută persoana din fața d-tale?

Răspuns:

Da. îl cunosc. Acesta este fostul comisar șef de siguranță TURCU NICOLAE și pe care l-am cunoscut încă din anul 1933; relațiile dintre noi au fost normale, ne judecându-ne niciodată.-

Mai arăt că, cu ocazia procesului ce l-am avut în anul 1934, acesta a depus ca martor al acușării și ca organ oficial de atunci al Siguranței, dar pentru aceasta nu am nimic de spus.

ss. Vasile Luca.

Intrebare pentru arestatul TURCU NICOLAE:

D-ta ai auzit cele spuse de acest arestat?

Răspuns:

Da, am auzit clar și am înțeles totul.-

ss. Turcu Nicolae.

Intrebare pentru arestatul TURCU NICOLAE:

Prin răspunsul și după vocea pe care ai auzit-o poți să cunoști cine a vorbit?

Răspuns:

Da, desigur pot să-l recunosc.-

A vorbit agentul informator al Siguranței VASILE LUCA și pe care îl cunosc din anul 1933, iar relațiile între noi au fost normale, ne judecându-ne cu acesta niciodată.-

Intrebare pentru arestatul TURCU NICOLAE:

Bu ai greșit persoana pe care ai recunoscut-o?

Răspuns:

Bu înțeleg că această întrebare mi se pune fiindcă eu sunt orb.-

Înăi cu toate că eu am orbit în închisoare în anul 1951 și l-am cunoscut pe VASILE LUCA în anul 1933, totuși vocea lui îmi este foarte bine cunoscută.- Ca să confirm și mai bine cele spuse de mine mai sus am să dau unele date și semnamente ale lui VASILE LUCA: Știu că acesta era de profesie metalurgist la C.F.R. Brașov, că era născut în partea locului deasemenea era de naționalitate ungur.-

VASILE LUCA avea talie mijlocie, robust, iar ca semn mai principal avea o cicatrice de circa doi centimetri pe trăsni pe obrazul stâng.-

Aș ruga ancheta ca arestatul în care am arătat acum pe VASILE LUCA, să-mi spună dacă corespunde realității descrierea lui făcută de mine.

ss. Turcu Nicolae

Intrebare pentru arestatul VASILE LUCA:

Răspunde la întrebarea pusă de TURCU NICOLAE.

Răspuns:

Bu răspund lui TURCU NICOLAE că el nu a greșit și că m'a recunoscut într'adevăr că eu sunt VASILE LUCA, iar cele spuse de el despre mine corespund realității.-

ss. Vasile Luca.

Intrebare pentru arestatul VASILE LUCA:

Arată legăturile criminale comune dintre d-ța și TURCU NICOLAE?

Răspuns:

Ca prin toamnă anului 1939, pe când veneam pe fostul Bd. Ferdinand adu în împrejurimile acestuia, am fost oprit de un agent de siguranță care arăta înalt, robust, cu fața plină și blond și care m'a invitat să merg după el, ducându-mă la o mașină care era oprită la circa 20 metri în fața noastră, spunându-mi că în mașină sunt așteptat de către inspectorul general de siguranță VINTILA IONESCU și comisarul șef TURCU NICOLAE.-

174

Ajunghând la mașină agentul care m'a adus s'a retras iar eu m'am urecat în mașină la invitația celor dinăuntru, aghesându-mă între inspectorul de siguranță VINTILA IONESCU și comisarul șef TURCU NICOLAE, după care mașina a pornit pe un drum ce eșea din oraș.-

După pornirea mașinei cei doi de lângă mine observând că-mi era teamă de a nu fi exterminat de către aceștia au început să mă liniștească spunându-mi că nu îmi vor face nici un rău.- Deasemenea au început să-mi propună ca să deviu agent provocator în slujba Siguranței.- Inspectorul general de siguranță VINTILA IONESCU știa că eu am mai fost agent provocator în slujba Siguranței înainte de arestarea mea din anul 1935 și că cu acesta m'am întâlnit de circa două trei ori, în biroul său dela Siguranța Generală și cu care ocazie m'am angajat față de acesta de a da Siguranței, informații despre mișcarea nunci-torească, deasemenea acesta mi-a spus să lucrez mai departe cu subinspectorul de siguranță BANCIULESCU TRCOER.-

În urma propunerilor făcute de inspectorul general de siguranță VINTILA IONESCU și comisarul șef TURCU NICOLAE, de a fi din nou agent provocator al Siguranței, am acceptat întocmai propunerile acestora care de altfel mi-au dat și numele conspirativ de "TOMA", tot cu această ocazie mi-a fixat și locul de întâlnire ce trebuia s'o am cu TURCU NICOLAE.- Mașina în care mă găseam împreună cu cei arătați mai sus, s'a reîntors cam după circa o oră jumătate - două, iar eu am fost dat jos în dreptul unei farmaciei din împrejurimile fostului Bd. Ferdinand, iar mașina continuându-și drumul.-

Cam la timpul cel mai apropiat am avut circa două trei întâlniri cu TURCU NICOLAE și acestea prin jurul străzii Avrig și cu care ocazie l-am informat pe acesta despre unii activiști ai mișcării muncitorești ca: PAVEL ȘTEFAN, ELENA SARBU și alții.- Deasemenea l-am mai informat și despre o ședință a conducătorilor C.C. al P.C.R. ce se va ține în cartierul Șerban Vodă.-

TURCU NICOLAE cu ocazia acestor întâlniri mi-a cerut ca să mă deplasez în Basarabia și să-mi aduc informații despre activitatea mișcării muncitorești de acolo și a inginerului SCHOR, care se ocupa cu scoaterea manifestelor.- După cele arătate mai sus am plecat în Basarabia, aranjând această plecare

și pe linia Partidului sub pretextul să cunosc activitatea mișcării muncitorești din Basarabia și Bucovina și să combat activitatea inginerului SCHOR care era împotriva conducerii Partidului de atunci.- Am stat în aceste regiuni circa 10 (zece) zile și cu care ocazie am strâns informațiile cerute de TURCU NICOLAE iar de felul cum am strâns aceste informații am arătat în procesele verbale anterioare.-

Intorcându-mă din această misiune m'am întâlnit cu TURCU NICOLAE în locul dinainte stabilit, adică în str. Antim nr. 10, în locuința numitei MONI SCHOR, unde i-am dat și rezultatul cerut de el și arătat mai sus precum și alte informații despre mișcarea muncitorească ce-l interesa.-

Mai arăt că, cu ocazia plecării mele în Basarabia, am primit de la TURCU NICOLAE suma de 2000 lei pentru plata trenului.-

În str. Antim nr. 10 am avut întâlniri de agent provocator cu TURCU NICOLAE, de circa trei ori și cu care ocazie aceasta a început să devină mai pretențios cerându-mi lucruri mai mari și mai importante.- Astfel TURCU NICOLAE mi-a cerut ca să caut și să-i dau locul sau persoana ce ar putea duce la găsirea de către Siguranță a tipografiei C.C. al P.C.R.-

Eu i-am spus lui TURCU NICOLAE că părerea mea este că se poate ajunge la descoperirea tipografiei C.C. al P.C.R. prin TECHARI GEORGESCU, deoarece știam că acesta era înșercinat cu căutarea tipografiilor pentru schimbarea celor vechi care erau estenuați de munca în tipografie.-

Din discuția cu TURCU NICOLAE eu am înțeles că el știe despre TECHARI GEORGESCU că are legături cu Siguranța.-

În timpul discuțiilor TURCU NICOLAE mi-a spus că eu să iau legătură cu TECHARI GEORGESCU pentru a stabili amănunțele în privința predării tipografiei și să-l conving să îndeplinească cerințele lui TURCU NICOLAE.- Eu am obiectat la indicația lui TURCU NICOLAE de a lua legătură cu TECHARI GEORGESCU exprimându-mi îndoiala că acesta ar putea să cadă de acord.- TURCU a insistat spunându-mi că el este sigur că eu o să-l conving ușor pe TECHARI GEORGESCU.- Din cele spuse de TURCU NICOLAE am fost convinsă că o să izbutesc să îndeplinesc înșercinarea dată de acesta având convingerea din cele relatate de TURCU NICOLAE că el știe despre legăturile anterioare ale lui TECHARI GEORGESCU cu Siguranța.-

ss. Vasile Luca

176

Intrebare pentru arastatul TURCU NICOLAE:
Confirmi cele declarate de VASILE LUCA?

Răspuns:

Da, Confirm in totul declaratiya făcută de VASILE LUCA, cum că l-am recrutat pe acesta ca agent informator al Siguranței in problema mișcării muncitorești, deasemenea cum că acesta mi-a furnizat informatiile arătate de el precum și însușirile ce i le-am dat in cazul deplasării in Basarabia și cazul inginerului SCHOR care sunt intocmai după cum le arată VASILE LUCA.- Deasemenea confirm că arată just și suma de bani dată de mine pentru acea deplasare, mai arăt că sunt intocmai și întâlnirile ce le-am avut și arătate de VASILE LUCA, in str. Antin și unde s'au discutat in afară de alte probleme in legătură cu mișcarea muncitorească și despre predarea tipografiei C.C.al P.C.R. in mâinile Siguranței și cu care ocazie VASILE LUCA mi-a spus că la descoperirea tipografiei C.C.al P.C.R. se poate ajunge numai prin sprijinul lui TEHARI GEORGESCU, care avea deja misiunea dată de Partid de a găsi tipografii necesari in locul celor vechi, oboșiți de muncă.-

L-am cerut lui Vasile Luca să ia contact cu TEHARI GEORGESCU in vederea unei întâlniri între mine, VASILE LUCA și TEHARI GEORGESCU, pentru ca împreună să stabilim modul de organizare pentru căderea tipografiei.-

VASILE LUCA s'a îndoit că îl va putea convinge pe TEHARI GEORGESCU să participe la această acțiune.-

Eu am căutat să-l conving pe VASILE LUCA și prin insistențele depuse de mine ca să aranjeze întâlnirea dintre noi așa după cum am arătat mai sus. L-am mai dat de înțeles acestuia că va fi sigur de reușită făcându-l deasemenea să înțeleagă că și TEHARI GEORGESCU este agent informator al Siguranței.-

Tin să arăt că am cunoscut într'adevăr că TEHARI GEORGESCU este agent informator al Siguranței, dela comisarul ANTONESCU FRAPCU care mi-a spus că TEHARI GEORGESCU este informatorul lui VIVILA IONESCU înăd de câțiva ani in urmă.-

Totuși mai am de obiectat in unele cazuri din cele declarate de VASILE LUCA și anume: cum că recrutarea ca agent informator al Siguranței a lui VASILE LUCA a fost făcută de către mine cu ocazia unei întâlniri ce a avut loc in str. Avrig și unde am intrat împreună într'o bodegă din apropierea acestei străzi al cărui patron era un legionar și deci in această

177

bodegi într'o cameră din fund am propus lui VASILE LUCA de a deveni informatorul Siguranței și de a lucra cu mine.-

VASILE LUCA a acceptat propunerea mea dându-mi cu această ocazie și numele conspirativ de "TOMA". Deasemenea i-am făcut a doua zi în jurul orei 20 o întâlnire în str. Fluceului colț cu Bd. Pache, în fața farmaciei "Dr. Soreni" unde voi veni cu VINTILA IONESCU.-

La ora și locul fixat am venit cu mașina împreună cu VINTILA IONESCU și eu personal l-am invitat să poftescă în mașină, ceea ce a și făcut. Nu cunosc și nu-mi aduc minte de agentul de care vorbește VASILE LUCA, că l-ar fi oprit și adus la mașină.-

Cu excepția acestor obiecțiuni arătate mai sus, eu confirm în totul cele declarate de VASILE LUCA.-

ss. Turcu Nicolae.

Intrebare pentru arestatul VASILE LUCA:

Ce și de spus la obiecțiile făcute de TURCU NICOLAE?

Răspuns:

Eu trebuie să arăt că TURCU NICOLAE face confuzie și că recrutarea mea a avut loc așa cum am arătat eu mai sus, iar întâlnirea dela bodega din jurul străzii Atrig a avut loc după recrutarea mea de către VINTILA IONESCU și TURCU NICOLAE, iar cât privește cazul cu agentul care m'a dus la mașină, este posibil să aibe dreptate TURCU NICOLAE.-

ss. Vasile Luca

Intrebare pentru arestatul TURCU NICOLAE:

Ce și de spus la răspunsul dat de VASILE LUCA?

Răspuns:

Cred că în ceea ce privește recrutarea, VASILE LUCA are dreptate, fiind posibil ca eu să fac o confuzie între locul de recrutare și locul întâlnirii ulterioare avute.-

ss. Turcu Nicolae.

Intrebare pentru arestatul VASILE LUCA:

Cum a fost rezolvată în continuare problema cu predarea tipografiei C.C. al P.C.R.?

Răspuns:

Pe baza discuțiilor ce le-am avut cu TURCU NICOLAE de a organiza împreună cu el și cu TECHARI GEORGEȘCU căderea tipografiei C.C. al P.C.R. am luat contact cu TECHARI GEORGEȘCU și am fixat locul întâlnirii, care mi-a fost dat de către TECHARI GEOR-

177

GRSCU, deoarece după câte îmi aduc aminte aceasta a fost locuința unui frate al lui TECHARI GEORGHESCU și unde cred că stătea și el.-

M'am întâlnit cu TECHARI GEORGHESCU la ora și locul fixat dinainte de către mine și țin să arăt că această locuință se găsea undeva între str. Clucerului și depositul sanitar militar.- Aci am început să discut cu TECHARI GEORGHESCU despre cele cerute de TURCU NICOLAE dar nu am terminat încă această discuție și a venit la această locuință imediat și TURCU NICOLAE, continuând a discuta mai departe despre organizarea căderii tipografiei.-

TURCU NICOLAE a cerut lui TECHARI GEORGHESCU ca să procure tipografi noi la care acesta a promis că va face cele cerute.-

Noii tipografi aduși de TECHARI GEORGHESCU la tipografia C.C.al P.C.R. urmau să fie urmăriți de către Siguranță și astfel să fie descoperită tipografia.-

În cazul predării tipografiei discuția dintre mine și TECHARI GEORGHESCU și TURCU NICOLAE a fost scurtă, deoarece discuțiile au fost începute cu ceva mai înainte între mine și TECHARI GEORGHESCU.-

În afară de misiunea în cazul tipografiei ce i-a fost cerută de TURCU NICOLAE lui TECHARI GEORGHESCU acesta (TURCU NICOLAE) a mai fixat atribuțiile, ca eu să mă ocup cu trimiterea la Siguranță a instrucțiunilor și hotărârilor ce vor apărea la C.C.al P.C.R., de asemenea ținerea în curent a Siguranței cu informații despre activitatea membrilor C.C.al P.C.R.-

TECHARI GEORGHESCU în afară de cazul tipografiei a mai avut atribuția de a da informații Siguranței despre activitatea persoanelor din cadrul Comitetului Local de Partid unde și din care acesta făcea parte.-

Tot cu această ocazie ne-a fixat retribuții lunare din partea Siguranței în jurul sumei de 8000 lei.

După întâlnirea de mai sus cred că m'am mai întâlnit cu TURCU NICOLAE și știu precis că printre altele informații și material de partid i-am dat acestuia "copie după raportul C.C.al P.C.R." cu care se trebuia să plece la Moscova.-

Până în luna Aprilie când am fost arestat la Cernăuți știu că am primit de la TURCU NICOLAE 4000 lei drept retribuție.-

Intrebare pentru arestatul TURCU NICOLAE:
Confirma cele declarate de VASILE LUCA?

Răspuns:

Da, confirm în totul cele declarate de VASILE LUCA, cum că am luat parte la ședința ce a avut loc într-o locuință din jurul depositului sanitar militar și unde eu am venit cu o mașină mică și pe care am lăsat-o la o stațiune de mașini din apropierea locuinței de mai sus, deasemenea arăt că la acea locuință am fost condus de comisarul ANTONESCU PRAPCU și care a rămas mai departe în mașină. - Deasemenea arăt că la sosirea mea în locuință am găsit acolo pe VASILE LUCA și pe TEHARI GEORGESCU.-

Impreună fiind cu aceștia m'am adresat lui TEHARI GEORGESCU și i-am cerut să-mi comunice numele noilor tipografi care urmează a fi introduși în tipografie spunându-i că această notă să o predea lui ANTONESCU PRAPCU, care la rândul său urma să o predea lui VINTILA IONESCU.-

I-am mai cerut lui TEHARI GEORGESCU să se ocupe și să dea informații despre activitatea membrilor comitetului local de Partid al cărui șef era el, deasemenea să fiu anunțat la timp despre manifestele ce urmau a se lansa precum și de ședințele ce se vor ține.-

Lui VASILE LUCA i-am cerut să trimească informații despre activitatea membrilor C.C. al P.C.R. precum și lansarea de material, precum și ședințele ce vor fi ținute. Deasemenea dacă vor fi organizate greve muncitorești.-

După terminarea discuțiilor arătate mai sus eu am părăsit primul acea locuință și am comunicat lui VINTILA IONESCU ceea ce am făcut, rămânând ca acesta să trimească peste câteva zile pe ANTONESCU PRAPCU la TEHARI GEORGESCU să-i ceară informațiile despre tipografi.- Cu ocazia întâlnirii cu cei de mai sus am fixat acestora și retribuții lunare și cred că în sume mai mari de 8000 lei de fiecare.-

Dela această întâlnire arătată mai sus nu mai m'am întâlnit cu TEHARI GEORGESCU până în anul 1946 și 1950 când am fost dus la cabinetul acestuia când era ministru de Interne.

Cu VASILE LUCA mai m'am întâlnit cred că o singură dată și am primit dela acesta copie după raportul declarat de el și alte informații din domeniul mișcării muncitorești.-

Acestuia ptiu că i-am dat drept retribuție 4000 sau 5000 lei.-

ss. Turcu Nicolae

Intrebare: pentru arestatul VASILE LUCA:

TURCU NICOLAE a confirmat declarațiile 3-tale, dacă mai ai de completat ceva sau dacă mai ai de pus vre-o întrebare?

Răspuns:

Nu am de completat nimic. Deasemenea nu am de pus nici o întrebare.-

ss. Vasile Luca.

Intrebare: pentru arestatul TURCU NICOLAE:

Dacă mai ai ceva de arătat sau de pus vre-o întrebare?

Răspuns:

Nu mai am de arătat nimic și nu mai am de pus nici o întrebare.-

ss. Turcu Nicolae

Cele consemnate în procesul verbal de confruntare sunt trecute just și întocmai cum am declarat.-

Semnătura:

Arestat. ss. Vasile Luca

Semnătura:

Arestat: ss. Turcu Nicolae.

Confruntarea a fost făcută de:

Maior de securitate. ss. I. Vasilescu
Locot. de securitate ss. W. Mahler.

S I T U A T I A

cercetărilor efectuate în cazul arestatului VASILE LUCA, până în prezent.-

Problema și materialul
ce-l posedă ancheta.-

Declarațiile
martorilor și
coacuzăților.

Declarațiile lui
VASILE LUCA

Ce măsuri trebuie luate
pentru definitivarea
anchetei.-

DIVIZIA SECUIASCA

În această problemă există
sesizarea făcută de tov.
ICHIM RUSU, care arată că
VASILE LUCA a povestit unele
episoade din activitatea sa
din primul război mondial.
El arată că VASILE a povestit
la o masă la Berlin în 1951
luna Octombrie, că a luptat
contra bolșevicilor și a
secerat mulți din ei.-

Despre acest lucru
- spune ICHIM RUSU - știe
și tov. GRIGORE PREOTEASA.-

DENES LADISLAU,
BODO LADISLAU,
RACZ IOAN, LUKACS
IANOS și MATYAS
PETRU, toți din
comuna Lemnea
Reg. Aut. Maghiară,
declară că
V. LUCA în 1918
a făcut parte
din divizia secuiască
care a luptat
împotriva armatei
revoluționare din
Ungaria.-

La 26.IX.1952 și
17.I.1953, LUCA
recunoaște că a
făcut parte din
armata contra-
revoluționară
secuiască și a
luptat contra
puterii sovietice
din Ungaria
în anul 1918,
având gradul de
sergent.-

Trebuie audiat în mod
oficial tov. ICHIM RUSU și
GRIGORE PREOTEASA, în
legătură cu cele auzite
de ei la Berlin delă
VASILE LUCA în
Octombrie 1951.-

Intrucât VASILE LUCA
nu recunoaște cele
de ICHIM RUSU, urmează
a se face o confruntare
între ei.-

LEGĂTURILE LUI VASILE LUCA
CU SIGURANȚA BRĂSOV ÎN ANUL
1924.-

Ancheta posedă în original
și fotocopyate următoarele
materiale oficiale în-
trocimate de siguranță în
legătură cu VASILE LUCA:

Martorul MUNTEANU
ION, la 16. Sept.
1953, declară că
îl cunoaște pe
VASILE LUCA din
1923, ca conducătorul
comuniștilor din
Brașov.-

La 3, 17, 19 și 26
Sept. 1952, și 17
Ianuarie 1953,
VASILE LUCA re-
cunoaște că la
arestarea din
Dec. 1924, a trădat
legătura sa cu

Trebuie prezentat lui
LUCA în mod oficial
adresa din Martie
1924 a Siguranței,
pentru a explica
legăturile sale cu
Siguranța, din
acel timp.-

Trebuie prezentat
lui LUCA copie după
declarația pe care
a dat-o la Sig. Generală

Problema și materialul ce-l posedă ancheta	Declarațiile martorilor și coacuzărilor	Declarațiile lui VASILE LUCA.	Ce măști trebuie luate pentru de-finitivarea anchetei.-
<p>- Adresa Sig.Brașov din Martie 1924 în care se arată că V.LUCA este conducătorul comuniștilor din Brașov, lucru pe care V.LUCA nu-l tăgăduiește.-</p> <p>- Proces verbal de arestare din 19.XII.1924,</p> <p>- Fișa personală.</p> <p>- Adresa Insp.Sig. Brașov, prin care înaintează la Sig.G-rală, pe V.LUCA, GYORKE ALEX și KLEM LUDOVIC.-</p> <p>- Copie după declarația lui VASILE LUCA în care mărturisește activitatea sa comunistă trădând pe URSA ERENTZ, FISCHER, KALLIK IOSIF, CERNOV-SCHI, STEJBER FARKAS MIHAI, GOMBOS, JAKAB IOAN, BENEDEC ILONA KOTELES, GYORKE SANDOR, DUMITRU CAPATANA, FRANCK IOHAN, TOTH IOSIF și ANA PAUKER.-</p> <p>- Proces verbal de confruntare între MUNTEANU ION și VASILE LUCA, din 16.Mai 1953.-</p>	<p>In Dec.1924 VASILE LUCA a fost arestat.Toți arestații au fost bătuți în afara de V. LUCA, care a trădat legătura sa cu KOBLES, fost secretar general al P.C.R. în acel timp, legătură ce o menționează prin SZEKELI ILONA KOTELES. A dat siguranței adresa lui KOBLES.-</p> <p>După ce V.LUCA a trădat toată activitatea ilegală din regiunea Brașov, toți arestații au fost duși la Sig. Generală București.-</p> <p><u>Martorul GABOR E. ARPAD</u>, la 26.III.1952 declară că l-a văzut pe VASILE LUCA de două ori intrând singur la ZAHIU (în 1924), apoi tot atunci (1924) VOINEA SEPTIM i-a confirmat că V.LUCA este agent acoperit al lui ZAHIU.-</p> <p><u>Martorul GYORKE ALEX</u>. la 29.XII.1952, declară că a fost și el</p>	<p>C. Cal P.C.R. și pe secretarul KOBLES ELEK, precum și o serie de membrii de partid cu care a avut legături.- Confirmă că a trădat persoanele ce sunt arătate în declarația sa pe care a dat-o la Siguranță (deși aceasta încă nu i-a fost prezentată).-</p> <p>VASILE LUCA declară că a ascuns în fața colectivului din închisoarea Jilava purtarea sa trădătoare dela Sig. Brașov.- V.LUCA mai declară că în 1924 a fost arestat și ILIES BORCSA, care l-a bănuit că a trădat pe tovarăși.-</p>	<p>și să i se ia un proces verbal de interogatoriu explicativ.-</p> <p>Intrucât V.LUCA declară că a avut o discuție cu ILIES BORCSA la Sig. Brașov în 1924 când a fost și aceasta arestată (declarația lui V.L. din 17.I.1953), ILIES BORCSA declară că n'a fost arestată atunci și ca atare n'a putut avea o astfel de discuție cu VASILE LUCA.- Trebuie lămurit și aceasta cu V.LUCA, deoarece nici agentul MUNTEANU ION nu confirmă că ILIES BORCSA ar fi fost arestată cu acea ocazie.-</p> <p>Trebuie identificat BODOR STEFAN care în 1950 lucra la Ministerul Agriculturii. El va trebui să confirme dacă în 1928 a fost sau nu la ședința unde s'a discutat trădarea lui V.L. din 1924 și dacă V.L. a recunoscut aceasta.-</p> <p>Intrucât există contra-ziceri între V.L. și ILIES BORCSA, trebuie clarificat cu VASILE LUCA dacă a luat legătură cu BERGER ALADOR la Brașov în 1928, prin ILIES BORCSA, deoarece</p>

Problema și materialul
ce-l posedă ancheta.-

Declarațiile martorilor și coacuzărilor.-

Declarațiile
lui VASILE
LUCA.

Ce măsuri trebuie luate pentru
definitivarea anchetei.-

arestat în Dec.1924 la Brașov împreună cu V.LUCA, apoi duși la Sig.G-rală Buc.

De aci au fost duși la Jilava unde V.LUCA a avut de mai multe ori vorbitor dar nu știe cu cine.- (VASILE LUCA declară că a avut vorbitor cu agentul de siguranță trimis de BANCIULESCU).-

La cercetarea sa (GYORKE) de către ZAHIU, VASILE LUCA fiind de față, l-a indemnăt pe acesta să recunoască câte manifeste a difuzat și cui.-

Acesta mă declară că minierii care au fost arestați atunci la Jilava, spuneau că VASILE LUCA este vinovat pentru arestarea lor.-

Martorul JAKAB IOAN, la 27. XII.1952, declară că V.LUCA nu a fost solidar cu ceilalți tovarăși în greva foamei când au fost arestați la Brașov în 1924, declară că deabia în 1951 a aflat dela ILIES BORCSA că VASILE LUCA în 1924 a trădat.-

Martorul WEISZ ARPAD, la 26. XII.1952, declară că în 1924, VASILE LUCA a trădat mișcarea la Siguranță.- Spune că cei din conducerea locală a P.C.R.- Brașov, au știut acest lucru.-

Martora ILIES VARVARA, la 15. I.1953, declară că încă în

aceasta nu recunoaște că ar fi făcut legătura lui VASILE LUCA cu BERGER ALADAR și susține că BERGER ALADAR din 1926 până în 1929 nu a fost în țară.-

Despre eventuala apariție în țară a lui BERGER ALADAR (dacă a fost) trebuie să fie audiat dr. KAHANE BRIST din M.A.I. și KAHANE ROZALIA tot din București. HEIGL IOAN spune că VASILE LUCA a recunoscut la Jilava că nu s'a purtat bine la Siguranță, iar VASILE LUCA spune că n'a recunoscut acest lucru.- Trebuie clarificată această contrațicere cu VASILE LUCA.-

In această problemă mai trebuie să fie audiați în mod oficial tov. BARBU ZAHARESCU, care poate să lămurească comportarea lui VASILE LUCA dela Jilava.-

Problema si materialul
ce-l posedă anche ta.-

Declaratiile mar-
torilor si coacuză-
țiilor.-

Declaratiile lui
VASILIE LUCA.-

Ce măști trebuie se lua-
te pentru deținutii varea
anchetei.-

timpul grevei Gene-
rale din 1920, VASILIE
LUCA a ținut legătura
cu social-democra-
tul de dreapta SZOOS
DAVID și odată a fost
invitat la un banchet
dat de fabricantul
SCHIL GUSNI. Atunci

s'a purtat ca un om
fără șira spinării și
trăia o viață imorală.
Cunoaște că VASILIE LU-
CA a trădat pe tov.,
cărora le-a dat mani-
feste în anul 1924.-
Afirmă că ea în 1924
nu a fost arestată. De-
clară că după ce VASI-
LIE LUCA a eșit dela
închisoare, la Brașov
a avut loc o ședin-
ță unde a discutat
problema trădării lui
VASILIE LUCA din 1924
și unde VASILIE LUCA
și-a făcut autoconfesi-
oarea. La ședință au fost
ILIES IOSIF, FODOR STE-
BAN și alții.-

Marțorul STEIBER
IOAN, la 11.XII.1922
declară că în timp ce
era cercetat la Sigu-
ranța Petroșani, șeful
Siguranței FODOR ȘTE-
BAN și alții au vorbit
la telefon cu

Problema și materia lui
ce-l posedă ancheta.-

Declarațiile martorilor și cea a zărilor.-

Declarațiile
lui VASILE LUCA.

Ce măsuri trebuiesc luate
pentru deținutarea cer-
ceților lor.-

Siguranța Brașov, din
care i-a spus că de nu
reunoaște, îl va aduce
pe VASILE LUCA la Petro-
șani. STIEBER declară
că în afară de el și
VASILE LUCA, nu a știut
nimic de unde a avut
el sacul cu manifește.-

Martorul POPOVICI

GHEORGHE, la 11.XII.1952
declară că arestarea a
128 de membri de par-
tia se datorește trădă-
rii lui VASILE LUCA și
CERNOVSCII.-La Jila va
s'a întâlnit cu VASILE
LUCA, care i-a spus că
a trădat la Siguranța
Brașov, întrucât nu a
mai putut rezista la
bătăi.-

Martorul DOGARU

DIAMOND, la 6 Oct. 1953
declară că VASILE LUCA
era văzut bine de ZA-
HIU și a fost tratat cu
toți alfel decât cei-
lalți arestați.-
Din discuțiile duse
de el cu alți ofițeri
de poliție, a înțeles
că VASILE LUCA, este
omul lui ZAHIU.-

Problema și materialul ce-l posedă ancheta.-

Declarațiile martorilor și coacuzăților.-

Declarațiile lui VASILE LUCA

Ce măsurî trebuie sc luate pentru definitivarea cercețării lor.-

LEGATURILE LUI VASILE LUCA CU SIGURANȚA ÎN ANUL 1925.

Ancheta posedă în original și foto-copie:

- Adresa Sig. Brașov nr. 7976 din 25 Sept. 1925, ca dovadă că V. LUCA a fost arestat, cu care înaintea la Siguranța Generală București pe VASILE LUCA împreună cu declarațiile date de acesta referitor la modul cum a fugit el și alții dela proces.-

- Declarația lui V. LUCA dată în 1925 Septembrie, la Sig. Brașov și traducerea ei în limba română.-

In această declarație V. LUCA recunoaște față de Siguranța activitatea sa dela fuga din București.-

- Proces verbal de încarcerare din 26 Sept. 1925, în Buc. la Sig. G-rală, ca dovadă că a fost trimis acolo.-

- Referatul făcut de BANCULESCU, care l-a cercetat pe V. LUCA în Sept. 1925, unde V. LUCA a dat din nou declarații de mărturisire, așa cum rezultă din însuși referatul acesta.-

- Adresa originală nr. 434 din 19 Oct. 1925, către Sig. G-rală, din care rezultă clar că V. LUCA și fratele

Martorul MUNTEANU

IOAN, la 16. Sept. 1953, declară că în 1925, cu ocazia celei de a doua arestări a lui V. LUCA, inspectorul g-ral de sig. ZAHIU D-TRU i-a propus lui V. LUCA să fie informatorul Siguranței. VASILE LUCA a acceptat propunerea și a trădat lui ZAHIU toate org. comuniste pe care le cunoștea în țară, precum și membrii din conducerea acestora și din C.C. al P.C.R. După aceasta V. LUCA a fost predat de ZAHIU lui COJOGARU care i-a luat o declarație în limba maghiară, care apoi a fost tradusă de VOINEA SEPTIM.-

V. LUCA a propus ca agent de legătură între el și Sig. Brașov, pe fratele său VARGA GAVRILA.-

Martorul HEIGL IOAN, la 22.I.1953 declară că după a doua arestare a lui V. LUCA, au

La 29 Sept. 1952 V. LUCA recunoaște că în Sept. 1925, a fost arestat la Sig. Brașov, cu care ocazie a fost recrutat și a informator al Siguranței, indicând ca agent de legătură pe fratele său VARGA GAVRILA.-

La 30 Sept. 1952, V. LUCA declară că s'a oferit singur să dea informații Sig. Brașov. A dat declarații verbale și scrise, despre tot cecece a cerut Siguranța.-

La 6 Oct. 1952, V. LUCA declară că a dat sugestii agentilor de siguranță de felul cum pot fi urmăriți comunistii.-

La 7 Oct. 1952, V. LUCA declară că misiunea principală ce a primit-o dela siguranță, a fost aceea de a cuceri încrederea omenilor din mișcare, pentru a ajunge în posturi cât mai mari

Trebuie clarificat cu V. LUCA dacă a fost recrutat sau s'a oferit din proprie inițiativă să devie informator al Siguranței.-

Trebuie cerut permisiunea Comisiei Controlului de Partid al G.C.P.M.R., de a audia pe soția tov. IVANUS precum și soția lui POBESCU M. DOREANU, pentru a clarifica cele declarate de HEIGL IOAN la 22.I.1953.-

Trebuie audiat LAZAR ODON din Eg. Mureș, GRUN DEZSO și STIEBER IOAN, despre cele declarate de HEIGL IOAN, în legătură cu purtarea lui V. LUCA dela Siguranța Generală.

Trebuie organizată confruntarea între VOINEA SEPTIM și GABOR E. ARPAD, la orașul Stalin, întrucât VOINEA SEPTIM nu recunoaște că i-ar fi confirmat lui GABOR E. ARPAD în anul 1924, că VASILE LUCA este informatorul lui ZAHIU.-

Problema și materialul
ce-l posedă ancheta

său VARGA GAVRIL au înfor-
mat Sig. Brașov despre a pa-
rția în localitate a cu-
rieni lui Partidului Comu-
nist Român, nume MOLNAR.-
- O altă probă că
VASILIE IUGA a fost înfor-
matorul Siguranței, o cons-
tituie rezultatul contrun-
tării din 16.V.1952, ce a
avut loc între VASILIE IUGA
și MUMBERANU IOAN.-

Declaratiile marto-
rilor și coacșaz-
rilor

fost sesizați la Ji-
laură că V. IUGA a stat
o lună la Sig.
Gara Ia, unde a făcut
promisiunea că va da
pe mâna Siguranței
pe membrii C.C. al
P.C.R. - Sesizarea a
fost făcută de soția
tov. IVANUS și soția
lui FOLESCU M. DOBEA-
NU. Această din urmă
a semnat sesizarea în
scris.-
Despre aceste sesi-
zări - spune HELGE
IOAN - mai are cunoș-
tință și IAZAR ODON
din Te. Mureș, GABUN
DEZSO și STEIBER IOAN
din Petroșani.-

Declaratiile
lui VASILIE IUGA.

de răspundere ca
de acolo să poa-
tă lucră mai bine
pentru siguranța,
pentru a distruge
partidul.-

La 8 Oct. 1952,
V. IUGA declară că
a fost trimis la
sig. G. Ia la BAN-
CIULESCU TODOR, că-
puta l-a promis în-
formatii din închi-
soare, stabilind ca
legătură între el
și BANCIULESCU, un
agent de siguranță
care îl va vizita
la Jilaură.- (marco-
rul GROZDE ALEX.
arată că V. IUGA a
avut de mai multe
ori verbitor la Ji-
laură, însă nu știe
cu cine).- Agentul
de siguranță, a venit
la el la Jilaură, că-
ruia V. IUGA i-a dat
informații despre
colecțivul de comu-
niști arestați, pro-
cum și modalitatea
legăturilor cu miș-
carea din afară.-
La 11 Oct. 1952,
V. IUGA declară că
în timp ce a stat

Ce masuri trebuie luate
pentru definiția cerceții-
rilor.-

111

Problema și materialul
ce-l posedă ancheta.

Declarațiile mar-
rilor și coacuzărilor

Declarațiile lui
VASILE LUCA

Ce măsuri trebuiesc luate
pentru definitivarea cer-
cetărilor.-

La Jilava, a dat
informațiuni și
comandantului adj.
al închisorii, anu-
me cpt. POPESCU (ne-
identificat).-

Dar înainte de aceea
a dat informații de
câteva ori și agen-
tului care venea din
partea lui BANCIU-
LESCU.-

La 15 Oct. 1952, V. LU-
CA declară că în acea
perioadă (1925-1928)
cât a stat la Jilava, a
fost dus odată la Sig.
G-rală, unde la cererea
lui BANCIULESCU, a iden-
tificat pe comunistul
WILLY ROHM, care nu vro-
ia să-și declare iden-
titatea.- Tot atunci
VASILE LUCA a dat infor-
mații lui BANCIULESCU
despre BORIS ȘTEFANOV
și despre colectivul
comuniștilor din închi-
soare.- VASILE LUCA mai
declară că în 1925, când
a fost recrutat de insp.
ZAHIU, a semnat la Sig.
Brașov și un angajament
în scris.-

Problema și materialul
ce-l posedă ancheta.-

Declarațiile mar-
torilor și coacuză-
ților.-

Declarațiile lui
VASILE LUCA

Ce măsuri trebuieș luate
pentru definitivarea cer-
cetărilor.-

LEGĂTURILE LUI V.LUCA cu
Siguranța, după punerea sa
în libertate, din anul
1928.-

1.- Există nota din lo.
II.1928, prin care V.LUCA
a fost achitat și pus în
libertate în urma sentin-
ței date cu ocazia proces-
ului BORIS STEFANOV.-

2.- Proc.verbal de
incarcerare la 19.XII.
1928, ca dovadă a areștă-
rii sale din acel timp.-

3.- Proc.verbal din
20.XII.1928, încheiat de
BANCULESCU TEODOR în
timpul cercetărilor lui
V.LUCA, unde V.LUCA a fă-
cut mărturisiri.-

4.- O declarație scri-
să cu mâna și semnată de
V.LUCA la Săg.G-Rală în
1928 când a fost areș-
tat.-

5.- Procură specială
cu care s'au ridicat
banii confiscați de Sig.
în Dec.1928.-

6.- Notele informative
făcute în 1928 de către
agenții de sig.MUNTEANU
ION, precum și în 1929 și
1930, referitor la V.LUCA.-

Martorul HOTINEANU
ROMULUS, la 19.I.1953,
declară că V.LUCA a
fost achitat în proces-
ul BORIS STEFANOV,
în urma intervenției
insp.g-ral de siguran-
ță VINTILA IONESCU, la
președintele completu
lui de judecată fostul
colonel FILIP IOAN,-
(neidentificat).

Martorul NAGY PAUL,
la 4 Oct.1953, declară
că V.LUCA în anii
1928-1930, frecventa
locuința sa.-

Martora NAGY ANA,
la 4 Oct.1953, declară
că V.LUCA frecventa
des locuința sa în
1928-1930, și odată a
venit cu două persoa-
ne necunoscute cu
care a stat de vorbă
discuție la care ea
n'a participat fiind
trimisă afară de că-
tre VASILE LUCA.-

Nu are cunoștință
cine au fost aceste
persoane.-

Martorul MATAYS PE-
TRU, la 18 Iunie 1952,
declară că s'a întâl-
nit cu V.LUCA la con-
gresul PCR din 1928,

La 5 Sept.1952,
V.LUCA declară că
în Dec.1928 a fost
areștat și cerce-
tat de BANCULESCU.
Susține că, cu oca-
zia acelei areștă-
ri nu a dat nici o
declarație la Sigu-
ranță.-A fost pus
în libertate și
trimis la Brașov.-

La 25 Sept.1952,
V.LUCA declară că
a participat la con-
gresul al IV-lea al
P.C.R.care s'a ținut
în URSS, făcând
parte din fracțiunea
lui KOBES și MARCEL
PAUKER.-

La 17.I.1953, V.LU-
CA declară că a ple-
cat din țară cu
MATAYS, PETRU și BEN-
KE PAUL și încă o
persoană de care
nu-și aduce aminte
cine e.-

A stabilit cu aceș-
tia o întâlnire la
București pe Sos.
Kiseleff, iar el s'a
dus - contrar direc-
tivelor - la Brașov
unde a luat legătură
cu ZAHIU, informându-l

De lămurit cu V.LUCA cine
în mod precis au fost dele-
gații cu care a plecat
din țară la Congr.IV-lea
al P.C.R.din 1928, întrucât
MATAYS PETRU și BENKE PAUL
nu confirmă că s'ar fi dus
împună cu V.LUCA la Con-
gres.-

Trebuie audiat în mod ofi-
cial MATAYS PETRU, întrucât
ca martor el poate fi folo-
sitor contra lui V.LUCA.-

De prezentat lui V.LUCA,
declarația sa pe care a
dat-o în Dec.1928 la Sig.
Generală, întrucât el decla-
ră că la acea areștare nu
a dat nici o declarație.-

Trebuie interogată din nou
V.LUCA, care să arate ade-
văratele împrejurări în care
s'a dus la Congr.al IV-lea
al PCR, întrucât cele decla-
rate de el nu se confirmă
nici prin MATAYS și nici
prin BENKE PAUL.-

De asemenea trebuie clari-
ficat cu V.LUCA cele decla-
rate de el la 18 Oct.1952
în legătură cu areștarea
lui ILIES IOSIF care ar fi
avut listele electorale și
pe care V.LUCA l-ar fi tră-
dat lui MUNTEANU ION.-
Aceasta, întrucât MUNTEANU
ION nu confirmă cele decla-

Problema și materialul
ce-i posedă ancheta.-

Declarațiile mar-
torelor și coacuză-
țiilor.-

Declarațiile lui
VASILE LUCA

Ce măsuri trebuie luate
pentru definitivarea cer-
cetărilor.-

(nu au plecat impre-
ună). La Congres V.
LUCA a avut o atitu-
dine oportunistă și
s'a alăturat lui
KOBLES ELEK și BER-
GER ALADAR.-
Martorul KANER ILIE
declară că V.LUCA a av-
ut asupra sa în Dec.
1928, banii Blocului
Muncitoresc Tărănesc
și că a avut fixată o
întâlnire cu acesta în-
să V.LUCA nu a eșit la
întâlnire timp de lo-12
zile, fapt care a dus
la paralizarea activi-
tății B.M.T. în vederea
alegerilor.-

Văzând că V.LUCA nu
ese la întâlnire, conf.
dispozițiilor primi-
te dela Partid, s'a dus
la locuința acestuia
unde a găsit pe soția
lui V.LUCA bolnavă iar
în casă au fost doi
agenți de siguranță
care l-au arestat.-

În arestul siguran-
ței s'a întâlnit cu V.
LUCA și cu toate că a
spus parola, V.LUCA nici
atunci n'a vrut să stea
de vorbă cu el.-

Martorul LASCAR SARA-
GA, declară că V.LUCA

că pleacă la Con-
gres. Conf. celor
stabilite cu ZAHIU
a venit în Buc. și
după ce a luat con-
tact cu delegații
i-a lăsat să aș-
tepte iar el a ple-
cat la Sig. la BAN-
CIULESCU, -pe care
l-a informat dease-
menea despre ple-
carea în URSS, la
Congres.-

BANCIULESCU l-a
asigurat că dele-
gații nu vor fi
arestați nici la
plecare nici la
întoarcere, iar el
(V.LUCA) după Con-
gres să vie la Sig.
și să-i raporteze
lui BANCIULESCU, cum
au decurs lucrările
Congresului.-

La 18 Oct. 1952,
V.LUCA declară că
în Martie și Aprilie
1928 a fost chemat
la ZAHIU DUMITRU, că-
ruia i-a dat infor-
mațiuni la început
din cadrul închiso-
rii, despre comuniștii
arestați, iar apoi l-a
informat pe acesta

rate de V.LUCA și astfel
urmează ca V.LUCA să precize-
ze dacă lucrurile s'au în-
tâmpat așa cum spune el
sau a denunțat pe ILES IOSEF
la vre-un alt organ al Sigu-
ranței și nu lui Munteanu
ION.-

La 18 Oct. 1952, V.LUCA a
declarat că după venirea dela
congres nu s'a mai dus la
BANCIULESCU, ci informațiile
sale le-a transmis lui ZAHIU
la Brașov, iar la 29 Oct. 1952
declară că s'a dus la BANCIU-
LESCU, căruia i-a dat infor-
mații despre congres. Trebuie
stabilit cu V.LUCA care din
aceste două versiuni sunt
adevărate.- În legătură cu
arestarea sa din Dec. 1928,
să precizeze V.LUCA, cine a
fost arestat primul, el sau
KANER, întrucât KANER declară
că VASILE LUCA a fost are-
stat primul.-

Deasemenea VASILE LUCA să
lămurească de ce n'a eșit la
întâlnirea cu KANER.- VASILE
LUCA a mai declarat că la
arestarea din 1928, Siguranța
a găsit asupra sa, rezoluția
Congresului al IV-lea, ori
în procesul verbal de încar-
cerare din 19 Dec. 1928, nu fi-
gurează nici un fel de mate-
rial de propagandă comunistă

Problema și materialul
ce-l posedă ancheta.-

Declarațiile marto-
rilor și coacuză-
rilor.-

Declarațiile lui
VASILE LUCA

Ce măsuri trebuiesc luate
pentru definitivarea cer-
cetărilor.-

a fost în casa lui,
dar nu știe ca aces-
ta să se fi întâlnit
vreodată cu cineva la
el acasă.-

Marțorul MARGULES
SAMOILA, la 19 Nov. 952
declară că după Congr.
al IV-lea al PCR (el
fiind exclus) a făcut
rost de o broșură cu
rezoluția Congr. al
IV-lea, pe care a da-
t-o lui VLADIMIRESCU
(aceasta intrucât

V.LUCA a declarat că
în Dec.1928 când
a fost arestat, a vă-
zut la BANCIULESCU o
rezoluție a Congresu-
lui subliniată cu ro-
șu și albastru, însă
nu știa dacă aceasta
era a lui sau Siguran-
ța a primit-o dela alt-
cineva).-

Marțorul HEIGL IOAN,
la 22.1.1953, declară
că la Congr. al IV-lea
al PCR din 1928, l-a
găsit acolo și pe V.
LUCA, care a avut o
poziție contrară li-
niei Partidului.-El
spune că V.LUCA prin
atâtulinea adoptată
la Congres, a vrut să

despre legătura
sa cu Sig.G-rală
respectiv cu BAN-
CIULESCU.-

În Aprilie l-a
informat pe ZA-
HIU că a avut o
ședință cu un ac-
tivist al MOPR,
venit din străi-
nătate unde a fost
ales secretar al
MOPR-ului.-

V.LUCA mai de-
clară că în Apri-
lie 1928 l-a tră-
dat pe ILIES IOSEF
lui MUNTEANU ION,
întrucât acesta avea
asupra sa documen-
tele (listele elec-
torale a B.M.T.) și
care în urma aces-
tei trădări a fost
arestat confiscându-
i-se listele. În fe-
lul acesta V.LUCA a
împiedicat depune-
rea listelor.-După
venirea sa la Bra-
șov, după Congres, a
fost invitat la ZA-
HIU prin MUNTEANU
IOAN.-La ZAHIU aca-
să a stat trei pre-
în care timp l-a
informat pe acesta

ce ar fi fost găsit la el.-
Trebuie cercetat V.LUCA în-
trucât MUNTEANU ION nu con-
firmă că l-a invitat pe
V.LUCA în Dec.1928 la ZAHIU,
și că l-ar fi găsit pe ae-
cesta la amnatul său
SZOCS IULIU.-

Identificarea și audierea
lui SIFOS EMERIC din Oradea
care a fost și el la Congre-
sul al IV-lea al PCR și care
ar putea să ne lămurească
eventual cu cine a plecat
V.LUCA la Congres și impre-
jurările plecării.-

Problema și materialul
ce-l posedă ancheta.-

Declarațiile martorilor
și coacuzărilor.-

Declarațiile lui
VASILE LUCA

Ce măsuri trebuie luate
pentru definitivarea cer-
cetărilor.-

îndeplinească angaja-
mentul față de sigura-
ranță.- HEIGL afirmă
că KOBLES la un mo-
ment dat l-ar fi demas-
cat pe V.LUCA ca trădă-
tor cunoscut.

despre desfășura-
rea Congresului,
despre noul CC
ales la Congres
precum și despre
faptul că își va
începe activita-
tea după ce va
primi o telegra-
mă cu conținut
convențional dela
DORIY GOLDSTEIN.-
Atunci a primit
dela ZAHIU suma de
2.000 lei.-Inain-
te de a pleca la
București pentru
a-și începe activi-
tatea în C.C.,LUCA
a mai luat odată
legătura cu ZAHIU,
cu care a stabilit
că din când în când
va veni la Brașov,
pentru a-l informa
pe ZAHIU despre ac-
tivitatea PCR.-
La 22 Oct.1952,
V.LUCA declară că
înainte de a fi ple-
cat la Congr. IV.
din 1928, a luat
legătura cu BANCTU-
LESCU, pe care l-a
informat de pleca-
rea delegaților și
despre punctul de
trecere a frontie-

Problema și materialul
ce-l posedă ancheta.-

Declarațiile mărforilor
și coacuzărilor.-

Declarațiile lui
VASIIE LUCA

Ce masuri trebuie
luate pentru definiția
războiului.-

rel. a stabilit cu

Siguranța că la
intocmirea să dea in-
formații despre ie lui
cum a decurs Congresul
și despre noui C.C.
al P.C.R.-Reunoraște
că a plecat la Congres
cu sînă și pe baza
înțelegerii cu Sigu-
ranța.-După venirea sa
dela Congres informa-
țiile le-a transmis lui
ZAHIU și nu lui BANCIU-
LESCU.-

La 29 Oct. 1923, V. LU-
CA declară că după egi-
rea din închisoarea Ji-
lava din 1928, a fost
dus la BANCIULESCU pe
care l-a informat despre
comuniștii din închisoare,
modul de legătură al acees-
tora cu mișcarea din afară
și despre persoanele care
și vizitau pe BOHIS STE-
FANOW. Tot atunci a stabl-
lit că după sosirea la
Brașov va ține legătură cu
ZAHIU, ajungând la Brașov,
V. ILOA a ținut în curent
pe ZAHIU p cu informații
despre mișcarea locală,
dând și nume de persoane.
L-a informat pe ZAHIU
despre congres atât înain-
te cât și după întoarcere-
rea sa dela Congres. Deaseme-

13

Problema și materialul
ce-l posedă ancheta

Declarațiile mar-
tilor și coacuzăți-
lor.-

Declarațiile lui
VASILE LUCA

Ce măsuri trebuie sc luate
pentru definitivarea cerce-
tărilor.-

ni a furn izat informații
și despre activitatea MOFR.
Inainte de plecarea la con-
gres BANCIULESCU l-a asi-
gurat că nu vor fi arestați
la frontieră.-Aci declară că
după ce s'a întors dela con-
gres a luat legătură cu BAN-
CIULESCU, informându-l despre
mersul congresului și noul
C.C.ales.-

La 1 Nov.1952, VASILE LUCA
declară că în Dec.1928 a fost
arestat pe stradă și dus la
BANCIULESCU.-Atunci s'a "găsit"
asupra sa rezoluția congresu-
lui al IV-lea. A dat atunci
lui BANCIULESCU casa unde lo-
cuia DOBROGEANU GHEBEA și
unde se țineau și ședințele
P.C.R.- A dat o declarație în
fața unui comisar. Tot atunci
s'a confiscat dela el 16.000
lei.-După o zi a fost pus în
libertate și trimis la Bra-
șov.-La 4 Nov.1952, V.LUCA de-
clară că atunci când a fost
arestat în Dec.1928 a fost
dus la VINTILA IONESCU de că-
tre BANCIULESCU pe care l-a
informat și personal despre
congres. L-a informat pe ace-
sta asupra locului unde a fost
tipărită rezoluția și cine
anume a făcut-o.-Atunci au fi-
xat legătura printr'un agent
de legătură al cărui nume nu-l
știe.-Afirmă că s'a întâlnit

Problema și materialul
ce-l posedă ancheta.-

Declaratiile martorilor
și coacuzatiilor.-

Declaratiile lui
VASILE LUCA

Ce măsuri trebuie luate
pentru definitivarea cer-
cetărilor.-

cu acesta în casa lui LASCAR
SARAGA, pe str. Sfinții Aposto-
li, spune că a văzut la BANCUIU-
LESCU o rezoluție subliniată
cu roșu și albastru. Declară că
rezoluția era a lui, însă rezolu-
ția care nu s'a găsit la MARGULES
nu știe unde a dispărut. - După ce
a fost pus în libertate, a dat pro-
cură lui MIHAILEANU ALEXANDRU,
care a ridicat banii confiscați de
siguranță cu ocazia arestării sale
din Decembrie 1928.-

La 10 Nov. 1952, V. LUCA declară
că în Dec. 1928 când a fost are-
stat nu a avut asupra sa servieta
întrucât a dat-o cu câteva zile
mai înainte agentului de legătură
în casă la LASCAR SARAGA.-

Tot atunci a denunțat pe un bul-
gar care fusese arestat imediat,
iar când a fost arestat, VASILE
LUCA a fost dus la VINFILA IONESCU
cărui i-a dat relații în legătură
cu acel bulgar, - care apoi a fost ex-
pulzat. - În discuția avută cu VINFILA
IONESCU, acesta i-a spus că l-a în-
cadrat pe VASILE LUCA ca agent de
siguranță cu salariu de 3.000 lei
lunar, apoi a stabilit cu BANCUIULESCU
că va trimite informațiile prin poș-
tă. Când a fost pus în libertate s'a
dus la cumnatul său SZOCS IULIU în
Brașov, unde a venit MUNTEANU ION și
l-a invitat la ZARIU.-

La 17 Nov. 1952, VASILE LUCA decla-
ră că înainte de arestarea sa din
Dec. 1928, a dat agentului de legătură

111

Problema și materialul
ce-l posedă ancheta

Declarațiile martorilor și coacuzărilor.-

Declarațiile lui
VASILIE LUCA

Ce măsuri trebuie luate
pentru definitivarea cer-
cetărilor.-

În casa lui LESCU ȘAR-
GA, informațiuni despre
activitatea sa, acțiunile
PCR, material politic,
rezoluția congresului,
precum și informația
că urma să se întâlnească
cu BANER.-Deasemenea
a informat Siguranța că
MIHAILEANU ALEXANDRU
și LOTI FORIS pregătesc
procesul MOFR-ului dela
Cluj.-

La fel a dat Siguranței
informația că FORIS
STEFAN și HAIA LIESIT
nu se vor prezenta la
proces.- V. LUCA declară
că a primit ordin dela
Siguranță să obțină de-
la partid, prezentarea
la procesul dela Cluj, a
lui FORIS STEFAN și HAIA
LIESIT.-

LEGATURILE LUI VASILIE
LUCA CU SIGURANȚA, ÎN
1929-1933.-

În acest sens există
în original proces verbal
de încarcerare cu ocazia
arestării lui V. LUCA din
4. II. 1929.-

- proces verbal din
5. II. 1929 făcut de BANCIU-
LESCU cu ocazia cercetă-
rilor.-

Martorul CLOTAN ION,
la 4. VII. 1952, declară
că V. LUCA a fost se-
cretarul C. G. S. U. și
în această calitate
el nu vroia să înțe-
leagă că PCR îndrumă
mează și controlează
și munca sindicală.-
Folosindu-se de ti-
tlu C. C. al PCR, V. LU-

La 19. Nov. 1952, V. LUCA
declară că în Feb. 1929
a fost arestat.- În Ian.
și Feb. 1929 a partici-
pat la organizarea adu-
nărilor electorale și
în acelaș timp anunța
siguranța de locul adu-
nărilor, cât și despre
numele vorbitorilor.-

Să fie anchetat V. LUCA în
legătură cu cele declarate
de CLOTAN ION și în spe-
cial cum a contribuit la
descompunerea organiza-
țiilor de partid.- Trebuie
audiat în mod oficial CLO-
TAN ION.-

Trebuie audiata în mod ofi-
cial ABRAHAM BERNATH.-
Trebuie eliminată afirmația
lui V. LUCA din procesul ver-

Problema și materialul
ce-l posedă ancheta.

- notă (nesemnată) din
9 Iunie 1929, în care se
arată clar că VASILE LUCA
dădea mparte siguranței
despre mișcarea muncito-
rească din Valea Jiului.
(aceasta există în origi-
nal și bătută la mașină
purtând și rezoluția de
a verifica informația).
- telegrama Sig. G-rale
din 9 Iulie 1927, către
Insp. Timișoara, prin care
cere verificarea informa-
țiilor primite dela VASILE
LUCA. - Telegrama Sig. G-rale
din 13 August 1929 către
Insp. Timișoara prin care
se cere raport asupra celor
rezultate din verificarea
informației transmise la
9 Iulie 1929.

- nota de depunere în
arest din 8 August 1929
a lui VASILE LUCA, în care
este specificat că a fost
cerut de Brigada III-a.
- Proces verbal de
incarcerare a lui V. LUCA
din 8 Aug. 1929 la Siguran-
ța Generală.

- Referatul Sig. G-rale
din 9 August 1929, făcut în
urma cercetării lui V. LUCA
care a declarat activitatea
sa și a căutarea activității.
- Fe referat - cu toate că re-
zulta activitate pentru

Declarațiile lui
VASILE LUCA.

Astfel au fost areș-
tați în urma infor-
mațiilor date de
VASILE LUCA, ANGHEL
FETRESCU, TRANDAFI-
RESCU CONSTANTIN și
MIHAILEANU ALEXANDRU.

La 22 Nov. 1952,

VASILE LUCA declară
că în Martie 1929 a
fost pus în liber-
tate după care a
fost trimis la Brașov
pentru a lega de
legăților la Congre-
sul Sindicatelor Uni-
tate din Timișoara.
Aici a aranjat și
alegerea sa ca dele-
gat.

Înaintea de a pleca
la Congresul dela Timi-
șoara a fost invitat și
ION. - Atunci l-a înfor-
mat pe ZAHU despre ti-
nerea Congresului și
numele delegaților din
Brașov.

VASILE LUCA a lămă
că lui BANCULESCU nu
i-a spus nimic în legă-
tură cu congresul dela
Timișoara, doar că i-a
trimis raportul ce ur-
ma să fie prezentat la
congres. Pentru aceasta
a primit 2000 lei.

Ce măsurii trebuiesc luate
pentru definițivarea cerce-
tarilor.

bal de confruntare cu DURGHU
PERE, precum că el ar fi
fost dus la Prefectura Poli-
ției Capitalei și de acolo
pus în libertate. Aceasta
prin prezentarea notei cu
mențiunea "pus în libertate
din ordin".

Identificarea lui CONȘTAN-
TIN TRANDAFI RESCU, care în
1951 a lucrat la Uniunea
Poligrafiei Presă și Institu-
ție de Cultură, pentru a fi
audiat despre VASILE LUCA în
legătură cu evenimentele din
sala constructorilor și alte-
le. - Deaceia trebuie între-
bat TRANDAFI RESCU unde este
AVRAMEȘCU POSTELNICU.

Trebuie anchetat VASILE LU-
CA, asupra faptului că dece a
fost căutat de agentul de
siguranță la casa lui NAGY
la decl. V. L. din 25 Nov.
1952.

Problema și materialul
ce-l posedă ancheta.-

Declarațiile marto-
rilor și coacuzăți-
lor.-

Declarațiile lui
VASILIE LUCA.-

Ce măsuri trebuie luate
pentru definitivarea cerce-
tărilor.-

care putea fi ținut arestat -
s'a pus rezoluția "va fi
plasat la domiciliu".-

- adresa Sig.G-tale din
lo Aug.1929,către Sig.Braș-
șov,cu care l-a înaintat
pe V.LUCA la Brașov în
scopul de a fi plasat la
domiciliu.-

La 6 Oct.1929 se depu-
ne o notă la Sig.G-fală cu
mențiunea că V.LUCA a fost
adus din ordin și pe aceeaș
notă în aceeaș zi există
mențiunea "pus în liber-
tate din ordin",--

- proces verbal de în-
carcerare și percheziție
corporală din 6 Oct.1929.

- proces verbal de con-
fruntare între V.LUCA și
DURGHIU PETRE din 22 Sept.
1953.-

- adresa Insp.Brașov,
către Sig.Brașov,prin care
înaintează o adresă tele-
grafică a Insp.Timișoara
(V.LUCA a cerut Sig.Ti-
mișoara să se intereseze
la Brașov de persoana sa).

- nota din 4 Nov.1930
prin care se arată că V.
LUCA a făcut rapoarte
false la Profintern,
din care cauză a fost
desărcinat din postul de
secretar.-

Timișoara din 1929,
V.LUCA a procedat
practic împotriva ho-
tărârilor luate la
ședințele de coordo-
nare a congresului.-

Martorul MATAYS
PETRU,la 18.VI.1952,
declară că V.LUCA nu
a avut o poziție ho-
tărâtă la Congresul
dela Timișoara din
1929,față de auto-
ritățile care cereau
îndepărtarea portre-
telor clasicilor.-
Cu ocazia înmormân-
tării lui FOMAGY
IOAN,VASILIE LUCA nu
a avut o poziție
justă în soluționa-
rea situației cri-
tice.- MATAYS de-
clară că V.LUCA a
fost în fracțiu-
nea lui MARCEL PAU-
KER, (LUXIMIN).

V.LUCA a avut le-
gături strâmbe de
prietenie cu unul
din Basarabia dar
MATAYS nu știe cum
il chiamă.-

Era un intelec-
tual cu ochelari.
Acesta a fost unul
din delegații la
Comintern împreună

La 25 Nov.1952
V.LUCA declară
că la Timișoara
a fost chemat la
Siguranță,unde
un comisar i-a
cerut în numele
lui BANCIULESCU,
amânarea definiti-
vă a Congresului.-

Acelaș lucru
dealtfel i l-a ce-
rut și ZAHIU la
Brașov,când a fost
chemat la acesta
înainte de a pleca
la congres.-

La Timișoara a
luat legătură cu
fracționistul BER-
GER ALADAR care mai
târziu a fost demas-
cat ca omul lui
KOBLES ELEK.L-a în-
format pe BERGER
ALADAR despre toate
problemele de par-
tid inclusiv ale
conducerei.După
congresul dela Ti-
mișoara V.LUCA a
fost arestat impre-
ună cu alții și a
cerut Sig.Timișoara
să se intereseze
la Sig.Brașov,res-
pectiv la ZAHIU
despre persoana sa.

(NAGY PAUL și soția decla-
ră că V.LUCA nu a locuit
la ei dar venea acolo să
se întâlnească cu câte ci-
neva.-

Trebuie întrebat V.LUCA dine
este prietenul său din Basa-
rabia cu care ținea legă-
tură și care fusese dele-
gat la Komintern împreună
cu PAUKER.-

Deasemenea trebuie anchetat
V.LUCA în legătură cu antre-
narea în luptelor fracțio-
niste a organizațiilor și
metodele pe care le-a folo-
sit(decl.ABRAHAM BERNAT din
dosarul cu anul 1929).-

Trebuie întrebat V.LUCA dacă
a scris articole în legă-
tură cu VALEA JIULUI așa cum
declară ABRAM BERNAT.-

Trebuie cercetat V.LUCA în
legătură cu discursul ținut
la Congresul dela Timișoara
în 1929 (declarație WEISZ
ARPAD).-

Trebuie cercetat V.LUCA și
asupra metodelor pe care a
vnut să le întrebuinteze,
pentru a atrage org.de par-
tid din Brașov în lupta frac-
ționistă.-(decl.WEISZ ARPAD)

V.LUCA nu vorbește nimic
despre căderea casei conspi-
rative din str.Rozelor nr.2
și întâlnirea sa cu WEISZ
ARPAD.-

Problema și materialul
ce-l posedă ancheta.-

Declarațiile martorilor
și coacuzăților.-

Declarațiile lui
VASILIE LUCA

Ce măsuri trebuie luate
pentru definitivarea cerce-
tării lor.-

- nota din 12.II.1931
în care se amăță că V.
LUCA a fost arestat la
Roman.-
- raportul Sig.Lași
din 21.VII.1931 prin
care raportează Sig.
G-rale că a fost arestat
V.LUCA împreună cu alții
și trimiși în judecata
Parchetului Trib.Local.-

cu PAUKER (LUXIMIN).
Martorul ABRAHAM
BERNATH, la 8 Dec. 1952
declară că la Congre-
sul dela Timișoara,
V.LUCA nu a avut o
poziție bună. A au-
zit chiar dela STRO-
MINGHER că V.LUCA a
scos o batistă albă
ca semn de încetare
a rezistenței și să
se predea.-

V.LUCA a antrenat
și organizația din
care făcea parte
ABRAHAM în lupta frac-
ționistă, care sub pre-
siunea lui V.LUCA
s'a alăturat grupei
fracționiste pe care
o reprezenta V.LUCA.-

V.LUCA în repe-
tate rânduri a spus
că luptele dela Lupe-
ni din 1929 au fost
o provocare a Sigur-
ranței, în care sens
a scris articole
apărute în acel timp
în literatura de par-
tid cât și în presa
sindicală.-

Martorul WEISZ AR-
PAD, la 26.XII.1952,
declară că V.LUCA în
1929 a venit la Bra-
șov în vederea pregă-
tirii congresului sin-

Aceasta cu sco-
pul ca Sig. Timi-
șoara să vadă că
el nu este așa
de periculos-
La 1 Mai 1921
V.LUCA a fost pus
în libertate îm-
preună cu mai
mulți arestați.-

După eșrea
din închisoare a
luat legătură din
nou cu mișcarea
prin GROFU DUMI-
TRU. În acel timp
lăcuia la NAGY
PAUL unde a fost
căutat de un agent
de siguranță cu
care avusese le-
gături și mai
înainte. V.LUCA
declară tot aci
că nu s'a prezen-
tat la procesul
dela Timișoara
din cauză că
așa s'a înțeles
cu unii oameni
din mișcare. (Nu
spune cu cine
anume). - Apoi tot
aci spune că nu
s'a prezentat la
proces deoarece
așa primise or-
din dela Siguran-
ță. - A treia ver-
siune pe care o

Trebuie întrebat despre ace-
ste lucruri (decl. lui WEISZ
ARPAD).-

V.LUCA până acum nu a
declarat nimic în legătură
cu predarea luptei și înceta-
rea rezistenței muncitorilor
la congresul dela Timi-
șoara din 1929. (Batista albă)
Trebuie cercetat și în
legătură cu aceasta.-

Despre acest fapt vorbesc
în declarațiile lor atât
ILIES BORCSA cât și ABRAHAM
BERNATH.-

Trebuie audiată în mod
oficial martora ESANU SABINA
cerându-se aprobarea C.G.F.
al F.M.R.

Trebuie eliminată contra zi-
cerea lui V.LUCA referitor
la neprezentarea sa la proce-
sul dela Timișoara (decl.
V.LUCA din 25 Nov. 1952).-

V.LUCA trebuie să lămureas-
că și acest amănunt dacă co-
misarul cu care s'a întâlnit
la Timișoara din ordinul lui
BANCIULESCU a fost îmbrăcat
în uniformă de comisar, așa
cum a declarat la 25 Nov. 1952
sau în haină de piele așa cum
a declarat la 27 Nov. 1952.-

Trebuie cercetat V.LUCA des-
pre împrejurările în care a
fost la Sig. G-rală înainte
de Oct. 1929 (decl. V.L. din
6 Dec. 1952).-

Problema și materialul
ce-l posedă ancheta

Declarațiile martori-
lor și coacuzăților.

Declarațiile lui
VASILE LUCA

Ce mășuri trebuiesc lua-
te pentru definitivarea
cercețurilor.-

dicatelor unitare dela
Timișoara. Atunci s'au
ales delegați la Con-
gres: ILIES BORCSA,
ILIES IOSIF, KYSGYORGY
TAMAS, VASILE LUCA și
alții.-

WEISZ ANPAD nu a
fost la Congres, însă
a aflat dela alții că
V. LUCA în discursul
său a introdus o li-
nie ostilă partidului
prin aceea că propovă-
duia sprijinirea muncii
în acord atunci când
linia partidului era
tocmai de a împiedica
munca în acord.-

În timpul luptei
fracționiste V. LUCA a
venit la Brașov unde
a promis bani org. de
partid în caz că se
va alătura grupei frac-
ționiste PAUKER (LUXI-
MIN). Propunerea lui
VASILE LUCA a fost re-
fuzată.-

V. LUCA în anul 1931
când ABRAHAM BERNAT a
fost trimis să preia
conducerea sindicatel-
or, a refuzat să-i
predea conducerea și
nu vroia să-i decon-
teze cu bani.-

În 1932 a fost des-
coperită casa conspi-

dă este aceea că nu
știe cum s'a întâm-
plat neprezentarea
sa la procesul de-
la Timișoara.-

La 27 Nov. 1952, V.
LUCA declară că la
procesul dela Timi-
șoara nu s'a prezen-
tat întrucât a primi-
t ordin în acest
sens dela Siguranță
printr'un agent. V.
LUCA declară că în
discuțiile avute cu
ZAHIU înainte de ple-
carea sa la congres,
acesta i-a spus că
la Timișoara să ia
legătură cu omul
Sig. Generale care
va fi îmbrăcat în-
tr'o haină de piele.
(În decl. din 25 Nov.
1952, V. L. amintă că
acesta era îmbră-
cat în uniformă de
comisar, lucru ne-
verosimil).-

Acestui comisar
V. LUCA i-a dat nu-
mele comuniștilor
pe care le-a adu-
nat dela delegații
prezenți la con-
gres. La sfârșitul
declarației V. L.
precizează că
acelaș agent a fost

Trebuie anchetat V. L. asu-
pra arestării sale din
Iulie 1931 dela Roman, în-
trucât el nu vorbește
nimic despre această
arestare.- (Vezi nota
în foto-copie în care se
arată această arestare)

Trebuie verificat la
Academia RPR sau la CC
al PMR, numerele ziarului
"Înainte" ce apărea în
anul 1930. Aci V. L. a
scris o serie de arti-
cole sub pseudonimul
"MORUN", "ADORIAN", și
"LUL".-

Identificarea lui LOTY
FORIS, care umează să
fie asociată în legătură
cu propunerea pe care
i-a făcut-o VASILE LUCA,
de a participa cu orga-
nizația MOPR la luptele
fracționiste. V. LUCA de-
clară că LOTY FORIS a
refuzat.- (Decl. V. L. din
25. III. 1954).-

Problema și materialul
ce-l posedă ambareta.-

Declarațiile marșorilor
și ci coacazailor.-

Declarațiile lui
VASILIE IUCĂ.

Ce măsurii trebuiesc luate
pentru deținutii varoa orce-
tărilor.-

rații și POR din Bucu-
rești str. Rozelor nr.
2, despre care a știut
și V.L. Aci au fost
arestați BELLA BRET-
NER, GHEORGHE STOICA,
RADULIU și WEISZ AR-
PAD.-

În aceeași zi la ora
6 d.p. trebură WEISZ să
se întâlnească cu
VASILIE IUCĂ, dar la
ora 3 d.p. a fost are-
stat. Înălțimea trebuia
să aibă loc în str. Iz-
vor vis-a-vis de acea
casă conspirativă.-

După ce WEISZ ACPAD
a eșit din închisoare
și a întâlnit cu V.L.
care l-a spus că el
a fost la întâlnire
înșă a adăugat că ce
horoc a avut că n'a
intrat atunci în casă.

V.L. i-a spus lui
WEISZ că s'a dus și
la întâlnirea de con-
troll.- Nu știu - spu-
ne WEISZ - cum s'a pu-
tut ca V.L. să vină
acolo și să m fie
arestat, deoarece acea
casă a fost păzită și
după caderea noastră,
circa două săptămâni,
înșă altădată când m
veneam la întâlnire

și la proces unde i-a
comunicat să părăsească
sala și să nu se
prezinte la proces.-

La 2 Dec. 1952,
V.L. declară că până
la plecarea sa în
Valea Jiului a fost
legătură cu agentul
siguranței în locuin-
ța lui NAGY PAUL. Mai
declară că din ordi-
nii lui BANOIULESCU
a introdus în miș-
care elemente oportu-
niste pe care "i" lea
introdus cu scopul de
a sălbătă mișcarea mun-
citorească. Printre ele-
mentele oportuniste pe
care V.L. le-a introdus
în mișcarea muncito-
rească a fost și ULIOI
IAZAR și BERBER ALADAR
ambii fracționiști.-

Înaintea de a pleca
în Valea Jiului a
fost chemat la BANOIU-
LESCU care l-a cerut
să nu facă nici o ac-
țiune în Valea Jiului.
La 3 Dec. 1952, V.L.
declară că după
venirea sa din Valea
Jiului în Aug. 1929
a fost "arestat" și
cercețat de BANOIU-
LESCU care i-a repro-

186

Problema și materialul
ce-l posedă ancheta.-

Declarațiile martori-
lor și coacuzăților.

Declarațiile lui
VASILIE LUCA

Ce măsuri trebuiesc
luate pentru definiti-
varea cercetărilor.-

V.L.intra în casă și se interesea de mine, însă de data aceasta n'a făcut la fel.-
Înainte de căderea acestei case conspirative,C.C.a avut o altă casă conspirativă în Buc.str.Puțul cu Apă Rece unde urma să se țină o ședință la care a venit și V.L.însă a venit cu "coadă".- Când a sosit V.L.a fost întrebat dacă a venit cu cineva la care el a răspuns că a venit cineva după el dar nu știe cine este.Dar individul care venise în spațele lui V.L.continua să se plimbe în fața casei,fapt care a făcut ca ședința să fie zădărnicită și să nu mai aibe loc.-La acea ședință au fost GHEORGHE STOICA,GLUC VILMA și încă cineva,-al cărui nume WEISZ nu-l știe.-
Martora ILIES BORCSA,
la 15.1.1953 declară că V.L.a venit în Martie 1929 la Brașov pentru pregătirea congresului

șat că greva dela Lupeni totuși a avut loc.

La 5 Dec.1952 V.L. precizează că "arestarea din Aug.1929 a avut loc la începutul lunii.

La 6 Dec.1952,V.L. declară că la începutul lunii Oct.1929 a fost ridicat depe stradă și dus la Sig.G-rală la BANCIULESCU,pe care l-a informat despre existența în sânul C.C.al PCR, a luptei fracționiste între BARBU și FAUKER.-

Înainte de aceasta V.L.spunea că a mai fost odată la BANCIULESCU, unde i-a dat acestuia lista membrilor din conducerea C.G.S.U.și în urma căruia C.G.S.U. a trecut în ilegalitate.-

La 9 Dec.1952,V.L.declară că dela întâlnirea lui cu BANCIULESCU în Oct.1929 nu s'a mai întâlnit cu acesta decât după reîntoarcerea sa dela Moscova.La 10 Dec. 1952, V.L.declară că, cu ocazia întâlnirii lui cu BANCIULESCU în Oct. 1929 a discutat cu acesta precum și cu VINTELA IONESCU despre atitudinea ce trebuia s o ia la

Problema și materialul
ce-l posedă ancheta.-

Declaratiile martori-
lor și coacuzăților.-

Declaratiile lui
VASILE LUCA.

Ce măsuri trebuie sc luate
pentru definitivarea cer-
cetărilor.-

sindicatelor u nitare
dela "imisoara. Atunci
V.L.a fost ales dele-
gat la congres. La con-
gres conducerea in
frunte cu V.L.au făcut
o provocare destul de
mare, prin aceea că au
adus corpul neinsufle-
țit al lui FONAGY ION
iar la catafalca a pus
pe cei mai buni comu-
niști in așa fel încât
s'a dat posibilitatea
Siguranței ca să cu-
noască cine sunt comu-
niștii participanți la
congres, deoarece oame-
nii siguranței puteau
intra liberi in loca-
lul congresului.-

In discursul său
V.L.a arătat că este
la remorca burgheziei
prin aceea că arăta că
trebuie cât mai mult să
se urgenceze munca in
acord, însă politica par-
tidului era de a se
lupta contra muncii in
acord.-

In toată luptei de
rezistență contra ata-
cului armatei, V.L.a
fluturat o batistă albă
in semn de incetare
a rezistenței și prin
aceasta a predat lupta

Moscova.-

Tot aici V.L.mai de-
clară că, cu ocazia
arestării sale din
Aug. 1929 a stabilit
cu BANCIULESCU, schim-
barea modului de a
ține legătura ca să
nu fie demascat de
mișcare.- Atunci BANCI-
ULESCU i-a făcut le-
gătura cu MAGDO IOAN.-

V.L.amată mai de-
parte împrejurările
in care a luat legă-
tură cu MAGDO IOAN pe
str. Părintele Lucaci.

In Februarie 1930,
V.L.declară că BANCIU-
LESCU i-a predat legă-
tura cu MAGDO ION fi-
xându-le totodată și
numele conspirative,
lui MAGDO de "LUCACI"
și lui VASILE LUCA
de "BARABAS LASZLO".

Mai departe V.L.ară-
tă că prin MAGDO ION
transmitea informații
in plic lui BANCIULESCU
și tot prin el primea
bani dela Sig.G-rală,
respectiv dela BANCIU-
LESCU TRODOR.-

La 12 Dec. 1952, (A)
declară V.L.că in 1931
când a fost sancționat

108

Problema și materialul
ce-l posedă ancheta.-

Declarațiile martori-
lor și coacuzărilor.-

Declarațiile lui
VASILIE LUCA.

Ce măsuri trebuie luate
pentru definitivarea cerce-
tărilor.-

și pe muncitorii prezenți,
pe mâinile siguranței.-
Martorul STIEBER IOAN,
la 11.XII.1952, declară că a
auzit dela KOBLES că
V.L.a fost în Valea Jiu-
lui înainte de evenimentele
dela Lupeni (August
1929).-

Martora ESANU SABINA,
la 28.VII.1952, declară că
în 1929 în timpul luptei
fracționiste s'a întâlnit
cu V.L. la o sedință a PCR
din capitală, unde LUCA a
reusit să atragă întreaga
org. în gruparea fracțio-
nistă a lui MARCEL PAUKER
și propaga lupta contra
fracțiunii a lui BARBU,
pentru scoaterea acestora
din Partid.-

Martorul DURGHIU PETRE,
la 24 Nov.1952, declară că
V.L. în Oct.1929, a fost
adus din ordin la Sig. Ge-
nerală, după care l-a dus
la VIVILLA IONESCU unde
V.L. a stat o oră sau o
oră și jumătate de față
fiind și BANCIOULESCU, când
l-a luat pe V.L. dela VIN-
TILA IONESCU a primit
ordin să-l pună în liber-
tate și a scris pe nota
de depunere "pus în li-
bertate din ordin".-Ast-
fel V.L. a fost pus în

cu trimiterea la munca
de jos, a făcut legătura
lui MAGDO din ordinul si-
guranței cu IMRE ALADAR
și că de atunci nu a mai
avut legături cu MAGDO ION
până în anul 1945.-

La 12 Dec.1952, V.L.de-
clară că înaintea plecării
sale la Buhuși, i-a povestit
lui MAGDO, rolul și activita-
tea sa în mișcarea muncito-
rească, precum și despre lupta
fracționistă.-

La 28 Sept.1953, V.L.decla-
ră că în 1929 când a fost
la Moscova, în raportul său
nu a spus nimic în legătură
cu existența fracțiunilor în
C.C.al P.C.R.-

Recunoaște că în lupta
fracționistă s'a alăturat
grupului PAUKER (LUXIMIN).-

V.L.declară că după rein-
toarcerea sa dela Profintern
nu a discutat nimic cu signi-
ficanța.-

La 24.IV.1953, V.L.declară
că în toamna anului 1929,
sau începutul anului 1930,
a cerut dela BANCIOULESCU un
alt om de legătură care să
nu fie nici în mișcare și
nici în siguranță.-Atunci
BANCIOULESCU i-a făcut legă-
tura cu un anume LUCACI, al
cărui nume adevărat l-a aflat

Problema și materialul
ce-l posedă ambele.

Declarațiile martorilor și conștientilor.

Declarațiile lui
VASILIE LUCIA

Măsurile ce trebuiesc luate
pentru definirea cer-
cetărilor.

Libertate și în aceeași după
masă cămi a fost adus.

mai târziu în per-
sona lui MAGDO ION.

Dec. 1952, confirmă că V.L. a
fost în anul 1929-1930, a locuit
în București în str. Porumbă-
ru nr. 71 la MAGDO ION, sub nu-
mele de BARBAS IASZLO, și
același lucru îl confirmă
și soțul acestuia SASU
ANDREI.

S'a întâlnit cu IULI
CĂCÎI din ordinul lui
BANCUIESCU pe str.
Părințele lui Căcaci de
vreo câteva ori, dan-
du-i acestuia material
informativ pentru si-
guranță. La una din
aceste întâlniri V.L.
i-a cerut lui MAGDO,
dacă știe undeva vreo
locuință, MAGDO i-a pro-
pus o locuință dar tre-
buia să aibă aprobarea
prealabilă a lui
BANCUIESCU pe care a
obținut-o, astfel în feb.
1950 V.L.'s'a mutat la
MAGDO ION în str. Porum-
băru nr. 71. - MAGDO ION
l-a cunoscut pe V.L.
sub numele de BARBAS
IASZLO.

La 21 Dec. 1952, declară că în
timpul grevei de la Lupeni,
el se găsea în închisoare
la Deva unde a fost vizitat
de OSIKI ION, care i-a spus
că înainte de 1 Aug. 1929 a
avut loc o conferință
pe Dealul Deja Mică, care a
fost condusă de V.L. - Act
L.a dat instrucțiuni să
se facă grevă și demonstra-
ție de stradă.

Martorul KEREKES BELA
la 21 Dec. 1952, declară că în
timpul grevei de la Lupeni,
el se găsea în închisoare
la Deva unde a fost vizitat
de OSIKI ION, care i-a spus
că înainte de 1 Aug. 1929 a
avut loc o conferință
pe Dealul Deja Mică, care a
fost condusă de V.L. - Act
L.a dat instrucțiuni să
se facă grevă și demonstra-
ție de stradă.

Martorul MAGDO ION, la
6 Martie 1953, declară că a
fost în slujba Siguranței
și a făcut legătura între

Martorul LUCIA a trim-
is prin MAGDO ION ra-
poarte informative și re-
vanșei în plicuri, circa

Martorul MAGDO ION, la
6 Martie 1953, declară că a
fost în slujba Siguranței
și a făcut legătura între

Martorul LUCIA a trim-
is prin MAGDO ION ra-
poarte informative și re-
vanșei în plicuri, circa

Problema și materialul.
ce-l posedă ancheta.-

Declarațiile martori-
lor și coacuzăților.-

Declarațiile lui
VASILIE LUCA.

Ce măsuri trebuiesc luate
pentru definirea
cercetărilor.-

VASILE LUCA și Siguranța
Generală.-

CĂ VASILE LUCA s'a mutat
în casa lor la propunerea
lui BANCILIEȘCU.-

La confruntarea din 20
Mai 1953, făcută între
MAGDO ION și VASILE LUCA,
MAGDO ION a recunoscut,
adică a confirmat cele de-
clarate de V.L.-

MAGDO ION la început (6
Martie 1953) a declarat că în
casa părinților lui a mai
locuit și un agent de sigu-
ranță cu numele de ADAMESCU
PETRE.- (Din verificări a
rezultat că a fost la P.F.C.
un comisar ADAMESCU PETRE,
care în prezent este dece-
dat).-

Din audierea lui MAXIM
DUMITRU la 10 Nov. 1952, re-
zultă că în 1943 MAGDO ION
i-a spus lui MAXIM, că cumna-
tul său care locuiește în
aceeaș casă cu el, este agent
de siguranță.-

Fiind audiat MUTULESCU
ION, acesta declară la 25
Dec. 1952, că după ce a venit
din Spania a vrut să lo-
cuiască la MAGDO, însă acesta
i-a spus că nu se poate deoa-
rece în curte mai stă cineva
care este în slujba sigu-
ranței.-

12-15 plicuri. Când a
plecat la Buhuși din
ordinul siguranței
i-a făcut legătura
lui MAGDO ION cu IMRE
ALADAR. Legăturile sa-
le cu MAGDO ION au
durat și în 1939,
până la data când
VASILE LUCA a luat le-
gătura cu TURCU NICO-
LAE.-

S'a mai întâlnit cu
MAGDO ION și în Dec.
1944 și în primăvara
anului 1945, când MAGDO
ION l-a întrebat dacă
nu cumva va păți ceva
din cauza legăturilor
ce le-au avut în tre-
cut. VASILE LUCA i-a
spus să nu vorbească
nimănui despre aceste
legături. V.L. declară
că în casa la MAGDO
ION a mai locuit un
agent al siguranței,
dar nu știe cum îl
chiamă.-

Trebuie audiați încă o dată
în mod oficial MAXIM
DUMITRU și MUTULESCU
ION, în legătură cu MAGDO
ION, apoi dacă va fi ca-
zul va trebui să se
organizeze și o confrun-
tare între aceștia doi
și MAGDO IOAN.-

Problema și materialul
ce-l posedă ancheta.-

Declaratiile martori-
lor și coacuzatilor.-

Declaratiile lui
VASILE LUCA

Ce măsuri trebuie
luate pentru defini-
tivarea anchetei.-

LEGATURILE LUI V. LUCA
CU COMISARUL SEF TURCU
NICOLAE.- 1933-1939.-

In ceea ce privește le-
găturile lui VASILE LUCA
cu Siguranța, ancheta po-
sedă pentru perioada res-
pectivă următoarele acte
oficiale; în original și
foto-copie:

- Nota de depunere în
arestul Sig.G-rale a lui
VASILE LUCA, la 27 August
1933.-

- Proceș verbal de în-
carcerare și percheziție
corporală din 27 Aug. 1933.

- Proceș verbal din
5 Sept. 1933, încheiat de
TURCU NICOLAE, în urma cer-
cetărilor efectuate de
acesta asupra lui VASILE
LUCA.-

- Referat întocmit de
TURCU NICOLAE la 8 Sept.
1933, cuprinzând declara-
țiile lui VASILE LUCA
cu ocazia cercetărilor.-

- Proceș verbal de în-
carcerare făcut la 5
Aprilie 1939.-

Martorul TURCU NICOLAE
a dat o serie de declara-
ții în legătură cu activi-
tatea de agent provocator
al Siguranței în mișcarea
muncitorească a lui V. LUCA
începând din 25 Nov. 1952,
și până la 22 Feb. 1954,
dintre care ancheta poate
reține ca fapte materiale
probate următoarele:

Astfel, TURCU NICOLAE
în declarația sa (sinte-
ză) din 2. II. 1954, declară
că în August 1933, l-a
cunoscut personal pe VASI-
LE LUCA, atunci când aceș-
ta a fost arestat și cer-
cetă de el (TURCU).-

Cu ocazia cercetărilor
VASILE LUCA a avut o
comportare foarte bună
față de siguranța, răspun-
zând amănunțit la toate
întrebările puse.- A decla-
rat totul, dar a refuzat să
semneze procesul verbal în-
cheiat de TURCU.-

Atmosfera în cadrul
cercetărilor făcute cu
LUCA a fost amicală, Turcu
îi spunea "nere Luca".-

Cu ocazia interogatoriu-
lui VASILE LUCA a făcut o
expunere amplă asupra isto-
ricului mișcării comuniste

La 7.V. 1953, V. LUCA
declară că l-a cu-
noscut pe TURCU
NICOLAE în Aug. 1933,
când a fost cercetat
de acesta.-

Mărturisește că
TURCU NICOLAE a în-
cercat să-l recruteze,
însă el i-a promis
că se va mai gândi
la acea propunere.-

În cadrul cerce-
tării făcute de TURCU
NICOLAE, VASILE LUCA
i-a dat o serie de in-
formații asupra felu-
lui în care lucrea-
ză comuniștii în ca-
drul sindicatelor. I-a
arătat acestuia cum
poate să urmărească
această problemă, de-
clarându-i totodată
că tehnica Consiliu-
lui General al Sindi-
catelor este condusă
de fratele său
TOH.- TURCU a fost
martor acuzator în
procesele lui V. LUCA.
La 4 Aprilie 1939,
V. LUCA a eșit din
închisoare. A trecut
mai întâi pela Sig.
Generală de unde a

Trebuie identificat
prin alți polițiști
șoferul care a lu-
crat pe mașina lui
VINTELA IONESCU în
perioada anului 1939
și anchetat despre
VASILE LUCA (declara-
ția TURCU NICOLAE,
din 23. II. 1953 și
2. II. 1954).-

Întrucât V. LUCA
sustine că în Iunie
1939 a plecat în
Basarabia din însă-
cinarea lui TURCU
NICOLAE, unde a luat
legătura în privința
ing. SCHOR și cu ZINA
BRÂNCU, trebuie audiată
și aceasta în mod
oficial, cerându-se în
prealabil aprobarea
în acest sens la C.C.
P.a P.M.R.-

Trebuie audiată în
privința întâlnirilor
din str. Antin pentru
a doua oară pe MĂNY
SCHON, precum și veri-
soam acesteia LOVI
IOANA. Întrucât și în
prezent există con-
traziiceri între decla-
rațiile lui V. LUCA și
a lui TURCU NICOLAE,

Problema și materialul
ce-l posedă ancheta.-

Declarațiile martori-
lor și coacuzărilor

Declarațiile lui
VASILE LUCA.

Ce măsuri trebuie să
luate pentru defini-
tivarea cercetărilor.-

- Referat din 6 Aprilie
1939, cu rezoluția "va fi
pus în libertate".-

în rândurile ceferiști-
lor care de fapt a de-
terminat evenimentele
dela 16 Feb.1933 dela
Grivița.-

Tot cu acea ocazie
VASILE LUCA a dat in-
formații lui TURCU
NICOLAE despre WURM-
BRAND RICHARD și despre
conducătorul actual al
P.M.R.cât și despre
ILIE PINTELE și alții.-

A arătat rolul și ac-
tivitatea acestora în
pregătirea grevei dela
Grivița.-

În timpul cercetări-
lor, - declară TURCU
NICOLAE la 4.III.1953 -
făcute asupra lui V.
LUCA în 1933, acesta în
timp ce mă informa
asupra activității sale
din trecut mi-a mai
comunicat că în anul
1929, după congresul
sindicatelor unitare
dela Timișoara, a fost
invitat la Sig.G-rală
la subinspectorul ge-
neral BANCIULESCU TEO-
DOR.Atunci V.LUCA i-a
făcut lui BANCIULESCU
o expunere a felului
cum a fost organizat și

fost pus în liber-
tate de TAFLARU
ION, care i-a făcut
deasemenea propu-
nera de a deveni
informatorul Sig.
cu care ocazie
V.LUCA i-a dat lui
TAFLARU anumite in-
formațiuni (nu pre-
cizează ce fel de
informațiuni.-

Aci V.LUCA amată
că în 1939, prin in-
termediul lui BANCIU-
LESCU a luat legătura
cu TURCU NICOLAE,
cu care a continuat
să lucreze ca informa-
tor al Sig. A luat le-
gătura cu TURCU NICO-
LAE în casa lui MANY
SCHON, unde l-a pre-
zentat pe TURCU NICO-
LAE ca pe un prieten
din mișcarea muncitorească.Atunci
TURCU NICOLAE i-a ce-
rut lui V.LUCA să
plece în Basarabia
și să aducă infor-
mațiuni despre ing.
SCHOR care lucra con-
tra C.C.al P.C.R.-
S'a dus în Basarabia
unde s'a informat

ele trebuie puse în
concordanță.-TURCU
NICOLAE spune că pri-
ma întâlnire a avut-o
cu V.LUCA pe str.Avrig
după care s'au dus la
o bodgă.V.LUCA spune
că nu au fost la bo-
degă.- TURCU NICOLAE
declară că a doua zi
după recrutarea lui
V.LUCA de către el,
s'a dus cu VINETILA IO-
NESCU cu o mașină în
care l-au luat și pe
VASILE LUCA, ocazie cu
care VASILE LUCA a
stat de vorbă cu VIN-
ETILA IONESCU, iar V.
LUCA spune că prima
dată când a fost re-
crutat a fost luat cu
mașina și în mașină a
primit numele conspi-
rativ de TOMA.- (Proces
verbal de confruntare
din 9.VI.1953).-
V.LUCA declară că a
fost dus la mașină de
un agent, iar TURCU
NICOLAE susține că per-
sonal l-a invitat pe
V.LUCA în mașină.
Trebuie prezentat lui
TURCU NICOLAE, actele
întocmite de el în

Problema și materialul
ce-l posedă ancheta.-

Declarațiile martorilor
și coacuzatilor.-

Declarațiile lui
VASILE LUCA

Ce măsuri trebuie
luate pentru defini-
tarea anchetei.-

cum a decurs congresul
sindicatelor dela Timi-
șoara, iar la 6.III.1953
TURCU NICOLAE declară
că la cercetări VASILE
LUCA i-a spus că în
1929 l-a informat pe
BANCIULESCU despre nu-
mele delegaților par-
ticipanți la congres.-
In continuare, la 2.
II.1954 TURCU declară
că în timpul cerce-
tărilor i-a propus
lui V.LUCA să devină
informatorul Siguran-
ței.-V.LUCA n'a accep-
tat propunerea, însă i-a
promis lui TURCU, că
după ce va eși din in-
chisoare îl va anunța
și vor discuta asupra
acestei propuneri.-
TURCU declară că în
toamna anului 1939, după
ce V.LUCA eșise din
inchisoare, conform in-
țelegerii din Aug.1933,
V.LUCA l-a căutat pe
TURCU dându-i telefon
la Siguranță. Cu acea
ocazie V.LUCA i-a fi-
xat lui TURCU o în-
tâlnire în str. Avrig
lângă un chioșc de
tutun.-La acea întâl-
nire TURCU NICOLAE l-a

despre ing.SCHOR și
dela ZANA BRANCU.-
TURCU i-a cerut lui
V.L. să dea informa-
țiuni despre acti-
vitatea Partidului
din București. Atun-
ci V.L.l-a informat
pe TURCU NICOLAE
despre PAVEL STEFAN,
ELENA SARBU și alții.
La întâlnirea urmă-
toare care a avut
loc tot în casa lui
MANY SCHON, i-a dat
informații lui TURCU
NICOLAE despre per-
soanele ce au luat
parte la o ședin-
ță din str. Serban
Vodă (nu precizează
numele persoanelor).
TURCU i-a cerut să
ajute siguranța să
descopere tipografia
C.C.al P.C.R. In acest
scop au hotărât să-l
folosească și pe TEO-
HARI GEORGESCU și au
câștigat de acord ca
V.L. să vorbească cu
TEOHARI GEORGESCU,
iar în acel timp va
sosi și TURCU NICO-
LAE, V.L. a firmă că
acea întâlnire în
trei a fost reali-
zată.- (aceasta în-

1933 și întrebatdă
acestea au vre-o con-
tingență cu declarații-
le făcute de el despre
VASILE LUCA în cadrul
anchetei prezente.-
Aceasta, în prezența
unui procuror.-
Deasemeni există con-
trazierea în ceea ce
privește natura infor-
mațiilor pe care le-a
prezentat V.LUCA lui
TURCU NICOLAE, -deoarece
VASILE LUCA declară
unele informații pe
care le-a furnizat,
iar TURCU declară că
a primit cu totul alt-
fel de informații.-
Intrucât LUCA ELISA-
BETA declară că acți-
unea ing.SCHOR împotriva
C.C.al P.C.R. a avut
loc în anii 1934-1935 și
că acesta încă a tunci
a fost exclus din
partid, hotărâre pe care
i-a comunicat-o chiar
ea personal, și despre
care știe și IENUTA
TUDORACHE, este necesar
ca și IENUTA TUDORACHE
să fie audiată în pro-
blema lui SCHOR, pentru
a vedea dacă acesta

Problema și materialul
ce-l posedă ancheta.-

Declarațiile martori-
lor și coacuzărilor.-

Declarațiile lui
VASILIE LUCA

Ce măsură trebuie luată
pentru deinfinitivarea an-
chetei.-

recrutat pe VASILIE LUCA
ca agent provocator al
Siguranței, fixându-l
acestuia o nouă întâlni-
re pentru a doua zi la
care va veni cu VINITILIA
IONESCU.-

În ziua recrutării,
TURCU NICOLAE i-a dat
lui V. LUCA numele cons-
pirativ de "OMA" - au sta-
bilit că V. LUCA pentru
serviciile ce le va
aduce Siguranței va pri-
mi 8000 lei lunar. A
doua zi TURCU NICOLAE
a venit la întâlnirea
cu V. LUCA împreună cu
VINITILIA IONESCU și i-au
luat pe acesta în mașin-
ă ducându-l până la
Pantilimon și înapoi.-
După această dată
TURCU NICOLAE amii sta-
bilit cu V. LUCA și lega-
turile lui literiare
fixându-i o nouă întâl-
nire. Atunci TURCU NICOLAE
i-a cerut lui V.
LUCA să-l informeze
despre membrii C. C. al
F. C. R., despre activi-
tatea P. C. R. în capi-
tă și restul țării.-
despre activitatea
sindicatelor.- După
aceasta TURCU NICOLAE
a mai avut câteva în-
tâlniri cu V. L., dela
care a obținut infor-

tâlnire nu este con-
firmată nici de TUR-
CU NICOLAE și nici
de IBOHARI GEORGEȘCU.
și cu atât mai puțin
de V. GEORGEȘCU, care
a fost arestat pe
baza declarațiilor
lui VASILIE LUCA, în
ce privește această
întâlnire.-

La confrunțarea din
9 Iunie 1953, V. LUCA
declară că a fost
recrutat de TURCU
NICOLAE și VINITILIA
IONESCU într-o mașină
și căsindu-se într-amplic-
tor pe strădă. VASILIE
LUCA spune că a fost
dus la mașină de un
agent - la confrun-
tarea din 21 Dec. 1953
V. LUCA a arătat că
misturile declarate
de TURCU NICOLAE pe
care le-ar fi avut
de la acesta, sunt
falsificate și nu re-
cunoaște nici una din
ele, doar trimite ra-
sa în Basarabia, pe
care TURCU NICOLAE
deși la confrunța-
re a recunoscut-o,
mai târziu a retruc-
tat-o.-

VASILIE LUCA susține
în toate declarațiile
le sale problema
după excluderea din 1955
a mișcărilor tre-o
activitate sau nu lînd
mișcării muncitorești.-
LENINA RUDORACHE este în
măsură să lămurască acas-
tă problema, întrecut în acei
timp ea era instruitoare a
C. C. al F. C. R. pentru Basar-
bia.- (Decl. LUCA ELISABETA
din 27. III. 1954)
Istorie
arbitrar și
andă și ZDRĂVOIU EULOG,
fost polițist la Brașov în
1925, care era cel mai
apropiat colaborator al
lui ZAHIU DUMITRU (decla-
răția lui DOGARU DUMITRU
din 7 Oct. 1953 dosar pro-
blema Gemăntii).-
Trebuie anchetată ANA
PAURĂ referitor la RUS-
KER SPIRU, despre care V. L.
declară că l-a aprințit
în ocupația de posturi
importante în URSS și
care se găsea în bune re-
lații cu ANA PAURĂ. (decl.
V. L. din 27. I. 1953).-
Identificarea și anu-
rea despre VASILIE LUCA
a lui BULINIC de la Adminis-
trația Caselor Naționalizat
La fel și STEPSA fost
procursor General al NPR,
și MARA OOSTRAVIN, avocată.
Despre acceptia din urmă
V. L. declară că au fost
reprezentanții burgheziei

Problema și materialul
ce-l posedă ancheta.-

Declarațiile martori-
lor și coacuzăților.-

Declarațiile lui
VASILIE LUCA

Ce măsuri trebuiesc
luate pentru defini-
tivarizarea anchetei.-

mații cu privire la MGSU
COHN din C.C.al P.C.R.,-
despre sindicalizarea
țăranilor și despre un
oarecare MULLER care
era tehnicul partidului,
însă fără să-i dea amănun-
te lui TURCU despre acesta.
TURCU NICOLAE declară la
6.II.1954 că a mai pri-
mit și alte informații
ni dela V.L.însă nu-și
amintește de ele.Nu recu-
noaște că ar fi fost la
întâlnirea în trei așa
cum declară VASILIE LUCA.-
Martorul VASILIE GEOR-
GESCU, nu recunoaște că
l-ar fi cunoscut pe V.L.
înainte de 1946.-Dease-
menea afirmă că la el
acasă V.L.nu a fost nici-
odată.-

În problema recrutării
lui V.L.ca spion al sig.
române în URSS,s-a tre-
cut la verificări amă-
nunțite și au fost an-
chetati COJOCARU ROMU-
LUS,TAFLARU ION,LATEA
ION,SOROCEANU ISIDOR,
PASCHEVICI ILIE,BARCA
FLORIAN,CIUNTULEAC EMI-
LIAN,BOGACIU DUMITRU,
RANZESCU GHEORGHE,PRU-
NESCU IOAN,ALPREOTESEI
VALERIAN,PAULIAN ARTEMIE

întâlnirii în 3,
el,TURCU NICOLAE
și TEOHARI GEOR-
GESCU, care nu
este confirmată
de niciunul din
cel în cauză.-
La 22.I.1953,V.L.
declară că în
1940,din însărci-
narea lui FORIS
a reîncadrat pe
TEOHARI GEORGESCU
în muncă de partid.
În acest scop a
avut cu TEOHARI
GEORGESCU mai
multe întâlniri,
printre care u ra
și la V.GEORGESCU.-
La 23.I.1953,V.L.
declară în contra-
dicție cu cele
declamate la 22.I.
1953,că TURCU i-a
cerut să-l înca-
dreze în mișcare
pe TEOHARI GEOR-
GESCU,însă nu face
mențiunea că aceas-
tă sarcină n'a pri-
mit-o dela FORIS,ci
o lasă încurcată.-
La 27.I.1953,cât și
în alte nenumărate
declarații,V.L.de-
clară că în 1940,
când a stat în

în trecut și pe
care el (V.L.) din
posturile pe care
le-a avut în URSS,
i-a scăpat de depor-
tare.-

Problema și materialul
ce-l posedă ancheta.-

Declarațiile martorilor
și cauzărilor.-

Declarațiile lui
VASILIE IUCĂ

Ce măsură trebuie să
luăm pentru defini-
tivarea anchetei.-

OSIARCIUC DUMITRU și
PASTARNAC MAURICIU, totți
aceștia au fost fie
foști SSI-iști, sau poli-
fiști, fie foști funcțio-
nari ai Fentencianului
Cernăuți, dintre care
unul au confirmat că
V.L. în anul 1940 a
fost în încalșoarea Cer-
năuți, însă nu se con-
firmă sub nici o formă
cele declarate de V.L.
în ce privește așa-
zisa activitate a lui
de spionaj și în spe-
cial recuțura la
Cernăuți.-

închisoarea din Cer-
năuți a fost recu-
tat de o persoană
necunoscută lui,
pentru a duce acți-
vitate de spionaj pe
teritoriul URSS.-

la 27.I.1952, V.L.
recunoște că a ri-
dicat în posturii
de conducere elemen-
te dăgurate (se veri-
fică prin declarația
lui ESANU SABINA), a
susținut la Comin-
tern pe FORIS și TRO-
I HARI GEORGESCU.-Not
la Cernăuți a inter-
venit pentru elibera-
rea a două elemente
ce făceau parte din
foștele partide bur-
ezeze. A mai interve-
nit pentru a nu fi
deportată o familie
burgheză, contrarevo-
luționară și bualistă.
A fost susținut și
sprijinit de a ocupa
posturi de conducere
de un anume KUSNER
SPIRU, burghez-troțkist,
care em sprijinit
de ANA PAUKER.-

212

Problema și materialul
ce-l posedă ancheta.-

Declarațiile meritori-
lor și coacuzărilor.-

Declarațiile lui
VASILE LUCA

Ce măsuri trebuie să
luate pentru defini-
tivarea anchetei.-

În 1944, a venit în țară cu scopul de a-și continua activitatea sa contrarevoluționară și pentru a-și căuta sprijin, pentru ascunderea trecutului său de agent provocator și pentru a căuta să ocupe posturi cheie în Stat și în Partid. Spera că activitatea sa contrarevoluționară nu va fi demascată întrucât miza pe sprijinul lui ANA PAUKER, TEOHARI GEORGESCU, FORIS STEFAN și a altor elemente contrarevoluționare. (Nu precizează care sunt celelalte elemente).-

Deasemenea a avut încrederea în faptul că atâta timp cât în țară va exista siguranța, nu va fi demascat pentru că aceasta va mai avea nevoie de serviciile sale.-

La 29.I.1953, V.L. declară că la Cernăuți a sprijinit pe dr. WITNER și pe BOLNIC, ambii burghezi, ultimul este la Ad-ția Cas elor Naționalizate în Bucu-

113

Problema și materialul
ce-l posedă ancheta.-

Declarațiile martori-
lor și coacuzăților.-

Declarațiile lui
VASILE LUCA

Ce măsuri trebuie să luate
pentru definitivarea
anchetei.-

rești-A mai sprijinit
pe STEREA, fost procuror
general al RPR și pe
av.MATA CONSTANTIN,
ambii foști șefi ai
partidelor burgheze,
care prin intervenția
lui VASILE LUCA, au
scăpat de deportare.-
In afară de aceea-
ta, VASILE LUCA a mai
declarat în neenumărate
rânduri, și o ca recare
activitate de spionaj
desfășurată pe terito-
riul Uniunii Sovietice,
împună cu SAMOILOV și
SECHTER, însă nici aceea-
ta nu s'a confirmat.-

CM/3 ex.

214

Conține un număr de
34 (trezeci și patru) de
pagini numerotate.

8. Mai - 1964

Albulic

C.N.S.A.

119

RS

Strict Secret

REZULTATUL CERCETĂRIILOR FACUTE

PRIVIND PE LUCA VASILE

916

Strict Secret

Callahan

O P I S

PARTEA I-A: ACTIVITATEA LUI VASILE LUCA IN PERIOADA 1918-1940.

- a/. Activitatea contra-revoluționară în "Divizia Secuiască".
- b/. Activitatea trădătoare ca agent provocator al siguranței burgeze.

PARTEA II-A: ACTIVITATEA ANTIPARTINICĂ ȘI ANTISTATALĂ DUPĂ 23 AUGUST 1944.

- a/. Activitatea antipartinică în C.C. alături de TEOHARI GEORGESCU și ANA PAUKER.
- b/. Legăturile sale cu sioniștii. (p. 52)
- c/. Abuzuri și ilegalități săvârșite de VASILE LUCA.

PARTEA III-A: ACTIVITATEA DE SABOTAJ DIN DOMENIUL FINANCIAR-BANCAR.

- 1/. Poziția ideologică față de problemele construirii socialismului;
- 2/. Finanțarea economiei naționale;
- 3/. Politica bugetară;
- 4/. Politica de emisiune;
- 5/. Schimbul între oraș și sat;
- 6/. Impozitul agricol;
- 7/. Sabotarea reformei bănești;
- 8/. Politica de cadre.-

S I T U A T I E

privind analiza cercetărilor efectuate în legătură cu V A S I L E L U C A

DECLARAȚIILE MĂRTORILOR

DECLARAȚIILE LUI LUCA VASILE

OBSERVAȚII

PARTEA I a.

ACTIVITATEA LUI LUCA VASILE ÎN "DIVIZIA SECUIASCA"

- Martorul DENES LADISLAU
la data de 14 ianuarie 1953, susține că
LUCA VASILE în anul 1918, a făcut parte
din "Divizia Secuiască", avînd gradul
de sergent.-

Compania din care făcea parte și
LUCA VASILE, a participat în localitatea
Ciucea, la menținerea "ordinei" și la
împiedicarea manifestațiilor muncito-
rești, precum și stringerea armamentu-
lui și munițiilor dela populația ci-
vilă.-

- Martorul BODO LADISLAU
la data de 15 ianuarie 1953, acesta de-
clară deasemeni că LUCA VASILE a făcut
parte din Divizia Secuiască, menționînd
că acesta avea gradul de sergent amu-
rieri.-

Acesta declară că LUCA VASILE a func-
ționat în Divizia Secuiască, dela înfiin-
țarea acesteia și pînă la data cînd în-
treaga divizie a căzut prizonieră.-

Martorul mai adaugă că LUCA VASILE
în timpul activității sale din Divizia

Arestatul LUCA VASILE mărturisește
în declarația sa din 17 ianuarie 1953,
că a făcut parte din "Divizia Secuias-
că", în anul 1918.-

Deasemeni mai arată că a contribuit
în mod voluntar la recrutarea de 80
de tineri voluntari pentru această di-
vizie.-

După ce s-a înrolat în această di-
vizie la Cluj, s-a deplasat împreună
cu compania din care făcea parte în
localitatea Ciucea.- Aici compania a
contribuit la menținerea "ordinei" pre-
cum și la dezarmarea populației romi-
nești din acea regiune.-

În acțiunea de stringerea armelor
(percheziții) dela țărînimea romînă,
LUCA VASILE recunoaște că a palmuit și
brutalizat pe unii țărani ce nu vroiau
să declare unde anume își au ascunse
armele.-

În continuare LUCA VASILE mărturi-
sește că a participat în calitate de
mitralior la împiedicarea și împrăstie-
rea unor manifestații muncitorești.-

DECLARATIILE MARTORILOR

DECLARATIILE LUI VASILE LUCA

OBSERVATII

Secuiască, a luat parte la diferite ciocniri (lupte), între Divizia Secuiască și armata roșie maghiară.-

- Martorul RACZ IOAN

Acesta în declarația sa din 15 ianuarie 1954, declară că LUCA VASILE în anul 1917, a făcut parte din Garda Națională, care se ocupa cu rechiziționarea diferitelor alimente pentru armată în comuna Lemnea.-

Tot acest martor declară în continuare că LUCA VASILE a făcut parte din Divizia Secuiască în anul 1918 și a participat în localitatea Ciucea, la perchezițiile ce s-au făcut populației românești în scopul găsirii armamentului.-

- Martorul LUKACS IOAN

Și acest martor la 15 ianuarie 1953, declară că LUCA VASILE în anul 1918, a făcut parte din Divizia Secuiască.-

- Martorul MATYAS PETRU

la 15 ianuarie 1953, declară că LUCA VASILE a făcut și el parte din Divizia Secuiască și că în localitatea Ciucea cu ocazia perchezițiilor făcute la populația română cu scopul găsirii de armament, a făcut parte și LUCA VASILE, având gradul de sergent.-

El declară că în timpul retragerii Diviziei Secuești, a participat în localitatea Beregszasz, la dezarmarea unei părți a armatei roșii maghiare, participând totodată și la dizolvarea sovietului din acel oraș.-

ANALIZA

Făcînd comparația între declarațiile lui LUCA VASILE și ale martorilor, audiați în această problemă, am constatat că LUCA VASILE în declarațiile sale nu vorbește nimic despre participarea sa în "Garda Națională" din comuna Lemnea așa cum aceasta este arătată de martorul RACZ ION.-

Dealtfel, despre această problemă LUCA VASILE nu a fost pînă în prezent anchetat și urmează a i se lua o declarație în acest sens.-

-Documente pentru susținerea acestei probleme ancheta nu posedă.-

-În afară de audierea martorilor ale căror declarații sunt redată în rezumat aici, alte posibilități de verificate nu mai avem în afară de faptul că în eventualitatea că se va ordona, se pot face confruntări.-

TRĂDAREA LUI LUCA VASILE LA SIGURANȚA DIN BRASOV

in 1924.-

- Martorul MUNTEANU IOAN, la 16 sept. 1953, declară că în decembrie 1924, LUCA VASILE a fost arestat la Siguranța Brașov, și cercetat de fostul inspector de siguranță ZAHIU DUMITRU.-

La cercetări LUCA VASILE nu a fost bătut și a trădat siguranței legătura sa cu fostul secretar general al C.C. al P.C.R. KOBLES ELEK.-

Deasemenea a dat pe mîna siguranței pe tîndra comunistă SZEBEELY ILONA KOTELBS, prin care menținea legătura cu sus zisul secretar general. Tot atunci a dat siguranței și adresa lui KOBLES ELEK.-

După ce LUCA VASILE a trădat toată activitatea ilegală din regiunea Brașov, a fost trimis la Siguranța Generală în București, împreună cu ceilalți arestați.-

- Martorul GABOR E. ARPAD, la 26 decembrie 1952 cit și la 31 mai 1954, declară că în anul 1924, pe cînd era agent la inspectoratul de siguranță Brașov, l-a văzut pe LUCA VASILE de cîteva ori venind seara după ora 8 la inspectorul de siguranță ZAHIU DUMITRU.-

Încă atunci el a bănuț că LUCA VASILE este informatorul lui ZAHIU, fapt pe care l-a confirmat în timpul aceleia și agentul de siguranță VOINEA SEP-TIMIU.-

LUCA VASILE în declarațiile sale din 3, 17, 19 și 20 septembrie 1952, precum și în declarația sa din 17 ianuarie 1953, confirmă că, cu ocazia arestării sale din decembrie 1924, a trădat legătura sa cu secretarul general al C.C. al P.C.R. KOBLES ELEK dînd siguranței și adresa acestuia.-

Recunoaște că a mai dat pe mîna siguranței încă o serie de membrii de partid cu care avea legături, ca: GYORKE ALEXANDRU, JAKAB IOAN, STIEBER IOAN și alții.-

Recunoaște că la cercetările ce au urmat la siguranța generală, a recunoscut față de fostul subinspector general BANCIULESCU TEOGOR întreaga sa activitate și legăturile sale cu mișcarea, declarînd acestuia activitatea lui KALLIK IOBIF, FARKAS MIHAI, FRANK IOHAN, DUMITRU CAPATANA, BERNATH ADOLF și alții.-

A N A L I Z A

Analizînd comparativ declarațiile lui LUCA VASILE și ale martorilor audiați în această problemă, am constatat că LUCA VASILE pînă în prezent nu a fost cercetat asupra celor declarate de martorul GYORKE ALEX, adică despre faptul că el (LUCA) la cercetarea lui GYORKE ALEX, dela Siguranța Brașov, l-a îndemnat pe acesta să și recunoască activitatea.-

Deasemenea LUCA VASILE nu a fost

220

DECLARATIILE MARTORILOR

Despre faptul că LUCA VASILE a fost agent informator al inspectorului de siguranță ZAHIU DUMITRU, GABOR E. ARPAD a discutat și în anul 1948 cu VOINEA SEPTIMIU, dată la care acesta din urmă i-a confirmat încăodată că LUCA VASILE a fost informatorul lui ZAHIU.-

- Martorul VOINEA SEPTIMIU 1/2 -
la 31 mai 1954, cu ocazia confruntării sale cu GABOR E. ARPAD, a declarat că în 1924, inspectorul ZAHIU DUMITRU i-a spus că în caz de îl vede pe LUCA VASILE să-l roage să treacă pela el.-

Cînd i-a spus peste cîteva zile lui ZAHIU că l-a văzut pe LUCA acesta i-a răspuns că nu mai are nevoie de el.-

VOINEA SEPTIMIU declară că probabil ZAHIU nu mai avea nevoie de LUCA întrucît acesta fusese deja la el.-

Tot în aceeași declarație VOINEA recunoaște că i-a confirmat lui GABOR E. ARPAD în toamna anului 1948, faptul că LUCA VASILE a fost informatorul inspectorului de siguranță ZAHIU DUMITRU.-

Acelaș martor la 30 iunie 1954, declară că în luna august 1924, a fost chemat la inspectorul ZAHIU, în cabinetul căruia se afla și LUCA VASILE, care discuta ceva cu inspectorul ZAHIU.-

După plecarea lui LUCA VASILE, ZAHIU i-a dat acestuia cîteva manifeste comuniste trase la șapilograf și cîteva scrisori în limba maghiară pentru a le traduce în limba română.-

VOINEA SEPTIMIU declară că încă atunci și-a dat seama că LUCA VASILE este informatorul inspectorului ZAHIU.-

DECLARATIILE LUI LUCA VASILE

OBSERVAȚII

anchetat asupra celor declarate de fostul comisar de siguranță DOGARU DUMITRU, care arată că LUCA se plimba liber în incinta inspectoratului de siguranță și prin biroul lui ZDRĂFCU.-

Tot în aceasta ordine de idei LUCA VASILE urmează să fie cercetat în legătură cu cele declarate de ZDRĂFCU ERACLE cum că în timp ce se afla în biroul lui ZAHIU acesta din urmă primea pliuri cu bani dela ZDRĂFCU.-

- LUCA VASILE nu vorbește în nici o declarație a sa, despre o discuție pe care ar fi avut-o cu POPOVICI GHEORGHE la Jilava. LUCA VASILE urmează a fi cercetat și în legătură cu aceasta.-

- Declarațiile martorilor precum și ale lui LUCA VASILE în această problemă sunt susținute de documentele ce ancheta le posedă în foto-copie. Adresa siguranței Brașov către siguranța generală București, cu nr. 5970 din 18 dec. 1924, prin care înaintează pe LUCA VASILE și alții împreună cu cîteva manifeste răspindite de aceștia.-

- Copie după declarația lui LUCA VASILE ce a dat-o la siguranța generală din care rezultă clar că a trădat toate legăturile sale cu oamenii din mișcare precum

*Achese Sij. Brașov
câte Sij. Brașov. din 4
o 3. 924. în care este
cu L. V. etc. conștient
cîntul comunist
din Brașov. Lucian
pe care a dat-o
mă - l. Trădătorul*

21

DECLARATIILE MARTORILOR

DECLARATIILE LUI VASILE LUCA

OBSERVATII

- Martorul ZDRAFCU ERACIE

Acesta declară atît la 22 iunie 1954 cît și la 6 iulie 1954, că l-a văzut pe LUCA VASILE în anul 1924-1925, în repetate rînduri în cabinetul inspectorului ZAHIU DUMITRU, fiind de față și transla-torul VOINEA SEPTIMIU.-

Acesta mai declară că oridecîteori venea LUCA VASILE la ZAHIU DUMITRU, ace-sta din urmă îi cerea lui ZDRAFCU cîte o sumă oarecare de bani din fondurile pen-tru informatori pe care le minuia el (ZDRAFCU).-

Deasemenea ZDRAFCU ERACIE declară că ZAHIU DUMITRU a fost văzut de el în mai multe rînduri stînd de vorbă cu soția lui LUCA VASILE în cabinetul său dela siguranță cît și la florăria unde acesta lucra.-

- Martorul GYORKE ALEXANDRU.

Acest martor la 29 dec. 1952, decla-ră că a fost arestat și el în luna dec. 1924 la siguranța Brașov, unde se găsea în stare de arest și LUCA VASILE iar după terminarea cercetărilor au fost duși împreună la siguranța generală București.-

Vorbînd despre cercetarea sa, GYOR-KE ALEXANDRU declară că a fost și el cercetat de către inspectorul de sigu-ranță ZAHIU DUMITRU de față fiind și LUCA VASILE care l-a îndemnat să re-cunoască cîte manifeste a difuzat și cui anume.- În continuare GYORKE ALEX. mai declară că după ce au fost duși la închisoarea Jilava, acolo LUCA V.

și activitatea acestora.-
Pentru a stabili cît mai concret poziția de informator al siguran-ței a lui LUCA VASILE, s-a trecut la efectuarea unei confruntări între foștii agenți ai siguranței GABOR B. ARPAD și VOINEA SEPTIMIU, ce a avut loc la 31 mai 1954, în orașul Stalin.-

Cu această ocazie ambii au decla-rat că au cunoștință despre faptul că LUCA VASILE a fost informatorul inspectorului ZAHIU DUMITRU.-

La 16 mai 1953, s-a trecut la con-fruntarea lui LUCA VASILE și MUN-TEANU ION, cu care ocazie a ieșit la iveală în mod concret legături-le lui LUCA VASILE cu siguranța Brașov, precum și calitatea sa de agent informator al lui ZAHIU DU-MITRU.-

~~_____~~
~~_____~~
~~_____~~

122

DECLARAȚIILE MARTORIILOR

DECLARAȚIILE LUI VASILE LUCA

OBSERVAȚII

a avut de mai multe ori vorbitor dar nu știe cu cine anume.-

Mai departe GYORKE ALEX. mai declară că minerii care erau și ei arestați la Jilava erau revoltati și spuneau că LUCA VASILE este vinovat pentru arestarea lor.

- Martorul WEISZ ANPAD. ✓

La 26 dec. 1952, acesta declară că are și el cunoștință despre faptul că LUCA VASILE cu ocazia arestării sale din decembrie 1924, a trădat mișcarea și pe tov. la siguranță.- Deasemenea arată că cei din conducerea locală a P.C.R. Brașov au cunoscut acest lucru.-

Nu a fost confruntat

- Martora ILYES VARVARA ✓

Aceasta la 15 ianuarie 1953 declară că LUCA VASILE încă în timpul grevei generale din 1920 era un element descompus moralicește participând la un banchet dat de fabricantul SCHIL GUSTI la care a fost invitat.

Nu a fost confruntat

În acel timp ținea legătură cu social democratul de dreapta SZOCS DAVID.

ILYES VARVARA declară că în acel timp LUCA VASILE s-a purtat ca un om fără șira spinării și trăia o viață imorală.

Cunoaște că LUCA VASILE cu ocazia arestării sale din anul 1924 luna decembrie a trădat pe tov. cărora le-a dat manifeste pentru difuzare.

Mai departe arată că după eșirea din închisoare a lui LUCA VASILE s-a piuit o ședință la Brașov unde s-a luat în discuție problema trădării lui LUCA VASILE unde acesta și-ar fi făcut auto-critica.

223

Declarațiile martorilor

DECLARAȚIILE LUI VASILE LUCA

OBSERVAȚII

Precizează că ea nu a fost la
acea ședință însă a aflat despre acest
lucru dela fostul ei soț ILYES IOSIF.-

- Martorul STIEBER IOAN ✓

In declarația sa din 11 decembrie
1952 declară că despre faptul că el a
primit manifeste dela LUCA VASILE.

In decembrie 1924 nu a știut ni-
meni altcineva decât ei doi și totuși
a fost arestat de Siguranța din Petro-
șani.

La cercetări nu a vrut să recun-
noască însă șeful siguranței Petro-
șani POPESCU, după ce a vorbit la te-
lefon în fața lui STEIBER cu Siguran-
ța Brașov, i-a spus acestuia că în
caz de nu va recunoaște proveniența
manifestelor îl va aduce dela Brașov
la Petroșani pe LUCA VASILE

Nu a fost confruntat

- Martorul POPOVICI GHEORGHE ✓

In declarația sa din 11 decem-
brie 1952 declară că arestarea celor
128 de nebiri de partid se datoreș-
te trădării lui LUCA VASILE și CER-
NOVSCHI.

In continuare declară că la Ji-
lava s-a întâlnit cu LUCA VASILE
și s-a certat cu el că de ce l-a
trădat. Atunci LUCA VASILE a moti-
vat trădarea sa la siguranță, spu-
nând că nu mai putea rezista băta
ilor la care a fost supus.

LUCA VASILE în nicio declara-
ție a sa nu vorbește despre o dis-
cuție pe care ar fi avut-o cu PO-
POVICI GHEORGHE la Jilava. LUCA
VASILE urmează a fi cercetat și în
legătură cu aceasta și eventual
confruntat.

204

DECLARATIILE MARTORILOR

DECLARATIILE LUI LUCA VASILE

OBSERVATII

- Martorul DOGARU DUMITRU ✓

Vorbind despre cunoștințele sale în legătură cu LUCA VASILE la 6 octombrie 1953 arată că LUCA VASILE deși a fost ținut la Siguranță în 1924 totuși acesta nu a fost supus aceluiaș tratament ca și alți arestați ci se plimba liber prin biroul lui ZDRAFCU ERACLE și pe sălile inspectoratului.

În continuare mai declară că văzându-l în nenumărate rânduri plimbându-se în incinta inspectoratului l-a întrebat că ce caută acolo, la care LUCA VASILE i-a răspuns într-o românească stricată "știe domn șef".

El declară mai departe că într-una din zile l-a întrebat pe ZDRAFCU ERACLE, de ce se tot plimba LUCA prin birouri, la care ZDRAFCU i-a răspuns "Taci nu te băga este treaba inspectorului".

III. RECUZAREA LUI LUCA VASILE CA AGENT INFORMATOR

AL SIGURANTEI.-

-Martorul MUNTEANU ION

Despre această problemă la 16 septembrie 1953 martorul declară că în 1925 cu ocazia celei de a

arestatul LUCA VASILE confirmă la 29 septembrie 1925 că în luna septembrie 1925 a fost arestat pentru

226

DECLARAȚIILE MĂRTORILOR

DECLARAȚIILE LUI LUCA VASILE

OBSERVAȚII

două arestare a lui LUCA VASILE inspectorul de siguranță ZAHIU DUMITRU i-a propus lui LUCA VASILE să devină informatorul siguranței.

LUCA VASILE a acceptat propunerea lui ZAHIU DUMITRU informându-l pe acesta despre toate organizațiile comuniste pe care le cunoștea în țară, dând numele membrilor din conducerea regiunilor cât și din Comitetul Central, al F.C.R.

După aceasta LUCA VASILE a dat o declarație în limba maghiară față de comisarul COJOCARU, declarație ce a fost apoi tradusă în limba română de către agentul VOINEA SEPTIMIU.

În continuare MUNTEANU ION declară că întrucât LUCA VASILE urma să fie trimis la închisoare acesta a propus inspectorului ZAHIU să se gătura între el și siguranța să fie menținută prin fratele său VARGA GAVRIL.

-Mărtorul HEIGL IOAN

Acesta la 22 Ianuarie 1953 declară că după ce-a de a două arestare a lui LUCA VASILE când acesta a fost adus la Jilava, au fost sesizați din afară de către soția lui IVANUS CONSTATIN și soția lui POPESCU N. DORBANU că LUCA VASILE a stat la siguranță generală o lună întreagă și că acolo și-a luat

a două oară la siguranță Brașov cu care ocazie a fost recrutat, ca agent informator de inspectorul de siguranță ZAHIU DUMITRU. Despre modul de a ține legătura pe viitor cu siguranța Brașov LUCA VASILE declară că a propus ca om de legătură între el și siguranță pe fratele său vitreg VARGA GAVRILA.

În declarația sa din 30 septembrie 1952 LUCA VASILE recunoaște că s-a oferit singur la siguranța Brașov pentru a da informațiuni despre mișcarea muncitorească.

În continuare declară că a dat siguranței declarații scrise și ne-scrise despre tot ce i s-a cerut.

În continuare LUCA VASILE declară la 6 oct. 1952 unde deasemenea vorbește despre calitatea sa de agent informator, că a dat sugestii agenților de siguranță de felul în care pot fi urmăriți comuniștii.

La 7 oct. 1952 vorbind despre acelaș lucru LUCA VASILE declară că misiunea principală ce i-a fost încredințată de către siguranța a fost cea de a cuceri încrederea oamenilor din mișcare pentru a ajunge în posturi cât mai de răspundere pentru a putea informa siguranța cât mai bine în scopul distrugerii Partidului.

La 8 oct. 1952 LUCA VASILE declară că a avut vorbitor cu agentul de siguranță trimis de BANCIULESCU-

977

DECLARAȚIILE MARTORILOR

DECLARAȚIILE LUI LUCA VASILE

OBSERVAȚII

angajamentul să dea pe mâna siguranței pe membrii Comitetului Central al P.C.R.

TEODOR, cărui i-a dat informațiuni despre colectivul de comuniști din închisoare precum și despre felul în care comuniștii arestați țin legătura cu mișcarea din afară.-

În declarația sa din 11 oct. 1952 el declară că a furnizat informații și administrației închisorii Jilava anume POPESCU.

La interogatoriul din 13 octombrie 1952 LUCA VASILE a recunoscut că în timpul cât a fost la Jilava a fost dus la Siguranța Gnereală unde la cererea lui BANCIULESCU a identificat pe comunistul WILY ROTH, care nu vroia să-și declare identitatea.

Tot în aceeași declarație LUCA VASILE declară că odată cu recrutarea sa la Siguranța Brașov a semnat și un angajament.

ANALIZA.

Făcând comparațiunea între cele declarate în această problemă de martorul MUNTEANU ION și LUCA VASILE rezultă că acesta din urmă confirmă pe deplin faptul recrutării sale ca agent informator al Siguranței.

Deasemenea confirmă că a propus siguranței Brașov ca om de legătură între el și aceasta pe fratele său VARGA GAVRILA.

227

DECLARATIILE MARTORILOR

DECLARATIILE LUI LUCA VASILE

OBSERVATII

La acest rezultat s-a ajuns în urma confruntării făcute la 16 mai 1953 între MUNTĂȘANU ION și LUCA VASILE.

Pentru această perioadă ancheta posedă următoarele documente:

- adresa siguranței Brașov nr. 7976 din 25 septembrie 1925 ca dovadă că LUCA VASILE a fost arestat și înșinat la siguranța Generală București împreună cu declarațiile ce le-a dat la Brașov.

- declarația lui LUCA VASILE din septembrie 1925 dată la Siguranța Brașov în limba maghiară și traducerea ei în limba română.

- proces verbal de încarcerare din 26 septembrie 1925 făcut la Siguranța Generală București ca dovadă că a fost încarcerat.

- referatul făcut de BANCIULESCU TEODOR care l-a cercetat pe LUCA VASILE în septembrie 1925 cu care ocazie LUCA VASILE a dat din nou declarație de mărturisire.

- adresa originală nr. 434 din 19 oct. 1925 către Siguranța Generală București din care rezultă clar că LUCA VASILE și fratele său VARGA GAVRIL, a informat siguranța Brașov despre apariția curierului Partidului Comunist Român anume MOCAR.

IV. LEGĂTURILE LUI LUCA VASILE CU SIGURANȚA
ÎN ANUL 1928 .-

- Martorul HOTINEANU ROMULUS

La 19 ianuarie 1952 declară că LUCA VASILE a fost achitat în procesul BORIS ȘTEFANOV în urma intervenției făcute de inspectorul general de siguranță VINTILA IONESCU la președintele completului de judecată col. FILIP IOAN.

- Martorul NAGY PAUL

La 4 octombrie 1953 acesta declară că între anii 1928-1930 LUCA VASILE folosea locuința lui pentru anumite întâlniri.

- Martora NAGY ANA

Tot la 4 oct. 1953 și aceasta declară la fel ca și soțul ei că LUCA VASILE între anii 1928-1930 frecventa destul de des locuința lor.

În continuare aceasta declară că LUCA VASILE a venit odată cu două persoane necunoscute cu care a stat de vorbă, discuție la care ea nu a participat întrucât a fost trimisă afară din cameră de către LUCA VASILE.

Ea mai declară că nu are cunoștință cine anume erau acele persoane.

Arestatul LUCA VASILE în declarația sa din 5 septembrie 1952 arată că în luna decembrie 1928 a fost arestat și cercetat de BANCIULESCU TEODOR, arată că după aceea a fost pus în libertate și trimis la urmă la Brașov.

La 25 septembrie 1952 el declară că a participat la cel de al IV-lea Congres al P.C.R. unde a făcut parte din fracțiunea lui KOBLOS ELEK și MARCEL PAUKER.

În declarația sa din 17 ianuarie 1953 a declarat că la congres a plecat împreună cu MATAIS PETRU și BENEKE PAUL și încă o persoană de care nu-și aduce aminte cine era.

Tot atunci declară că înainte de plecarea la Congres s-a dus la ZAHIU DUMITRU pe care l-a informat că pleacă la Congres.

În drum spre Congres la București a luat legătura cu BANCIULESCU TEODOR, pe care deasemenea l-a informat despre plecarea la Congres.

BANCIULESCU l-a asigurat cu acea ocazie că delegații la congres nu va fi arestați nici la plecarea și nici la întoarcere, cu condiția ca după congres, LUCA VASILE să-i raporteze cum au decurs lucrurile

DECLARAȚIILE MARTORILOR

DECLARAȚIILE LUI LUCA VASILE

OBSERVAȚII

- Martorul MATAIS PETRU

Declara la 18 iunie 1952 că a fost și el la Congresul al IV-lea al P.C.R. în anul 1928 și că la acest congres a fost și LUCA VASILE unde a avut o atitudine oportunistă situându-se pe poziția lui ROBELOS ETEK și BERGER ALADAR.

- Martorul KANNER ILIE

La 24 mai 1954 acesta declară că în 1928 decembrie, a fost trimis de către partid să verifice de ce LUCA VASILE nu a eșit la întâlniri le fixate. Acesta susține că ajungând la locuința lui LUCA VASILE, a fost arestat, întrucât LUCA VASILE fusese arestat mai înainte.

S-a întâlnit cu LUCA VASILE în arestul siguranței spunându-i parola primită de la partid și cu toate că LUCA îl cunoștea mai înainte, n-a vrut să stea de vorbă cu el în tot timpul cât a stat la Siguranță.

KANNER ILIE declară că LUCA VASILE a fost pus în libertate iar el a fost ținut mai departe arestat.

Cunoaște deasemenea că în momentul arestării sale în decembrie 1928 LUCA VASILE a avut asupra sa o sumă importantă de bani ce reprezenta fondurile B.M.T. pentru alegeri și că acești bani au fost confiscați de siguranță iar după eliberarea sa LUCA a dat procură specială lui MIHAILIANU ALEXANDRU pe baza

congresului.

În declarația sa din 18 oct. 1952 LUCA VASILE declară că în lunile martie și aprilie 1928 a fost chemat la ZAHIU DUMITRU pe care l-a informat despre legătura sa cu siguranța generală respectiv cu BANCIULESCU TEODOR.

Tot atunci l-a informat pe ZAHIU DUMITRU despre o ședință a Mopruului cu care ocazie a fost ales secretar.

Tot atunci l-a informat pe ZAHIU despre felul în care s-a desfășurat congresul, dându-i numele celor aleși în noul comitet Central.

Deasemenea i-a mai spus lui ZAHIU că în curând își va începe activitatea în Comitetul Central și că așteaptă o telegramă cu text convențional de la DORY GOLDBSTEIN, a stabilit cu ZAHIU că-l va informa și în continuare despre activitatea P.C.R. În declarația sa din 22 oct. 1952 LUCA VASILE recunoaște că a plecat la congresul al IV-lea al P.C.R. cu știrea și pe baza înțelegerii cu Siguranța.

La interogatoriul din 29 octombrie 1952 LUCA VASILE declară că după ce a ieșit din închisoarea Jilava în 1928 a ținut legătura cu ZAHIU DUMITRU ținându-l în curent cu mersul mișcării din localitate, dându-i acestuia și numele oamenilor din mișcare.

Vorbind despre arestarea sa din decembrie 1928 LUCA VASILE la 1 noiembrie 1952 declară că a fost arestat pe str. și dus la BANCIULESCU TEODOR. „ și afirmă că cu acea ocazie s-a

1230

DECLARAȚIILE MARTORIȚOR

DECLARAȚIILE LUI LUCA VASILE

OBSERVAȚII

cărui Siguranța a restituit banii.

- Martorul HEIGL IOAN

La 22 Ianuarie 1953 acesta declară că la congresul al IV al P.C.R. din 1928 l-a găsit acolo și pe VASILE LUCA care a avut o poziție contrară liniei partidului, solidarizându-se cu opoziția. Acesta spune în concluzie că LUCA VASILE prin atitudinea adoptată la Congres a vrut să îndeplinească angajamentul ce l-a luat față de Siguranță.

HEIGL afirmă că ~~ROȘCOS ELBK~~ la un moment dat în timpul congresului l-a demascăat pe LUCA VASILE ca pe un trădător cunoscut.

- Martorul MIHAILEANU ALEXANDRU

În declarația sa din 30 Iunie 1954 declară că după ce LUCA VASILE a fost pus în libertate în 1928 s-a dus la sediul B.M.T. din str. Selari unde a adus la cunoștința acelor prezenți că a fost arestat la Siguranța Generală și i-au confiscat banii care erau de fapt fondurile electorale ale B.M.T.

atuncea a propus ca cineva respectiv MIHAILEANU ALEXANDRU care era secretar general al B.M.T. să se ducă la Siguranță cu o procură legalizată, pentru a cere ca acești bani să fie restituiți întrucât sunt banii unei organizații legale. Atunci MIHAILEANU ALEXANDRU s-a dus cu o

"găsit asupra sa rezoluția congresului al IV-lea al P.C.R. Cu acea ocazie LUCA VASILE l-a informat pe BANCIULESCU TEODOR despre casa unde locuiește DOBROGEANU CHEREA unde se țin-neau și anumite ședințe ale P.C.R.

Cu ocazia arestării sale din Decembrie 1928 LUCA declară că Siguranța a confiscat dela el și o sumă de bani.

După o zi de arestare a fost pus în libertate și trimis la urmă la Brașov.

Continuând relatarea despre arestarea sa din decembrie 1928 LUCA VASILE declară la 4 noiembrie 1952 că atunci când a fost arestat BANCIULESCU TEODOR l-a dus la VINTILA IONESCU pe care l-a informat și separat despre lucrările celui de al IV-lea Congres al P.C.R.

La informat pe acesta despre locul unde a fost tipărită rezoluția congresului și cine anume a făcut-o. Cu acea ocazie am fixat o nouă legătură printr-un agent al cărui nume îl susține că nu-l cunoaște.

Confirmă faptul că după ce s-a eliberat dela Siguranță în decembrie 1928 a dat procură lui MIHAILEANU ALEXANDRU pentru a se duce la Siguranță să ridice banii ce i-au fost confiscați de BANCIULESCU TEODOR. În aceeași declarație LUCA VASILE mai adaugă că cu ocazia arestării sale din decembrie 1928 a mai informat siguranța despre

121

DECLARAȚIILE MARTORILOR

procură dată de LUCA și a ridicat banii dela siguranța generală.

- Martora ESANU SABINA

La data de 21 mai 1954 a declarat că în anul 1928 unii delegați ce urmau să plece la congresul al IV-lea al P.C.R. au fost găzduiți în casa conspirativă organizată de ea.

Printre aceia care au trecut atunci pela ea a fost și LUCA VASILE.

Acesta a stat acolo o zi și o noapte în care timp a luat legătura cu el 2 bărbați despre care nu știe anume cine era, casa care a fost găzduit atunci VASILE LUCA era situată pe str. Baba Dochia nr.2.

- Martorul ABRAHAM BERNATH

A declarat la 13 mai 1954 că în anul 1928 trebuia să plece ca delegat la congresul al IV. al P.C.R.

Deoarece el nu a putut să plece fiind urmărit îndeaproape de către siguranța Brașov a hotărât din proprie inițiativă ca în locul său să plece la Congres LUCA VASILE care nu de mult ieșise din închisoare.

Delegați din Ardeal pentru congres spunea ABRAHAM BERNATH, au fost ȘOȘ IOSIF, MATAIS PETRU și HRIGL IOAN.

ABRAHAM BERNATH declară că LUCA VASILE a plecat din Brașov

DECLARAȚIILE LUI LUCA VASILE

OBSERVAȚII

faptul că la procesul Mopr dela Cluj FORIS ȘTEFAN și HAIĂ LIȘSIT nu se vor prezenta la proces.

În acest sens a primit ordin dela Siguranță ca să obțină dela Partid prezentarea la proces a lui FORIS ȘTEFAN și HAIĂ LIȘSIT, lucru pe care l-a făcut.

ANALIZA.

Făcându-se comparația între declarațiile martorilor și ale lui LUCA VASILE rezultă confirmarea declarațiilor lui NAGY PAUL și NAGY ANA, care arată că LUCA VASILE se întâlnea cu anumite persoane în casa lor.

Despre persoanele cu care se întâlnea în casa acestora LUCA VASILE spune că a fost agenți de siguranță.

LUCA VASILE nu a fost cercetat în suficientă măsură și amănunțit despre împrejurările în care l-a trimis pe MIHAILEANU ALEXANDRU la siguranță pentru a ridica banii cu procura pe care i-a dat-o.

Deasemenea LUCA VASILE nu vorbește niciunde despre faptul că înainte de plecarea la congres în 1928 a fost găzduit de ESANU SABINA în str. Baba Dochia nr.2.

Deasemenea LUCA VASILE până în prezent nu a fost anchetat destul de amănunțit despre împrejurările în care a plecat la congresul al IV. precum și asupra întinerii lui pe care l-a făcut.

230

DECLARAȚIILE MARTORILOR

la București singur pe baza indicațiilor date de el fixându-i totodată locul unde trebuie să se prezinte precum și parola respectivă.

ABRAHAM BERNATH declară că după ce LUCA VASILE a aflat că va pleca la congres el a mai stat la Brașov circa 2-3 săptămâni.

- Martorul SIPOS EMERIC

La 7 iunie 1954 declară că în calitate de delegat la congresul al IV, al P.C.R. s-a prezentat la București unde a luat legătura cu o persoană din mișcare, care apoi la trădat pe FORIS STEFAN.

Acesta i-a făcut legătura cu LUCA VASILE împreună cu care a dormit o noapte într-o casă dela marginea Bucureștiului iar a doua zi a fost luat din nou de FORIS STEFAN care i-a făcut legătura cu SIMO IULIU, cu care pe baza invitațiilor primite dela FORIS au plecat până la graniță.

În pădurea de lângă frontieră (înainte de trecere, într-o căsuță) l-a văzut din nou pe LUCA VASILE dar spune că nu poate preciza cum anume a ajuns acesta acolo.

Ajunșând pe teritoriul URSS, el (SIPOS) și SIMO IULIU au fost îmbrăcați în haine militare sovietice (LUCA nu a primit uniformă sovietică) și s-au dus la locul congresului. După congres a plecat tot cu SIMO IULIU și alții spre frontieră dar

DECLARAȚIILE LUI VASILE LUCA

OBSERVAȚII

Deasemenea n-a fost suficientă anchetată asupra arestării sale din decembrie 1928 întrucât el nu conștientizează faptul că s-a întâlnit cu KANNBER ILIE în arestul siguranței și nu a vrut să stea de vorbă cu acesta cu toate că se cunoșteau destul de bine, și pe deasupra KANNBER i-a dat și parola.

LUCA VASILE confirmă că la congresul al IV-lea a avut o poziție oportunista de susținere a lui KOBLOS ELEK și adepților acestora.

LUCA VASILE urmează să fie cercetat pe baza celor declarate de MIHAILESCU ALEXANDRU, ESANU SABINA, ABRAHAM BERNATH și SIPOS EMERIC.

În legătură cu această perioadă ancheta posedă următoarele documente în original și fotocopii:

- Nota din 10 februarie 1928 prin care LUCA VASILE a fost achitat și pus în libertate în urma sentinței date în procesul BORIS STEFANOV.

- Proces verbal de încarcerare din 19 decembrie 1928 ca dovadă a arestării sale din acel timp.

- Proces verbal din 20 decembrie 1928 încheiat de BANCULESCU TEODOR cu ocazia cercetărilor ce le-a făcut lui LUCA VASILE din care rezultă că LUCA VASILE a făcut și de data aceasta mărturisiri ample.

- O declarație scrisă cu mâna și semnată de LUCA VASILE la Siguranța Generală în 1928

233

DECLARAȚIILE MARTORILOR

LUCA nu a fost cu ei. După ce a trecut deja pe teritoriul românesc și s-au dus din nou în pădurea unde fuseseră și înainte de a trece în URSS acolo l-a văzut din nou pe LUCA VASILE, dar nu știe nici de data aceasta cum a ajuns LUCA acolo.

DECLARAȚIILE LUI LUCA VASILE

OBSERVAȚII

- Procura specială cu care s-a dus MIHAILERANU ALEXANDRU la Siguranța din însărcinarea lui LUCA VASILE pentru a ridica banii, conștienți de siguranța lui LUCA VASILE în decembrie 1928.

- Notele informative făcute în 1928 de către MUNTEANU ION referitor la LUCA VASILE.

În problema activității sale din 1928 LUCA VASILE mai declară că a plecat la congres împreună cu MATIAS PETRU și BENKE PAUL însă nici unul din aceștia nu confirmă acest lucru.

Mai mult BENKE PAUL mai declară că el nici n-a fost la cel de al IV congres al P.C.R.

V. LEGATURILE LUI LUCA VASILE CU SIGURANȚA ÎNȚRE ANII 1929-1933.

- Martorul CLOTAN ION

În declarația sa din 4 iunie 1952 și 22 mai 1954 acesta declară că înainte de congresul sindicatelor unitare dela Timișoara au venit în țară cunoscuții fracționiști BERGER ALADAR, ULICI LAZAR și GELBERG care au căutat să acapareze organizațiile din Ardeal pentru scopurile lor troschiste.

Comitetul Regional P.C.R. s-a opus acestei activități a lor și a dus o luptă susținută împotriva acestora. Tot în acea perioadă declară

Arestatul LUCA VASILE la 19 noiembrie 1952 declară că în lunile ianuarie, februarie 1929 a participat la organizarea diferitelor adunări electorale din acel timp și concomitent cu aceasta informa siguranța despre aceste adunări, comunicând acesteia locul adunărilor precum și numele vorbitorilor ce vor lua cuvântul la aceste adunări. În felul acesta în urma informațiilor date de LUCA VASILE siguranța a arestat în februarie 1929

284

că a avut loc o ședință a biroului politic la care a fost prezenți LUCA VASILE, PAUKER MARCEL și alții și cu care ocazie aceștia i-au cerut lui CLOTAN să coopteze în Comitetul Regional pe BERGER ALADAR și să-i încredințeze responsabilitatea cu agitația și propaganda lucru pe care - spune CLOTAN - l-a refuzat.

LUCA VASILE văzând că acesta nu vrea să-l coopteze pe BERGER ALADAR, atunci l-a rugat pe CLOTAN să-i ducă lui BERGER ALADAR o sumă de bani din partea sa dar și acest lucru CLOTAN l-a refuzat. Atunci LUCA VASILE s-a deplasat personal la Timișoara unde i-a înmănat banii lui BERGER ALADAR.

Astfel - declară CLOTAN - LUCA VASILE finanța cu bani pe BERGER ALADAR în activitatea sa fracționistă pentru creșterea paralel cu PCR existent al unui al doilea partid. În continuare CLOTAN declară că LUCA VASILE a luat parte la luptele fracționiste fără de principii și că a făcut parte din grupa fracționistă a lui PAUKER (LUXEMIN și cu toate că la o ședință se luase hotărârea că ambele grupe să colaboreze în toate acțiunile până la sosirea răspunsului dela internațională III, LUCA VASILE a doua zi s-a deplasat împreună cu BRANSTEIN RUDOLF - BIBI - în pro-

în sala constructorilor din București pe ANCHEL PETRESCU, MIHAILLEANU ALEXANDRU și TRANDAFIRESCU CONȘTATIN.

La 17 ianuarie 1933 vorbind despre aceeași problemă LUCA VASILE că înainte de începerea adunării dela sala constructorilor se găsea în sală iar înainte de venirea armatei care a împrăștiat adunarea el a dispărut. După care la câteva zile a fost și el arestat și dus la Vcărești unde a găsit arestați pe cei trei de mai sus.

În declarația sa din 22 noiembrie 1952 LUCA VASILE a confirmat că în luna martie 1929 a fost pus în libertate, apoi trimis de către partid la Brașov pentru alegerea delegaților la Congresul Sindicatelor Unitare dela Timișoara.

La Brașov a aranjat și alegerea sa ca delegat al muncitorilor dela Brașov la acel congres.

Înainte de plecarea sa la Congres a fost chemat la ZAHIU DUMITRU unde a dat informații despre ținerea congresului dând și numele delegaților care vor participa la acel congres din partea muncitorilor din Brașov.

În aceeași declarație LUCA VASILE mărturisește că a trimis lui BANCIULESCU TEODOR prin agentul de legătură raportul ce urma să fie prezentat la congres. Tot cu aceea ocazie a primit dela BANCIULESCU suma de 2000 lei.

DECLARAȚIILE MARTORILOR

DECLARAȚIILE LUI LUCA VASILE

OBSERVAȚII

vincie pentru a atrage organizațiile de partea lor.

Vorbind despre linia oportunistă pe care LUCA VASILE a introdus în sindicate, CLOTAN declară că acesta a desconsiderat controlul partidului și a căutat pe toate căile să izoleze sindicatele de partid.

Scoate pe cei mai buni activiști din munca de partid și îi încadra în sindicate slăbind în felul acesta puterea partidului în localitățile respective. Concret acest lucru l-a făcut LUCA VASILE în Valea Jiului.

CLOTAN mai arată că LUCA VASILE este unul din fractorii principali care au cauzat spargerea unității partidului în timpul luptei fracționiste.

- Martorul HEIGL IOAN

Acesta declară la 22 ianuarie 1953 că la Congresul sindicatelor Unitare dela Timișoara, LUCA VASILE deși teoretic era totdeauna de acord cu hotărârile luate, totuși în practică el punea linia sa adică proceda practic împotriva hotărârilor luate la ședințele de coordonare ale congresului. -

În declarația sa din 25 noiembrie 1952 LUCA VASILE declară că la Timișoara a fost chemat la siguranță unde a luat legătura cu el un comisar ce a venit din casa lui BANCIULESCU și care i-a cerut în numele acestuia amănarea definitivă a congresului.

LUCA VASILE declară că același lucru l-a cerut de altfel și ZAHIU DUMITRU încă la Brașov.

În continuare mai declară că la Timișoara în timpul congresului a luat legătura cu fracționistul BERGER ALADAR, care mai târziu a fost demascat ca omul lui KOBLOS ELEK.

Cu acea ocazie l-a informat pe BERGER ALADAR despre toate problemele de partid, inclusiv ale conducerii.

După congresul dela Timișoara a fost și el arestat și atunci a cerut siguranței din Timișoara să se intereseze la siguranța Brașov respectiv la ZAHIU DUMITRU despre persoana sa, pentru că aceștia să-și dea seama că el nu este chiar așa de periculos.

La 1 mai 1929 LUCA VASILE a fost pus în libertate împreună cu mai mulți arestați.

Confirmă încăodată faptul că după congresul dela Timișoara a locuit la NAGY PAUL unde a fost căutat de un agent de siguranță cu care avusese legături și mai înainte.

În continuare LUCA VASILE declară că,

236

DECLARAȚIILE MEMBRILOR

DECLARAȚIILE LUI LUCA VASILE

OBSERVAȚII

- Martorul MATAYS PETRU

În declarația sa din 18 iunie 1952 declară că LUCA VASILE nu a avut o poziție notată la congresul dela Timișoara mai ales atunci când autoritățile au cerut scoaterea portretelor clasice din sala congresului. Deasemenea cu ocazia înmormântării lui FONOĞY IOAN nu a avut o poziție justă în soluționarea situației critice.

MATAYS PETRU mai declară că LUCA VASILE în timpul luptelor fracționiste l-a susținut pe MARCEL PAUKER (LUXIMIN).

- Martorul ABRAHAM BERNATH

În declarația sa din 8 decembrie 1952, 15 mai 1954 declară că după actul declanșat de armată asupra căminului muncitoresc, dela Timișoara în aprilie 1929, a aflat dela STROMINGER și dela MIHAILEANU ALEXANDRU că rezistența opusă de cei aflați în cămin a încetat datorită faptului că LUC. VASILE la somația autorităților a scos o batistă albă în semn de predare. În anii 1929-1930 - declară ABRAHAM - LUCA VASILE a participat la luptele fracționiste în vederea spargerii unităților partidului, lupte în care a avut rolul conducător. În timpul luptei fracționiste LUCA VASILE a antrenat în a

nu s-a prezentat la procesul dela Timișoara întrucât primise ordin în acest sens dela siguranță.

La 27 noiembrie 1952 el declară că în discuțiile pe care le purtase cu ZAHIU înainte de plecarea la congres, acesta i-a adus la cunoștință că la Timișoara se va afla un comisar al siguranței generale îmbrăcat în haine de piele și cu care va trebui să i-a legătura. În continuare LUCA declară că această legătură s-a realizat și la Timișoara a dat acestui comisar numele comuniștilor, pe care le-a adunat dela delegații prezenți la congres. La 2 decembrie 1952 LUCA VASILE declară că până la plecarea sa în Valea Jiului a ținut legătura cu agentul siguranței în locuința lui NAGY PAUL.

Mai declară că din ordinul lui BANCIULESCU a introdus în mișcare elemente oportuniste, cu scopul de a slăbi mișcarea muncitorească.

Printre elementele oportuniste pe care LUCA VASILE le-a introdus în mișcare sunt: UNGI LAZAR și BERGER ALADAR, ambii fracționiști.

Înainte de a pleca în Valea Jiului a fost chemat la BANCIULESCU care i-a cerut ca în Valea Jiului să nu întreprindă nici-o acțiune.

237

DECLARATIILE MARTORILOR

DECLARATIILE LUI LUCA VASILE

OBSERVATII

ceasta luptă fără de principii toată fracțiunea comunistă din C.C.S.U. precum și alte organe centrale sindicale.

Martorul MIRALEANU ALEXANDRU

Aceasta în declarațiile sale din 8 iunie și 30 iunie 1954 declară că în februarie 1929 s-a ținut o adunare electorală în sala constructorilor din București care a fost imprăștiată de către armată. În legătură cu aceasta el declară că înainte de începerea adunării LUCA VASILE se afla în sală, iar la un moment dat a dispărut. Mai departe spune că după dispariția lui LUCA VASILE în sală a năvălit armata și siguranța care a început să terorizeze pe cei prezenți, cu acea ocazie a fost arestați!

MIRALEANU ALEXANDRU, TRANDAFIRESCU CONSTANȚIN și ANCHEL PETRESCU.

În ce privește desfășurarea congreselor Sindicatelor Unitare dela Timișoara, martorul MIRALEANU ALEXANDRU declară: că înainte de începerea congresului a fost chemată o delegație la siguranță în fruntea căreia stătea LUCA VASILE și MULLER COLOMAN care au tratat cu siguranța, amânarea Congresului pentru zilele de Paști. LUCA VASILE a acceptat amânarea congresului pentru zilele nelucrătoare fapt care a dus la ruperea legăturilor directe cu masele și la împiedicarea mobilizării permanente în jurul congre-

La 3 decembrie 1952 LUCA VASILE declară că în august 1929 după reîntorcerea sa din Valea Jiului a fost "arestat" și cercetat de BANCIULESCU care i-a reproșat că greva dela Lupeni a avut loc.

La 6 decembrie 1953 LUCA VASILE în declarația sa precizează că în oct. 1929 a fost din nou invitat la BANCIULESCU pe care l-a informat despre existența în sânul C.C.al P.C.R. a luptei fracționiste între grupele lui BARBU și PAUKER

Tot atunci l-a informat pe BANCIULESCU că va pleca la Moscova. Cu acea ocazie atât BANCIULESCU cât și VINTILA IONESCU i-au precizat atitudinea pe care trebuie să o aibă la Moscova.

În aceeași declarație LUCA VASILE arată că și în august 1929 a fost "arestat" cu care ocazie a stabilit BANCIULESCU, schimbarea modului de legătură între ei.

Atunci BANCIULESCU i-a făcut legătura cu MAGDO IOAN fixându-le tot odată numele conspirativ lui MAGDO "LUCACI" iar lui LUCA VASILE "BARABAS LASZLO", LUCA declară că pe baza indicațiilor primite dela BANCIULESCU a luat legătură cu MAGDO ION în februarie 1930 pe str. Părintele Lucaci. În continuare declară că prin MAGDO IOAN, transmitea informații în plic lui BANCIULESCU

238

DECLARAȚIILE MARTORILOR

DECLARAȚIILE LUI LUCA VASILE

OBSERVAȚII

sului a maselor muncitoare din Timișoara.

Această tactică oportunistă de tratare și concesiuni față de Siguranță - spune MIHAILEANU ALEXANDRU - a dus la slăbirea mobilizării maselor și la înlesnirea atacului contracăminului muncitoresc de către autorități.

MIHAILEANU ALEXANDRU mai declară că în timpul congresului a avut loc o ședință la care a participat numai delegați comuniști și că a văzut în mâna lui LUCA VASILE o listă cu numele tuturor comunistilor și după care a făcut apelul celor prezenți.

Această ședință a avut loc la un hotel din Timișoara unde s-au făcut propuneri pentru diferitele comisii și comitete ale uniunilor.

Când autoritățile au cerut scoaterea portrelor din sală LUCA VASILE nu a luat o poziție hotărâtă.

Mai departe declară că în timpul atacului declanșat de autorități împotriva căminului muncitoresc LUCA VASILE a fluturat o batistă albă în semn de încetarea rezistenței lucru pe care l-a făcut din proprie inițiativă.

și tot prin acesta primea dela siguranța bani.

În declarația sa din 12 decembrie 1952 LUCA VASILE declară că în 1931 când a fost sancționat cu trimiterea la munca de jos, a făcut legătura lui MAGDO IOAN din ordinul lui BANCIULESCU cu IMREBĂDAR și că de atunci nu a mai avut legături cu MAGDO IOAN până în anul 1945.

La 12 decembrie 1952 LUCA VASILE declară că înainte de plecarea la munca de jos în Moldova la Buhuși i-a vorbit lui MAGDO IOAN despre rolul și activitatea sa în mișcarea muncitorească precum și despre luptele fracționiste.

La 28 septembrie 1953 LUCA declară că în 1929 când a fost la Moscova în raportul pe care l-a făcut la Internaționala III, nu a pomenit nimic despre existența luptelor fracționiste din anul C.C. al P.C.R.

În declarația sa din 24 aprilie 1953 LUCA VASILE vorbind despre legăturile sale cu MAGDO IOAN declară că l-a întrebat pe acesta dacă are cunoștință de vreo locuință undeva, la care MAGDO IOAN i-a spus că există o astfel de locuință în casa unde locuiește el și în caz că obține aprobarea prealabilă a lui BANCIULESCU îi va comunica și atunci poate să se mute acolo. Astfel în luna februarie 1930 LUCA VASILE s-a mutat în casa lui MAGDO IOAN din București str. Porumbaru nr.71.

În continuare spune că LUCA VASILE a fost și el arestat în urma evenimentelor dela Timișoara dar nu a fost bătut și a fost pus în libertate la scurt timp după arestare.

El arată că LUCA VASILE în calitate sa de reprezentant al partidului nu a luat nici-o măsură pentru organizarea vreunei acțiuni de masă împotriva procesului de dizolvarea sindicatelor și pentru eliberarea celor arestați.

LUCA VASILE deși a fost inclus în procesul dela Timișoara el nu s-a prezentat la acest proces niciodată cu toate că s-a emis mandat de aducere publicat chiar și în monitoriul oficial.

Martorul face precizarea că directiva partidului în această problemă a fost ca toți cei incluși în proces să se prezinte la debateri, hotărâre pe care LUCA VASILE a călcat-o.

- Martorul WEISZ ARPAD

La 26 decembrie 1952 declară că LUCA VASILE în 1929 s-a dus la Brașov în vederea pregătirii congresului Sindicatelor Unitare dela Timișoara, cu ocazia au fost aleși delegați pentru congres: ILYES VARVARA, ILYES IOBIF,

Până la mutarea sa acolo MAGDO îl cunoștea pe LUCA sub numele de BARABAS LABZLO. Aici a continuat să trimită plicuri informative prin MAGDO lui BANCIULESCU la Siguranța Generală.

Tot aici LUCA mai declară că legăturile sale cu MAGDO au fost reluate și în anul 1939.

ANALIZA.

Făcând comparația între declarațiile lui LUCA VASILE și a martorilor din această perioadă rezultă că LUCA VASILE nu a fost încă anchetat asupra celor declarate de martorul CLOTAN ION respectiv despre faptul că LUCA VASILE susținea și finanța activitatea oportunistă contrarevoluționară a fracționistului BERGER LEADER.

Deasemenea nu a fost anchetat despre faptul că slăbea munca de partid prin scoaterea celor mai buni activiști și încadrarea lor în sindicate, după bunul său plac. LUCA VASILE nu a confirmat până în prezent cele declarate de ABRHAM BERNATHcum că a atențat în lupta fracționistă fără de principii fracțiunea comunistă din C.G.S.U. Deasemenea LUCA VASILE nu a fost întrebat despre faptul că s-a prezentat la Siguranța împreună cu MULLER COLOMAN și au acceptat amânarea congresului pentru sărbătorile de Paști.

DECLARAȚIILE MARTORILOR

DECLARAȚIILE LUI LUCA VASILE

OBSERVAȚII

KISGYORGY TAMAS, LUCA VASILE și alții.

Deși martorul nu a fost la acest congres totuși are cunoștința despre faptul că LUCA VASILE în discursul său a introdus o linie ostilă partidului, prin aceea că propovăduia sprijinirea muncii în acord, atunci când linia partidului era tocmai de a împiedeca munca în acord.

Vorbind despre lupta fracționistă martorul declară că în această perioadă LUCA VASILE s-a dus la Brașov unde a promis bani organizației de partid, pentru a se alătura grupei fracționiste PAUKER, însă propunerea lui LUCA a fost refuzată.

În 1932 a fost descoperită casa conspirativă a partidului din București str. Rozelor 2 despre care a știut și LUCA VASILE, acolo au fost arestați BELLA BRAINER, GHEORGHE STOICA, RAIDBAIM și WEISZ ARPAD.

În aceeași zi WEISZ ARPAD a avut fixată o întâlnire cu LUCA VASILE la ora 6 după masă, dar la ora 3 după masă WEISZ a fost arestat. După ce a ieșit din închisoare s-a întâlnit din nou cu LUCA VASILE care i-a spus că în ziua și ora fixată a fost la locul de întâlnire și că s-a dus și la întâlnirea de control.

În legătură cu aceasta WEISZ ARPAD declară "Cum s-a putut că LUCA VASILE să vină acolo și să nu-l fi

LUCA VASILE nu a fost anchetat până în prezent nici asupra faptului că a fideicat batista în timpul atacului deslanșat de autorități în sensul de predare. LUCA VASILE nu vorbește nimic nici despre împrejurările în care a fost descoperită de către siguranță casa conspirativă din București str. Rozelor nr.2, despre care declară martorul WEISZ ARPAD.

În continuare LUCA VASILE urmează a fi interogat asupra liniei oportuniste introduse de el în discursul ținut la Timișoara în 1929 în legătură cu care martorii WEISZ ARPAD și ILYES VARGHÁRA declară că propovăduia contrar liniei partidului, munca de acord.

În declarațiile sale de până acum LUCA VASILE deși vorbește despre participarea sa la luptele fracționiste alături de MARCEL PAUKER (LUXIMIN) totuși nu arată împrejurările în care a antrenat organizația de București în lupta fracționistă fără de principii și că a promis bani organizației din Brașov pentru a susține grupa lui LUXIMIN.

În legătură cu cele declarate de MIHAILEANU ALEXANDRU și ABRAHAM BERNATH despre faptul că LUCA VASILE posedă numele tuturor delegaților comuniști la congres LUCA VASILE confirmă acest lucru, însă sub altă formă.

În ce privește această perioadă s-a făcut o confruntare între LUCA VASILE și BURGHIU PETRE din care a

241

arestat deoarece acea casă a fost păzită și după arestarea noastră cea. 2 săptămâni".

Acesta mai declară că atunci când se întâmpla că nu eșea la întâlnire LUCA VASILE, intra în casă și se interesa de el, însă de data aceasta n-a făcut la fel.

- Martora ILYES VARVARA

La 15 ianuarie 1953 declară că LUCA VASILE a venit în martie 1929 la Brașov pentru pregătirea congresului Sindicatelor Unitare dela Timișoara atuncea a fost și LUCA VASILE ales delegat pentru acel congres. Ea declară că conducerea în frunte cu LUCA aducând corpul neînsuflăit al lui FONAGY IOAN pentru a fi mormintat la Timișoara, au făcut o provocare destul de mare mai ales că la catafalcul din Căminul Muncitoresc au fost puși să facă de gardă cei mai buni comuniști, dînd astfel posibilitatea siguranței să cunoască bine pe comuniștii participanți la congres, deoarece oamenii siguranței puteau intra liberi în localul congresului cât și în căminul muncitoresc.

În discursul său LUCA VASILE încă atunci a demonstrat că stă la remorca burgheziei prin acea că propovăduia munca în acord cu toate că linia partidului de atunci nu era aceasta.

În continuare martora ILYES VARVARA declară că în 1929 la Timișoara în toila luptei de rezistență

rezultat că în octombrie 1929 când LUCA a fost adus din ordin la Siguranța Generală în aceeași zi a și fost pus în libertate și că în acest timp când a fost la siguranța a fost adus la VINTILA IONBESCU fiind de față și BANCIULESCU TEODOR.

Pentru dovedirea legăturilor dintre LUCA VASILE și MAGDO IOAN s-a trecut la efectuarea unei confruntări ce a avut loc la 20 mai 1953 și unde MAGDO IOAN a confirmat cele declarate de LUCA VASILE însă după foarte multe insistențe depuse din partea anchetei.

În legătură cu aceasta trebuie să facem o remarcă și anume că MAGDO IOAN după confruntarea ce a avut loc, a retractat în neamărate rânduri cele recunoscute la confruntarea afirmând că declarația lui LUCA VASILE nu corespunde realității și că el nu a ținut niciodată legătura între LUCA VASILE și Siguranța.

Pe de altă parte trebuie să menționăm că în ultimul timp LUCA VASILE a declarat în cursul anchetei, verbal că nici el nu este sigur dacă a fost MAGDO IOAN sau nu, legătura sa cu siguranța.

Pentru a stabili dacă nu cumva a fost altcineva care a locuit în casa lui MAGDO IOAN și să fi fost agent al siguranței, sub o formă sau alta s-au luat o serie de măsuri pentru a stabili cine anume a locuit în acea perioadă în acea casă însă până în prezent s-a constatat că în acea casă nua locuit niciodată vreun funcționar de stat în afară de cumnatul lui MAGDO, anume SEBENI NICOLAE care a fost funcționar la C.F.R. timp de peste 20 ani.

DECLARAȚIILE MARTORILOR

DECLARAȚIILE LUI LUCA VASILE

OBSERVAȚII

contra atacului armatei asupra
căminului muncitoresc LUCA VASILE a
fluturat o batistă albă în semn de
înțetarea rezistenței și prin aceas-
ta a predat lupta și pe muncitorii
prezenți pe mâinile siguranței.

- Martorul STYBER IOAN

La 11 decembrie 1952 declară că a
auzit dela KOBLOS că înainte de evenimen-
tele dela Lupeni LUCA VASILE a fost
în Valea Jiului.

- Martora ESANU SABINA

La 28 iulie 1952 și 21 mai 1954
declară că LUCA VASILE în 1930 a
participat împreună cu MARCEL FAUKER la
câteva ședințe ale comitetului Orașă-
nesc P.C.R. București unde erijindu-
se în adevărat reprezentant al Partii-
dului a cerut să se prelucreze în
toate celelele de partid că grupa
condusă de el FAUKER și DORY GOLDSTEIN
sunt devarății reprezentanți ai parti-
dului și toate celelele să se alătu-
re gruparilor astfel LUCA VASILE a reușit
să antreneze întreaga organizație a
capitalei în lupta fracționistă fără de
principii precum și sindicatelor ale că-
ror secretari generali era.

- Martorul POPA MARIN

În declarația sa din 5 iulie
1954 declară că după ce a fost arestat
la Timișoara l-a întrebat în închisoare
pe MIHAILESCU ALEXANDRU, că cine a

pentru această perioadă faptele
sunt susținute de următoarele acte
oficiale în original și fotocopii:
- proces verbal de încarcerare
cu ocazia arestării lui LUCA VASILE
din 4 februarie 1929.

- proces verbal din 5 februarie
1929 făcut de BANCIULESCU TEODOR cu
ocaia cercetărilor.

- notă (nesemnată) din 9 iulie 1929
din care rezulta clar că LUCA VASILE
a fost informatorul siguranței. Redăm
mai jos textul notei.

"După ultimile rapoarte primite dela
LUCA LASZLO care conducea acțiunea
comunistă în Ardeal rezultă că elemen-
tele comuniste de pe Valea Jiului a
fost foarte bine organizate în ultimul
timp.

Conducătorul lor STIEBER a cerut chiar
a arme pentru a fi distribuite nucle-
elor".

Telegrama Siguranței Generale din 9
iulie 1927 către Inspectoratul Timișo-
ara prin care cere verificarea informa-
țiilor din nota de mai sus.

- telegrama Siguranței Generale din
13 august 1929 către inspectoratul Timi-
șoara prin care se cere raport asupra
celor rezultate din verificarea informa-
ției transmisă la 9 iulie 1929.

- nota de depunere în arest din 8
august 1929 a lui LUCA VASILE în care
este specificat faptul că a fost cerut
de brigada 3.a

- proces verbal de încarcerare a lui
LUCA VASILE din 8 august 1929 la Sigu-
ranța Generală.

213

DECLARATIILE MARTORILOR

hotărât încetarea rezistenței dela Căminul Muncitoresc la care MIHAILEANU ALEXANDRU i-a spus că a văzut când LUCA VASILE a fluturat o batistă albă în semn de încetarea rezistenței, fără să se consulte înprealabil cu cineva.

- Martorul DURGHIU PETRE

La 24 noiembrie 1952 declară că în luna octombrie 1929 a fost adus din ordin la siguranța generală LUCA VASILE.

Cu această ocazie DURGHIU PETRE la dus la VINTILA IONESCU unde LUCA VASILE a stat circa o oră sau o oră jumătate în cabinetul acestuia fiind de față și BANCIULESCU TEODOR. Când l-a luat pe LUCA VASILE dela VINTILA IONESCU a primit ordin să-l pună în libertate și să scrie pe nota de depunere "pus în libertate din ordin".

Astfel, LUCA VASILE a fost pus în libertate în aceeaș după masă când a fost adus.

- Martora SASU ANA

Aceasta declară la 28 decembrie 1952, confirmă că LUCA VASILE în anul 1930 locuia în București str. Forumbaru nr.71, la MAGDO IOAN sub numele de BARABAS LASZLO.

aceiaș lucru îl confirmă și soțul acesteia SASU ANDREI.

DECLARATIILE LUI LUCA VASILE

OBSERVAȚII

- referatul siguranței Generale din 9 august 1929 făcut în urma cercetării lui LUCA VASILE care a declarat activitatea sa și a altor câțiva activiști.

Pe referat -cu toate că rezulta activitatea pentru care putea fi arestat - s-a pus rezoluția "Va fi plasat la domiciliu".

- adresa siguranței generale din 10 august 1929 către Siguranța Brașov cu care l-a însăntat pe LUCA VASILE la Brașov în scopul de a fi plasat la domiciliu.

- La 6 octombrie 1929 se depune o notă la Siguranța Generală cu mențiunea că LUCA VASILE a fost "adus din ordin" și pe aceeaș notă în aceeaș zi există mențiunea " pus în libertate din ordin".

- Proces verbal de încarcerare și percheziție corporală din 6 Oct. 1929.

- adresa inspectoratului Brașov către siguranța Brașov prin care înaintează o adresă telegrafică a inspectoratului Timișoara. (LUCA VASILE a cerut siguranței Timișoara să se intereseze de persoana sa la Brașov).

- Nota din 4 noiembrie 1930 prin care se arată că LUCA VASILE a făcut rapoarte false la Profintern din care cauză a fost desărcinat din postul de secretar.

- nota din 12 iulie 1931 în care se arată că LUCA VASILE a fost arestat la Roman.

144

DECLARAȚIILE MARTORILOR

DECLARAȚIILE LUI LUCA VASILE

OBSERVAȚII

- Martorul KEDVES IOSIF

Declară la 21 decembrie 1952 că în luna iulie 1929 LUCA VASILE a fost la Petroșani unde a ținut o ședință. LUCA VASILE a dat atunci instrucțiuni de felul în care se să organizeze greva și demonstrația apoi a plecat.

- Martorul KERÉKES BELA

La 21 decembrie 1952 declară că în timpul grevei dela Lupeni el se găsea în închisoare la Deva unde a fost vizitat de OSIKI IOAN care i-a spus că înainte de 1 august 1929 a avut loc o conferință pe Dealul Deja Mică care a fost condusă de LUCA VASILE. Aici LUCA VASILE a dat instrucțiuni de felul cum să se organizeze greva și demonstrațiile.

- Martorul MULER KOLOMAN

La 14 decembrie 1952 declară că după ce LUCA VASILE a fost pus în libertate la Timișoara el trebuia să organizeze lupta împotriva dizolvării sindicatelor unitare așa cum avusese instrucțiuni, dar LUCA VASILE nu a luat nici-o măsură în acest sens și după ce a fost pus în libertate nu a mai făcut nimica.

- Martorul KANNER ILIE

În declarația sa din 25 mai 1954

Raportul Siguranței Iași din 21 iulie 1931 prin care raportează Siguranței Generale că a fost arestat LUCA VASILE împreună cu alții și trimiși în judecata parchetului Tribunalului Local.

Trebue reanchetat LUCA VASILE în legătură cu deplasarea pe care a făcut-o în iulie 1929 în Valea Jiului.

446

DECLARATIILE MARTORILOR

DECLARATIILE LUI LUCA VASILE

OBSERVATII

declară că în anul 1929 a fost anunțat de KREPSZ să se prezinte la o ședință la care vor participa numai delegați comuniști care au venit pentru congres.

Ședința a avut loc la un hotel și a fost prezidată de LUCA VASILE care confrom unui tabel pe care îl deținea a făcut apelul membrilor de partid prezenți la acea ședință.

Martorul KANNER ILIE declară că înainte de deschiderea congresului a fost o delegație în frunte cu LUCA VASILE și MULLER COLOMAN, la autorități și că la cererea autorităților aceștia au hotărât ca lucrările congresului să se desfășoare în zilele nelucrătoare de Paști.

această poziție a lui LUCA VASILE a fost în directă contradicție cu linia Partidului, deoarece prin amânarea congresului pentru zilele nelucrătoare de paști a-a înlesnit atacul sigurabtei asupra cominului muncitoresc din Timișoara.

Deasemenea când autoritățile au cerut scoaterea tablourilor clasicilor din sala congresului, LUCA VASILE nu a avut o poziție hotărâtă față de somația autorităților.

146

Viz. LEGATURILE LUI LUCA VASILE CU SIGURANȚA
ÎNȚRE ANII 1933 - 1939.

- Mărtorul TURCU NICOLAE

În multe sale declarații pe care le-a dat în timpul cercetărilor sale a declarat că în anul 1933 l-a cunoscut pe LUCA VASILE în timp ce acesta era în cercetarea sa.

La cercetări LUCA VASILE a mărturisit toată activitatea sa precum și activitatea partidului. TURCU NICOLAE declară că LUCA VASILE deși a declarat totul dar a refuzat să semneze procesul verbal încheiat de acesta cu ocazia cercetărilor spunându-i lui TURCU că toate acestea pe care i le-a spus i le-a dat sub formă de informații spre documentare personală. Acesta în declarațiile sale mai arată că LUCA VASILE în decursul interogațiilor a făcut o expunere amplă asupra istoricului mișcării comuniste în rândurile ceferiștilor cât și despre cauzele evenimentelor de la 16 februarie 1933 dela Grivița.

TURCU NICOLAE în timpul cercetărilor ce le-a făcut asupra lui LUCA VASILE a creat o atmosferă amicală între el și LUCA servindu-l cu cafea și țigări și spunându-i "nene LUCA".

Tot cu acea ocazie LUCA VASILE l-a informat pe TURCU NICOLAE despre VRUMBRAND RICHARD și despre conducătorul

arestatul LUCA VASILE confirmă că în august 1933 a fost arestat la Siguranța Generală unde l-a cunoscut personal pe fostul comisar șef TURCU NICOLAE care l-a cercetat cu acea ocazie.

Confirmă că TURCU NICOLAE în timpul cercetărilor a încercat să recruteze însă el i-a promis că se va mai gândi la acea propunere.

Recunoaște că în cadrul cercetărilor făcute de TURCU NICOLAE a dat acestuia o serie de informații asupra felului în care lucrează comuniștii în cadrul sindicatelor. L-a arătat acestuia cum poate să urmărească această problemă declarându-i totodată că tehnica Consiliului Generale al Sindicatelor este condusă de fratele său TOH.

Deasemeni confirmă că TURCU NICOLAE a fost mărtor acuzator în procesale sale.

La 4 aprilie 1939-declară LUCA - a ieșit din închisoare, a fost dus mai întâi la Siguranța Generală de unde a fost pus în libertate de către Comisarul șef TAFLARU ION care i-a făcut deasemeni propunerea de a deveni informatorul siguranței.

Cu acea ocazie - mărturisește LUCA i-a dat lui TAFLARU anumite informațiuni (nu specifică ce fel de informațiuni).-

DECLARAȚIILE MARTORILOR

actual al Guvernului cât și despre ILIE PINTILIE și alții.-

A declarat rolul și activitatea acestora în pregătirea grevei dela Grivița.

În timpul cercetărilor, declară TURCU NICOLAE la 4 martie 1953- făcute asupra lui LUCA VASILE în anul 1933, acesta în timp ce mă informa asupra activității sale din trecut mi-a mai comunicat că în anul 1929 după congresul sindicatelor Unitare dela Timișoara, a fost invitat la Siguranța Generală la subinspectorul General BANCULESCU TEODOR căruia LUCA VASILE i-a făcut o expunere a felului cum a fost organizat și cum a decurs congresul Sindicatelor dela Timișoara, iar la 6 martie 1953 TURCU NICOLAE declară că la cercetări LUCA VASILE i-a spus că în anul 1929 l-a informat pe BANCULESCU TEODOR despre numele delegaților participanți la Congresul dela Timișoara.

La 2 februarie 1954 TURCU declară că în timpul cercetărilor i-a propus lui LUCA VASILE să devină informatorul Siguranței.

LUCA VASILE n-a acceptat propunerea însă l-a promis lui TURCU că după ce va eși din închisoare îl va anunța și va discuta asupra acestei propuneri.

TURCU declară că în toamna anului 1939 după ce LUCA VASILE eșise din închisoare, conform înțelegerii din august 1935, LUCA VASILE l-a

DECLARAȚIILE LUI LUCA VASILE

OBSERVAȚII

LUCA VASILE mai arată că după eșirea sa din închisoare a fost luat într-o mașină de TURCU NICOLAE și VINTILA IONESCU cu care ocazie a fost recrutat ca agent informator al Siguranței.

Legătura cu siguranța o ținea prin TURCU NICOLAE. LUCA mia declară că a luat legătura cu TURCU NICOLAE în casa lui MARY SCHON unde l-a prezentat pe TURCU NICOLAE ca pe un prieten din mișcarea muncitorească. La acea întâlnire TURCU NICOLAE i-a cerut lui LUCA VASILE și să aducă informațiuni despre inginerul SCHON care lucra contra C.C. al F.C.R. lucru pe care -declară LUCA - l-a făcut.

După venirea sa din Brasarabia l-a informat pe TURCU NICOLAE despre FAVEL STEFAN, ELENA BARBU și alții.

ANALIZA:

Comparând declarațiile lui LUCA VASILE cu a martorului TURCU NICOLAE se constată că LUCA VASILE confirmă că în 1939 a fost recrutat ca agent informator al siguranței de către TURCU NICOLAE și VINTILA IONESCU.

LUCA VASILE nu confirmă însă natura informațiilor despre care vorbește TURCU NICOLAE arătând că el a dat cu totul altfel de informații (tot din mișcarea muncitorească).

În ce privește această perioadă și pentru clarificarea ei s-a făcut două confruntări între LUCA VASILE și TURCU NICOLAE cu care ocazie a eșit la iveală în mod concret calitatea de agent informator al lui VASILE LUCA.

DECLARATIILE MARTORILOR

DECLARATIILE LUI VASILE LUCA

OBSERVATII

căutat pe TURCU NICOLAE dându-i telefon la Siguranță.

Cu acea ocazie LUCA i-a fixat lui TURCU o întâlnire în str. Avrig lângă un chioșc de tutun. La acea întâlnire TURCU NICOLAE l-a recrutat pe LUCA VASILE ca agent informator al Siguranței fixându-i acestuia o nouă întâlnire și comunicându-i că la acea întâlnire va veni și VINTILA IONESCU.

În ziua recrutării TURCU NICOLAE i-a dat lui LUCA VASILE numele conspirativ de "TOMA". TURCU NICOLAE i-a fixat 8000 lei lunar drept remunerație pentru serviciile ce le va aduce siguranței.

La întâlnirea următoare fixată, TURCU a venit împreună cu VINTILA IONESCU lunându-l pe LUCA VASILE într-o mașină unde acesta a întreținut discuții cu VINTILA IONESCU.

După această dată TURCU NICOLAE a mai stabilit cu LUCA VASILE și legăturile lor viitoare, stabilind totodată o nouă întâlnire.-

La întâlnirea următoare TURCU NICOLAE i-a cerut lui LUCA VASILE să-l informeze despre membrii C.C. ai P.M.R. despre activitatea în general a P.C.R. atât în capitală cât și în restul țării. Deasemenea i-a cerut informații despre activitatea sindicatelor.

După aceasta TURCU NICOLAE a mai avut câteva întâlniri cu LUCA VASILE dela care a obținut informații cu privire la MOSCU KOHN din C.C. al

Ancheta posedă în această problemă următoarele documente:

-Nota de depunere în arestul siguranței generale a lui LUCA VASILE la 27 august 1933.

- proces verbal de încarcerare și percheziție corporală din 27 august 1933.

- proces verbal încheiat de TURCU NICOLAE la 5 septembrie 1933 în urma cercetărilor efectuate asupra lui LUCA VASILE.

- referat întocmit de TURCU NICOLAE la 8 septembrie 1933 cuprinzând declarațiile lui LUCA VASILE cu ocazia acelor cercetări.

- proces verbal de încarcerare făcut la 5 aprilie 1939.

- referat din 6 aprilie 1939 cu rezoluția "va fi pus în libertate"

144

DECLARATIILE MARTORILOR

DECLARATIILE LUI LUCA VASILE

OBSERVATII

P.C.R. despre sindicalizarea tãranilor și despre un oarecare MULLER care era tehnicul partidului însă fără să-i dea amănunte despre acesta.

TURCU NICOLAE declarã la 6martie 1954 cã a primit și alte informațiuni dela LUCA VASILE însă nu-și aduce aminte de ele.

Toate celelalte probleme arãtate în declarațiile sale anterioare și prin care a confirmat o serie de alte fapte declarate de LUCA V., TURCU NICOLAEle retractează, afirmând cã eb nu corespund realității ci pur și simplu le-a confirmat pe baza celor auzite dela VASILE LUCA la confruntare.

Astfel nu recunoaște întâlnirea avută cu LUCA V. în casa lui MANY SCHON, trimiterea lui LUCA în Basarabia pentru ai aduce informații despre ing. SCHON.

Fiind audiarã MONY SCHON și verișoara acesteia IOANA LOVY, ele nu confirmã cele declarate de LUCA VASILE, cã acesta s-ar fi întâlnit vreodată cu cineva în casa lor pe str. Antim nr.10.

- Martorul PANTAZOPOL VICTOR

La 18 mai 1953 și 17 iunie 1954 acesta declarã c în 1935 cu ocazia Grevei dela Buhuși a cunoscut personal pe LUCA VASILE în casa Croitorului ROZENBERG. Atunci PANTAZOPOL

LUCA nu a fost cercetat în legaturã cu aceasta.

280

=====

DECLARAȚIILE MARTORILOR

=====

DECLARAȚIILE LUI LUCA VASILE

OBSERVAȚII

=====

VICTOR care în acel timp fusese șeful poliției Buhuși l-a întrebat ce caută acolo la care LUCA VASILE l-a informat că a venit în legătură cu greva dela Buhuși.

Acest lucru - spune PANTAZOPOL l-a raportat Direcției Generale însă de acolo nu a primit nici-o directivă în legătură cu LUCAVASILE.

VII. PROBLEME DESPRE CARE VORBESTE LUCA VASILE ȘI NU SUNT CONFIRMATE DE MARTORI.

=====

DECLARAȚIILE LUI VASILE LUCA

=====

DECLARAȚIILE MARTORILOR

OBSERVAȚII

=====

1. Arestatul LUCA VASILE în repetate rânduri a declarat că în anul 1939 în timp ce ținea legătura cu fostul comisar șef TURCU NICOLAE acesta i-a cerut să-l ajute în descomperirea tipografiei C.C. al P.C.R. hotărând împreună cu TURCU ca în acest scop să fie folosit și TECHARI GEORGESCU.

Au căzut de acord, ca LUCA VASILE să vorbească în acest sens cu TECHARI GEORGESCU iar în același timp va sosi și TURCU NICOLAE.

- Martorul TURCU NICOLAE

Până la confruntarea sa cu LUCA VASILE din 9.VI.1953 nu a vorbit nimic despre această întâlnire în trei.

La 9 iunie 1953 fiind confruntat cu VASILE LUCA a confirmat cele declarate de acesta, însă ulterior a retractat declarația sa de confruntare.

Tot astfel a respins declarația dată de LUCA VASILE în această privință și cu ocazia confruntării din 21 dec.1953 arătând că nu a participat la nici un fel de întâlnire ce ar fi avut loc în trei cu LUCA VASILE și TECHARI GEORGESCU

151

DECLARAȚIILE LUI LUCA VASILE

DECLARAȚIILE MARTORIȚOR

OBSERVAȚII

- Martorul VASILE GEORGESCU

Nu recunoaște cele declarate de VASILE LUCA în casă la el ar fi avut loc vre-o întâlnire între TURCU NICOLAE, LUCA VASILE și TEHARI GEORGESCU, afirmând că pe LUCA VASILE l-a cunoscut deabia în anul 1946 la F.N.D.

Fiind recercetat, LUCA VASILE, confirmă că pe GEORGESCU VASILE l-a cunoscut numai după 23 august 1944 la F.N.D.

TEHARI GEORGESCU deși la o confruntare avută cu LUCA VASILE a recunoscut faptul că această întâlnire a avut loc, confirmând în fond cele declarate de LUCA, totuși i-mediat a doua zi după această confruntare, a retractat tot ce a declarat anterior, afirmând că această întâlnire în trei cu LUCA VASILE și TURCU NICOLAE nu a avut loc niciodată.

2. La 27 ianuarie 1953 precum și în alte nenumărate declarații acesta arată că în 1940 când a stat în închisoarea Cernăuți aci a fost vizitat de o persoană ce venise din parte lui ZAHIU (inspectorul de siguranță ZAHIU DUMITRU, în acel timp era șeful inspectoratului Cernăuți) care i-a adus la cunoștință că Basarabia și Bucovina de Nord vor fi eliberate de Uniunea Sovietică, cerându-i în numele lui ZAHIU să rămână pe teritoriul Uniunii Sovietice pentru a aduce activitate de spionaj în favoarea siguranței române. El a acceptat acest

la problema recrutării lui LUCA VASILE ca spion al Siguranței Române în URSS s-a trecut la verificări amănunțite pentru a stabili veracitatea declarațiilor lui LUCA VASILE.

Astfel au fost audiați o serie de polițiști oameni de pază și funcționari ai penitenciarului Cernăuți: COJOCARU ROMULUS, LATE IOAN, TAFLARU IOAN, SOROCEANU ISZIDOR, PACHEVICI ILIE, BARGA ELORIAN, CIUNTULBAC MILIAN, BOGACIU DUMITRU, RANZESCU GHEORGHE PRUNESCU ION, ALPREOTESEI VALENTIN, PAULESIAN ARTEMBIE, OSTACIU DUMITRU și PASTARNAC MAURICIU.

22

DECLARAȚIILE LUI LUCA VASILE

DECLARAȚIILE MARTORILOR

OBSERVAȚII

lucru, iar după eliberarea din închisoare a armatelor sovietice a luat legătură cu SAMOILOV prin SCHEFTER KONRADT împreună cu care a desfășurat activitatea de spionaj pe teritoriul Uniunii Sovietice.

În continuare LUCA VASILE mai declară că în anul 1940 a venit la Comintern FORIS STEFAN și TEOHARI GEORGESCU și cu toate că cunoștea că TEOHARI GEORGESCU este informator al Siguranței totuși când i s-a cerut referință despre aceasta el nu a arătat calitatea acestuia de agent informator.

Deasemeni LUCA VASILE mai arată că în timp ce era la Cernăuți în calitate de Vice președinte al Sovietului Orașănesc a ridicat în funcție elemente burgheze și dușmănoase ca STERE GHEORGHE, BUBENIC ROBERT și SCHVEIGHER EUGEN, pe care i-a scăpat dela deportare.

Unii din aceștia au confirmat din gura fapt că LUCA VASILE intrădevăr în 1940 a fost în închisoarea cernăuți însă sub nici-o formă nu se confirmă cele declarate de LUCA VASILE despre așa zisa activitate de spionaj a lui și în special despre recrutarea sa.

Trecându-se la verificări am constatat că SPERE GHEORGHE, BUBENIC ROBERT și SCHVAIGHER EUGEN despre care LUCA VASILE a declarat că i-a scăpat de deportare nu se verifică întrucât din cercetarea acestora a rezultat că toți trei în timpul ilegalității au fost membrii ai P.C.R. și în 1940 cu ocazia eliberării Basarabiei și a Bucovinei de Nord s-au dus în URSS.

Dar din audierea acestora a rezultat după cum urmează?

Martorul BUBENIC ROBERT la 4 iunie 1954 declară că în anul 1940 a avut loc la Cernăuți o ședință a activiștilor sovietici la care a participat și membrii de partid ai P.C.R. ce se aflau acolo. La acea ședință a luat cuvântul și LUCA VASILE, care printre altele a spus în limba română "mulțumim tovarășilor sovietici că ei ne-au adus libertatea, însă socialismul îl vom construi noi (adică localnici) așa cum îl înțelegem noi".

DECLARAȚIILE LUI VASILE LUCA

DECLARAȚIILE MARTORIILOR

OBSERVAȚII

- Martorul SCHVEIGER EUGEN

În declarația sa din 7 iunie 1954 declară că după reîntoarcerea sa în țară a aflat că dr. WITNER încă la Cernăuți era în bune relații cu LUCA VASILE. Despre acest WITNER martorul știe că în lagărul de la Moghilev - Transnistria a fost omul Gestapoului și al autorităților române - de asemenea știe că în 1945 acesta a fost protejat de LUCA VASILE și i s-a dat un post de răspundere în cadrul ministerului Sănătății.

- Martorul STERE GHEORGHE

La 21 iunie 1954 acesta declară că l-a cunoscut pe LUCA VASILE în anul 1944 la Moscova la o ședință prezidată de ANA PAUKER. Aici s-a discutat viitoarea linie a P.C.R. în legătură cu problema țărănească. Cu această ocazie LUCA VASILE s-a opus înfăptuirii imediate a unei reforme agrare spunând că țăranilor le trebuie promis pământul și vor căpăta numai în cazul când vor pleca să lupte contra fascismului cu arma în mână și pământul să li se dea numai atunci când războiul s-a terminat.

289

PARTEA II.VIII. ACTIVITATEA ANTISTATALA DESFĂȘURATA
DE VASILE LUCA.

a. Radăcinile activității antistatale. Legăturile avute cu ANA PAUKER și MARCEL PAUKER în cadrul luptelor fracționiste din anul 1929 și rolul pe care l-a jucat în cadrul acestor lupte fără de principii.

Din cercetarea lui V. LUCA a eșit la iveală adevăratul rol pe care la jucat ANA PAUKER, el (V. LUCA) și TEOHARI GEORGESCU, atât în construirea cât și în activitatea antipartinică și antistatală a acestui grup fracționist, activitate care avea la bază o comunitate de interese de caracter și concepții comune.

În declarația sa din 13 februarie 1951 L.V. declară că a cunoscut-o pe ANA PAUKER în anul 1924 la Brașov cu care ocazie a avut o întâlnire cu dânsa cu scopul de a discuta despre organizarea femeilor, ea având acest rol în cadrul C.

A reîntâlnit-o în anul 1929 la Moscova discutând cu ea probleme legate de activitatea partidului fără să-i spună nimic despre divergențele ce existau în conducerea partidului, divergențe ce au culminat ulterior în anii 1930 în lupta fracționistă deschisă.

LUCA VASILE mai declară că cu această ocazie a vrut să-i mărturisească lui ANA PAUKER, legăturile sale cu Siguranța. În declarațiile din 13 februarie 1954, 24 martie 1954, 25 martie 1954, 30 martie 1954 LUCA VASILE declară că la baza

izbucnirii luptelor fracționiste din anul 1929-1930 au stat interesele personale pentru acapararea conducerii totale a partidului între șefii celor 2 grupări care au fost alimentate atât din interior de către elemente dușmănoase cât și din afară.

Ca influențe din afară LUCA VASILE arată în declarațiile sale că grupul "LUXIMIN" (MARCEL PAUKER), din care făcea și el parte a fost susținut de BELA KUN și VALETCI, elemente troschiste, precum și de siguranța burgheză din țara noastră cu care MARCEL PAUKER avea legături, executând dispozițiile acestora.

În ce privește activitatea concretă și rolul pe care l-a jucat LUCA VASILE în cadrul acestor lupte, în declarațiile sale arată că în tot cursul luptelor fracționiste, a acționat pe baza directivelor lui MARCEL PAUKER care i-au fost date fie personal, fie prin intermediul lui DORI GOLDSTEIN.

Pe baza acestor directive LUCA VASILE a prelucrat în cadrul sindicatelor al cărui conducător era, problema luptelor fracționiste și a strâns în jurul grupului LUXIMIN sindicatele din Basarabia și Ardeal, a dat în mână acestui grup presa sindicală, acolo unde a reușit să atragă organizația de partid de parte lor, a creat comitete paralele ca de ex. la București, Oradea, Arad, Timișoara rupând astfel partidul în două.

În continuare LUCA VASILE arată că în această perioadă a avut legături cu fostul

256

DECLARAȚIILE MARTORILOR

DECLARAȚIILE LUI VASILE-LUCA

OBSERVAȚII

subinspector de siguranță BANCIULESCU
TEODOR, cărui i-a arătat poziția
lui alături de MARCEL PAUKER, lucru cu
care acesta a fost de acord.

Tot cu această ocazie i-a cerut
lui BANCIULESCU suma de 10.000 lei
pe care i-a întrebuințat în scopul
sprijinirii grupului LUXIMIN.

În cece privește poziția lui ANA
PAUKER față de activitatea și rolul so-
țului ei, LUCA declară, că dânsa nici
odată nu a arătat rolul acestuia sau mă-
sura vinovăției lui, iar atunci când
LUCA VASILE a discutat cu dânsa despre
revizuirea acestor lupte pentru a se
stabili "adevărul istoric" accentuând că
problema fracționismului nu se reduce
la lupta între cele două grupări ci ea
este opera lui BELA KUN și VALESCHI,
ANA a aprobat părerea lui.

În declarația sa din 25 martie 1954
LUCA VASILE arată că la baza activi-
tății antistatale pe care a desfășurat-o
împreună cu Ana PAUKER după 23 august
1944, stă legăturile și activitatea sa
alături de MARCEL PAUKER, problemă în
a cărei rezolvare era interesantă și
dânsa precum și concepțiile și ambi-
țiile comune ca rezultat al influenței
pe care l-a exercitat asupra lor MARCEL
PAUKER.

28

IMPREJURARILE IN CARE AU LUAT FIINTA GRUPAREA
ANTISTATALA

La 12 martie 1954 LUCA VASILE declara că la baza activității actvistice stă legătura lui cu ANA PAUKER pe care a sprijinit-o și a susținut-o în toate problemele politice și ideologice inițiate de dânsa, concepții care prin natura lor au fost oportuniste, iar pe de altă parte datorită concepțiilor sale oportuniste care au avut la bază acte de trădare și dușmănie față de clasa muncitorească, sau simțat pe aceeași platformă oportunistă.

LUCA spera ca cu ajutorul lui ANA PAUKER să-și întărească poziția în partid să-și satisfacă ambițiile sale carieriste iar ANA la rândul ei găsește în persoana lui VASILE LUCA un aliat pentru acaparea conducerii partidului.

La 13 martie 1954 LUCA declară că a sprijinit pe ANA de a acapara conducerea partidului, având și el aceleași intenții.

Conduși de interesele lor ANA și LUCA hotărâsc încă din anul 1943 ca după eliberarea țării să pună mâna pe conducerea partidului.

În 1944 la Botoșani discută în mod deschis și cad de acord ca ANA să preia conducerea partidului iar LUCA să fie primul ei colaborator.

După 23 august 1944 ANA PAUKER considerându-se conducătoarea de fapt și de

257

DECLARAȚIILE MARTORILOR

DECLARAȚIILE LUI LUCA VASILE OBSERVAȚII

drept a partidului încearcă să-și consolideze poziția cu ajutorul lui LUCA și ulterior cu a lui TEOHARI GEORGESCU care a fost atras în această grupare pe baza unei înțelegerii prealabile între LUCA și ANA PAUKER.

În acest sens la 14 februarie 1954 LUCA declară că în discuții i-a arătat lui ANA că TEOHARI GEORGESCU este în relații bune cu ea și că trebuie să-l susțină pe acesta să intre în secretariat, lucru care a fost accentuat și de ANA.

În declarația din 15 martie 1954 LUCA arată că cu ocazia alegerii conducerii partidului în anul 1945 a discutat din nou cu ANA această problemă, arătându-i că sprijinindu-l pe TEOHARI, vor putea consolida poziția lor în conducerea partidului, chiar și în cazul când dânsa nu va fi aleasă secretar general.

În continuare LUCA arată că după ce s-a întors în țară a găsit deja pe TEOHARI GEORGESCU sub influența lui ANA, văzând în el un om pe care se poate **bizui**.

Dinsutind cu TEOHARI GEORGESCU i-a demonstrat că trebuie să susțină pe ANA pentru că numai astfel vor asigura și pentru ei o influență și un rol conducător în partid.

La 13 martie 1954 în declarația sa VASILE LUCA declară că, în mod conștient

DECLARAȚIILE MARTORILOR

DECLARAȚIILE LUI LUCA VABILE

OBSERVAȚII

și cu intenția de ași asigura împreună cu ANA conducerea partidului și a statului au pus bazele unei activități fracționiste, care a căpătat o formă organizată prin atragere a lui TEOHARI GEORGESCU.

În continuare declară că a fost conștient că pe baza trecutului său ceace face este o crimă și la fel a fost conștient că și metodele pe care le-a folosit și felul în care s-au înțeles, să acapareze conducerea, sunt metode atiparținice, fracționiste însă interesele sale personale i-au cerut să urmeze această cale.

Despre poziția lui TEOHARI GEORGESCU, LUCA arată că acesta a fost întrutotul de acord cu el deoarece se orienta în toate problemele după ANA și LUCA.

În acest fel deși formal ei trei au recunoscut pe secretarul general ca, conducătorul partidului, totuși în fond au considerat că ei vor conduce și influența linia partidului.

El recunoaște că intradevăr în senoșul comitetului Central a existat un grup fracționist compus din ANA, LUCA și TEOHARI, astfel că documentele de partid just au apreciat acest lucru.

METODELE FOLOSITE

LUCA VASILE la 11 februarie 1954 arată că odată cu alegerea noului Comitet Central în anul 1945 ANA a fost nemulțumită întrucât se aștepta ca LUCA să o propună secretar general.

În discuțiile purtate cu dânsă au ajuns la concluzia că el împreună cu ANA și TEHARI, formând majoritatea în secretariat, vor putea impune linia lor în cazul când s-ar ivi divergențe între ei și secretarul general.

Înainte de a discuta problemele în plenul ședinței el discuta cu ANA și TEHARI fixându-și părerea și poziția lor comună în privința rezolvării acestora, impunând astfel linia lor în diferite probleme.

La 16 martie 1954 LUCA declară că activitatea lor antistatală a constat și s-a manifestat printr-o practică îndelungată și continuă, ducând între ei discuții separate și neprincipiale bârfe și intrigile adresa altor membri, se sprijineau reciproc în toate cazurile și tocmai aceste legături și practici au constituit baza hotărârilor ce le-au luat.

Astfel, de exemplu arată LUCA la 11 februarie 1954, a fost atunci când în calitate de secretar general al F.N.D. a căutat să ridice această organizație de masă deasupra partidului, a fost

161

DECLARAȚIILE MARTORILOR

DECLARAȚIILE LUI VASILE LUCA

OBSERVAȚII

doar ușor criticat în loc de a primi o sancțiune aspră, deoarece ANA și TEOHARI nu au luat o poziție hotărâtă în această problemă.

Acelaș sprijin l-a avut din partea lui ANA și TEOHARI și atunci când trebuia să fie sancționat în cazul lui ARON KOHEN.

La 11 februarie 1954 LUCA declară că ANA căuta să-l izoleze de secretarul general și să o susțină pe dânsa pentru a avea un sprijin în persoana lui, ANA se exprima mereu în fața lui că nu se poate lucra în condiții bune cu secretarul general și când acesta era în concediu, căuta să-i documenteze că în lipsa dânsului a rezolvat o serie de probleme importante și rezultate bune.

ANA PAUKER folosindu-se de acest sprijin a inițiat întreceri între organizațiile de partid pentru a recruta câți mai mulți membrii indiferent de trecut și poziția lor socială, ca până la urmă să invite și pe foști legionari să intre în partid.

LUCA arată în continuare că ANA PAUKER a susținut dela bune început teza emigrării în masă a evreilor .

La 14 februarie 1954 a declarat că ANA PAUKER în anul 1949 a cerut să se dea drumul la evrei în masă deoarece ambasadorul Israelului intervenea mereu la dânsa cerându-i aceasta.

Atât LUCA VASILE cât și TEOHARI a susținut cererea lui ANA PAUKER.

2612

Tot ca o influență pe care ANA a exercitat-o asupra sa - arată LUCA VASILE - a permis pătrunderea sioniștilor în C.D.E. și astfel în F.N.D. Deasemeni ANA a intervenit la el pentru ertarea unor datorii către fisc, al grupului de evrei care fuseseră condamnați pentru transfer ilegal de valută al fondurilor evreiești.

La 14 februarie 1954 în declarația sa LUCA arată că eliberarea celor 7 spioni sioniști, contrar opoziției hotărâte și energice, manifestată de conducătorul partidului, a fost făcută de TSOHARI și ANA care l-au mobilizat și pe el în sprijinul lor.

Cu ocazia înfăptuirii reformei agrare din 1945, ANA a stăruit ca moșierilor exproțiați să le fie lăsate în proprietate 50 ha. pământ și conacul.

În anul 1948 ANA spunea că încă nu este timpul potrivit pentru naționalizarea întreprinderilor, deși toate condițiile politice erau create.

ANA PAUKER era mai atașată țărâniei decât clasei muncitoare și tot timpul manifesta un sentimentalism poporanist față de aceștia.

Rezoluția din 3-5 martie 1949 a fost înmormântată pur și simplu de ANA PAUKER.

Tot datorită legăturilor lor antipartinice și antistatale arată LUCA și în privința numărului chiaburilor a fost influențat de ANA, susținând teza oportunistă că în perioada de trecere de la capitalism la socialism numărul lor se micșorează, teză ce și-a însușit-o și el și pe care a expus-o la buget în anul 1951.

267

DECLARAȚIILE MARTORILOR

DECLARAȚIILE LUI LUCA VASILE

OBSERVAȚII

TEOHARI GEORGESCU în declarația sa din 12 iunie 1953 declară că LUCA VASILE găsea sprijin și refugiu la ANA PAUKER cu care discuta despre toate problemele sale și îi unea aceeași poziție dușmănoasă față de linia partidului și conducerea de partid ca și dorința de a acapara întreaga conducere de partid.

Deasemeni ei depuneau eforturi comune pentru ascunderea abaterilor și a scopurilor lor dușmănoase care începuseră să fie întrezărite. În atitudinea comună a celor 2 ANA PAUKER era aceea care prin atitudinea și poziția ei avea rolul de frunte.

Atitudinea potrivnică a grupului lor fracționist arată LUCA la 22 februarie 1954 față de membrii comitetului Central nu se reduce la probleme de ordin sau interes personal ci are la bază divergențe de ordin politico ideologic întrucât grupul lor fracționist a imprimat o linie antipartinică față de linia și ceilalți membri ai C.C. în frunte cu secretarul general, care au apărut cu fermitate adevărată linie a partidului.

Cât privește activitatea lui TEOHARI GEORGESCU în declarația din 16 februarie 1954 LUCA arată că TEOHARI în toate problemele pe care le avea se sfătuisă cu ANA sau cu el și astfel i-a arătat atât el cât și ANA fără rezerve, nemulțumirile care îi frământau, TEOHARI FIIND de acord și de aceeaș părere întotdeauna cu ei.

În declarația sa din 22 februarie 1954 LUCA declară că astfel el, ANA PAUKER și TEOHARI GEORGESCU, au fost aceia care s-au rupt de Partid și au fost un grup fracționist, lucru pe care ANA căuta să-l mascheze recurgând la insinuări și atățări în contra conducerii partidului.

La 3 martie 1954 LUCA mărturisește că au fost momente când au luat toți trei poziție comună și coordonată în contra liniei și hotărârilor partidului în deosebi după demascarea devierii de dreapta.

La 17 martie 1954 LUCA VASILE declară că după efectuarea reformei bănești din ianuarie 1952, din partea conducerii partidului s-au ridicat criticii în legătură cu activitatea Ministerului de Finanțe în urma cărui fapt a căutat să stea de vorbă

104

DECLARAȚIILE MARTORILOR

DECLARAȚIILE LUI LUCA VASILE

OBSERVAȚII

cu ANA PAUKER pentru a discuta cu dânsa aceste probleme.

Despre poziția lui ANA PAUKER LUCA declară că dânsa a fost complet de acord cu argumentele lui ba mai mult, a căutat să întărească convingerea lui în această problemă arătându-i că în contra sa se duce o acțiune cu caracter personal dirijată de cel de al doilea secretar.

La ședința biroului politic dinaintea plenarei din 29 februarie 1952 ANA PAUKER a luat o atitudine împăciuito-ristă, neprincipială, susținând de fapt tezele lui VASILE LUCA. Această atitudine a ei a fost de fapt rezul-tatul concepției lor comune, legătu-rilor lor fracționiste cultivate încă din anul 1944, precum și a discuțiilor separate pe care le-a avut cu dânsa înaintea acestei ședințe.

Cât privește poziția lui TEODARI GEORGESCU, el deasemenea a avut o atitu-dine împăciuito-ristă și pe baza acelo-raș considerente a sprijinit și el pe LUCA în fața biroului politic.

La 18 martie 1954 în declarația sa LUCA VASILE arată că la ședința plenară a Comitetului Central din 29 februarie 1 martie 1952 el s-a situat pe poziția antipartinică și antistatală, încercând să demonstreze că pentru devierea de dreapta se face vinovat întreg Comite-tul Central în mod solidar.

26

DECLARAȚIILE MARTORILOR

Arestatul EIDLITZ ZOLTAN, mâna dreaptă și omul de încredere a lui LUCA VASILE în Ministerul de Finanțe, care odată cu numirea sa în funcția de consilier în M.F. LUCA la însărcinat să "miroase" tot ce se petrece în M.F. și să-i raporteze lui, la 23 mai 1953 declară, După demascarea devierii de dreapta discutând cu LUCA acesta i-a spus, că în scurt timp se va rezolva și situația lui, deoarece scrisoarea închisă a fost acțiune pentru compromiterea sa.

După aceea LUCA i-a arătat că are alături de el Internele și Externele fără să-i precizeze cine anume, adăugând în continuare că orice s-ar întâmpla situația lui va fi rezolvată favorabil.

În urma acesteia EIDLITZ a dedus că LUCA încearcă să provoace o fracțiune în sânul C.C. știindu-l pe acesta ca pe un răzbnător, lipsit de scrupule și capabil de a întrebuița orice mijloace pentru a-și atinge scopul.

EIDLITZ mai menționează că în tot timpul activității lui LUCA în Ministerul de Finanțe, a ținut o strânsă legătură cu ANA și TEOHARI, cu care se consfătuia în toate problemele.

La 24 iunie 1953, EIDLITZ arată, că în ziua în care s-a prelucrat la C.C. scrisoarea închisă LUCA a discutat împreună cu TEOHARI și ANA în cabinetul acesteia din Ministerul de Externe.

DECLARAȚIILE LUI VASILE LUCA

OBSERVAȚII

La această ședință ANA PAUKER și TEOHARI GEORGESCU au avut o atitudine împăciuitoare față de el la 18 martie 1954 LUCA VASILE declară că în dimineața zilei de 13 martie 1952 s-a dus în cabinetul lui ANA PAUKER de la Ministerul de Externe unde a găsit și pe TEOHARI GEORGESCU cu care ocazie au discutat proiectul scrisorii închise toți trei luând o poziție contrară acestui proiect. Schimbul de păreri pe care l-a avut împreună cu ANA PAUKER și TEOHARI GEORGESCU în ziua de 13 martie 1952 în preajma ședinței biroului politic, a determinat poziția lor comună pe care au avut-o în ședința biroului politic de după masă.

Scopul adevărat al acestei întâlniri în trei după cum mărturisește LUCA a fost acela că: în ceace îl privește pe el s-a dus la ANA PAUKER în mod special să se sfătuiască cu dânsa în privința poziției pe care să o adopte în legătură cu scrisoarea închisă, iar cât îl privește pe TEOHARI GEORGESCU după cum i-a mărturisit acesta, scopul vizitei lui a fost deasemenea acela de a se consfătui cu ANA în privința poziției comune pe care sa o adopte în ședința biroului politic la discutarea scrisorii închise.

996

DECLARAȚIILE MĂRTORILOR

DECLARAȚIILE LUI VASILE LUCA

OBSERVAȚII

În continuare LUCA VASILE mărturișește că în urma acestui schimb de păreri au luat toți trei aceeaș poziție comună în ședința biroului politic.

Tot în declarația sa din 18 martie 1954 LUCA mărturișește că în ședința biroului politic din 13 martie 1952 el și-a călcat angajamentul luat la plenary C.C. din 29 februarie, 1 Martie 1952 ridicându-se împotriva conținutului scrisorii închise, iar ANA PAUKER și TEOHARI GEORGESCU au sprijinit poziția sa.

Fără îndoială - mărturișește LUCA - poziția lor la ședința din 13 martie a fost rezultatul consfăturii ce a avut loc în dimineața acestei zile între el ANA și TEOHARI și ca atare aceasta a fost o activitate fracționistă, organizată și coordonată.

La 19 martie 1954 LUCA arată, că pela începutul lunii aprilie sau mai, văzând că rapoartele și cercetările subcomisiilor îi vor demasca definitiv activitatea sa negativă din M.F. s-a dus la ANA să se consfătuiască cu dânsa.

ANA PAUKER la sfătuit să meargă la KAFARAZDE și să-i arate că în contra lui se duce o acțiune dușmănoasă și să-i ceară acestuia intervenția P.C.U.S.

În urma respingerii acestei propuneri ANA PAUKER i-a propus să scrie o scrisoare de protest lui ALEXANDRU A. MOGHIOROS, președintele comisiei și să-i arate că cercetările sunt făcute fără obiectivitate și să protesteze în contra acestui fapt.

Adevăratul scop-mărturișește Luca - pentru care a conceput și trimis această

167

scrisoare a fost acela de a intimida
comisia, de a opri cercetarile și astfel
de a scăpa de tragerea la răspundere.

După trimiterea scrisorii de protest
lui A. MOGHIOROS a mai discutat cu ANA
în câteva rânduri despre problemele de-
vierii în deosebi despre chiaburi, ară-
tându-i că ei doi intradevar se fac vi-
novați pentru această deviere.

ANA și de data aceasta a negat exis-
tența devierii de dreapta.

La 25 februarie 1954 LUCA declară că
la ultima ședință a biroului politic ina-
inte de plenara din 26-27 mai 1952 s-a
ridicat deschis în contra liniei partidu-
lui, căutând să nege devierea și pe baza
atașărilor și insinuărilor practice de
ANA PAUKER a încercat să prezinte problema
ca o chestiune de ordin personal dedându-se
și la atacuri provocative în contra unor
membri din C.C.

La 20 martie 1954 LUCA mărturisește că
bazat pe faptul că se știa susținut de ANA
și TEOHARI și pe baza legăturilor fracțio-
niste, atât înainte cât și în deosebi după
demascare, s-a ridicat în contra conducerii
partidului fiind hotărât să ducă până la capăt
impotrivirea sa în contra conducerii partidului

După ce însă a văzut că ANA PAUKER și-a
schimbat brusc poziția iar TEOHARI GEORGESCU
adoptând aceeași poziție ca dânsa și în loc
de al sprijini au început să-l atace, și-a
dat seama că va fi infrânt și a batut în
retragere.

ANA PAUKER și TEOHARI și-au schimbat po-
ziția lor datorită faptului că ei nu au mai
avut curajul să-l susțină și pentru a se
feri de a fi și ei demascăți și-au schimbat
poziția și au început să-l atace.

261

DECLARAȚIILE MARTORILOR

DECLARAȚIILE LUI VASILE LUCA

OBSERVAȚII

LUCA VASILE mărturisește în continuare că avea intenția să continue cu atacul său deschis și împotrivirea încontra măsurilor luate de conducerea partidului chiar și în ședința plenară a C.C. din 26 27 mai 1952, indiferent de consecințele care ar fi avut drept rezultat, provocarea unei crize în partid, lucru care l-a dedus pe baza faptului că a văzut atitudinea lui ANA PAUKER care prin sfaturile ei l-a împins în această direcție.

Cât privește faptul că de ce nu a demascat pe Ana când și-a dat seama de aceste intenții LUCA mărturisește, că nu a demascat-o întrucât demascarea ei și a lui TEOHARI GEORGESCU ar fi agravat și mai mult situația sa.

LEGATURILE LUI VASILE LUCA CU SIONISTII

Din dosarul de cercetări al fruntașului sionist DASCAL ANGHEL, rezultă că pentru atragerea lui VASILE LUCA de partea sioniștilor aceștia întreprinde o serie de manevre, folosind în acest scop și pe DASCAL ANGHEL.

La 23 martie 1953, DASCAL declară că după întrevăderea numitului ELIEZER NIEDERMAYER fruntaș sionist cu Vasile Luca acesta i-a relatat că LUCA i-a dat asigurări că va înlesni activitatea de acțiune și organizare a sioniștilor și posibilitatea de emigrare a tuturor evreilor.

La 20 aprilie 1953 LUCA VASILE declară că la cunoscut pe DASCALU ANGHEL în anul 1945 cu ocazia înființării C.D.E. vorbindu-i despre el prietenul său SANDU LIBLICH.

DASCALU i-a cerut dreptul de organizarea sioniștilor și emigrarea evreilor, lucru ce i l-a satisfăcut.

La făcut pe DASCAL, deputat și membru în consiliul P.N.D. în problema emigrării a fost sprijinit și de TEOHARI GEORGESCU.

În martie 1947 cu ocazia plecării delegației în Egipt, DASCAL a fost acela care a insistat ca din partea P.C.R. să plece LUCA VASILE. În Palestina DASCAL i-a făcut legătura cu ARON KOHEN fruntaș sionist care i-a cerut să-i înlesnească venirea în țară lucru ce i l-a satisfăcut.

169

DECLARAȚIILE MARTORILOR

DECLARAȚIILE LUI LUCA VASILE

OBSERVAȚII

Cu ocazia plecării grupului parlamentar român în Egipt, DASCAL ANGHEL l-a intervenția lui BLIEZER NIEDERMAYER insistă pe lângă LUCA VASILE ca acesta să facă parte din delegație.

DASCAL îi face legătura în Palestina lui LUCA cu ARON KOHEN secretar al Partidului "Hașomer Hațair".

La cererea sa KHOEN primește asigurări dela LUCA că îi va înlesni venirea în R.P.R. În timpul cât KOHEN a stat în R.P.R. a avut legături amicale cu LUCA vizitându-l la domiciliu. Cu ocazia acestor vizite KOHEN reușește să obțină dela LUCA informații privind probleme importante din viața țării ce prezentau un caracter confidențial.

La plecarea din țară KOHEN îi comunică lui DASCAL că s-a înțeles cu LUCA VASILE în toate problemele privind mișcarea sionistă și au stabilit ca pe viitor comunicările reciproce să le facă prin DASCAL.

Despre substratul acestor legături DASCAL declară că nu pare a fi justificate decât prin faptul că ARON KOHEN ar cunoaște ceva compromițător din trecutul lui VASILE LUCA.

Numiții BEER BENJAMIN la 29 iunie 1953 și ZOLTAN HIRSCH tot la 29 iunie 1953 în declarațiile lor vorbesc despre atitudinea favorabilă a lui Luca față de mișcarea sionistă și despre legăturile pe care acesta le-a avut cu DASCAL ANGHEL.

Înainte de a veni în țară ARON KOHEN i-a spus lui LUCA că în timpul războiului a lucrat în slujba spionajului englez.

Aducându-l în țară i l-a recomandat și lui ANA PAUKER și cu ajutorul acesteia l-a băgat la secția administrativă a Comitetului Central.

KOHEN i-a cerut informații din domeniul economic-o politic pe care LUCA le-a dat fără rezerve.

După ce KOHEN a fost demascat ca spion LUCA a căutat să-l expedieze cât mai repede pentru a nu se dovedi că i-a furnizat informații, spunându-i la plecare să nu vorbească nimănui nimic despre legăturile lor, înțelegându-se totodată să sprijine mai departe pe DASCAL ANGHEL.

La 16 februarie 1953 LUCA declară: că intervențiile pentru intrarea și eșirea din țară a lui ARON KOHEN și alții le-a făcut prin TEOHARI GEORGEȘCU.

170

LEGATURILE LUI VASILE LUCA CU SIONISTUL LAZAROVICI LUPU.

La 29 mai 1953 EIDLITZ SZOLTA declară că din discuțiile purtate de el cu LAZAROVICI acesta i-a spus că îl cunoaște pe LUCA VASILE din Israel.

LUCA VASILE nu a fost cercetat, în această problemă.

LUCA VASILE i-a confirmat acest lucru.

LAZAROVICI se deplasa în țările de democrație populară și țările puse pentru tranzacții, iar din ordinul lui VASILE LUCA, EIDLITZ îi procura dolari.

Înainte și după călătoriile sale în străinătate, LAZAROVICI lua legătură întotdeauna cu VASILE LUCA.

În urma acestor călătorii LAZAROVICI i-a spus lui EIDLITZ, că situația internațională este nesigură, că toate țările imperialiste fac puternice pregătiri de război și că în aceste țări se comentează dușmănos despre R.P.R.

În 1948 în urma arestării unor sioniști pentru fraude, Legația Israelului a intervenit pentru eliberarea lor cu condiția despăgubirii statului, lucru care a fost implicat și LAZAROVICI LUPU.

În 1950 LUCA a dat dispoziții lui EIDLITZ să nu mai primească pe LAZAROVICI în minister deoarece acesta este bănuit de spionaj.

La 5-6 săptămâni după arestarea lui LAZAROVICI, EIDLITZ a auzit vorbind la telefon pe LUCA cu TUDHARI.

142

DECLARAȚIILE MARTORILOR

DECLARAȚIILE LUI VASILE LUCA

OBSERVAȚII

După arestarea lui LAZAROVICI BERGU FELDMAN l-a rugat pe EIDLITZ să intervină pe lângă VASILE LUCA pentru aceștia întrucât sunt într-o situație proastă fiind internați la spitalul Central. Spunându-i lui VASILE LUCA acest lucru acesta i-a arătat că el a știut că LAZAROVICI suferă de această boală.

Înainte ca LAZAROVICI să fie arestat EIDLITZ declara că a asistat la o discuție între LUCA și LAZAROVICI, căruia i-a spus că nu mai poate să-l țină așa și o să dea curs lucrărilor și să nu ai bărbie de cercetări întrucât el a aranjat această problemă, recomandându-i totodată și un medic căruia să-i spună că a fost trimis de LUCA VASILE.

În timp ce LAZAROVICI se afla la Spitalul Central LUCA i-a dat dispoziție lui EIDLITZ să i-a legătura cu acesta și să-l întrebe dacă a aranjat cum trebuie problema cu medicul, ca să nu iasă vreun bucluc.

După eliberarea lui LAZAROVICI LUCA VASILE i-a dat acestuia cca. 100.000 lei spunându-i că acești bani sunt pentru acoperirea cheltuielilor în problema cu boala ca toată lumea să fie mulțumită. LAZAROVICI l-a asigurat că a luat toate măsurile și nu va fi nici o surpriză. Vezi decl. EIDLITZ din 11-16 iunie 1953-16 iulie 1953.

272

ILEGALITATI SI ABUZURI SVARSITE DE LUCA VASILE

Arestatul IACOB ALEXANDRU, in declarația sa din august 1952 declară că a intervenit pe lângă VASILE LUCA pentru punerea în libertate a lui DINU CONSTATIN care a fost arestat pentru unele fraude comise la firma "REX" după care cu aprobarea lui LUCA l-a numit în postul de director la Finanțarea economiei naționale, plătinându-i despăgubire suma de 800.000 lei.

LUCA VASILE la 23 octombrie 1953 recunoaște că la intervenția lui IACOB ALEXANDRU a dat dispoziții pentru a fi pus în libertate DINU CONSTATIN dând ordin să i se plătească acestuia retro activ salariu pe un an.

Această chestiune a aranjat-o cu ajutorul lui TEODOR GEORGESCU.

Martorul STERE GHEORGHE fost procuror general al R.P.R. în declarația sa din 21 iunie 1954 arată că în urma sesizării făcute de către VASILESCU ALBU și TAUTU inspector financiar în legătură cu unele fraude comise la uzinele Textile din Sf. Gheorghe, a însărcinat pe procurorul ROȘMAN să cerceteze aceste fapte. În cadrul cercetărilor stabilindu-se că în aceste fraude sunt implicați și frații lui VASILE LUCA, precum și faptul că BIDLITZ ZOLTAN în cadrul cercetărilor ce le-a făcut pe linia M.F. a vrut să mușamalizeze pe defraudatorul SCHNAIDER care era prieten cu frații lui LUCA a dispus arestarea lui BIDLITZ.

LUCA VASILE la 29 octombrie 1953 confirmă că a intervenit pe lângă procurorul general STERE să-și schimbe concluziile asupra cercetărilor făcute în cadrul fraudelor comise la uzinele Textile Sf. Gheorghe și că în urma refuzului acestuia intervenind pe lângă ministrul de justiție BUNACIU, a arestat pe TAUTU și VASILESCU ALBU, iar pe STERE la demis din funcția de procuror general al R.P.R.

În urma acestui fapt fiind chemat de VASILE LUCA și cerându-i să-și schimbe concluziile asupra cercetărilor făcute la refuzul acestuia LUCA l-a demis din funcția de procuror general al R.P.R.

Cât privește amestecul lui BIDLITZ LUCA recunoaște că l-a însărcinat pe acesta să scoată pe SCHNAIDER din cauză întrucât prin frații săi VARGA GABOR și TORE GHEZA cât și prin implicarea lui SCHNAIDER în proces se încearcă compromiterea lui.

La 2 noiembrie 1953 LUCA VASILE recunoaște că a fost trimisă din partea C.C. al P.M.R. o comisie la Sf. Gheorghe pentru a cerceta acest caz în urma cărui fapt

273

DECLARAȚIILE MARTORILOR

DECLARAȚIILE LUI LUCA VASILE

OBSERVAȚII

Martorul TAUTU VASILE, în declarația sa din 10 iunie 1954 confirmă întru totul cele declarate de STERBE, arătând amănunțit cum au fost duse cercetările și cum EIDLITZ ZOLTAN a căutat să mușamalizeze pe SCHNAIDER.

TAUTU mai arată că în urma cercetărilor s-a emis mandat de arestare lui SCHNAIDER, care fiind trimis la poliția din Sf. Gheorghe, șeful poliției VARGA GABOR în loc să-l aresteze a venit împreună cu el în București la EIDLITZ cerând anularea mandatului.

Martora MARIA CALIN, fost funcționară la Uz. Sf. Gheorghe, la 11 iunie 1954 declară, că deși ancheta a stabilit vinovăția lui SCHNAIDER soția lui SCHNAIDER și a complicilor săi, totuși nu au fost judecați, deoarece VARGA GABOR și EIDLITZ ZOLTAN a mușamalizat această problemă.

În urma mușamalizării defraudatorului SCHNAIDER aflând că susnumita a sesizat partidul de aceste fraude, a concediat-o din întreprindere.

Martorul IONAS POMPIIU, contabil la Uz. Sf. Gheorghe, la 14 mai 1954 declară că în urma cercetărilor nu s-a luat nicio măsură împotriva celor vinovați, deoarece EIDLITZ ZOLTAN a mușamalizat acest lucru.

a acuzat această comisie de partid că nu au făcut cercetări obiective însărcinând pe EIDLITZ ZOLTAN să cante să cunoască ceva din trecutul acestora pentru ai putea discredita în fața partidului.

274

Arestatul BIDLITZ ZOLTAN la 16 iulie 1953 declară că, în urma intervenției lui VASILE LUCA și a familiei sale a dat ordin inspectorilor LAZARESCU și PAUN din M.F. ca actele în cauza fraudelor dela uzi ele Sf. Gheorghe să fie încheiate în așa fel ca SCHNAIDER să fie scos din cauză.

În urma acestui fapt, inspectorul TAUTU și VASILE ALBU la reclamat la parchetul General pentru mușamalizare. La parchet a fost cercetat de o comisie de procurori din care a făcut parte și CERNICICA DUMITRU delegat de VASILE LUCA din partea M.F. A scăpat de această acuzație la intervenția personală a lui VASILE LUCA, chemând în acest scop la cabinetul său din Ministerul de Finanțe pe procurorul general STEREA GHEORGHE.

INTERVENȚIA LUI VASILE LUCA PENTRU PUNEREA ÎN
LIBERTATE A UNOR CRIMINALI DE RĂZBOIU.

Din cercetările efectuate de către procuratura Generală a R.P.R. a rezultat că LUCA VASILE a intervenit prin fratele său TOȚ GHEZA în anul 1949 pentru achitarea unor criminali de război, care în luna septembrie 1944 au tras asupra trupelor eliberatoare române omorând mai mulți ostași.

La 5 ianuarie 1954 TOȚ GHEZA declară că în anul 1949 a primit dispozițiuni din partea lui LUCA VASILE să intervină la Tribunalul Militar Sibiu, ca cei im-

LUCA VASILE nu a fost cercetat în această problemă.

48

DECLARAȚIILE MARTORILOR

DECLARAȚIILE LUI VASILE LUCA

OBSERVAȚII

plicați în cadrul acestor crime să fie achitați și să se pună capăt lucrurilor din com. Aita Beacă unde s-au săvârșit aceste crime.

Prezentându-se la tribunal și luând legătura cu președintele acesta refuzând achitarea învinuiților a luat din nou legătura la telefon cu VASILE LUCA, acesta menținându-și dispoziția, comunicându-i președintelui tribunalului cele discutate telefonic cu VASILE LUCA învinuiți au fost puși în libertate.

Martorul CIUREA PETRE fost președintele Tribunalului Militar Sibiu în anul 1949 la 8 decembrie 1953 a declarat că, în timp ce prezida procesul privitor la criminalii care au tras asupra trupelor eliberatoare române în 1944, din sală s-a ridicat TOTH GHEZA fratele lui LUCA spunând într-un ton vehem ca judecă oamenii nevinovați. Ieșind din sală a fost întâmpinat de TOTH GHEZA și NAGY VICTOR fost prefect al jud. Trei Scaune, amintându-l că el judecă oamenii nevinovați și că aceasta i-o va arăta lui VASILE LUCA.

În urma celei de a doua intervenție din partea lui TOTH GHEZA, a cerut completului de judecată deși faptele erau dovedite, achitarea învinuiților.

276

DECLARAȚIILE MARTORILOR

DECLARAȚIILE LUI LUCA VASILE

OBSERVAȚII

Martorii PASARE TEODOR, fost judecător la Tribunalul Militar Sibiu, FERECRESTOV BORIS, fost asesor popular la Tribunalul Militar Sibiu, Gaman Ilie Ion, fost asesor la Tribunalul Sibiu în anul 1948, STOICA M. GRIGORE, fost procuror la Tribunalul Militar Sibiu din 1949, MOLDOVEANU CONSTATIN MITICA, fost asesor la Tribunalul Militar Sibiu în 1949, în declarațiile lor confirmă că în urma amenințărilor și cererii lui TOTI GHEZA, acuzații implicați în procesul arătat mai sus au fost achitați.

Martorul NAGY VICTOR la 19 decembrie 1953 delaca, că în 1949 la însoțit pe TOTI GHEZA la Sibiu, iar în drum i-a arătat că are dispoziții dela VASILE LUCA ca rezultatul procesului să nu fie altul decât acela pe care îl dorește el.

Martorul BARBAN SIMION în declarația sa din 6 noiembrie 1953 arată că în 1949 a fost citat martor la procesul care s-a judecat la Tribunalul Militar Sibiu, în cazul unor criminali care au tras în trupele eliberatoare române.

La proces au fost și NAGY VICTOR și TOTI GHEZA care a arătat martorilor că TOTI a vorbit cu VASILE LUCA și acesta a dispus punerea acuzaților în libertate.

211

DECLARATIILE MARTORILOR

DECLARATIILE LUI LUCA VASILE

OBSERVATII

PUNEREA IN LIBERTATE A CRIMINALULUI DE RAZBOI
KOVAZNOI GAVRILA.

Martorul SZABO ADALBERT în declarația sa din 5 mai 1954 declară că în anul 1947 prin jurnalul consiliului de ministrii KOVAZNOI a fost considerat criminal de război în urma cărui fapt a fost arestat.

Înainte de arestare acesta a luat legătură cu TOTH GEZA și SZABO ADALBERT cerându-le să intervină pentru a fi șters de pe lista criminalilor de război. TOTH și SZABO l-a sfătuit să strângă mai multe documente prin care să poată acoperi acuzațiile. Unul din documente a fost dat și de VARGA GABOR chestorul poliției Sf. Gheorghe care i-a dat certificat favorabil. Aceste documente prin TOTH GEZA a ajuns la VASILE LUCA astfel că KOVAZNOI l-a scurt timp după arestarea sa a fost pus în libertate.

După ce KOVAZNOI a scăpat din închisoare a trimis o scrisoare de mulțumire lui VASILE LUCA.

Numitul KOVAZNOI GAVRILA la 11 martie 1954 declara că fiind criminal de război în 1947 a fost arestat de către parchetul curșii Cluj. Pentru a scăpa de judecată s-a adresat lui SZABO rugându-l să intervină pentru el. SZABO a luat legătură cu VASILE LUCA în urma cărui fapt a fost pus în libertate stând arestat numai circa 15 zile. El recunoaște că a făcut o scrisoare de mulțumire

218

DECLARAȚIILE MARTORILOR

DECLARAȚIILE LUI LUCA VASILE

OBSERVAȚII

lui VASILE LUCA despre a cărei primire
i-a comunicat SZABO ADALBERT.

MUSAMALIZAREA CRIMEI SĂVĂRSITA DE FRATELE SAU
TOTH ENDRE.

Martorul OLAH IOSEF, la 27 mai 1952
declară că TOTH ENDRE frate cu VA-
SILE LUCA în anul 1948 a bătut pe nu-
mitul SZOKE SANDOR, care a și murit.

În aceeași zi a fost arestat însă
a fost pus în libertate și mutat la
Slănicul Moldovei.

Nu a fost cercetat în această
problemă.

Martorul KOVASC FERENC la 27 mai
1952 declară ca în august 1948 co-
misarul de Poliție TOTH ENDREC a
omorât în bătaie pe secretarul local
al organizațiilor micilor meseriaș.

TOTH ENDRE a fost arestat însă
imediat a fost pus în libertate și
mutat la Miliție în altă parte, după
care a fost adus din nou în Sf. Gheorghe.

Martorul JIANU MARIN la 26 februa-
rie 1953 arată că a primit dispozi-
ții dela TEOHARI GEORGESCU de a pla-
sa în școala de miliție pe fratele
lui VASILE LUCA care a săvârșit o
crimă de omor. TEOHARI GEORGESCU i-a
spus că a fost luată această măsură
pentru a salva obrazul lui VASILE
LUCA, care nu putea fi compromis
prin arestarea fratelui său.

Urmează a fi cercetat și TEOHARI
GEORGESCU

277

PARTEA III.

ACTIVITATEA DE BABOTAJ DIN SISTEMUL FINANCIARO-ECONOMIC-BANCAR

I. POZIȚIA IDEOLOGICĂ A LUI VASILE LUCA FAȚA DE PROBLEMELE
CONSTRUIRII SOCIALISMULUI.

- Din referatul general al Comisiei de partid care a cercetat activitatea din domeniul financiar-bancar, rezultă că VASILE LUCA și elementele dușmănoase, grupate în jurul său, față de linia justă a partidului au introdus o linie contrarevoluționară, caracterizată prin sabotarea sistematică a ritmului de industrializare socialistă a țării și prin sprijinirea prin toate mijloacele a creșterii elementelor capitaliste în economie națională îndeosebi la sate (pag.4.)

- Mai departe se arată că la rădăcina acestei linii contrarevoluționare a lui LUCA VASILE stă teoria sa că, dezvoltarea țării noastre, implicit industrializarea ei, este subordonată ridicării puterii de cumpărare a țărânilor luată în întregul ei (pag.30.)

MARTORI:

Din declarațiile arestaților:
IACOB ALEXANDRU, WEISZ IOAN,
SOEYMOS-IVAN, HULDUBAN VASILE, rezultă linia generală contrarevoluționară a lui LUCA VASILE în problema construirii socialismului, poziția lui potrivit industrializării țării și politica de sprijinire a elementelor capitaliste.

LUCA VASILE la început a negat în anchetă concepțiile sale contrarevoluționare în privința industrializării țării, încercând să prezinte lucrurile parcă poziția lui țărănistă nu ar fi avut influență asupra industrializării. În același timp a încercat să nege caracterul contrarevoluționar, a ideilor sale expuse în scrierile și cuvântările lui (decl. din 16 iunie 1954.).

- Prezentându-i-se probe care dovedesc sabotarea finanțării economiei naționale, în procesele verbale de interogatoriu din 18 și 19 iunie 1954, LUCA VASILE recunoaște că a frânat și a pus piedici construcției socialiste; că a fost un dușman al construcției socialiste, socotind că în construirea bazelor economice ale socialismului, industrializarea nu este factorul decisiv.

- În declarația sa din 29 iunie 1954 LUCA VASILE înșira scrierile sale care conțin aceste idei contrarevoluționare și arată că "la baza acestor concepții contrarevoluționare stă ideea antimarxistă că în construirea bazelor economice ale socialismului nu industrializarea este factorul determinant ci îmbogățirea țărânilor!"

210

DOCUMENTE:

- Scântea din 1 februarie 1945.
- Scântea nr.924 din 17 sept.1947
- Scântea nr.930 din 24 sept.1947
- Revista Finanțelor din Martie 1951.
- Expunere la Buget pe anul 1951
- Broșura: "desvoltarea cooperatiei de consum"
- Prelegere ținută la Universitatea Jdanov despre funcțiunea Statului în prima fază a nepului.
- Prelegerea ținută la Universitatea Stefan Gheorghiu în care LUCA a expus teza că îmbogățirea țărănimii este baza industrializării țării.

II.FINANTAREA ECONOMIEI NATIONALE

Din referatul general și din dosarul nr.3 al comisiei de anchetă rezultă că LUCA VASILE și elementele dușmănoase grupate în jurul său, au încercat să submineze activitatea productivă a întreprinderilor socialiste întârziind dotarea lor cu fond de rulment și stabilind sarcini de beneficii și pierderi planificate necorespunzătoare planului lor de producție.

În declarația sa din 19 iunie 1954 LUCA VASILE pe baza datelor ce i-au fost prezentate de anchetă recunoaște că participarea sa directă sau indirectă, IACOB ALEXANDRU, CRAIU și VIJOLI au dus o activitate de sabotaj în scopul de a frâna construirea socialismului, activitate ce a fost mascată cu lozinci de luptă pentru disciplină financiară și economii.

Pe baza comunității de vederi și de comun acord cu LUCA VASILE, IACOB ALEXANDRU a imprimat linia de a lua cât mai mult dela întreprinderii și de a le da cât mai puțin, provocându-le greutăți în activitatea lor productivă.

DECLARAȚIILE MARTORILOR

DECLARAȚIILE LUI LUCA VASILE

OBSERVAȚII

Această linie dușmănoasă a fost camuflată sub lozincă realizării de stricte economii.-

Împreună cu IACOB ALEX.a tăiat din fondurile de rulment a întreprinderilor.- O serie de alte măsuri sabotare ca: plata întârziată a creșterii fondurilor de rulment; vărsarea de beneficii ireale; neplata la timp și în măsură suficientă a pierderilor planificate; respingerea nejustificată a cererilor de revizuirea fondurilor de rulment; au fost luate direct de IACOB AL.

Datorită însă faptului că IACOB cunoștea poziția lui LUCA VASILE în general în această problemă și știindu-se susținut și sprijinit de acesta, avînd deplină libertate de acțiune din partea lui LUCA, toate aceste lucruri au constituit o încurajare directă pentru IACOB în săvîrșirea acestor acțiuni de sabotaj.

a/. Dotarea întreprinderilor cu fond de rulment (înzestrarea primelor 20 întreprinderi).

Din dosarul nr.3 al comisiei de anchetă privind criteriile după care s-a stabilit fondul de rulment, rezultă că prin trecerea la dotarea masivă a întreprinderilor cu fond de rulment, fără a se aștepta rezultatul experienței primelor 20 întreprinderi, s-a încălcat H.C.M.nr.686/949.-

MARTORI

IACOB ALEXANDRU declară că în 1950 s-a trecut la dotarea întreprinderilor cu fond de rulment, fără a se aștepta rezultatul experienței primelor 20 întreprinderi.

În declarația sa din 9.XI.1953, LUCA VASILE afirmă că a trecut la înzestrarea în masă a întreprinderilor cu fond de rulment, deoarece IACOB i-a raportat lui și consilierului sovietic că primele rezultate sunt bune și se poate trece la înzestrarea în masă a celorlalte întreprinderi cu fond de rulment.

Tot în legătură cu această problemă în declarația sa din 17.6.954, LUCA afirmă că s-a trecut la înzestrarea în masă a întreprinderilor nu pe baza posibilității bugetului, ci pe baza luă-

282

și că pentru aceasta a dat aprobare LUCA VASILE.-

DOCUMENTE

Lucrarea lui VIJOLU AUREL prin care propune finanțarea economiei naționale prin credite bancare deși pe baza vechiului sistem capitalist.-

rii în considerare a rezervelor lor interne, admitînd că acestea au fost pealocuirea supraevaluată, fapt pentru care răspunde LA COB ALEX. cu aparatul său.-

În declarația din 9.XI.1953, LUCA VASILE recunoaște că a cunoscut poziția potrivnică a lui VIJOLU AUREL, față de sistemul de finanțare socialistă a economiei naționale, cu toate că a fost trimis și în URSS pentru a studia acolo, sistemul bancar sovietic.-
În declarația sa din 17.6.1954, LUCA amintă că văzînd că VIJOLU nici după reînțoarcerea sa din URSS nu înțelege fondul politic și economic al sistemului de finanțare socialistă a economiei, l-a propus să fie schimbat de la conducerea BRPA.-

Cu toate acestea însă, tot atunci îl propune pe VIJOLU în postul de ministru al Alimentației Publice.-

b/. Dotarea insuficientă cu fond de rulment și criteriile de dotare.

Din dosarul nr.7 și dosarul finanțării economiei naționale întocmit de comisia de anchetă, rezultă modul dușmănos în care conducerea Ministerului de Finanțe a stabilit criteriile pentru acordarea fondurilor de rulment la dotarea întreprinderilor cu aceste fonduri.-

La 9.XI.1953, LUCA VASILE declară că în dotarea întreprinderilor cu fond de rulment, s-a ținut cont de nominativele date de C.S.P. și dia buget s-a dat fonduri numai în măsura în care propriile rezerve ale întreprinderilor nu acopereau necesitățile fondului de rulment.

Cererile ministerelor pentru fond de rulment nu se bazau pe cifre reale.-

Aceste cifre au fost modificate pe baza discutării lor cu ministerele respective.-

DECLARAȚIILE MARTORILOR

DECLARAȚIILE LUI LUCA VASILE

OBSERVAȚII

La 10.XI.1953, declară că sumele prevăzute în buget pentru înzestrarea cu fond de rulment, au fost stabilite în raport cu posibilitățile bugetului și nu după necesități.-

Dacă însă alocația bugetară pentru înzestrare cu fond de rulment a fost mică datorită supraevaluării rezervelor interne sau stabilirii de mijloace de rulment inexistente, pentru aceasta răspunde IACOB AIBX, care se ocupa direct cu aceste probleme.-

Recunoaște că pe baza referatelor lui IACOB, au fost cazuri cînd a respins cererile unor întreprinderi pentru verificarea fondului de rulment fără măcar să fi citit dosarul.-

- În declarația sa din 11.XI.1953, LUCA VASILE amăță că pentru dotarea insuficientă a întreprinderilor cu fond de rulment, pe lângă IACOB și CRAIU care aplicau în practică înzestrarea întreprinderilor cu fond de rulment, mai răspunde și VIJOLIU AUREL care cunoștea perfect de bine situația și mișcarea fondurilor de rulment și care în complicitate cu IACOB și CRAIU a ascuns vîna Ministerului Finanțelor, în insuficiența înzestrare a întreprinderilor, aruncînd toată răspunderea numai asupra întreprinderilor.-

Recunoaște că prin neînscriserea în buget a sumelor realmente necesare pentru înzestrarea întreprinderilor cu fond de rulment, a fost înșelat partidul și guvernul și își asumă toată

223

DECLARAȚIILE MARTORIILOR

DECLARAȚIILE LUI LUCA VASILE

OBSERVAȚII

răspunderea pentru aceste fapte săvârșite de elementele sabotoare din M.F. și B.R.P.R. de sub conducerea și ocrotirea sa.-

- Problema dotării întreprinderilor cu fond de rulment fiind reluată din nou de anchetă, la 17.6.1954, LUCA VASILE recunoaște că împreună cu IACOB ALEX. au făcut tăieri din sumele cerute de întreprinderi pentru fond de rulment, întrucât perspectivele veniturilor la buget nu acopereau cheltuielile prevăzute din buget.-

- În declarația din 18.6.1954, recunoaște însă că împreună cu IACOB și MODORAN au operat tăieri din sumele prevăzute în proiectul de buget pentru fond de rulment, după ce aceste cifre au fost deja discutate și de finalizate împreună cu ministerele respective.-

c/. Suplimentări ilegale din buget pentru dotări cu fond de rulment.-

Din dosarul nr.6 al comisiei de anchetă rezultă că s-au acordat pe anul 1950 din bugetul statului în mod ilegal, 19 miliarde lei pentru dotări cu fond de rulment.-

- Există H.C.M.Nr.1200 prin care sabotorii din M.F. au obținut mină liberă de a face suplimentări fără aprobarea Consiliului de Miniștri.-

MARTORI

IACOB ALEXANDRU recunoaște că datorită presiunilor întreprinderilor, a fost nevoit să acorde sume mult mai mari decât cele prevăzute în buget. Aceste aprobări le-a dat și

În declarația din 10.II.1953, LUCA VASILE arată că s-au făcut suplimentări din buget sau la buget, pentru completarea fondului de rulment care s-a dovedit a fi insuficient, datorită sarcinilor noi, restructurărilor de planș sau insuficienței înregistrării inițiale.-

- La 9.nov.1953 arată că aceste suplimentări s-au făcut uneori și fără aprobarea Consiliului de Miniștri. 6

- La 17.6.1954, LUCA VASILE încearcă să răstălmăcească lucrurile așa cum face de obicei atunci când este pus în fața probelor concrete și afirmă că întreprinderile n-au avut de suferit

275

MODORAN.-

MODORAN VASILE în declarația din 11.XI.1952, arată că el și IACOB au dat aprobările ilegale, fără aprobarea Consiliului de Miniștri și că această plată ilegală - după cum știe dela IACOB - a fost cunoscută de VASILE LUCA care a dat dispoziție în acest sens.-

datorită neînscrierii în buget a sumelor necesare pentru fond de rulment, deoarece prin suplimentările ulterioare s-a putut asigura continuitatea producției.-

Tot atunci însă e nevoie să recunoască faptul că suplimentările le-a făcut fără H.C.M., motivînd că vroia să fie mai operativ.-

Pe de altă parte însă în declarația din 19.6.954, afirmă că a căutat să izoleze M.F. de controlul partidului și guvernului, întrucît a vrut să-și asigure mină liberă tocmai pentru faptul că știa că acest control va sesiza și descoperi caracterul dușmănos al activității M.F.-

d/. Neacordarea la timp și în suma planificată și aprobată de M.F. a creșterilor fondurilor de rulment.-

Din dosarul comisiei de anchetă cu privire la criteriile după care M.F. a rezolvat cererile de revizuire a fondurilor de rulment, și dosarul privind problema finanțării economiei naționale (pag.12), rezultă că, creșterile fondurilor de rulment s-au acordat sub limita celui planificat și cu întârziere, ceea ce a îngreunat activitatea productivă a întreprinderilor.

MARTORI

IACOB recunoaște că creșterile de fond de rulment s-au dat cu întârziere pe trimestrul I și II, sub pretextul inventat de CRAIU, că acestea nu se pot plăti decît după votarea bugetului.-

La 17.6.954, LUCA declară că nu cunoaște cazuri de neplata fondurilor de rulment planificate.-

După ce ancheta îi prezintă date concrete, el confirmă că aceste fapte constituie acte de sabotaj pentru care răspunde IACOB ALEXANDRU.-

Prezentîndu-i-se date cu privire la plata întîrziată a creșterii fondului de rulment, LUCA declară că nu a avut de unde cunoaște această problemă, întrucît IACOB se ocupa cu ele și dacă el nu a asigurat creșterea fondului de rulment necesar întreprinderilor în limita sumei aprobate și la timpul corespunzător, atunci - așa cum rezultă aceasta din datele ce i se prezintă de anchetă - IACOB a comis un act de sabotaj și în această problemă.-

286

Din dosarul comisiei de anchetă "finanțarea economiei naționale", rezultă că întreprinderile au fost obligate să verse la buget cota de beneficii prea mare, ceea ce afectă fondul lor de rulment.

MARONCI:

IACOB ALEXANDRU declară că în 1950-1951 a stabilit beneficii prea mari pentru industria Greș, construcții și alimentară.

În declarația din 6.XI.1953, LUCIA VASILE arată că IACOB ALEX. a fost inițiatorul pretentțiilor M.F. de a cere ministerele și întreprinderilor vârstarea unui beneficiu cu mult mai mare decât propuneam aceștea cu ocazia întocmirii bugetului.

El a acceptat propunerea lui IACOB de a cere întreprinderilor vârstarea unui beneficiu mai mare decât cel propus, fapt pe care IACOB l-a folosit pentru a exercita presiuni asupra unor întreprinderi peste posibilitățile lor reale, împinzând pînă la vârstarea cotelor de beneficii, fixate de M.F., chiar din fondurile de rulment dacă întreprinderea nu a putut realiza beneficiile la timp.

- În declarația din 19.XI.1953, LUCIA arată că ea a trasat linia realizării unor beneficii mai mari decât cel propus de ministere, urmînd ca în cazuri dacă această nu se poate realiza, atunci să se reducă cota de beneficii. În general însă, ministerele au realizat și chiar și suprarrealizat cotele de beneficii.

Cotele de beneficiu au fost stabilite fără să aibă la bază vreun calcul științific.

f/ Stabilirea și plata infrazată a pierderilor planificate.

Din dosarul comisiei de anchetă "finanțarea economiei naționale", rezultă că M.F. a acoperit cu infrazate și sub nivel planificat, pierderile întreprinderilor încălcînd astfel H.C. nr. 937/1950.

În declarația sa din 20.XI.1953, LUCIA arată că în stabilirea pierderilor planificate nu s-a ținut cont numai de cifrele prezentate de ministere, ci și de alte considerențe.

21

In dosar există un document cu rezoluția lui IACOB ALEXANDRU prin care respinge propunerea lui NELIA IONESCU de a se plăti aceste pierderi.-

MARTORI

In declarația sa scrisă cu mână proprie, IACOB arată că a sabotat cu CRAIU prin plata întârziată a pierderilor planificate, deasemeni prin stabilirea pierderilor planificate necorespunzătoare, fără a ține seamă de propunerile întreprinderilor.-

La fel, a mai sabotat prin încălcarea H.C.M.nr.937/950, de acord cu VASILE LUCA.-

Fină la mijlocul anului 1951, s-au plătit pierderile întreprinderilor fără nici o deosebire.- În a doua jumătate a anului 1951, s-a aplicat un nou sistem plătindu-se numai pierderile întreprinderilor planificate și numai în limita sumei ce a fost planificată.-

In declarația din 18.6.954, VASILE LUCA recunoaște că neplata pierderilor planificate pe trimestrul I.1951, se datorește și faptului că a acceptat propunerea lui IACOB ALEXANDRU de a nu plăti pierderile pe trim.I.1951, acelor întreprinderi care în semestrul II nu au mai fost planificate, deci a aplicat cu efect retroactiv această măsură nouă, deși conf.H.C.M.937/950, ar fi trebuit să achite tuturor întreprinderilor pierderile avute pe semestrul I/1951.-

In această privință își asumă toată răspunderea.-

g/. Ruperea planului financiar de cel economic.-

Din dosarul comisiei de anchetă "finanțarea economiei naționale", rezultă că M.F. în planificarea nu a pornit de la ideea subordonării planului financiar celui economic, rupând astfel planul financiar de cel de stat atât la începutul anului cât și pe parcurs.-

In vreme ce C.S.P. aducea restructurări trimestriale, M.F. nu ținea cont de ele. Deși au existat în M.F. propuneri în acest sens, conducerea M.F. nu a ținut seama de ele.-

(Transferări de beneficiu).

(Cereri de revizuirea fondului de rulment), în urma acordării insuficiente de fonduri sau în urma restructurării planului de producție).-

In declarația din 10.XI.1953, LUCA V. arată că în privința readaptării planului financiar de finanțarea întreprinderilor cu fond de rulment la planul economic, se fac vinovați IACOB ALEXANDRU și el (LUCA VASILE) care s-a lăsat influențat de IACOB.-

Tot atunci se face vinovat și B.R.P.R. care trebuia să adapteze planul de credite la planul economic restructurat.-

- In decl. din 19.XI.1953, el arată că nu cunoaște cazuri când M.F. ar fi oprit transferarea unor sarcini de beneficiu, atunci când s-au făcut și transferări de sarcini de producție.-

Arată însă că nu a admis transferări

10

+ 21

211

de beneficiu dela o întreprindere care a suprarealizat beneficiul la alta, care a realizat un beneficiu sub cel planificat. /

- În declarația din 18.6.954, arată că cererile de revizuire a cotelor de beneficiu și a fondului de rulment în urma restructurării sarcinilor de plan, le rezolva IACOB ALEX. singur sau pe baza hotărârii luate împreună cu el, aprobând sau respingând aceste cereri dela caz la caz.- 12

- Își amintește un caz când a respins cererea de revizuire a fondului de rulment a Ministerului Industrii, deoarece, ca urmare a restructurării planului de producție, însă pe baza hotărârii luate de guvern, a trebuit totuși să aprobe finanțarea planului restructurat.-

În documentele comisiei de anchetă se arată că, conducerea M.F. a trasat sarcini financiare direct pe întreprinderi și înainte de definitivarea planului economic de stat.-

La 18.6.954 LUGA arată că M.F. nu putea să întocmească planul financiar pe întreprinderi înainte de definitivarea planului economic de stat întrucât planul de stat se întocmește și se aprobă de Consiliul de Miniștri înainte de 1 ianuarie în timp ce bugetul se întocmește în forma definitivă la 1 aprilie.-

Cît privește repartizarea sarcinilor financiare direct pe întreprinderi, aceasta s-a făcut pe baza normelor și uzanțelor ce au fost în vigoare pînă cînd el a fost ministru de finanțe.-

x. se vor procura date concrete dela MF și CSP cu privire la cazurile unde M.F. a dat sarcini financiare întreprinderilor înainte de definitivarea Planului de Stat.-

h/. Investițiile

Din dosarul comisiei de anchetă privind problema investițiilor, rezultă că finanțarea investițiilor a fost frînată datorită faptului că M.F. a cerut o documentație prea complexă pentru a schiderea finanțării.-

La 21 nov. 1953 LUGA declară că avansurile se dădeau pe baza devizului estimativ, iar restul finanțării se făcea pe baza devizului definitiv.-

A dat dispoziții lui WEISZ IOAN, directorul B.C.I., pentru respectarea strictă

289

- Avansul de 15% nu s-a acordat decât pe baza devizului de execuție.-

- Prin decretul 59/951, s-a îngreunat și mai mult finanțarea investițiilor în sensul că nici lucrările înscrise în plan nu vor putea fi finanțate fără documentație completă.-

Deși C.S.P. și Ministerul Construcțiilor au cerut ușurarea unor clauze din decretul 59, totuși M.F. a respins cererea.-

a dispozițiilor legale cu privire la deschiderea finanțării.-

- Recunoaște că el răspunde pentru frinarea construcțiilor prin nedeschiderea finanțării acestora întrucât nu mai el avea calitatea să aplice o politică elastică în aplicarea legii, apreciind dela caz la caz.-

În privința decretului 59, LUGA declară că în parte era de acord cu propunerile de modificare cerute, dar nu l-a mai putut modifica fiindcă între timp a fost îndepărtat din M.F.-

- La 23 noembrie 1953, LUGA declară că o serie de măsuri luate de el în finanțarea investițiilor, într-adevăr au avut efecte negative datorită rigidității cu care a aplicat legea, care reglementează finanțarea investițiilor fără a se ține seama de greutatea existente, de condițiile și stadiul în care ne găsim.-

Aceste măsuri au provocat întârzieri în executarea unor lucrări mai importante, pe care însă el nu le cunoaște concret.-

- În cursul lunii iunie 1954, ancheta reluând din nou problema finanțării investițiilor, întrucât atitudinea lui LUGA în această problemă caracterizează însăși poziția sa față de problema industrializării țării, în declarația sa din 16 iunie 1954, la început el încearcă să prezinte lucrurile ca și cum el ar fi fost pentru industrializarea țării și poziția sa contrarevoluționară în problema țărănească nu ar fi avut nici o influență asupra problemei industrializării.-

290

În declarațiile sale ulterioare însă LUCA recunoaște concepțiile și poziția sa contrarevoluționară, în problema industrializării țării și acest fapt explică și atitudinea și măsurile luate de el în privința finanțării investițiilor.-

- Astfel la 23.6.954, declară:
"Frinarea ritmului de industrializare socialistă a țării se datorește și rigidității pe care am aplicat-o în privința deschiderii finanțării construcțiilor în cursul anului 1951. În acest sens am întocmit și legislația în această materie și am aplicat-o în practică.-

....H.C.M.1113/949, deasemenea a fost aplicată de conducerea M.F. în mod rigid și această linie am trasat-o și Băncii de Credit și Investiții".-

2

La dosarul de anchetă al comisiei există o scrisoare a tov. CHIVU STOICA din partea M.L.M.I.C. adresată personal lui LUCA VASILE prin care i se cere să deschidă finanțarea (15%) numai pe baza devizului estimativ. Scrisoarea rămâne fără răspuns.-

În anchetă i s-a prezentat această scrisoare lui LUCA.

Văzînd adresa ce i se prezintă de anchetă în copie, LUCA VASILE la 23.6.954, afirmă că ea este pe deplin justificată și dacă el nu a luat nici o măsură pentru acordarea avansului cerut, atunci aceasta înseamnă că el s-a solidarizat cu o acțiune dușmănoasă de sabotarea investițiilor săvîrșită de subalternii săi.-

În continuare am tă că ne acordarea de către P.C.I. a avansului de 15% pe baza devizului estimativ, se datorește interpretării prea riguroase a liniei pe care a trasat-o el cu privire la introducerea unei stricte discipline în finanțarea investițiilor.-

n.n. Precum se vede, în declarația sa din 23 iunie 1954, - așa cum de altfel procedează în tot decursul anchetei -, LUCA VASILE încearcă să răstălmăcească cele recunoscute de el deja la 19 iunie 1954, în sensul că frinarea ritmului de industria-

211

lizare a țării l-a făcut sub acoperirea lozincii de aplicarea unor stricte economii în investiții și finanțarea economiei naționale și vrea să prezinte lucrurile (în declarația din 23.6.1954) parcă ar fi fost condus în aplicarea acestor restricții financiare de dorința exclusivă de a face ordine în domeniul construcțiilor.-

- Fiind interogate despre adevăratele cauze a acestei linii de așa zisă "strictă disciplină financiară în investiții", la 25.6.1954 LUCA VASILE declară că la baza acestei linii stă hotărârea partidului și a guvernului, dar l-au influențat și concepțiile sale în problema ritmului de industrializare și astfel a aplicat prea rigid aceste măsuri financiare, dar cu toate acestea într-adevăr vroia să pună capăt dezordinii și anarhiei în construcții.-

- Acest lucru îl repetă și în declarația sa din 25 iunie 1954, afirmând că sunt o serie de fapte unde elna avut și atitudine justă însă în executarea lor a fost sabotat de subalternii săi, fapt pentru care însă își asumă răspunderea, deoarece el le-a creat condițiile obiective pentru a sabota.-

- Față de încercările de a se eschiva de răspundere, ancheta i-a pus în față unele părți din declarația arestatului WEISZ IOAN, fostul director general al B.C.I.-

MARFORI

WEISZ IOAN declară:

- LUCA VASILE a fost un dușman al industrializării.-

- I-a atras atenția asupra erorilor și decrretul lor provocate de H.C.M.1117

292

59, însă LUCA nu vroia să le modifice.-

- LUCA a interzis finanțarea în continuare a lucrărilor ce nu sunt conform prevederilor decretului 59 cu documentație completă și astfel a oprit lucrări de apărare, spunând că nu-l interesează acest lucru și decretul 59 se aplică indiferent de consecințe, atrăgându-i atenția să nu dea nici un leu din fondul de investiții fără devize definitive.-

- Declară că LUCA avea o atitudine ostilă față de consilierii sovietici indemnându-l "să nu-l asculte pe sovietic".-

- LUCA a fost în contra asanării datoriilor Ministerului Construcțiilor.-

- LUCA i-a dat ordin categoric de a bloca fondul Sovromconstrucții și WSELZ a luat asupra sa vina pentru aceasta.-

Fiind pus în fața acestor probe în declarația sa din 30 iunie 1954, LUCA adoptă din nou o poziție de recunoaștere și amată că în politica sa de investiții - pe lângă faptul că a vrut să pună ordine în construcții, - a fost călăuzit de intenția de a frâna ritmul industrializării, datorită concepției ce a avut-o în sensul că a considerat că în creșterea bazei economice a socialismului agricultura are rolul precumpănitor. Această concepție și linie de a sa și-a găsit exprimarea și a fost aplicată prin legislația care reglementează finanțarea investițiilor.-

Această legislație - H.C.M.1113/949 și decretul 59/951, prin rigiditatea lor au cauzat greutăți în finanțarea investițiilor, lucru care a fost cunoscut de el.-

Mai departe în legătură cu decretul 59 recunoaște că:

././.

3

913

- El a avut inițiativa întocmirii acestui decret;

- El a dat dispoziții lui IACOB, VIJOLI și CRAIU să elaboreze acest decret într-o formă strictă și rigidă;

- Numai el putea să facă derogări dela acest decret;

- El a fost acela care nu a admis propunerile C.S.F. și Min. Construcțiilor de a modifica unele clauze ale decretului însă totuși a făcut derogări dela caz la caz acordând fonduri cerute de ministere.-

- În legătură cu blocarea a conturilor privind fondurile de investiții neutilizate în 1950, la 30 iunie 1954, LUCA declară că a stabilit împreună cu IACOB ALEXANDRU ca sumele necheltuite pe 1950 să reintre în buget și în acest sens la dispoziția sa IACOB a dat o circulară care dispune blocarea fondurilor neutilizate pe 1950, iar lucrările neterminate în 1950 urmau să fie trecute în planul de construcții pe anul 1951.-

- Arată că datorită acestui blocaj, unele lucrări speciale aveau greutate și el a vorbit personal cu ministrul forțelor armate spunându-i ca deocamdată să folosească pentru terminarea lucrărilor rămase din 1950, fondurile prevăzute pentru 1951.-

- Tot în declarația din 30.6.1954, LUCA vorbește despre asanarea datoriilor Ministerului Construcțiilor, negând însă faptul arătat de WEISZ, că el ar fi refuzat acordarea fondurilor necesare ci dimpotrivă spune că a acordat fondurile cerute.-

- Cu privire la declarația lui WEISZ

194

că el (LUCA) ar fi dispus oprirea finanțării unor lucrări de apărare pentru lipsa documentației, în declarația sa din 25.6.954, LUCA recunoaște că l-a susținut în această problemă pe WEISZ, față de ministrul Industriei Metalurgice, cu care a avut chiar și un conflict.-

- Despre blocarea conturilor Sovrom-construcții, LUCA declară că de acest lucru se face vinovat WEISZ IOAN, care a luat măsura fără să-l întrebe pe el.-

- LUCA VASILE confirmă cele arătate de IACOB în majoritatea lor, precum rezultă aceasta din analiza declarațiilor sale expuse mai sus.-

IACOB ALEXANDRU declară:

"LUCA VASILE era împotriva investițiilor pentru industria grea.-

- Sistemul de sabotare al lui LUCA a fost acela de a cere o documentație prea complexă pentru finanțarea investițiilor.-

- În 1951 LUCA i-a dat instrucțiuni pentru întocmirea unui decret care să îngreuneze și mai mult formalitățile de finanțare (decretul 59);

- LUCA a respins propunerile C.S.P. și Min. Construcțiilor, de a aduce unele modificări decretului 59/951.

- Fondurile bănești pentru investiții au fost acordate în trim. III și IV când construcțiile nu se mai puteau termina în anul respectiv.-

i/. Creditarea economiei naționale

1/. Sectorul socialist.

Din documentele comisiei de anchetă rezultă că în problema creditelor, au existat o serie de deficiențe datorită activității dușmănoase a M.F. și BRPR.-

Astfel:

- Conducerea BRPR trebuia să facă un plan de credite anual, ceea ce nu s-a făcut decât trimestrial.- Planul a fost pus în aplicare înainte de a fi fost aprobat de Consiliul de Miniștrii.-

- Nu au fost atrase ministerele în întocmirea planului de credite, ele fiind făcute de bancă pe baza propunerilor întreprinderilor, ceea ce a dus la planificarea de credite prea mari sau prea mici.-

- LUCA VASILE trebuia să ceară Băncii realizarea planului de credite pe trimestre pe care să o supună discuției Consiliului de Miniștrii, lucru pe care nu l-a făcut.-

- Conducerea M.F. trebuia să ceară BRPR, să întocmească planul de resurse și să-l supună discuției Consiliului de Miniștrii, ceea ce nu s-a făcut.-

- Art.4 din decretul nr.25/951, arată că activitatea BRPR este îndrumată și controlată la Ministerul Finanțelor.-

În declarația din 2.7.954, LUCA arată că pînă la apariția decretului nr.25/951, din 8 februarie el îndruma din punct de vedere politic activitatea Băncii, însă măsurile practice ale Băncii au fost rezolvate de VIJOLI, întrucît el (LUCA) nu era inițiat în problemele bancare.-

Astfel VIJOLI a condus în mod efectiv Banca, avînd permanent tendința de a o scoate de sub control și să-și păstreze o cît mai mare autonomie și independență.-

Politica de credite nu a fost politica lui specială, ci ea a fost trasată de guvern, însă rezultatele negative ce s-au produs în urma măsurilor practice luate de BRPR se datoresc lui VIJOLI AUREL.

Pentru aceste fapte, el (LUCA) își însușește o răspundere directă pentru dispozițiile pe care le-a dat lui VIJOLI sau prin faptul că a acceptat propunerile acestuia precum și o răspundere mijlocită pentru toate celelalte fapte săvîrșite la Bancă, datorită răspunderii sale ce-i revine ca fost ministru de finanțe.

Controlul Băncii l-a exercitat chiar prin VIJOLI, care fiind guvernatorul Băncii, în același timp a fost și ministru adjunct la M.F.-

- Aplicarea planurilor de credite le-a aprobat el înainte de aprobarea Consiliului de Miniștrii, pe baza propunerilor lui VIJOLI, motivînd că centralizarea planurilor de multe ori suferea întârziere, iar economia trebuia finanțată-

- 80 -
tă în continuare.

- Despre realizarea planului de credite LUCA VASILE arată că nu a prezentat rapoarte speciale Consiliului de Miniștrii, lăsând în sarcina lui VIJOLI această problemă.-

- În legătură cu neîntocmirea planului de resurse declară că nu cunoaște problemele de tehnică bancară legată de planul de resurse.-

Din dosarul nr.22/23 al comisiei de anchetă rezultă că în urma politicii dușmănoase de creditare a economiei naționale au existat blocaje masive de conturi.-

LUCA declară că în urma blocajului masiv al conturilor, M.F.a introdus pe baza H.C.M. sistemul de compensare prin majorarea fondurilor de rulment sau acordarea de credite.-

Analiza sumelor necesare pentru deblocarea fondurilor a făcut-o VIJOLI, iar el a prezentat spre aprobare Consiliului de Miniștrii sumele ce i-au fost propuse de VIJOLI.-

Arată că BRPR are partea ei de vină în provocarea blocajului, datorită faptului că nu a desfășurat o activitate de control corespunzătoare pentru controlarea disciplinei financiare cu leul, neprevenirea acestor blocaji, etc.-

MARTORI

RADULESCU GHEORGHE în declarația din 19.3.953, arată că în 1950 VIJOLI AUREL i-a spus că s-a înțeles cu LUCA VASILE să nu prezinte spre analiză CSP-ului planurile de credite și planurile de casă înainte ca ele să fie date spre aprobare Consiliului de Miniștrii.-
RADULESCU GH. mai declară că această măsură a fost luată în scopul ca CSP să nu descopere acțiunile lor de sabotaj

LUCA VASILE fiind audiat verbal, nu confirmă acest lucru.-

Urmează a fi audiat și în scris.-

297

în domeniul planului de credite și planului de casă.-

2.- Sectorul cooperatist.

I *Credite*

Din documentația privind problema Centrocopului, rezultă că cooperatiei i se acordau cu largheță credite mari în dauna economiei naționale fără a controla folosirea lor și că în general tot sistemul de creditare al cooperatiei a fost defectuos.-

LUCA VASILE răspundea pentru îndrumarea cooperatiei.-

La 2 iulie 1954, LUCA arată că concepțiile sale despre cooperatie și rolul ei pe care le-a expus și în scris, au determinat măsurile și directivele sale practice în această problemă, acestea fiind luate tocmai în spiritul acestor concepții.-

Datorită poziției pe care a avut-o în legătură cu cooperatia, el a manifestat o largheță prea mare în privința creditării cooperatiei.- Astfel a susținut cererea cooperatiei pentru a i se mări creditele și a dat dispoziții lui VIJOLU pentru amânarea rambursării creditelor cooperatiei.-

Această susținere a cooperatiei din partea sa, a împins cadrele cooperatiei de a neglija folosirea și lărgirea fondurilor lor proprii în loc de credite.-

Folosirea creditelor în loc de propriile sale resurse, a împins unitățile cooperatiste la majorarea prețurilor acordând prețuri mai ridicate la achiziții decât cele stabilite.-

Materialul documentar arată că LUCA VASILE a aprobat și a dat dispoziții ca cooperatia să primească credite cu o dobândă mai mică, (3% față de 5%) în comparație cu întreprinderile de stat.-

La 2 iulie 1954, LUCA declară că VIJOLU a făcut propunerea iar el a susținut încă la începutul organizării cooperatiei, ca aceasta să plătească o dobândă redusă față de întreprinderile de stat.-

S-au acordat subvenții centrocopului din fondurile statului, contrar

297

prevederilor legii (vezi raportul comisiei controlului de stat din dosarul comisiei nr.213).-

Despre aceasta LUCA VASILE nu a fost interogat.-

S-a dat 350 milioane lei dela BCI pentru investiții cooperatiei,deși Centrocopul dispunea de fonduri proprii de investiții, care ar fi putut acoperi în parte suma de mai sus.(Raportul comisiei controlului de stat).-

LUCA a fost interogat dar afirmă că nu-și aduce aminte de acest caz.

LUCA VASILE a acordat credite cooperatiei pentru preluarea dela stat a Arolactei, Aprozului și sarcini de vinificare.- Astfel dintr-un sector mai avansat și conservat socialist, a trecut aceste unități într-o formă de proprietate mai puțin avansată.-

În declarația din 2 iulie 1954, LUCA arată că el a avut inițiativa descentralizării și trecerea sarcinilor acestor unități asupra cooperatiei.-

1

Aceste măsuri au fost luate cu scopul de a lega mai mult cooperatia de țărânie și a înlesni astfel achiziționarea mai operativă și mai eficientă a acestor produse.-

Concomitent cu aceasta a crescut și necesitatea de credite a cooperatiei și astfel ~~se~~ a fost de acord cu aprobarea de credite în acest scop.-

A dat aprobare lui SZABO ALBERT, ca vinul produs de cooperatie, să fie pus în vânzare direct prin unitățile cooperatiei, fără a-l preda MAT-ului.-

Problemele financiare ale Centr~~oc~~opului le discuta totdeauna cu SOLYMOS IVAN, unul din vice-președinții Centrocopului.-

ALTE DOCUMENTE

Notă informativă despre acordarea și folosirea creditelor din dosarul arestataului SOLYMOS IVAN pag.261.-

2019

Declarația arestatului RADULESCU
GHEORGHE dela BRPR, din 16.X.1952.-

Din aceste documente rezultă că Banca a acordat cooperăției credite mai mari neținând seama de sarcinile trasate de C.S.P. de desfacerea stocurilor existente la cooperatie, din care cauză cooperăția avea în permanență stocuri mari de mărfuri pe care nu le desfăcea și care datorită faptului că au fost luate fie din creditele luate dela Bancă, fie din fondurile ei proprii, blocau fonduri importante, ceea ce ducea la blocarea fondurilor ei.-

În declarația din 25.XI.1953, LUCA arată că din creditele acordate cooperăției, s-au dat avansuri mari producătorilor agricoli cu care se încheiat contractări pentru cumpărări de produse agricole alimentare.-

Aceste avansuri se acordau foarte ușor fără să se prevadă sancțiuni pentru nerespectarea contractului de către producători.-

Nu au fost rare cazurile când țărani nu au livrat mărfurile la care s-au obligat deși ridicaseră avansuri dela cooperatie pe care nu le-a mai restituit.-

În acest fel s-au îmbogățit țărani mijlocași și s-au întărit chiburii.- Astfel a intrat un plus nelegal în posesia țărănimii ceea ce a contribuit la ridicarea prețurilor și slăbirea monedei.-

MARTORI

Arestații HULDUBAN VASILE și SOLYMOS IVAN, vorbesc în declarațiile lor despre linia politică a lui LUCA VASILE în problema cooperăției și despre creditarea cooperăției, scoțind în evidență poziția lui ideologică țărănistă.-

300

3/. Sectorul particular.

În referatul general al comisiei de anchetă se arată că în domeniul creditelor au fost acordate sume masive particularilor și îndeosebi elementelor exploatare, viticulturilor, orezozilor, proprietarilor de batoză și a altor chiaburi în perioada din 1947 pînă în 1951.-

-Din 1947 și pînă la 1 ianuarie 1949 s-au acordat credite particularilor în sumă de 6.522.000.000 lei, iar în anii 1949-1951 în suma de 1.493.milioane, deci în total 8.015 milioane lei.-

- Ministerul Finanțelor și Banca de Stat nu au urmărit nici felul cum au fost folosite aceste credite și nici încasarea lor. Astfel în 1948, din totalul de 1.400 milioane lei credite, acordate în cursul anului, s-a încasat numai 2, 3%, în 1949 din 2.800 milioane lei s-a încasat numai 15,2%, iar în 1950 din 3.938 milioane s-a încasat numai 2,8%.-

MARTORI

Arestații VIJOLI și RADULESCU GH. declară că încă din ianuarie 1951 s-a făcut un proiect de hotărîre pentru forțarea încasării acestor debite.-

În declarația din 25.XI.953 LUCA VASILE arată că în anul 1951, totalitatea creditelor acordate țărănimii, inclusiv chiaburilor, în anii precedenți și nerambursate, s-a ridicat la suma de circa 4 miliarde lei.-

VIJOLI AUREL a tărăgănat permanent încasarea acestor datorii, fapt care a contribuit la ridicarea unor categorii de țărani mijlocași în rîndurile chiaburilor și la consolidarea gospodăriilor chiaburești care au beneficiat de aceste credite, iar pe de altă parte a provocat ridicarea prețurilor produselor agricole din partea țărănimii, în posesia căreia a intrat un plus nelegal.-

Pentru a feri vile de distrugere, pe baza cererii făcute de Min. Agriculturii, a dat dispoziții Băncii de Stat, să acorde credite și viticulturilor chiaburi și moșieri.-

- În declarația din 2.7.954, LUCA arată că pe baza propunerilor lui VIJOLI, el a primit foarte superficial problema rambursării creditelor date în sectorul particular, aprobînd linia propusă de el de ștergerea unor debite datorate de țărani, sau amînarea rambursării acestor datorii, și abia în 1951 a luat măsuri pentru încasarea și urmărirea lor.-

În declarația sa din 14.5.954, vorbini despre rambursarea acestor credite, LUCA VASILE arată că împreună cu VIJOLI AUREL în toamna anului 1951 a făcut un

201

și ca proiectul a fost dat lui VASILE IUCĂ, care sub diverse motive l-a tergiversat pînă în octombrie - noiembrie 1951.-

- Arăstați I. GERNIGIŢA DUMITRU de-clară că în anul 1949 în urma unui control efectuat de o echipă a controlului financiar din M.F.'s-a întocmit un raport din care rezultă neîncasarea de către Banca de Stat a 6 miliarde lei proveniți din împrumuturile acordate țărănilor și în mare măsură chaburii-lor.-

Proiect de lege în vederea încasării datorțiilor debitorilor agricoli pentru a întreprinde intensificarea încasărilor acestor datorți, deoarece VIOLU spunea că pe baza textului de lege în vigoare, nu se poate încasa aceste datorții.-

Acest proiect de lege, care a prevăzut modalitatea rapidă de încasare, a fost respins de comisia de reformă bănească, întrucît în luna decembrie 1951, - data cînd el a fost întocmit, - nu mai era operant cîmpul împotriva, era în contra intereselor reformei.-

Deci din decembrie 1951 - precum de-clară IUCĂ VASILE - conform direcțiilor comisiei de reformă bănească, încasarea debitelor dela particulari nu trebuia continuată în ritmul forțat, ci trebuia să decurgă în mod normal și acest lucru el l-a comunicat și lui VIOLU.-

- Fîind interogată la 20.7.54, că de ce tocmai în trim. IV. 1951 s-a intensificat încasarea creditelor acordate particularilor, IUCĂ VASILE afirmă că pînă la mijlocul lunii decembrie 1951, conform dispozițiilor comisiei de reformă, trebuiau intensificate încasările de tot felul.-

Verbal (neconsensmat în proces verbal) mai declară că planul de casă pe trim. IV. a fost întocmit împreună cu C.S.P. astrei ca să fie un plan de casă echilibrat atît la cheltuieli cît și la venituri, avînd un excedent mic de 1 miliard și în acest sens chiar conducătorii C.S.P.-ului personal i-a cerut să încaseze la impozitul agricol 2 miliarde în plus peste suma prevăzută în planul de casă. Astrei pentru realizarea planului de casă pe trim. IV s-au intensificat încasările dela populație.-

302

Dealtfel și în declarația sa din 14.5.54, LUCA VASILE afirmă că conform directivelor primite din partea comisiei de reformă bănească, în trim. IV. 1951, pe linia Ministerului de Finanțe trebuiau intensificate încasările atât în cadrul planului de casă cât și prin alte măsuri propuse ulterior de comisie, mergând pe linia restrîngerii circulației.-

Din partea noastră s-a făcut notă la contul cerut pentru a se verifica cum trebuia executat planul de casă pe trim. IV. 1951 și ce poziții a dat comisia cu privire la executarea lui, și dacă la încasări trebuia ținut cont de realizarea cifrelor planului de casă sau nu.-

DOCUMENTE

În dosarul comisiei de partid nr. 2723 se arată că BRPR în urma hotărîrii colegiului M.F. din 8 martie 1951, a dispus ca să fie scoși din evidența contabilă toți debitorii moșieri expropriati precum și debitorii intrați în GAC. (Circularea nr. 254 din 5 aprilie 1951).-

Arestatul EIDLITZ ZOLTAN confirmă tratativele între LUCA și BEJAN pentru ștergerea datoriilor unor capitaliști.-

În declarația sa din 24.nov.1953, LUCA VASILE arată că după naționalizarea întreprinderilor din 1948, a luat măsuri pentru ștergerea datoriilor neîncasabile a foștilor fabricanți expropriati și ulterior a foștilor moșieri expropriati.- Această ștergere a datoriilor nu s-a făcut pe baza H.C.M. întrucît el avea dreptul să facă acest lucru.

PETRE BEJAN și VICTOR NICOLAU au intervenit la el și pe baza aceasta a acordat înlesniri fiscale unor foști capitaliști datorită colaborării politice avute în acel timp cu BEJAN.-

BEJAN P. și
NICOLAU VICTOR
vor fi audiați.

III. POLITICA BUGETARA

Din documentele comisiei de anchetă rezultă că M.F. nu s-a preocupat de organizarea direcției bugetului pentru ca aceasta să-și exercite atribuțiile sale normale (dosar nr.2).-

În declarația din 9.7.954, LUCĂ VASILE arată că sarcina coordonării generale și politice a fost la întocmirea și la executarea bugetului, o avea el, în timp ce IACOB răspundea pentru finanțarea economiei naționale din buget, privind fondurile de rulment și pentru sectorul venituri, iar MODORAN VASILE răspundea pentru executarea bugetului la cheltueli și centraliza toate cifrele pe baza cărora se întocmea proiectul de buget.-

Direcția Bugetului de sub conducerea lui RUBICEK OTTO și aflată în subordinea lui MODORAN VASILE, era mai mult un organ de evidență contabilă.-

Planificarea cheltuelilor pe anii 1950-1951, nu s-a făcut pe baza Planului de Stat, cifrele de control fiind fixate de M.F. fără colaborare cu C.S.P. și împotriva legii nr.3/949.-

În declarația din 1.XII.953, LUCĂ V. arată că bugetul a fost întocmit pe baza cifrelor de control formate din: sarcinile prevăzute în plan, cererile ministerelor și instituțiilor bugetare, studierea posibilităților de venituri ale statului. Cifrele de control le-a stabilit în colaborare cu C.S.P.

Recunoaște că a pus în discuție planuri aprobate de partid și guvern atunci, când vedea că acestea nu sunt juste.-

- În declarația din 9.7.954, susține din nou că, în fixarea cifrelor de control a ținut cont de cifrele Planului de Stat întocmite de C.S.P. iar dacă au existat eventual divergențe, atunci el a discutat personal cu responsabilul C.S.P.-ului și a căzut de acord cu privire la fixarea cifrei de control pentru buget și asupra întocmirii bugetului în forma definitivă.-

304

- În contradicție cu cele declarate la 1 dec. 1953, susține că după ce s-a înțeles cu C.S.F. asupra acestor cifre și ele au fost definitive și aprobate de Consiliul de Miniștri, nu a mai modificat finanțarea sarcinilor prevăzute în Planul de Stat.

M.F. a înscris în buget sume pentru cheltuieli care nu erau prevăzute în Planul de Stat. Astfel:

- M.F. a înscris în buget pe anul 1949, 1950 și 1951, suma de 200 milioane lei pentru uniforme ale personalului său fără să fie sarcină de plan.-

M.F. a fixat în buget pe 1951, credite pentru viitoarea reorganizare a Ministerului Justiției în mod ilegal, din care cauză la finele anului a rămas nefolosită suma de 150,670.000 lei.

La bugetul de stat pe 1951, s-a prevăzut un credit de 12.300.000.000 lei la articolul "aporturi la sovromuri" deși direcția participațiilor care răspunde de finanțarea sovromurilor a cerut credite bugetare numai 10.300.000.000 lei.-

Acest credit (2 miliarde plus) a stat nefolosit până la 11.XI.1951 când prin H.C.M. Nr. 1460 a fost anulat și trecut la rezerva bugetară.-

În declarația din 19.7.1954, IUGA arată că inițiativa creierii de uniforme a fost luată de el, IACOB și MODORAN, care s-a aminat datorită unor greutăți tehnice.- Fondurile înscrise în buget pentru acest scop nu au fost imobilizate, deoarece M.F. avea un sold permanent la B.R.F.R. din care finanțau toate cheltuielile atunci când ele erau scadente.-

Pentru înscrierea în buget a acestei sume nu a existat o H.C.M.

Pentru raionarea justiției, sumele au fost înscrise cu știrea guvernului, dar TEODOR GEORGESCU și conducerea Ministerului Justiției, au neglijat și întârziat reorganizarea.-

Despre acordarea unui credit în plus în suma de 2 miliarde pentru aporturi la sovromuri, IUGA VASILE declară că nu are cunoștință și MODORAN ar putea lămurii această problemă.-

Din dosarul nr. 2 al comisiei de partid privind problema nr. 6 despre folosirea fondului de rezervă bugetară, rezultă că conducerea M.F. a nesocotit și s-a substituit în drepturile Consiliului de Miniștrii, procedind la suplimentări de credite, fără aprobarea prealabilă a Consiliului de Miniștrii.-

În consecință, conducerea M.F. a dispus asupra fondului de rezervă bugetară procedind la obținerea hotărârilor Consiliului de Miniștrii numai pentru legalizarea propriilor dispoziții.-(H.C.M. nr. 1200).-

În declarația sa din 9.7.954, LUCA V arată că rezerva bugetară este constituită cu scopul de a acoperi finanțarea unor eventuale sarcini noi ce nu au fost prevăzute în buget și în plan. Această rezervă bugetară este administrată de M.F. și este folosită pentru suplimentări numai cu aprobarea Consiliului de Miniștrii.-

Toate suplimentările s-au făcut numai pe baza hotărârii Consiliului de Miniștrii.-

Au fost însă o serie de sarcini hotărâte de Consiliul de Miniștrii, finanțarea cărora trebuia începută neapărat și astfel nu putea aștepta pînă la hotărîrea formală a Consiliului de Miniștrii prin care se aproba suplimentarea din rezerva bugetară.-

n.n. În legătură cu afirmația de mai sus a lui LUCA, ținem să arătăm că scopul adevărat pentru care a căutat să-și asigure mîna liberă și să izoleze M.F. de controlul partidului și a guvernului a fost acela de a ascunde caracterul dușmănos al activității M.F.- Acest lucru recunoaște și el în declarația sa din 19.6.954

În 1950 M.F. a luat măsura ca economiile realizate de instituțiile bugetare, să fie vărsate și contabilizate drept venituri, falsificînd astfel cifra încasărilor din venituri cu sume care nu reprezentau altceva decît întoarcerea la buget a unor credite acordate peste nevoile reale.-

În decl. din 9.7.954, LUCA VAȘIIE contestă faptul că trecerea economiilor realizate la capitolul venituri ar constitui un fals, întrucît sumele necheluite și reîntoarse la buget, de fapt constituie un venit real, dacă sarcinile pentru care au fost prevăzute s-au putut realiza cu mai puține cheltuieli, și astfel acești bani nefiind cheltuiți în întregime au mărit în mod real veniturile bugetului și s-au transformat în acumulare.-

Contabilizîndu-se aceste economii la capitolul "venituri" s-a arătat totodată și proveniența lor și astfel nu

206

este vorba de nici un fals.-

Verbul (Mecosemnat în proces verbal), am tă că bugetul avînd numai două capîto-
le, (cîneluerei și venturii), sumele nechel-
tuite nu pot fi trecute la alta capitol
decît la venturii; și acest lucru nu se
poate face decît la sfîrșitul exercițiului
bugetar cînd se cunoaște ce sume au rămas
necheluite.-

In declarația sa din 18.XI.1953, IUCA
VASILIE arată că această datorie a M.F.a
fost ținută în evidență la Banca, ca un cont
special încheiat, iar modalitățile de plată
numau să se facă în conformitate cu o ho-
tărîre a Consiliului de Miniștri care
urmasă să se redacteze a unui cînd bugetul
va permite acest lucru.-

In declarația sa verbală neconsemna-
tă în proces verbal, el arată că această
măsură a fost luată conform indicațiilor
date de consilierul DOBROHOJIV.-

- In declarația din 9.7.1954, IUCA V.
afirmă că această datorie n-a fost înscrisă
să în bugetul anilor 1950 și 1951, pentru că
în acest caz ar fi trebuit reduse cheltue-
le în dauna planului economic.-

Oind s-au făcut aceste daatorii nu
s-a prevăzut data rambursării umind ca
fermantul și condițiile să fie stabilite
ulterior, fapt cunoscut și de Guvern.-

Excedentul bugetar pe 1950 și 1951,
nu se poate raporta la această dată de
din moment ce ea nu a fost înscrisă în
buget și înșura ca un cont special in-
phis.-

- Ia 18.XI.1953, declară că în pri-
vința inducerii în eroare a partidului
și Guvernului, prin prezentarea bugetelor
1950-1951 ca excedentare, arată că în mă-

In referențul General al comisiei de
partid se arată că bugetele de stat pe
anul 1950 și 1951, au fost prezentate
în mod fals conducerei partidului și
Maril Adunării Naționale, ca bugete exee-
dentare, în vreme ce ele au fost bugete
deficitare, neechilibrate, datorită fap-
tului că suma de 39 miliarde lei cu
care au fost doctate întreprinderile in-
dustriale cu fonduri de rîlment de că-
tre BRR în contul M.F., era o datorie
a statului, pe care M.F. nu a luat-o în
socoteală nici la alcătuirea bugetului
pe 1950 și nici la alcătuirea bugetului
pe 1951, ceea ce constituie un act ile-
gal din partea conducerei M.F. și de
inducere în eroare a conducerei parti-
dului și a Maril Adunării Naționale.-

302

suma în care acest excedent provine din nefolosirea integrală a sumelor destinate unor investiții capitale, cât și prin neînscrisura în buget a datoriilor către Bancă, nu s-a făcut nici o inducere în eroare, deoarece acest lucru era cunoscut de conducere.-

Totuși prin neacordarea fondurilor de rulment necesare întreprinderilor în limita sumelor înscrise în buget, s-au creat excedente fictive și în această privință guvernul într-adevăr a fost indus în eroare.-

Tot aici arată că în toamna anului 1951, când comisia de reformă bănească a dispus înscrisura în buget a acestei datorii, IACOB ALEXANDRU a făcut propunerea dușmănoasă ca această datorie să fie plătită din excedentul bugetar fără a fi însă înscrisă în buget, încercînd astfel să facă să dispară excedentul provenit din neacordarea sumelor necesare întreprinderilor pentru creșterea fondului de rulment.-

Precum afirmă, el (LUCA) a respins propunerea dușmănoasă a lui IACOB.-

Schemele și statele de salariu.-

Prin H.C.M. Nr.278/951, s-a urmărit reducerea personalului unităților economice atît ca număr cît și în ceea ce privește fondul de salariu.-

Nici reducerea fondului de salarii și nici numărul de salariați nu s-a realizat în proporția stabilită de H.C.M.Nr.278/951.

Însăși M.F.nu a respectat prevederile hotărîrii reducînd numai 1373 posturi în loc de 2740 cît ar fi trebuit să reducă conform coeficientului fixat de H.C.M.

În declarația din 19.7.954, LUCA VASILE declară că nu a putut exercita coeficientul de reducere prevăzut în H.C.M.278/951, datorită rezistenței ministerelor și instituțiilor care arătau că această hotărîre nu se poate aplica în mod mecanic îndeosebi în privința categorisirii de personal productiv și neproductiv.-

Intrucît ministerele nu au redus aparatul lor conform coeficientului stabilit, el nu putea să taie din buget sumele necesare pentru plata acestui aparat funcționăresc care a continuat să lucreze mai de parte în cadrul ministerelor respective și astfel ei trebuiau să primească salariu.-

Din raportul nr. 7489 din 15 dec. 1951, al comisiei controlului de stat, pag. 102-103, rezultă că pe întreaga economie națională nu a fost realizată reducerea numerică în proporția stabilită prin H.O.M. Nr. 278 pășubini economia națională cu suma de 1.099.955.000 lei trimiserna 1.-

MARJORI

JACOB ALEXANDRU declară că IUCA V. și MODORAN VASITIE au început să ridice în mod sistematic salariile funcționarilor și a personalului administrativ. Aceste excepții au devenit apoi reguli, astfel că dela stabilizarea mone-tară salarile au crescut mai bine de două ori. -

IUCA și MODORAN chiar și în mijlocul anului 1951, au tins la noi ridi-cări de salarii administrative sub pre-terbul studierii și elaborării unui nou sistem de salarizare. -

IUCA VASITIE și MODORAN în loc să vegheze ca aparatul de stat să nu fie umflat, au făcut contrariu împingând astfel guvernul la luarea de măsuri de restructurări și concedieri. -

Arestatul CERNITOICA DUMITRU decla-ră că în anul 1949 în timp ce era con-trolor revizor General, șeful controlu-lui M. F. VASITIE IUCA cu ocazia unei sedințe de instrucțai finută cu șefii controlului financiar din administra-țiile financiare, în discursul său a dat ca di recitivă efectuarea controale-lor ajutoare și nu luarea de măsuri concrete împotriva celor dovediti a fi încalcac disciplina financiară.

La 20.7.954, IUCA VASITIE de clară că în anul 1950, a luat măsuri fără ștărea și aprobarea partidului pentru studierea și întocmirea unui plan pentru restructu-rarea salariilor, care lucrare a fost opti-tă de secretarul General al partidului.

Controlul financiar

In decl. din 20.7.954, IUCA amăță că i-a dat di recitive lui CERNITOICA de a efec-tua controale și în scop de ajutor, iar pen-tru neșugurile constatate să facă raport și sesizări la ministerele respective și la M. F.

304

Această directivă aplicată pe teren a dus la slăbirea controlului financiar, fiind posibilitatea elementelor necinstite de a se deda la deurmări de fonduri și alte abuzuri.-

- În 1949, VASILE LUCA i-a indicat lui CERNICIOA DUMITRU ca controlul financiar al ministerului de finanțe să nu controleze decât cheltuielile administrative ale BPR și nu și operațiile sale financiare.-

IV. POLITICA DE EMISIUNE

În referatul General al comisiei de anchetă se arată că în politica de emisiune s-a menținut practica bancară burgheză privitoare la imprimarea biletelor și la tezaur.-

Tipărirea biletelor de bancă se făcea la aprecierea lui LUCA VASILE și VIOLU AUREL, atunci când ei socoteau necesar fără a avea aprobarea Consiliului de Miniștri.-

Conducându-se după principiile bănelor burgheze, conform cărora în tezaur trebuie să se găsească o cantitate de monazi cel puțin egală cu cea aflată în circulație, Banca a imprimat bancnote cu mult peste nevoile circulației

La 20.7.954, LUCA declară că controlul financiar avea sarcina să controleze toate operațiile financiare ale BPR-ului.-

- n.n. În declarația din 2.7.954, LUCA afirmă că controlul la BPR din partea Ministerului de Finanțe l-a exercitat eliar prin VIOLU care fiind Guvernatorul Bancii în același timp a fost și ministru adjunct la M.F.

Ort, precum se vede din declarația din 20.7.954, el avea la dispoziție un organ special pentru a controla activitatea BPR.-

În decl. din 20.7.954, LUCA arată că nu cunoaște cantitatea de bancnote tipărită și aflată în tezaur.- Arată că această problemă o cunoaște VIOLU.-

310

ajungînd ca la 27 ianuarie 1952, să se găsească în tezaur o cantitate de monedă, care valoric reprezintă 97% din valoarea bancnotelor existentă în circulație.-

- Numai prin tipărirea inutilă a bancnotei "Bălcescu" și a cupiurilor de 20 și 100 lei în semestrul II/1951, s-au făcut pagube de 10 milioane lei noi.-

S-a pus la dispoziția băncilor țărilor capitaliste, mostrele cupiurilor existente în circulație, cu descrierea desenului și compoziției hîrtiei.- Astfel de cupiuri s-au trimis Angliei, Elveției, Germaniei Occidentale și s-au făcut încercări de a obține asemenea mostre și dela URSS.-

LUCA declară că tipărirea bancnotei "Bălcescu" s-a făcut cu știrea și aprobarea guvernului, pentru a preschimba vechile bancnote de 1000 lei care au fost falsificate.-

Ulterior în decembrie 1951, s-a hotărît lansarea bancnotei "Bălcescu" pentru combaterea zvonurilor în legătură cu reforma bănească.-

LUCA declară că pe baza propunerii lui VIJOLII, el a aprobat să se comunice cupiurile bancnotelor noastre băncilor de emisiune din alte țări pe baza reciprocității.-

Circulația bănească

Din planurile de casă începînd din trim.IV.1949 și pînă la reforma bănească, rezultă că ele au fost întocmite pe bază de date nerezale (rezultă din compararea planului de casă cu executarea planului de casă).-

MARTORI

IACOB ALEXANDRU declară că în domeniul circulației bănești VIJOLII A.a sabotat prin întocmirea planului de casă cu mare întîrziere în mod ireal atît la cheltueli cît și la venituri astfel că moneda pusă în circulație

LUCA VASILE verbal (neconsemnat în proces verbal), declară că dacă planurile de casă conțin cifre reale, atunci aceasta este o lipsă a C.S.P.-ului care a dat cifre necorespunzătoare realității cu privire la planul de producție.-

112

a crescut din trimestru în trimestru pînă la reforma bănească. Ca exemple IACOB arată faptul că nu s-a organizat controlul plăților salariilor care nu aveau la bază producția corespunzătoare. Deasemeni indică plata peste tarifele legale a cărăușiei cale prin care s-au scurs miliarde de lei în sectorul particular.-

LUCA VASILE în diferite declarații parțiale recunoaște că unele măsuri și directive ale sale, într-adevăr au contribuit la creșterea circulației monetare.

- Arestatul RADULESCU GH. declară că împreună cu LUCA VASILE, VIJOLI AUREL și IACOB ALEXANDRU, au dus o politică monetară în scopul măririi circulației bănești, arătînd că toate planurile de casă ce le-au întocmit, au conținut la o serie întreagă de capitole cifre ne-reale, despre care știau că nu se pot realiza.- Prin acest sistem de întocmire a planului de casă, ei au dus în eroare Consiliul de Miniștri și pentru ca să iasă totuși la soldul planului de casă aprobat de Consiliul de Miniștri, falsificau cifrele fără nici o bază.-

Ca urmare a celor de mai sus, circulația monetară a crescut peste nevoile reale ale economiei naționale, și a permis elementelor capitaliste dela orașe și sate, să-și tezaurizeze sume importante.-

Cele de mai sus, sunt confirmate de arestații POPESCU ȘTEFAN, PAPUC EMIL și martorii IVANCEANU V. și PIRVU V.-

V. SCHIMBUL ÎNTRE ORAȘ ȘI SAT.

În referatul general al comisiei de anchetă, se arată că poziția antipartinică a lui LUCA VASILE și a celorlalți elemente dușmănoase din jurul său, s-a manifestat și în problema schimbului dintre oraș și sat, prin răsturnarea raportului dintre prețurile produselor industriale și prețurile produselor agricole,-

În decl. din 27, XI. 1953, LUCA VASILE arată că pe baza documentațiilor ce i s-au prezentat de unele ministere sau de Centrul-coop, a admis ridicări de prețuri și în acest sens a dat directive, respectiv aprobări Comitetului de Prețuri.-

prin favorizarea comerțului capitalist de speculă; prin stabilirea prețurilor de achiziții și contractări după prețurile pieții neorganizate; în poziția față de colectări și achiziții, prin degrevarea de impozite a unor mărfuri distribuite la sate.-

DOCUMENTE

- Articolele și scrierile lui V. LUCA enunțate la capitolul I.

- Legislația întocmită de M.F. (decizii, decrete și legi apărute în Buletinul Oficial).-

Toate acestea exprimă linia de subminare a alianței clasei muncitoare cu țărâna muncitoare și de favorizare a creșterii și întăririi elementelor capitaliste.-

MARTORI

Arestatul CERNICIGA DUMITRU declară că în perioada 15 august 1947 - și pînă la reforma bănească din 1952, corelația între prețurile agrare și industriale a fost răsturnată.-

În 1950, s-a înființat comitetul pentru prețuri conșus de CERNICIGA pînă în august 1951, cînd V. LUCA l-a înfluențat în repetate rînduri să avizeze favorabil majorarea prețurilor unor produse agricole.-

- Într-o declarație verbală și neverificată de noi, CERNICIGA DUMITRU arată că în august 1950, LUCA VASILE fiind în concediu, el a propus secretarului general micșorarea prețurilor de achiziții

Aceste aprobări de majorări de prețuri, le-a dat în parte pe baza aprobării Consiliului de Miniștri sau în alte cazuri și înainte de a primi aprobarea Consiliului de Miniștri, pentru a impulsiona astfel circulația mărfurilor.-

- În general, - declară LUCA VASILE - în această problemă el a avut o atitudine sentimentalistă față de țărâna, cînd era vorba de mărirea prețurilor la achiziții și astfel a înlesnit specula ceceae lovea în interesele și aprovizionarea muncitorilor dela orașe și astfel recunoaște că a făcut o politică țărănească.-

- Tot în această ordine de idei, în declarația sa din 5 iulie 1954, LUCA V. arată că datorită concepțiilor sale contra-revoluționare în problema schimbului între oraș și sat - concepție expusă și în scrierile sale - a acordat țărânilor concesi mai mari decît cel necesar, ceceae a dus la întărirea elementelor capitaliste la sate.-

- Recunoaște că a desconspirat raportul între prețurile agrare și industriale stabilite de Biroul Politic al Partidului în august 1947, însă susține că a făcut acest lucru, deoarece prețurile industriale au fost fixate la un nivel superior, iar cele agrare la un nivel inferior celor stabilite de Biroul Politic și astfel el a cerut restabilirea corelației inițiale.-

- În august 1950, la cererea conducătorilor Centrococopului, a admis majorări de prețuri la achiziționarea unor mărfuri sezoniere, iar la altele aceste majorări

213

a unor produse alimentare agricole și luarea unor măsuri în contra speculanților.-

- Printr-o H.C.M.s-au introdus aceste propuneri dar LUCA VASILE după ce s-a întors din concediu l-a criticat pe CERNICIGA pentru aceste măsuri și a dat dispoziții generalului CRISTESCU să nu treacă la măsuri în contra speculanților,iar în privința prețurilor a făcut să apară un nou H.C.M.prin care se revenea la vechile prețuri, dar și pînă atunci a aplicat prețurile vechi călcîind H.C.M.care era în vigoare.-

- Arestatul SOINMOS IVAN,declară că cooperatiya a dus o continuă politică a ridicării prețurilor unor produse agricole fiind aprijiniți de LUCA VASILE.-

- Arestatul IACOB ALEX. arată că VASILE LUCA în problema prețurilor a dus o politică favorabilă creșterii prețurilor produselor agricole, fiind împotriva scăderii prețurilor produselor de larg consum,necesare alimentației clasei muncitoare.-

- Arestatul HULDUBAN VASILE, în declarația sa,confirmă linia contrarevoluționară a lui LUCA VASILE,în problema schimbului între oraș și sat.-

În scrisoarea închisă a C.C.din 15.3. 1952, se arată că politica nemarxistă a lui LUCA VASILE s-a manifestat și prin disproporția dintre volumul mare de mărfuri industriale distribuite prin coope-

- 27 -
s-au făcut prin prime acordate pentru calitate.-

Nefiind de acord cu principiul de a fixa prețuri maxime pentru piața liberă,a aprobat ca țărani să-și poată vinde mărfurile pe piața liberă și peste plafonul prevăzut în H.C.M.și a dat dispoziții și generalului CRISTESCU ca miliția să nu împiedice pe țărani să-și vîndă mărfurile peste prețurile stabilite în H.C.M.-

Intrucît însă miliția a continuat și pe mai departe să împiedice pe țărani,acest fapt a contribuit la mărirea prețurilor și a speculei.-

- În decl.din 7.7.1954, el arată că în problema contractărilor încurajarea elementelor capitaliste s-a făcut datorită prețurilor ridicate la produsele agraro-industriale, iar Ministerul Agriculturii care a fost coordonat de ANA PAUKER a fixat prețuri mari la aceste contractări stabilind în acelaș timp norme de producție la hectar sub cel real.-

Pentru colectarea mărfurilor sezoniere,el a aprobat să se fixeze prețul după situația pieții în momentul predării mărfurilor.-

- În legătură cu degrevarea de impozite a unor mărfuri industriale trimise la sate, el declară verbal (neconsemnat în proces verbal),că această măsură a fost luată de comun acord cu Consiliul Economic Superior.-

- Ca o confirmare a liniei sale antimarxiste și contrarevoluționare,în problema țărănească, în declarația sa din 25 nov.1953,LUCA VASILE declară că el consideră justă și normală disproporția mare între volumul redus al pro-

Se vor
audia CRIS-
TESCU și
VOITEC.

WZ

rația sătească și volumul cu mult mai mic de mărfuri agraro-alimentare achiziționate de cooperăție și de organele statului.-

duselor agricole achiziționate de cooperăție, față de volumul ridicat al mărfurilor industriale desfăcute prin cooperăție la sate.-

Verbal (neconsemnat în proces verbal), declară că această problemă a discutat-o cu secretarul general care a fost de acord.-

VI. IMPOZITUL AGRICOL.

În referatul general al comisiei de anchetă se arată că linia contrarevoluționară a lui LUCA VASILE s-a manifestat îndeosebi în legea impozitului agricol pe 1949.-

Legea impozitului agricol pe 1949 a fost întocmită pe baza tezei antimarxiste a lui LUCA VASILE, după care numărul absolut al chiaburilor s-ar micșora în perioada de trecere de la capitalism la socialism.-

Pe baza acestei legi, au fost scutite de plata impozitului agricol aproape 30% din gospodăriile agricole individuale, iar statul a fost păgubit în anii 1949-1950 și 1951, prin micșorarea încasării impozitelor din mediul rural cu peste 5.185 milioane lei.-

În decl. din 24. nov. 1953, LUCA VASILE arată că politica fiscală aplicată de el îndeosebi în problema impozitului agricol, prin rezultatele ei, în loc de limitarea și eliminarea elementelor capitaliste dela orașe și sate - așa cum prevede această linia partidului - a avut drept rezultat avantajarea și creșterea elementelor exploatare.-

Arată că el și-a însușit teoria contrarevoluționară a lui ANA PAUKER, și astfel în discursul pe care l-a ținut în 1951 la Marea Adunare Națională, în legătură cu aplicarea legii impozitului agricol, a acceptat ca ceva normal scăderea numărului chiaburilor sub dictatura proletarietului.-

Astfel deci, a încurajat "scăderea" și pe mai departe a numărului gospodăriilor chiaburești, susținând o teorie contrarevoluționară, fapt care a avut drept rezultat stimularea și avantajarea chiaburimii.-

În bugetul 1951 la impozitul agricol s-a înscris suma de 12 miliarde lei.-

Pentru a se încasa această sumă, trebuia să se modifice legea impozitului agricol din anul 1949, care s-a dovedit a fi necorespunzătoare în 1951, întrucât prețurile agricole creșteau în permanență atât pe piața neorganizată cât și la achizițiile

9/6

făcute de organele de stat.-

LUCA afirmă că i-a dat dispoziții lui IACOB pentru schimbarea legii impozitului agricol, dar acesta i-a spus că nu-i nevoie deocamdată și că încasarea diferenței de 3-4 miliarde lei se poate asigura și pe baza legii din 1949.-

El a acceptat argumentările lui IACOB și astfel legea nu a fost modificată, dar pînă la urmă nu s-a reușit să se încaseze cele 12 miliarde lei.- Văzînd acest lucru, VASILE LUCA - fără a avea vre-o aprobare a Consiliului de Miniștrii - a dispus ca în planul de casă să se treacă o sumă mai redusă la încasări, reducînd astfel suma inițială din buget.-

VII. SABOTAREA REFORMEI BĂNEȘTI.

În referatul general al comisiei de anchetă se arată că VASILE LUCA și grupul de sabotori din jurul său, mergînd consecvent pe calea întăririi fenomenelor nesănătoase pe care le-au produs în finanțele țării, cu scopul de a submina opera de construire a socialismului, s-au ridicat împotriva reformei bănești căutînd să determine conducerea partidului să renunțe la hotărîrea sa justă de a efectua reforma, prin fel și fel de teorii și paralele cu aceasta au deslănțuit și acțiunea de sabotare a reformei.-

Astfel:

- Ei au desconspirat în mod sistematic reforma prin circularea din 25 sept. 1951 și prin tipărirea ilegală a bancnotei "Bălcescu".-

În declarația din 2.XII.1953, LUCA VASILE încearcă să prezinte problema în sensul că a fost în contra reformei, deoarece nu a socotit încă momentul potrivit pentru aceasta.-

- În decl. din 29.IV.1954, recunoaște că începînd dela data cînd s-a hotărît realizarea reformei bănești și în toată perioada de pregătire a acestei reforme, el a încercat să o zădărnicească, desfășurînd o activitate intenționată și conștientă în acest sens.-

Prin activitatea antistatală pe care a desfășurat-o în Ministerul Finanțelor, alături de alte elemente dușmănoase, a creat o situație grea din punct de vedere economic-financiar, pentru înlăturarea și remedierea căreia a fost nevoie de reforma

7/4

bănească.-

Fiind conștient de faptul că analizându-se cauzele care au determinat necesitatea reformei, va eși la iveală activitatea sa antistatală și a celorlalte elemente dușmănoase din sistemul financiar. Pentru a evita și înlătura această activitate sabotoare, respectiv descoperirea ei, el a fost în contra reformei, vrînd să o zădărnicească.-

- În declarația din 30 aprilie 1954, arată că în afară de el, și IACOB ALEX. a fost în contra reformei bănești, și acest lucru l-au confirmat în mod deschis și reciproc cu ocazia discuțiilor avute în toamna 1951 la Lăpușna.-

Cu această ocazie LUCA VASILE da dispoziții lui IACOB ALEX. de a prezenta situația și datele cerute de comisia de reformă, fără exagerări, considerînd unele cifre exagerate datorită faptului că ele dovedeau răspunderea lui și a colaboratorilor săi, ceea ce nu-i convenea.-(vezi decl. din 9.7.1954).-

Acest lucru corespundea și intereselor lui IACOB ALEXANDRU, întrucît pentru a-și ascunde vinovăția și răspunderea pentru situația creată și el vroia ca aceste cifre să fie considerate ca exagerate, chiar dacă ele exprimau realitate.-

Tot aici arată că și VIJOLIAUREL a avut o atitudine dușmănoasă față de reforma bănească avînd și el o mare răspundere pentru provocarea situației negative în domeniul economico-financiar.-

Față de VIJOLIAUREL, LUCA deasemenea și-a destăinuit poziția lui potrivnică reformei și acest lucru l-a făcut și VIJOLIAUREL.-

115

Impotriva directivelor partidului a determinat ca mari cantități de numerar existent asupra populației și îndeosebi la sate, să reîntre în visteria statului, în care scop sub înțurmarea lui LUCĂ VASILE a fost mobilizat aparatul M.F. pentru intensificarea încasărilor de impozite în trim.IV/1951.-

- Comerțul de stat și îndeosebi Centrocoopul au intensificat desfacerea de mărfuri în mediul urban și mai cu seamă la sate.-

- Banca de Stat a strângulat plățile în această perioadă.-

Astfel circulația bănească se reduce de la 54.152 milioane (20 dec.1951), la 44.754 milioane (27 ianuarie 1952).

Această micșorare artificială a circulației monetare, a fost făcută paralel cu prezentarea de date false, conducerii partidului și Consiliului de Miniștri asupra circulației reale a circulației monetare.-

MARTORI

IACOB ALEXANDRU confirmă cele declarate de LUCĂ VASILE, arătând că și el a aprobat în mod expres poziția potrivnică a acestuia față de reformă, însușindu-și și el argumentele lui LUCĂ VASILE.-

În decl.din 13.5.954, LUCĂ V. arată că mergînd pe linia împotrivirii de a se face reforma, a avut tot interesul să se izoleze planul de casă la emisiune, tîind în trim.IV/1951, la capitolul cheltueli, deci nu a mers pe linia ridicării emisiunii și nu a lăsat măsuri pentru îndeplinirea tuturor directivelor date de comisie.-

- În decl.sale din 14.5. și 19.7.954, revine asupra acestor afirmații și arată că intensificarea încasărilor pînă la mijlocul lunii decembrie 1951, a fost linie categorică trasată de comisia de reformă bănească, pentru a determina astfel pe țărani să aducă pe piață mărfuri agraro-alimentare.-

n.n. Despre această dispoziție a comisiei de reformă, LUCĂ vorbește în toate celelalte probleme care sunt legate cu intensificarea încasărilor și executarea planului de casă în trim.IV/1951.-

- În decl.din 9.7.954, LUCĂ declară că a creiat lui IACOB și VIJOLÎ în mod intenționat condiții obiective ca prin activitatea lor să obțină realizarea țelului urmărit, adică acela de a împiedica reforma bănească.-

- În decl.din 11.6.954, LUCĂ arată că dispozițiile pe care le-a dat lui IACOB și VIJOLÎ în aparență în interesul Reformei, erau date numai formal întrucît nu putea să-și taie craca de sub picioare, și să de demaște prin directive sabotare deschise.-

Stia însă că aceștia pe baza interesului comun pe care-l aveau cu toții în contra reformei nu vor executa aceste

218

dispoziții în practică datorită faptului că le-a spus dela început să facă cum vor.-

- În decl.sa din 20/5/54, LUCA arată că după reformă vrind să dovedească că tezurizarea este mai mare la omșe decît la sate, s-a folosit de o situație prezentată de VIJOLII.-

După ce conducerea partidului i-a documentat falsitatea situațiilor prezentate de VIJOLII AUREL, LUCA i-a cerut să întocmească o situație cu localitățile urbane ce prezenta dubiu din punctul de vedere al caracterului economic și această situație el a folosit-o de a susține și pe mai departe teza sa.-

VIII. POLITICA DE CADRE

Din referatul general al comisiei de anchetă, rezultă că M.F., B.R.F.R. și B.C.I., au fost locul de concentrare a celor mai felurite elemente exploatoare ca de aci să continue opera lor criminală de sabotare a construirii socialismului în țara noastră.-

VASILE LUCA a lăsat intact vechiul aparat financiar-bancar burhezo-moșieresc și a promovat în posturile cele mai importante elemente dușmănoase regiunii noastre, potrivit cu linia sa anti-partinică în politica de cadre, care a declarat-o la instalarea sa în fruntea M.F.: "Voi promova după merite elemente capabile și cinstită... indiferent de apartenența lor politică".-

În decl.din 20.oct.1953 LUCA arată că în cursul activității sale după 23 aug.1944, s-a înconjurat de o serie de elemente criminale care ulterior au fost demascate ca atare.-

- În decl.din 21.oct.1953 arată că deși a fost informat și sesizat despre acțiunile banditești ale lui IACOB, el l-a susținut și apărât în contra acestor atacuri pe deplin juste, scotîndu-le chiar ca acțiuni îndreptate împotriva persoanei sale.-

- La 22 oct.1953, arată că IACOB AL. i-a devenit omul de încredere și un element devotat care a tradus în viață directivele pe care le-a dat în compartimentul său de muncă.-

619

În 1951, LUCA făcînd un bilanț al politicii sale de cadre arată: "Pînă în prezent la selecționarea cadrelor au stat în cea mai mare parte criteriile politice.- Sarcina politică a momentului respectiv, de a primi cadrele a fost îndeplinită în bună măsură la Ministerul Finanțelor
De acum înainte "criteriul de bază în selecționarea cadrelor îl constituie pregătirea profesională"-

La 23 oct. 1953 LUCA arată că la rîndul său IACOB a adus în M.F.o serie de elemente dușmănoase legate de el pe bază de prietenie și căroma și el (LUCA) le-a acordat încredere.-
Astfel de elemente au fost NISTOR ALEXANDRU, DINU CONSTANȚIN și ROZEI AUREL.

- În decl. din 27 oct. 1953, LUCA arată că în politica de cadre a aplicat linia sa personală care a fost în contradicție cu linia partidului înconjurîndu-se cu elemente vechi dușmănoase, subapreciînd elementele muncitorești și căuta să cîștige devotamentul acestora față de persoana sa și nu față de partid.-

Din punct de vedere ideologic a existat o influență reciprocă negativă între aceste elemente dușmănoase și el.-

- La 30 oct. 1953, el afirmă în continuare: "Mi-au convenit oamenii de teapa lui IACOB și EIDLETZ întrucît am avut încredere în ei, îmi flatau orgoliul meu personal și am găsit în ei elemente corespunzătoare concepțiilor mele".-

- În declarația sa din 4 nov. 1953, afirmă că în ansamblul ei și privit în mod obiectiv, măsurile și directivele sale în politica de cadre au avut un caracter antimuncitoresc, el neavînd încredere în elementele muncitorești.-

- Însfîrșit, în decl. sa din 30.4.954, arată:

"Am căutat să mă înconjur și să mă folosesc de oameni cu men talitate și concepții identice cu a mea. Astfel fiind, și în persoana lui IACOB și VIJOLII am găsit asemenea elemente corespunzătoare.-

Noi ne cunoșteam reciproc mentalitatea și parerile. Eu m-am folosit de ei și la rindul lor ei s-au folosit în aceeași măsură de mine, creindu-le condiții obiective pentru a-și desfășura alături și împreună cu mine, activitatea dușmănoasă contra regelui, contra clasei muncitoare.

București 23 Iulie 1951.

Maior: *[Signature]*